

HANNAH KENT

Ölü Gömme Törenleri

Çeviren: Ziya Celayiroğlu

YKY
Yapı Kredi Yayınları

ÖLÜ GÖMME TÖRENLERİ

Hannah Kent 1985’te Avustralya’nın Adelaide şehrinde doğdu. Lise çağında değişim programıyla gittiği İzlanda’da Agnes Magnúsdóttir’in öyküsünden haberdar oldu ve olayı, ulaşabildiği bütün kaynaklardan inceledi. İlk romanı olan Ölü Gömme Törenleri pek çok ödüle aday gösterildi ve yirmi dile çevrildi.

Ziya Celayiroğlu (Ankara, 1969) - 1986 yılında T.E.D. Ankara Koleji’ni, 1995 yılında A.Ü. İletişim Fakültesi Halkla İlişkiler-Tanıtım bölümünü bitirdi. Serbest çevirmenliğin yanı sıra radyoculuk alanında da çalışmalarını sürdürüyor.

HANNAH KENT

Ölü Gömme Törenleri

Çeviren:
Ziya Celayiroğlu

Roman

Yapı Kredi Yayınları

Yapı Kredi Yayınları - 4166
Edebiyat - 1173

Ölü Gömme Törenleri / Hannah Kent
Özgün adı: Burial Rites
Çeviren: Ziya Celayiroğlu

Kitap editörü: Berna Akkıyal
Düzelti: Korkut Tankuter

Kapak tasarımı: Nahide Dikel

Baskı: Promat Basım Yayım San. ve Tic. A.Ş.
Sanayi Mahallesi, 1673 Sokak, No: 34 Esenyurt / İstanbul
Sertifika No: 12039

Çeviriye temel alınan baskı: Picador by Pan Macmillan Australia, 2013
1. baskı: İstanbul, Temmuz 2014
ISBN 978-975-08-2983-3

© Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş. 2012
Sertifika No: 12334

© 2013 by Hannah Kent
Bu kitabın telif hakları Akçalı Telif Hakları Ajansı aracılığıyla alınmıştır.

Bütün yayın hakları saklıdır.
Kaynak gösterilerek tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında
yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş.
İstiklal Caddesi No: 142 Odakule İş Merkezi Kat: 3 Beyoğlu 34430 İstanbul
Telefon: (0 212) 252 47 00 (pbx) Faks: (0 212) 293 07 23
http://www.ykykultur.com.tr
e-posta: ykykultur@ykykultur.com.tr
İnternet satış adresi: http://alisveris.yapikredi.com.tr

Ailem için

İzlanda Dilinde Kullanılan Adlar Üzerine Bir Açıklama

İzlandalılar geleneksel olarak baba kökenli adlandırma yöntemini kullandıklarından, bir çocuğun soyadı, babasının adının sonuna gelen -son ya da -dóttir ekleriyle türetilir. Dolayısıyla Agnes Magnúsdóttir adı, Agnes "Magnús'un kızı" anlamına gelmektedir. Bu uygulamanın sonucu olarak, İzlanda'da bir ailenin kan bağıyla bağlı üyeleri birbirinden farklı soyadları taşıyabilmektedir.

İzlanda Dilindeki Okunuş ve Söyleniş Üzerine Bir Açıklama

Kitabın okunuşunu kolaylaştırmak amacıyla basımda İzlanda dilindeki harflerin yalnızca bir bölümü yer almış, örneğin ð (Ð) sessiz harfi yerine “d”, þ(Þ) sessiz harfi yerine de “th” kullanılmıştır.

Kimi sesli harflerin okunuşlarıysa aşağıdaki gibidir:

á “ağustos” sözcüğündeki ağu
é “yeter” sözcüğündeki ye
í “iğne” sözcüğündeki iğ
ó “oğul” sözcüğündeki oğ
ö “öğüt” sözcüğündeki öğ
ú “uğur” sözcüğündeki uğ
ý “iğne” sözcüğündeki iğ
æ “ayla” sözcüğündeki ay
au “öyle” sözcüğündeki öy
ei “eylem” sözcüğündeki ey

“EN SEVDİĞİMDİ EN ÇOK HIRPALADIĞIM.”
Laxdæla Sagası

İZLANDA
Reykjavík
N
W
E
S
Ölçek
0
10
20
30
40
Kilometre
Skagafjördur
Körfezi
Fannlaugarstadir
Gönguskörd
Skagafjördur
Bölgesi
Tjorn
Hunafjördur
Körfezi
Blanda
Illugastadir
Katadalur
Geitaskard
Vatnsnes
Yarmadasi
Thingeyrar
Litla-Giljá
Brekkukot
Bürfell
Hóp
Vatnsendi
Gönl
Thristapar
Vesturhopsvatn
Gölü
Stóra-Borg
Hvammur
Breidabolstadur
Flaga
Gafl
Gilsstadir
Kornsá
Irmağı
Hunavatn
Undirfell
Gudrunarstadir
Bölgesi
Vatnsdalur
Vadisi

Öndeyiş

Ölmem gerektiğini söylediler. O adamların soluğunu çaldığım için benimkinin de çalınması gerektiğini söylediler. Hepimizin, karanlıkta rüzgârın uğultusuyla titreyen, yağlı-parlak birer mum alevi olduğumuzu düşleyebilirim. Odanın sessizliğinde ayak seslerini duyuyorum; bana doğru yaklaşan, beni mum gibi söndürüp, kül rengi bir duman halkasıyla birlikte canımı da yukarı üfleyecek olanların korkunç ayak seslerini. Gecenin içinde havaya karışıp yok olacağım. Bir tek onların görebildiği kendi ışıkları kalıncaya dek, tek tek, hepimizi söndürecekler. Ben nerede olacağım o zaman?

Bazen, karanlığın içinde yanan çiftliği yeniden gördüğümü düşünüyorum. Bazen ayazın ciğerlerime verdiği acıyı hissediyor, okyanusa, ışıl ışıl titreşen o tuhaf suya yansıyan alevleri gördüğümü düşünüyorum. O gece bir an durup arkama bakmış, dönüp yangını izlemiştim. Şimdi bile tenimi yalasam tuzun tadını alırım. Dumanın tadını...

Hava hep böyle soğuk değildi.

Ayak seslerini duyuyorum.

BİRİNCİ BÖLÜM

Kamu Duyurusu

24 Mart 1828 tarihinde Illugastadir’de, çiftçi Natan Ketilsson’dan kalan kıymetli mallar için bir müzayede düzenlenecektir. Bir inek, birkaç at, kayda değer miktarda koyun, saman ve mobilya, bir eyer, bir yular ve çok sayıda kap kaçak makul bir teklif olduğu takdirde satılacaktır. Bütün bu kıymetli malları en yüksek teklifi veren kişi alacaktır. Müzayede kötü hava şartları nedeniyle iptal edilirse, havanın müsait olduğu bir sonraki gün gerçekleştirilecektir.

BÖLGE KOMİSERİ
Björn Blöndal

20 Mart 1828

Baş Rahip Jóhann Tómasson'un dikkatine,

Bu ayın 13'ünü 14'üne bağlayan gece Natan Ketilsson'la birlikte öldürülüp yakıldığı iddia edilen Geitaskard'lı Petur Jónsson'un gömülme işlemleri konusunda bilgi almak dileğiyle gönderdiğiniz, 14 Mart tarihli değerli mektubunuz için teşekkür ederim. Rahibimin de haberi olduğu üzere Petur'un kemiklerinin kutsanmış topraklara gömülüp gömülmemesi üzerine kimi tartışmalar yaşandı. Söz konusu kişi, Yüksek Mahkeme'nin kovuşturmasının ardından soygun, gasp ve çalıntı mal bulundurmaktan suçlu bulundu ve cezası verildi. Ancak Danimarka'dan bize herhangi bir mektup gönderilmiş değildi. Yerel Mahkeme yargıcı geçen yıl 5 Şubat'ta Petur'u mahkûm ederek Rasphus-Kopenhag'da dört yıl kürek cezasına çarptırdıysa da, Petur öldürüldüğünde denizde değildi. Dolayısıyla, tahkikatınıza cevaben belirtmeliyim ki, dininden uzaklaştığı yönünde bir kanaatimiz olmadığı için Petur'un kemikleri Natan'ınkilerin yanında, Hıristiyan usullerine uygun olarak toprağa verildi. Kral Hazretleri'nin, Hıristiyan âdetlerine göre gömülme izni verilmeyenler listesini sunduğu 30 Aralık 1740 tarihli mektubunda bu kişilerin durumu açıkça tanımlanmıştır.

BÖLGE KOMİSERİ
Björn Blöndal

30 Mayıs 1829

Rahip T. Jónsson
Breidabólstadur; Vesturhop

Yardımcı Rahip Tborvardur Jónsson'a,

Bu mektubun, Tanrının emirlerini yerine getirdiğiniz Vesturhóp'ta size muvaffakiyetle ulaşacağını ve sağ salim elinize geçeceğini umut ediyorum.

Öncelikle, İzlanda'nın güneyindeki çalışmalarınızı başarıyla sonuçlandırmanızdan dolayı sizi gecikerek de olsa tebrik etmek isterim. Cemaatinizin üyeleri gayretli ve çalışkan genç bir adam olduğunuzu söylüyorlar. Ben de sizin, babanızın gözetimi altında vaizliğe başlamak üzere kuzeye gitme kararınızı onaylıyorum. Gideceğiniz yerde insanlığa ve Tanrı'ya olan ödevlerini yerine getirmeye hevesli dürüst kişilerin bulunduğunu bilmek benim için büyük bir mutluluk.

İkincisi, Bölge Komiseri yetkilerime dayanarak sizden bir hizmet talebiyle bu mektubu yazıyorum. Sizin de bildiğiniz gibi, şu aralar cemiyetimiz üzerinde bütün karanlığıyla suçun gölgesi dolaşmaktadır. Geçen yıl işlenmiş olan Illugastadir Cinayetleri bu bölgenin çürümüşlüğünün ve günahkârlığının tiksindirici bir simgesi oldu. Húnavatn Bölge Komiseri olarak ben, böyle bir toplumsal düzensizliğe tahammül edemem. Kopenhag'daki Yüksek Mahkeme'nin bana verdiği yetkilere de dayanarak, Illugastadir canilerinin idamlarını gerçekleştirmek niyetindeyim. İşte bu olaydan dolayıdır ki, Yardımcı Rahip Thorvardur; sizin yardımınızı istiyorum.

Hatırlayacağınız gibi yaklaşık on ay önce cinayetlerle ilgili bir mektubu, cezalandırma vaazlarının verilmesi için ruhban sınıfının dolaşımına sundum. Olanları bir defa daha, ama bu sefer kapsamlı bir değerlendirmeyle size iletmeme lütfen izin verin.

Geçen yıl Mart ayının 13'ünü 14'üne bağlayan gece üç kişi, sizin de tanıyor olabileceğiniz Natan Ketilsson ve Petur Jónsson'a yönelik şiddetli ve menfur bir suç işlemişlerdir. Petur ve Natan, Natan'ın çiftliği olan Illugastadir'de çıkan yangının kalıntıları arasında bulunmuş ve daha yakın bir tetkik sonucunda bedenlerinde kasten açılmış yaralar olduğu meydana çıkmıştır. Bu keşif üzerine bir tahkikat başlatılmış ve takibinde bir dava açılmıştır. Geçen yıl 2 Temmuzda söz konusu üç kişi (biri erkek, ikisi kadın) bu cinayetlerle yargılanmış, benim

başkanlık ettiğim Bölge Mahkemesince suçlu bulunmuş ve boyunları vurularak idama mahkûm edilmişlerdir: "Kim ki birine vurup onu öldürürse, kendisi de kesinlikle öldürülecektir." Verilen ölüm cezası geçen yıl 21 Ekimde Reykjavik'te toplanan Yerel Mahkeme tarafından da onaylanmıştır. Şu an itibariyle davayı gören Kopenhag'daki Yüksek Mahkeme'nin de benim verdiğim esas hükmü kabul etmesi muhtemeldir. Suçlanan adamın ismi Fridrik Sigurdsson'dur ve kendisi Katadalurdaki çiftçinin oğludur. Kadınlar ise Sigrídur Gudmundsdóttir ve Agnes Magnusdóttir isminde iki hizmetçidir.

Bu suçlular şu an burada, ülkenin kuzeyinde gözetim altında tutulmaktadır ve infaz edilecekleri güne kadar da burada kalacaklardır. Fridrik Sigurdsson, Rahip Jóhann Tómasson'la birlikte Thingeyrar'a götürülmüş, Sigrídur Gudmundsdóttir de Midhóp'a yerleştirilmiştir. Agnes Magnúsdóttir ise infaz edilene kadar Stóra-Borg'da kalacakken, burada ifade edemeyeceğim bazı nedenlerle, önümüzdeki ay Vatnsdalur vadisindeki Kornsá çiftliğine taşınacaktır. Suçlu kadın, halihazırdaki manevi rehberinden memnun olmaması nedeniyle var olan az sayıda haklarından birini kullanıp yeni bir papaz istemiştir. Suçlu sizi istemiştir, Yardımcı Rahip Thorvardur.

Açıkçası size bu görev için başvururken biraz tereddüt içindeyim. Şimdiye kadarki sorumluluklarınızın cemaatinizin genç üyelerinin ruhsal terbiyesiyle sınırlandırılmış olduğunun farkındayım, ki bunun kıymetinden şüphe etmediğimi de belirtmeliyim, ama görevinizin neredeyse hiçbir siyasi ağırlığı bulunmadığını da kabul etmek gerekir. Hüküm giymiş bir kadını Tanrı'ya ve Onun sonsuz merhametine yaklaştırma konusundaki tecrübenizin sınırlı olduğunu siz kendiniz de kabul edebilirsiniz, ki böyle bir durumda göstereceğiniz isteksizliğe itiraz etmem. Çünkü bu görev, tecrübeli din adamlarının omuzlarına bile yüklemekte tereddüt edeceğim bir yüktür.

Bununla birlikte, Agnes Magnúsdóttir'i Tanrı'yla buluşması için hazırlama sorumluluğunu kabul etmeniz durumunda düzenli olarak ve hava şartları izin verdiği ölçüde Kornsá'yı ziyaret etmekle yükümlüsünüz. Tanrı'nın sözlerini yerine getirmeli ve suçluya pişmanlığı ilham ederek adaletin kabulünü sağlamalısınız. Lütfen hükümlüyle aranızda gelişebilecek muhtemel bir yakınlığın ya da karşıdan gelebilecek yaltaklanmaların kararınıza etki etmesine izin vermeyin. Kısacası Rahip, verecek anlamlı nasihatler bulamayacak olursanız, benimkilere başvurun.

Cevabınızı bekliyorum. Lütfen size gelen habercimi bu konuda bilgilendirin.

BÖLGE KOMİSERİ

Björn Blöndal

Yardımcı rahip Thorvardur Jónsson, Breidabólstadur kilisesinin bitişiğindeki çiftlikte ocağın taşlarını onarırken, babasının kapı girişinde boğazını temizlediğini duydu.

“Tóti... Dışarıda Hvammur’dan gelen bir ulak var, seni soruyor.”

“Beni mi?” diyerek babasına bakan Tóti elindeki kocaman taşı o şaşkınlıkla yere düşürdü. Az kalsın ayağını eziyordu. Rahip Jón sıkıntıyla dişlerini gıcırdattı, başını eğip Tóti’yi usulca iterek kapıdan içeri girdi.

“Evet, seni. Hadi git, bekletme.”

Ulak, paltosu yıpranmış bir uşaktı. Önce Tóti’yi baştan aşağı süzüp, ardından sordu: “Rahip Thorvardur Jónsson musunuz?”

“Merhaba. Aradığınız kişi benim, ama doğrusu yardımcı rahip olacak.”

Uşak omzunu silkti. “Saygıdeğer Bölge Polis Komiserimiz Björn Blöndal’dan size bir mektup getirdim.” Paltosunun içinden küçük bir kâğıt parçası çıkararak Tóti’ye verdi. “Siz mektubu okurken burada beklemem emredildi.”

Uzunca bir süre uşağın cebinde kalmış olan mektup ılık ve nemliydi. Tóti, mektubun o gün yazıldığını belirten mührü açtı ve girişin dışındaki odun kırma kütüğüne oturarak okumaya başladı.

Blöndal’ın mektubunu okuyup bitirdikten sonra kafasını kaldıran Tóti, uşağın kendisini izlediğini gördü. Uşak, bir kaşı havada “Evet?” diye sabırsızlıkla sordu.

“Anlayamadım?”

“Bölge Komiseri’ne vereceğiniz yanıt nedir? Bütün gün bekleyemem.”

“Babamla konuşabilir miyim?”

Uşak iç geçirdi. “Konuşun bakalım.”

Tóti’nin babası içeride, *badstofa*da,[1] yatağının üzerindeki battaniyeleri düzeltiyordu.

“Evet?”

“Mektup Bölge Komiseri’nden gelmiş.” Tóti, mektubu babasına uzattı. Kararsız kalmış gibi görünüyordu.

Babası yazılanlar hakkında hiçbir şey söylemedi, kayıtsız bir yüz ifadesiyle mektubu katladı ve Tóti’ye geri verdi.

Tóti sonunda sessizliği bozup “Ne söylemem gerekiyor?” diye sordu.

“O senin bileceğin iş.”

“Kadını tanımıyorum bile.”

“Evet.”

“Bizim cemaatten de değil...”

“Değil.”

“Peki, niye beni istiyor ki bu kadın? Ben yalnızca bir yardımcı rahibim.”

Babası yatağına doğru döndü. “Belki de bu soruyu kadının kendisine sormalısın.”

Uşak odun kırma kütüğüne oturmuş, elindeki bıçakla tırnaklarını temizliyordu. “Eee... Yardımcı Rahibimiz’den Bölge Komiseri’ne ne yanıt götüreceğiz?”

Tóti’nin yanıtından, verdiği karardan emin olmadığı seziliyordu. “Blöndal’a söyleyin, Agnes Magnúsdóttir’le buluşacağım.”

Uşağın gözleri büyüdü. “Demek bütün bunlar o konuyla ilgiliydi?”

“Kadının manevi rehberi olmam isteniyor.”

Tóti’ye bakakalan uşak birden gülmeye başladı. “Ey güzel Tanrım,” diye homurdandı. “Kediyi evcilleştirmek için bir fareyi seçmişler.” Sonra da atına atlayarak tepelerin ardında gözden yitip gitti. Öylece kalakalmış olan Tóti, mektubu, sanki her an alev alacakmış gibi kendinden uzakta tutuyordu.

*

Çatısı ısı yalıtımı için çimle kaplanmış küçük çiftlik evinin avlusundaki tezekleri istiflemeye uğraşan Steina Jónsdóttir, hızla yaklaşan atların toynaklarından çıkan nal seslerini duydu. Doğrulup, etekliğine bulaşmış çamuru temizlerken, vadinin içinden geçip giden koşu yolunu daha iyi görebilmek için ağılın köşesinden dikkatle ileriye baktı. Karşıdan parlak kırmızı paltolu bir adam yaklaşıyordu. Çiftliğe doğru yöneldiğini gördüğü adamı karşılaması gerektiğini fark edince, büyük bir telaşla evin arkasına saklandı ve ellerini temizlemek amacıyla telaşla avuçlarına tükürüp, akan burnunu yenine siliverdi. Avluya döndüğünde atlıyı kendisini beklerken buldu.

“Merhaba genç bayan.” Adam, Steina’ya ve pislik içindeki etekliğine şaşkın şaşkın baktı. “Görüyorum ki pek sıkıcı çiftlik işlerinizden alıkoydum sizi.” Steina, adamın bir bacağını zarifçe savurarak atın üzerinden inişini izledi. İri bir adam olmasına karşın, yere tüy gibi hafifçe basmıştı. “Kim olduğumu biliyor musunuz?” Tanındığı yönünde küçük de olsa bir ipucu görebilmek için genç kızın yüzüne baktı.

Steina kafasını salladı.

“Ben Bölge Polis Komiseri Björn Audunsson Blöndal.” Adam, başıyla belli belirsiz bir selam vererek paltosunu düzeltti. Steina bu sırada paltonun gümüş düğmelerle süslenmiş olduğunu fark etti.

“Hvammur’dan geliyorsunuz,” diye mırıldandı.

Blöndal sabırla gülümsedi. “Evet. Ben babanızın amiriyim. Onunla konuşmak için geldim.”

“Kendisi evde değil.”

Blöndal kaşlarını çattı. “Peki ya anneniz?”

“Vadinin güneyine akraba ziyaretine gittiler.”

“Anlaşıldı.” Adam, endişeyle kıvranarak bakışlarını karşıki tarlalara çeviren genç kızı dikkatle inceledi. Burnundaki ve alnındaki belli belirsiz çiller sayılmazsa Steina’nın teni soluktu. Kahverengi gözleri epeyce ayrıktı, ön dişlerinin arasında da büyük bir boşluk vardı. Blöndal, kızın aslında enikonu biçimsiz olduğuna karar verdi. Tırnaklarının arasındaki hilal biçimli, kalın pislik tabakası da gözünden kaçmadı.

“Daha sonra tekrar gelmelisiniz,” diye akıl verdi Steina, en sonunda.

Blöndal gerilmişti. “Hiç değilse içeri girseydim?”

“Eh, çok istiyorsanız girin. Atınızı oraya bağlayabilirsiniz.” Blöndal atının dizginlerini avludaki bir direğe bağlarken, utanır gibi dudağını ısıran Steina dönüp kaçarcasına içeri girdi.

Blöndal küçük evin alçak girişinden eğilerek geçip kızın ardından gitti. “Babanız bugün içinde döner mi?”

“Hayır,” diyerek kestirip attı Steina.

“Hay aksi,” diye söylenen Blöndal bir yandan da karanlık koridorda tökezleye tökezleye Steina’yı izleyerek büyükodaya ulaştı. Bölge Komiseri olarak atandığından beri epey kilo alan Blöndal, Hvammur’daki ithal ahşaptan özel konutunda ailesiyle birlikte yaşamaya başlayalı beri geniş ve havadar alanlara çok alışmıştı. Bu yüzden köylü ve çiftçi tayfasının bu derme çatma evleri onu daraltıp bunaltıyor, dış cepheleri çimle kaplı topraktan yapılmış sıkışık odaların içinde yaz boyunca eksik olmayan toz bulutu ciğerlerini tahriş ediyordu.

“Komiser-”

“Bölge Komiseri.”

“Özür dilerim, Bölge Komiseri. Annecim ve Babacım, yani, Margrét ve Jón yarın dönecekler. Ya da öbür gün. Havanın durumuna bağlı.” Steina eliyle daracık odanın en yakın köşesinde yer alan, külrengi yünden bir perdenin büyükoda ile küçük oturma bölümünü ayırdığı yeri gösterdi. “Şuraya oturun, ben de kız kardeşime bakınayım.”

Steina’nın küçük kız kardeşi Lauga Jónsdóttir evin az ötesindeki verimsiz sebze bahçesindeki ayrık otlarını ayıklıyordu. Yere eğilmiş işiyle uğraşırken Bölge Komiseri’nin geldiğini görmemişti ama bir süredir kendisini çağırmakta olan ablasının sesini işitiyordu.

“Lauga! Neredesin? Lauga!”

Lauga ayağa kalktı ve toprağa bulanmış ellerini önlüğüne sildi. Steina’nın onu görene kadar uzun etekliğine takıla takıla koşturmasını sesini çıkarmadan sabırla izledi.

“Her yerde seni arıyorum!” diye bağırdı soluk soluğa kalan Steina.

“Nen var senin, Tanrı aşkına?”

“Komiser burada!”

“Kim?”

“Blöndal!”

Lauga dik dik ablasına baktı. “Bölge Komiseri Björn Blöndal mı? Sil şu akan burnunu Steina!”

“İçeride, küçük odada oturuyor.”

“Nerede?”

“Orada işte, perdenin arka bölümünde.”

“Onu içeride bir başına mı bıraktın!” Lauga’nın gözleri iyice açıldı.

Steina yüzünü buruşturdu. “Lütfen gel de konuş onunla.”

Lauga ablasına öfkeli bir bakış atarak hızla kirli önlüğünü çözdü ve yaban kerevizlerinin yanına fırlatıverdi. “O kafandan neler geçiyor, bazen hiç anlayamıyorum Steina,” diye söylenen Lauga aceleyle eve doğru seğirtti. “Blöndal gibi bir adamı sıkıntıdan başparmaklarını çevirip dursun diye mi büyükodada yalnız bıraktın!”

“Küçük odada.”

“Ne fark eder? Umarım bir bardak peynir suyu olsun ikram etmişsindir.”

Steina yüzünde telaşlı bir ifadeyle kardeşine döndü. “Hiçbir şey vermedim ben ona.”

“Steina!” diyerek hızla yürümeye başladı Lauga. “Adam bizi köylü sanacak!”

Steina, kardeşinin çim öbeklerinin arasından geçerek uzaklaşmasını izlerken “Köylü değil miyiz sanki,” diye mırıldandı.

Lauga çabucak elini yüzünü yıkadı ve eve gelen yabancının sesini duyar duymaz mutfağa gizlenen ailenin yardımcısı Kristin’in elindeki temiz önlüğü kapıverdi. Lauga odaya girdiğinde Bölge Komiseri içerideki küçük masaya oturmuş, uzunca bir kâğıdı okumaya dalmıştı. Ablasının nezaketsiz karşılamasından dolayı özür dileyerek Blöndal’a bir tabak soğuk kuşbaşı et isteyip istemediğini sordu; adam biraz rencide olduğunu belirtir bir tavırla, ikramı memnuniyetle kabul ettiğini söyledi. İri dudaklı Blöndal kocaman ağzıyla koyun etini kavrayıp yutarken, Lauga bir köşede durup sessizce onu izledi. Belki babacığı Bölge Polis Memurluğu’ndan daha yüksek bir rütbeye terfi etmişti. Belki de bir üniforma ya da Danimarka Krallığından maaş gibi bir şeydi... Yeni elbiseler, yeni bir ev, hizmetçiler...

Blöndal bıçağını tabağa sürterek temizledi.

“Biraz meyveli yoğurt[2] ve krema ister misiniz Sayın Bölge Komiseri?” diye sordu Lauga, boş tabağı alırken.

Blöndal istemediğini belirtmek üzere elini göğsünün önünde iki yana sallarken, birden duraladı. “Peki, alayım. Teşekkür ederim.”

Lauga tatlıyı getirmek üzere döndü, yüzü kızarmıştı.

“Yanında bir kahveye de hayır demem,” diye seslendi Blöndal, perdenin arkasına geçen Lauga’nın ardından.

“Ne istiyor?” diye sordu mutfaktaki ateşe sokulmuş duran Steina. “Koridorda yukarı aşağı gürültüyle yürümenden başka bir şey duymuyorum.”

Lauga kirli tabağı ablasının eline tutuşturdu. “Bir şey söylemiş değil daha. Meyveli yoğurt ve kahve istiyor.”

Steina’nın bakışları, gözlerini deviren Kristin’inkilerle buluştu. “Hiç kahvemiz yok,” dedi Steina sessizce.

“Olması lazım. Geçen hafta kilerde görmüştüm.”

Steina duraksadı. “Ben... Ben onu içtim.”

“Steina! Kahve bizim için değil! Özel günler için saklıyoruz onu!”

“Özel günler mi? Komiser daha önce hiç gelmedi ki bize.”

“Komiser değil, Bölge Komiseri o, Steina!”

“Hizmetçiler yakında Reykjavík’ten döner. O zaman kahvemiz de olur.”

“O zaman başka. Ya şimdi ne yapacağız?” Çileden çıkan Lauga, Kristin’i kilere doğru iteleyerek bağırdı. “Meyveli yoğurt ve krema! Çabuk ol!”

“Yalnızca tadı nasıl diye merak etmiştim.”

“Artık çok geç. Kahvenin yerine taze süt ver hiç değilse. Elinde hazır ne varsa ver. Hayır hayır, bırak Kristin versin. Sen, atlarla birlikte pisliğin içinde yuvarlanmış gibi görünüyorsun.” Lauga, Steina’nın giysilerine bulaşmış gübrelere sertçe bir bakış atıp, koridordan gerisingeri içeri gitti.

Blöndal onu bekliyordu. “Genç bayan. Sanırım ailenizi ziyaretimin nedenini merak ediyorsunuzdur.”

“Adım Sigurlaug. İsterseniz Lauga da diyebilirsiniz.”

“Tabii. Sigurlaug.”

“Babamın işleriyle mi ilgili? Kendisi -”

“Güneye gitti, evet, biliyorum. Ablanız söyledi. Hah, o da geldi işte.”

Lauga kafasını çevirdiğinde perdenin yanından çıkan Steina’yı gördü. Kızın her ikisi de pis olan ellerinin tekinde meyveli yoğurt, krema ve böğürtlen, ötekindeyse süt vardı. Ablası perdenin ucunu yanlışlıkla yoğurdun içine sokunca Lauga’nın bakışı sinire kesti. Neyse ki Bölge Komiseri duruma tepki göstermedi.

Steina “Efendim,” diye mırıldanarak, kâseyle fincanı Blöndal’ın önündeki masaya koyarken beceriksizce reverans yaptı. “Afiyet olsun.”

“Teşekkür ederim,” diye karşılık verdi Blöndal. Yoğurdu şöyle bir koklayıp iki kız kardeşe döndü ve belli belirsiz gülümsedi. “Hanginiz daha büyüksünüz?”

Lauga kimin büyük olduğunu söylesin diye ablasını dirseğiyle dürttüyse de, adamın parlak kırmızı paltosuna şaşkın şaşkın bakan Steina sesini çıkarmadı.

“Ben bir yaş küçüğüm Sayın Bölge Komiseri,” dedi gülerken gamzeleri iyice ortaya çıkan Lauga. “Steinvör de bu ay yirmi birini bitirecek.”

“Herkes Steina der bana.”

“İkiniz de çok sevimlisiniz,” dedi Blöndal.

“Teşekkür ederim efendim.” Lauga, Steina’yı dirseğiyle bir kez daha dürttü.

“Teşekkür ederim,” diye mırıldandı Steina.

“İkiniz de babanız gibi sarı saçlı olmanıza karşın, sen annenin mavi gözlerini almışsın,” diyerek başıyla Lauga’yı gösteren Blöndal, elini bile sürmediği kâseyi kıza doğru iterken bu kez süt fincanını aldı ve onu da koklayıp yeniden masaya bıraktı.

“Lütfen efendim, yiyin,” dedi eliyle kâseyi gösteren Lauga.

“Teşekkür ederim ama birden iştahım kaçtı.” Blöndal elini cebine soktu. “Şimdi, bu konuyu evin reisiyle konuşmayı tercih ederdim, ama Bölge Polis Memuru Jón burada olmadığına, üstelik onun dönüşünü beklemeden bu işi çözmemiz gerektiğine göre, durumu sizlere anlatmalıyım.” Kızlar okuyabilsin diye elindeki kâğıdı açarak masanın üzerine koydu.

“Eminim, geçen yıl Illugastadir’de gerçekleşen olayı biliyorsunuzdur.”

Steina korkuyla geri çekildi. “Cinayetleri mi kastediyorsunuz?”

Lauga ise başıyla Blöndal’ı onayladı ve bir anda ciddileşen kızın mavi gözleri iyice açıldı. “Davaya sizin evinizde bakılmıştı.”

Blöndal başını eğdi. “Evet. Aktar Natan Ketilsson ile Pétur Jónsson’un öldürülmeleri. Húnavatn Bölgesi’nin sınırları içinde gerçekleşen bu çok talihsiz ve korkunç trajedide sulh yargıcı ve Reykjavík Yerel Mahkemesi’yle birlikte çalışarak, sanıklarla ilgili kimi düzenlemeleri yapmak benim sorumluluğum altında.”

Lauga kâğıdı aldı ve okumak üzere pencereden gelen ışığa doğru yürüdü. “Demek her şey bitti.”

“Tam tersine. Söz konusu üç sanık geçen ekim ayında bu ülkenin yargıçlarınca hem cinayetten hem de kundakçılıktan suçlu bulundu. Dava şimdi Kopenhag-Danimarka’daki Yüksek Mahkemece. Kral da ...” Blöndal sözlerinin etkisini güçlendirmek için durakladı. “Evet... Kral da işlenen bu suç için benim verdiğim hükmü onayladı. Sanıkların idam cezası aldıklarını kendiniz de okuyabilirsiniz. Adalet için büyük bir zafer olduğunu eminim siz de kabul edeceksinizdir.”

Lauga okumasını sürdürerek dalgın dalgın başını salladı. “Danimarka’ya gönderilmedi mi bu suçlular?”

Oturduğu tahta sandalyede, çizmelerinin topukları yerden kesilecek kadar geriye kaykılan Blöndal gülümsedi. “Hayır.”

Lauga şaşkınlıkla ona baktı. “Cahilliğimi mazur görün efendim, ama bu adamları nerede...?” Cümlenin sonuna doğru sesi duyulmaz oldu.

Blöndal sandalyesini gıcırdatarak ayağa kalktı ve pencerenin önüne yaklaşıp Lauga’nın yanında durdu. Steina orada değilmiş gibi davranıyordu. Cam işlevi gören, çerçevelere gerili kurutulmuş koyun mesanesine dikkatle baktı. Derinin yüzeyinde eğri büğrü küçük bir damar vardı. Tüyleri ürperdi. Onun evinin pencereleri camdandı.

“Burada idam edilecekler,” dedi neden sonra. “Burada, İzlanda’da. Tam olarak söylemem gerekirse, İzlanda’nın kuzeyinde. Reykjavík’teki sulh yargıcıyla birlikte bunun daha...” Bir anlığına özellikle duralayıp ekledi: “Daha ekonomik olacağına karar verdik.”

“Gerçekten mi?”

Blöndal kuşku içinde kendisini izleyen Steina’ya hoşnutsuzlukla baktı. Kız ileri doğru uzanarak kâğıdı Lauga’nın elinden kapıverdi.

“Evet, ayrıca idamların toplumumuza, işlenen ciddi bir suçun sonuçlarına tanıklık edebilme fırsatı vereceğini de hesaba katmalıyız. Dolayısıyla bu iş

dikkatle ele alınmalı. Senin de bildiğin üzere, akıllı Sigurlaug, bu durumdaki suçlular cezalandırılmak üzere genellikle yurtdışındaki zindanlara gönderilir. Bu üç kişi ise İzlanda'da, yani suçun işlendiği bölgede idam edileceğine göre, o güne kadar onları gözetim altında tutabileceğimiz bir yer gerekecek.

"Bildiğiniz üzere, Húnavatn'da suçluları barındırabileceğimiz bir fabrika ya da bir han yok." Blöndal döndü ve yeniden sandalyeye oturdu. "İşte bu yüzden o suçluların çiftliklerde, kalplerinde pişmanlık duygusunu yeşertebilecek dürüst Hıristiyanlarla birlikte kalmalarına karar verdim. Böylece hüküm günlerine kadar çalışarak çiftlik sahiplerine yardım etmiş de olurlar."

Blöndal masanın üzerinden, eliyle ağzını kapayan Steina'ya doğru eğildi. Kız öteki eliyle de sıkı sıkı mektubu kavramıştı. "İzlandalıların," diye sürdürdü konuşmasını, "kalacak yer konusunda gerekli kolaylıkları sağlayarak vatandaşlık ödevlerini yerine getireceklerinden hiç şüphem yok".

Lauga hayret dolu gözlerle Bölge Komiseri'ne baktı. "Reykjavík'te kalmaları mümkün değil mi?"

"Hayır. Çok masraflı olur." Elini havada salladı.

Steina'nın gözleri kısıldı. "Çok masraflı olacak diye Reykjavík 'teki mahkeme onları yurtdışına gönderemeyeceği için buraya, bizim yanımıza mı getireceksiniz yani?"

"Steina," diye uyardı ablasını Lauga.

"Aileniz ödüllendirilecektir," dedi kaşlarını çatan Blöndal.

"Peki ne yapmamızı bekliyorsunuz? Yatağımızın başucuna mı zincirleyelim onları?"

Blöndal ayağa kalkarak tüm cüssesiyle dikildi. "Başka seçeneğim yok," dedi, sesi bir anda pesleşmiş ve tehlikeli bir hal almıştı. "Babanızın unvanı belli sorumlulukları da beraberinde getiriyor. Verdiğim kararı sorgulamayacağından eminim. Kornsá'da bu iş için uygun başka kimse yok. Ailenizin maddi durumu da malum." Steina'ya doğru yaklaşarak, kızın loş ışık altındaki küçük ve kirli yüzüne horgörüyle baktı. "Ayrıca, Steinvör, suçluların üçünün de tutuklu kalması uğruna sizi ve ailenizi mağdur etmeyeceğim. Kadınlardan yalnızca biri gelecek." Kızın irkilerek geri çekilmesini umursamadan, güçlü eliyle omzundan tuttu. "Kendi cinsinden de korkmuyorsun herhalde, değil mi?"

Blöndal gittikten sonra Steina küçük odaya dönerek adamın yemediği tatlının kâsesini masadan kaldırdı. Krema, meyveli yoğurdun çevresinde katılaşmıştı. Büyük bir düş kırıklığı ve hiddetle kâseyi sallayarak sertçe gerisingeri masaya atan kız, bütün gücüyle kâsenin üzerine bastırmaya başladı. Bir yandan da alt dudağını ısırıyor, sessiz çığlıklar atarak kâsenin kırılmasını diliyordu. Sonra

öfkesi geçti ve mutfağa geri döndü.

*

Öyle zamanlar oluyor ki çoktan ölüp ölmediğimi merak ediyorum. Temiz havanın kokusunu bile unuttuğum bu sefil odada, karanlığın içinde sessizce beklemek; bu yaşamak değil. Oturak ağzına kadar doldu, biri gelip de boşaltmazsa taşacak.

En son ne zaman geldiler? Bir uzun gece geçti.

Kışın daha iyiydi. Kış aylarında Stóra-Borg çiftliğindeki insanlar da benim gibi içeride hapsolurlardı; kar fırtınaları sırasında çiftlik evinin büyükodasını paylaşırdık. Uyanık olduğumuz saatlerde, karanlığı körfeze hapsetmek için kandilleri yakarlardı; lambaların yağı tükendiğindeyse mumları. Sonra bahar geldi ve saat kavramını yitirdiğim, gündüzü geceden ayıramadığım o karanlık ambara götürüp bir başıma bıraktılar beni. Şimdi bana yalnızca bileklerimdeki zincirler, toprak zemin, parçalarına ayrılıp köşeye atılmış dokuma tezgâhıyla eski, kırık bir el çıkrığı arkadaşlık ediyor.

Belki yaz gelmiştir bile. Uşakların koridorda bir aşağı bir yukarı yürürlerken çıkan ayak seslerinin takırtılarını, girip çıktıkları kapının gıcırtısını duyabiliyorum. Bazen de hizmetçi kızların dışarıda gevezelik ederlerken attıkları tiz, kulak tırmalayıcı kahkahaları duyuyorum. Biliyorum, artık hava yumuşadı, rüzgâr ısırmıyor artık. Gözlerimi kapıyorum ve uzun yaz günlerinde vadiyi, kuğular göle doluşuncaya değin yeryüzünün kemiklerini ısıtan güneşi, mavi göğün yüksekliğini belli edecek ölçüde yukarılara çıkan bulutları düşlüyorum: Parlak mı parlak bir mavi, gözlerinizi yaşartacak kadar parlak.

*

Björn Blöndal'ın Kornsá'yı ziyaretinden üç gün sonra, kızların Vatnsdalur Bölgesi Polis Memuru olan babaları Jón Jónsson ile karısı Margrét eve döndüler.

Elli beş kış geçirmiş, zayıf, hafifçe kambur, sapsarı saçlı ve kulakları biraz safça görünmesine yol açacak kadar büyük olan Jón, elinde dizginlerle atının önünde yürüyor, engebeli toprağı rahat adımlarla katediyordu. Karısıysa ince, titrek boynunun üzerinde dengede duran kafası ve hafifçe yukarı kalkık çenesiyle siyah kısrağın sırtında oturuyordu. Kabul etmese de, yol yormuştu onu. Vatnsdalur vadisinde ilerlerken bakışlarını bir çiftlikten ötekine hızla gezdiren kadın, yerçekimine yenilip sarkmış olan gözkapaklarını yalnızca öksürük

nöbetlerine tutulduğunda kapıyordu. Nöbetler hafiflediğinde atın sırtından eğilip yere tükürüyor, ağzını başörtüsünün ucuna silerek kısa bir dua mırıldanıyordu. Kadın tükürürken kocası da arada sırada başını ona doğru eğiyor, karısının attan düşmesinden endişeleniyormuş gibi bakıyordu. Bunun dışında yolculuklarını kesintisizce sürdürüyorlardı.

Yine böyle acı veren bir öksürük nöbetinin ardından bitkin düşen Margrét çimenlere tükürdü ve yeniden soluk alıncaya kadar avuçlarını göğsüne bastırdı. Kısılmış bir sesle konuştu.

“Gördün mü Jón? As çiftliğindekiler bir inek daha almışlar.”

“Ha?” Kocası düşüncelere dalıp gitmişti.

“Dedim ki, As çiftliğindekiler bir inek daha almışlar,” diye yineledi, boğazını temizleyen Margrét.

“Öyle mi?”

“Senin fark etmemiş olmana şaşırdım.”

“Evet.”

Margrét tozlu aydınlığa doğru gözlerini kırparak baktı. Kornsá çiftliği uzaktan belli belirsiz seçiliyordu.

“Neredeyse evimizdeyiz.”

Kocası homurdanarak onayladı.

“Bir ineğimiz daha olsa neler yapabilirdik, hiç düşündün mü Jón?”

“Tek eksiğimiz oydu sanki.”

“Yine de bir ineğimiz daha olsa iyi olurdu. Elde edeceğimiz fazladan yağın geliriyle hasat zamanında bir yardımcıya daha gücümüz yeterdi.”

“Durumumuz düzeldiğinde Margrét, aşkım.”

“Durumumuz düzeldiğinde ben ölmüş olacağım.”

Bu sözcükler düşündüğünden biraz daha sert çıktı kadının ağzından. Jón karşılık vermedi, ilerlemesi için ata homurdandı. Margrét adamın arkasından şapkasına doğru kaşlarını çatarak baktı. Jón’un kafasını çevirmesini istiyordu. Adam ağır ağır yürümeyi sürdürünce Margrét de derin bir soluk alarak bakışlarını yeniden Kornsá’ya çevirdi.

İkindi vakti gelmiş, doğu yönünde toplanan alçak bulutların da yardımıyla gün ışığı çayırlar boyunca sönmeye başlamıştı. Bulutlar yer değiştirdikçe, kırkyamayı andıran görünüşleriyle dağın sırtındaki erimemiş karlar önce sıkıcı bir külrengine bürünüyor, ardından şaşırtıcı bir beyazlığa kavuşuyorlardı. Yaz mevsiminin kuşları, tepelerinde vızıldayan böcekleri yakalayabilmek için çayırların üzerinde hızla uçuşuyor, genç oğlanların vadiden aşağı, çiftliklere doğru güttüğü koyunların huysuz melemeleri duyuluyordu.

Kornsá’da, Lauga ile Steina dağdan akan dereden su almak için çiftlik evinden çıkmışlardı. Lauga güneş ışığında gözlerini ovuştururken, Steina adımlarına uygun olarak kovasını dalgın dalgın sallıyordu. İkisi de konuşmuyorlardı.

İki kız kardeş geçen birkaç gün boyunca bahçe küreğini istemek için birbirlerine seslenmek ya da tuzlanmış morina fıçılarından hangisinin önce açılması gerektiğini sormak dışında, tam bir sessizlikle çalıştılar. Bölge Komiseri’nin ziyaretinin sonrasında yaşadıkları tartışmanın ardından başlayan bu sessizlik, öfke ve huzursuzlukla sürüp gitmişti. Birbirleriyle olabildiğince az konuşma çabası ikisini de bitkin düşürmüştü. Ablasının inadından ve aksiliğinden iyice yılan Lauga, annesiyle babasının Blöndal’ın ziyaretiyle ilgili ne söyleyeceklerini düşünmeden edemiyordu. Blöndal’ın verdiği habere Steina’nın gösterdiği nezaketsiz tepki, ailenin toplum içindeki saygınlığını etkileyebilirdi. Otoriter bir adam olan Björn Blöndal, bir kızın efelenerek kendisine kafa tutmasını hoş göremezdi. Ailesinin Blöndal’a ne kadar bağlı olduğunu Steina bilmiyor muydu? Sorumluluklarını başka türlü nasıl yerine getireceklerdi?

Steina cinayetleri düşünmemeye çalışıyordu. Suçun adı bile onu hasta etmeye yetiyor, katı yürekli Komiser’in suçluyu zorla üzerlerine yıktığını anımsadıkça gırtlağı öfkeyle sıkılıyormuş gibi oluyordu. Lauga ailenin en küçüğüydü, dolayısıyla Steina’nın ne yapıp yapmayacağını söyleyecek kişi o olmamalıydı. Kırmızı üniformalı şişman adamlara toplum içinde gösterilmesi zorunlu inceliğin ayrıntılarını Lauga nasıl bilebilirdi ki? Hayır. En iyisi bunları hiç düşünmemekti.

Kovanın ağırlığını aşağı sarkmış omzuna veren Steina geniş geniş esnedi. Arkasından gelen Lauga da kendini tutamayıp esneyince, çok kısa bir süre için kızların bakışları kesişti. Bir anlık bu anlayışlı bakışma yorgunluklarını paylaşmalarına yettiyse de, Lauga’nın ters bir hareketle ağzını kapaması

Steina’nın öfkeyle gözlerini yere çevirmesine yol açtı.

Dereye doğru ilerlerken, öğle sonrasının yumuşak ışığı yüzlerini ısıtıyordu. Rüzgâr esmiyordu ve vadi öylesine durgundu ki, ikisi de havanın bu durağanlığına eşlik edebilmek için daha yavaş yürümeye başladı. Suyun çevresini kaplayan kayalık çıkıntıya yaklaşıyorlardı. Lauga dikenli bir çalıya takılan etekliğini kurtarmak için arkaya döndüğünde uzakta bir at dikkatini çekti.

“Aaa!” diye bağırdı soluğunu tutarak.

Steina döndü. “Şimdi ne oldu?”

Lauga başıyla atın olduğu yönü gösterdi. “Annecimle Babacım,” dedi soluk soluğa. “Döndüler.” Steina gözlerini kısarak çayırların üzerine düşen puslu güneş ışığına doğru baktı. “Evet, onlar,” dedi, kendi kendine konuşurmuş gibi. Birden heyecanlanan Lauga kovasını Steina’ya doğru iteleyerek dereyi gösterdi ve yürüyüşüne devam etmesi için kıza eliyle işaret etti. “Sen doldur şunları. İkisini de halledebilirsin, değil mi? Ben de gidip... Gidip ateşi yakacağım.” Steina’yı düşündüğünden daha sert bir biçimde omzundan itekleyen Lauga hızla geri döndü.

Dar yolun üzerindeki dikenli bitkiler, eve doğru aceleyle koşturan Lauga’nın çoraplarına takıldı. Kız rahatlamıştı. Şimdi Bölge Komiseri’yle de Agnes Magnúsdóttir’le de babacığı ilgilenebilirdi.

Çiftlik evinin kapısını itip içeri giren Lauga koridordan geçerek sola, mutfağa doğru döndü. Kristín, evin hanımı yokken ailesini ziyaret etmek için öğleden sonra izinli olsa da, sabah yaktığı ocağın dumanı hâlâ tütüyordu. Lauga hemen ocağı ağzına kadar tezekle doldurdu, ama o aceleyle az kalsın alevleri boğuyordu. Bölge Komiseri’nin ziyaret haberine babasının tepkisi ne olacaktı acaba? Hükümlü, Kornsá’da ne süreyle tutulacaktı? Komiser’in gösterdiği mektup da elinde değildi; didişmeleri sırasında Steina ateşe atmıştı onu.

Nasıl olsa babam öğrenince konuya el koyacaktır, diye düşündü Lauga, alevlerin üzerindeki çengele çaydanlığı asarken.

Lauga küçük bir körükle ocaktaki ateşi canlandırdıktan sonra kapıdan dışarı uzanıp bakmak için hızla koridordan geçti. Birden, yine korkuyla sırtından aşağı soğuk bir ürperti yayıldı. Babası ne yapacaktı peki? Kafasını eğerek yeniden içeri girdi, kilere gidip et suyuna koyabileceği ne var diye bir baktı. Çok az arpa kalmıştı. Güneydeki tüccarlara alışverişe giden çiftçilerin dönmelerini bekliyorlardı hâlâ.

Lauga tencereye eklemek için biraz koyun eti almak üzere dışarıdaki ambara giderken, kapı girişindeki yüksek eşiğe takılıp sendeledi. Yılın bu zamanında tütsülenmiş kuzu dilimlemek anlamsız olurdu, ama kıştan kalan bir iki parça

sosis vardı, mayhoş ama güzel sosisler.

Yemeği büyükodada hep birlikte yeriz, diye düşünen Lauga, bunu onlara sonra söylerim diye karar verdi. Avlunun toprak zemininden çıkan toynak seslerini duyuyordu.

"*Komið þið sæl*!"[3] Evden dışarı çıkan Lauga eline bulaşan tezek tozlarını temizledi ve saçlarını başlığının altından geriye doğru çabucak itip düzeltti. "Her ikinizin de sağ salim geri döndüğünü görmek güzel."

Durması için atı yavaşlatan Jón şapkasının altından kızına gülümsedi, elini kaldırıp selam verdikten sonra yanına giderek yanağına resmi bir öpücük konduruverdi.

"Küçük Lauga. Nasıl, idare edebildiniz mi?" Sonra da, atın sırtındaki yükleri indirmek üzere hayvana döndü.

"Merhaba anneciğim."

Lauga'ya gözlerinde sıcak bir ifadeyle bakan Margrét "Merhaba Sigurlaug," dedi. Dudakları belli belirsiz kıpırdamıştı.

"İyi görünüyorsun."

"Hâlâ yaşıyorum," diye karşılık verdi anne.

"Yoruldun mu?"

Soruyu duymazdan gelen Margrét atın üzerinden beceriksizce yere doğru kaydı. Lauga ürkekçe annesine sarıldı, ardından elini kısrağın titrek burun deliklerinin üzerinde gezdirdi ve atın sıcak, nemli soluğunu avucunda hissetti.

"Kız kardeşin nerede?"

Lauga derenin olduğu kayalığa doğru baktıysa da orada bir hareket göremedi. "Akşam yemeği için su dolduruyor."

Margrét kaşlarını kaldırdı. "Bizi karşılamak için onun da burada olacağını düşünmüştüm."

Lauga, küçük paketleri eyerden yere indiren babasına döndü yeniden. Derin bir soluk aldı. "Babacığım, sana daha sonra söylemem gereken bir şey var."

Babası kısrağın bağlı olduğu gergin ipi çözmeye başladı. "Ölü mü var?"

"Ne?"

"Yitirdiğimiz hayvan var mı?"

"Hayır. Hayır, öyle değil," diye yanıtladı Lauga. "Tanrı'ya şükür," diye de ekledi ardından. Babasına biraz daha yaklaştı. "Bunu sana yalnız kaldığımızda söylemem gerekiyor," dedi alçak sesle.

Sözlerini duyan annesi "Her ne söyleyeceksen ikimize de söyleyebilirsin, Lauga," dedi.

"Seni endişelendirmek istemiyorum anneciğim."

“Ben zaten sık sık endişeleniyorum,” dedi Margrét, birden gülümseyerek. “Göz kulak olunması gereken çocuklarla hizmetçilerin varlığından kaynaklanıyor o endişe.” Kocasına, kalan yükleri çamurun üzerine koymamasını tembihleyen Margrét, birkaç paket alıp içeri doğru ilerledi, Lauga da ardından gitti.

Büyükodaya giren Jón dinlenmek için kendini karısının yanına bıraktı. O arada Lauga da et suyu dolu tabakları getirdi.

“Sıcak bir yemek iyi gelir diye düşündüm,” dedi.

Jón, elinde tepsiyle önünde duran Lauga’ya baktı. “İzin verirsen önce üstümdekileri değiştireyim.”

Lauga duraksadı, tepsiyi yatağın üstüne, annesinin yanına koydu, dizlerinin üzerine çöküp Jón’un ayakkabı bağcıklarını çözmeye başladı, “İkinize de söylemem gereken bir şey var.”

Jón dirseklerinin üzerinde geriye doğru kaykılarak, nemli çorabı çıkarması için ayağını kızına uzattığı sırada Margrét, “Kristín nerede?” diye sertçe sordu.

“Steina ona yarım gün izin verdi,” diye yanıtladı Lauga.

“Steina nerede peki?”

“Bilmiyorum. Buralarda bir yerde.” Annesiyle babasının meraklı ısrarcılığı yüzünden telaşlanan Lauga’nın midesi buruldu. “Babacığım siz yokken Bölge Komiseri Blöndal geldi,” dedi fısıldayarak.

Yerinde biraz dikleşen Jón kızına doğru baktı. “Bölge Komiseri mi?” diye yineledi.

Margrét yumruklarını sıktı. “Ne istiyormuş?” diye sordu.

“Sana bir mektup getirdi babacığım.”

Margrét, Lauga’ya dik dik baktı. “Niye bir uşak göndermemiş? Blöndal olduğundan emin misin?”

“Anneciğim lütfen.”

Jón sessizdi. “Mektup nerede?” diye sordu.

Lauga’nın, babasının ayağından sıyırarak çektiği ayakkabı kendiliğinden yere düştü. Ayakkabının üzerindeki çamurlar döküldü.

“Steina yaktı.”

“Niyeymiş o? Güzel Tanrım!”

“Anne! Önemli değil. Ne yazdığını biliyorum. Babacığım, onlar bizi şey yapmaya zorluyorlar, şeyi -”

“Babaaa!” Steina’nın sesi koridordan odaya doğru çınladı. “Bil bakalım evimizde kimi kilit altında tutmaya mecburmuşuz. Tahmin bile edemezsin.”

“Kilit altında tutmak mı?” dedi Margrét, bir anda zıplaya zıplaya odaya dalan büyük kızına dönerek. “Ah Steina, sırılsıklamsın.”

Steina ıslak önlüğüne bakarak omzunu silkti. “Kovaları düşürdüğüm için geri dönüp bir daha doldurmam gerekti. Babacığım, Blöndal kendi evimizde Agnes Magnúsdóttir’e bakmamız için bizi zorluyor!”

“Agnes Magnúsdóttir mi?” Margrét dehşetle Lauga’ya döndü.

“Evet anneciğim, o katil kadın!” diye bağırdı Steina. Önlüğünü çözüp yatağa, annesinin yanına fırlatıverdi. “Natan Ketilsson’u öldüren hani!”

“Steina! Ben de tam babama açıklıyordum ki-”

“Bir de Pétur Jónsson’u öldüren.”

“Steina!”

“İlle de sen söylemek istiyordun, değil mi Lauga.”

“Sen de sözümü kesmek zorunda-”

“Kızlar!” Jón kollarını açarak ayağa kalktı. “Yeter artık. En başından başla Lauga. Ne oldu?”

Lauga duraksadı, ardından Bölge Komiseri’nin ziyaretiyle ilgili anımsayabildiği her şeyi annesiyle babasına anlatmaya başladı. Mektuptan aklında kalanları iletirken, yüzü gittikçe kızarıyordu.

Kız daha konuşmasını bitirmeden, Jón yeniden giyinmeye başladı.

“Kuşkusuz bunu yapmaya mecbur değiliz!” Margrét kocasını omzundan tutup çekti, ama Jón silkinerek elinden kurtuldu. Karısının perişan yüzüne dönüp bakmadı bile.

“Jón,” diye homurdandı Margrét. Dönüp her ikisi de elleri kucaklarında oturmuş, sessizce anne-babalarını izleyen kızlarına bir bakış attı.

Jón çizmelerini yeniden ayağına geçirerek bağcıklarını bileğine doladı. Adamın iyice gerdiği deri gıcırdadı.

“Çok geç oldu, Jón,” dedi Margrét. “Hvammur’a mı gideceksin? Hepsi uyuyordur şimdi.”

“O zaman ben de uyandırırım onları.” Adam askıdan şapkasını aldı, yolunun üzerindeki karısını omzundan tutup yavaşça öteye itti. Kızlarına başıyla selam verdi, büyük adımlarla odadan çıkarak koridoru geçti ve evin kapısını çekip dışarı çıktı.

“Biz ne yapacağız anneciğim?” Lauga’nın zayıf sesi odanın karanlık bir köşesinden geliyordu.

Margrét gözlerini kapayarak derin bir soluk aldı.

Jón, Kornsá’ya birkaç saat sonra geri geldi. Öğleden sonraki tatilinden

döndüğünde Margrét'ten azarı işiten Kristín kaşlarını çatmış, Steina'ya sitemli sitemli bakıyordu. Margrét kızları barıştırıp barıştırmamak konusunu düşünmek üzere örgüsüne ara verdiği sırada evin kapısının gıcırdayarak açıldığını ve kocasının koridordan gelen kuvvetli ayak seslerini duydu.

Jón içeri girer girmez karısına baktı. Kadın eliyle çenesini kavramıştı.

"Eee?" Margrét yatağa kadar kocasına eşlik etti.

Jón'un eli beceriksizce bağcıklarına gitti.

"Babacığım lütfen," dedi dizlerinin üzerine çöken Lauga, "Blöndal ne söyledi?" Babasının çizmelerini çıkarırken bir an geriye doğru sarsıldı. "Kadın buraya gelecek miymiş?"

Jón başını salladı. "Lauga'nın dediği gibi. Agnes Magnúsdóttir, Stóra-Borg'da kaldığı yerden alınıp bize getirilecek."

"Niye ama baba?" Lauga sessizce sordu. "Ne yanlış yaptık ki biz?"

"Hiçbir yanlış yapmadık. Ben bir Bölge Polis Memuruyum. Yetkililerin sorumluluğu altındaki o kadın, ki ben de bir yetkiliyim, herhangi bir ailenin yanına yerleştirilemez."

"Stóra-Borg'da sürüyle yetkili var." Margrét'in ses tonu tatsızdı.

"Öyle ama yine de gelecek. Özel bir durum oldu."

"Ne oldu?" diye sordu Lauga.

Jón en küçük çocuğunun saf yüzüne baktı. "Endişelenecek bir şey olmadığına eminim," dedi sonunda.

Margrét sinirli bir gülüş attı. "Bu duruma öylece boyun mu eğeceğiz? Yerde oradan oraya yuvarlanan bir köpek gibi?" Sesi bir tıslamaya dönüştü. "Bu Agnes denilen kadın bir katil, Jón! Bizim kızlarımıza, çalışanlarımıza, hatta Kristín'e karşı sorumluluklarımız var!"

Jón karısına anlamlı anlamlı baktı. "Blöndal bize bedelini ödeyecek, Margrét. Kadının gözetim altında tutulmasının maddi bir karşılığı olacak."

Bir an duraklayan Margrét'in sesi şimdi daha yumuşak çıkıyordu. "Belki kızları başka bir yere göndermeliyiz."

"Anne hayır! Ben gitmek istemiyorum," diye bağırdı Steina.

"Güvenliğiniz için."

Jón boğazını temizledi. "Kızlar seninle birlikteyken yeterince güvende olurlar, Margrét." İçini çekerek, "Bir şey daha var. Kadının buraya geleceği gece Björn Blöndal benim Hvammur'da bulunmamı istedi."

Margrét dehşetle ağzını açtı. "Yani onu ben mi karşılayacağım?"

"Baba! Annemi o kadınla yalnız bırakamazsın," diye haykırdı Lauga.

"Yalnız olmayacak. Siz hepiniz burada olacaksınız. Stóra-Borg'dan gelen

görevliler olacak. Bir de Rahip... Blöndal her şeyi ayarladı.”

“Tam da evimize bir suçluyu yollayacağı gece, Blöndal’ın senden Hvammur’da bulunmanı istemesini gerektirecek kadar önemli ne olabilir ki?”

“Margrét...”

“Hayır, ısrar ediyorum. Bu hakça değil.”

“Cellatın kim olacağını konuşacağız.”

“Cellat mı?”

“Stóra-Borg çiftliğinin süvarileriyle birlikte yolculuk edecek olan Vatnsnes’liler de dahil olmak üzere, bütün Bölge Polis Memurları hazır bulunacaklar. O gece orada uyuyup ertesi gün döneceğiz.”

“Bu arada ben de Natan Ketilsson’u öldüren kadınla yalnız başıma kalacağım.”

Jón sakince karısına baktı. “Yanında kızların olacak.”

Margrét konuşmasını sürdürmeye hazırlanıyordu, fakat susmasının daha iyi olacağını düşünerek kocasına sert bir bakış fırlattı ve örgüsünü alıp öfkeyle şişleri oynatmaya başladı.

Çatık kaşlarının altından annesiyle babasını izleyen, Steina yemeğini aldı. Midesi bulanıyordu. Tahta kâseyi elinde tutarken yağlı suyun içinde yüzen koyun eti parçalarını inceledi. Yavaşça kaşığını daldırdı, bir parça eti ağzına götürerek çiğnemeye başlayınca, etin içindeki iri kıkırdak diline değdi. Ağzındakini gerisingeri tükürme içgüdüsüyle savaşan kız, kıkırdağı dişlerinin arasında ezdi ve sessizce yuttu.

*

Stóra-Borg’daki adamlar yerimi değiştirmeye karar verdiklerinden beri, kaçmayayım diye kimi akşamlar atların önayaklarına yaptıkları gibi ayaklarımı birbirine bağlamaya başladı. Anlaşılan her geçen gün onların gözünde biraz daha hayvanlaşıyorum. Sağdan soldan ne bulunursa onlarla beslenen, açık havadan olabildiğince uzak tutulan bir hayvan, ruhsuz bir yaratık, o kadar... Karanlıkta bırakıyorlar beni, ışıktan da havadan da yoksun bırakıyorlar, bir yere gitmem gerektiğindeyse ellerimi bağlayıp istedikleri yere doğru sürüklüyorlar beni.

Burada benimle asla konuşmuyorlar. Kışın bu büyükodada sürekli kendi soluğumu duyuyor, odanın her köşesinden işitilecek diye yutkunmaya bile korkuyorum. Öyle zamanlarda bana eşlik eden biricik ses İncil sayfalarının hışırtısı oluyor. Bir de fısıldamalar. Ötekilerin adımı andıklarını duyabiliyor, üstelik dudaklarından dökülen adımın ardından hayır dualarının gelmediğini

biliyorum. Zaman zaman bir mektubu ya da duyuruyu yasa uyarınca bana yüksek sesle okumaları gerektiğinde, arkamda duran birine hitap edercesine konuşuyorlar. Gözlerime bakmayı reddediyorlar.

Sen, Agnes Magnúsdóttir, cinayete ortaklıktan suçlu bulundun. Sen, Agnes Magnúsdóttir, kundakçılıktan suçlu bulundun. Sen, Agnes Magnúsdóttir, kasten adam öldürmekten suçlu bulundun. Sen, Agnes Magnúsdóttir, ölüme mahkûm edildin. Sen, Agnes. Agnes!

Beni tanımıyorlar.

Sessiz kalıyorum. Kendimi dünyaya kapamaya, yüreğimi sağlam tutarak henüz benden çalınmamış olana sıkı sıkı bağlanmaya kararlıyım. Kendimi bırakamam. İçimdeki beni yitirmemeli, ömrüm boyunca çevremde gördüğüm, işittiğim, hissettiğim her şeyi ellerimle kavramalıyım. Şiirler, ellerimin derisi soyuluncaya değin yıkadığım bulaşıklar için, biçtiğim otlar için, pişirdiğim yemekler için yazılan o şiirler. Ezbere bildiğim masallar, destanlar. Benden geriye ne kaldıysa, onlarla birlikte suyun dibine doğru batıyorum. Konuşursam ağzımdan yalnızca kabarcıklar çıkacak. Onlar artık sözcüklerimi duyamayacaklar. Onlar fahişeyi, deli kadını, katili, çayırlara kan akıtan ve ağzı toprakla tıka basa doluyken kahkahalar atan dişiyi görecekler bende. “Agnes” diyecekler ve kendi yazgısının ağlarını örerken yakalayacaklar o örümceği, o cadıyı. Yitik annesi için meleyen, kuzgunlarla çevrili kuzuyu bile görebilirler. Ama beni göremeyecekler. Ben orada olmayacağım.

*

Yardımcı Rahip Thorvardur Jónsson kiliseden ayrılıp ikindi vaktinin serin ve nemli havasına çıkınca derin bir soluk aldı. Blöndal’ın, hüküm giymiş kadını ziyaret etme önerisini kabul edeli bir aydan biraz daha fazla bir süre olmuş ve verdiği bu kararı sorgulamadığı tek bir gün bile geçirmemişti. Her sabah, bir karabasandan yeni uyanmış gibi sıkıntılı hissediyordu kendini. Günlük yürüyüşünü yapıp Breidabólstadur’un küçük kilisesine dua etmek ve sessizliğin içinde bir süre oturmak için gittiğinde bile midesine kramplar giriyor, bedeni zihninde beliren çelişik duyguların getirdiği yorgunlukla titriyordu. Bugün de öncekilerden farklı değildi. Kilisenin uzun sırasına oturup ellerine bakarken, ölümcül bir hastalığa yakalanmayı, böylece Kornsá’ya gitmekten affedilmeyi dilerken buldu kendini. Bu gönülsüzlüğü ve Tanrı’nın kendisine bağışladığı beden sağlığını bile feda etmeye can atışı Rahibi dehşete düşürdü.

Kilisenin acınacak durumdaki bahçesinden geçerken, artık çok geç diye

düşündü. Bir insana söz verdin. Bu söz Tanrı'ya da verilmiş sayılır. Bundan dönüş yok.

Annesinin ölümünden önce, yaz aylarında kilisenin arazisindeki mezarların kenarları sıra sıra mor çiçekler açan küçük bitkilerle dolu olurdu. Mezarlardaki ölülerdir, demişti annesi, kış boyunca kiliseye gelenleri selamlasınlar diye çiçeklerin boyunlarını böyle eğdiren. Ama kadın öldükten sonra babası bu yaban çiçeklerini yolduğu için, mezarların çevresi artık bomboştu.

Breidabólstadur çiftliğinin kapısı aralıktı. Tóti içeri girince mutfağın yoğun sıcaklığı ve koridordaki mumdan gelen erimiş içyağı kokusu midesini bulandırdı.

Babası fokurdayan bakracın üzerine eğilmiş, bıçağıyla bir şeyi dürtüyordu.

"Artık gitmem gerekiyor, sanırım," dedi Tóti.

Babası gözlerini kaynayan balıktan kaldırıp başıyla onayladı.

"Akşam erkenden oraya ulaşmam, kendimi Kornsá'daki aileye tanıtmam ve şey geldiğinde, yani suçlu geldiğinde orada hazır bulunmam gerekiyor."

Babası kaşlarını çattı. "Hadi git o zaman evlat."

Tóti duraksadı. "Sence hazır mıyım?"

Rahip Jón içini çekerek kömürlerin üzerindeki çengelde asılı duran bakracı kaldırdı. "Kendi yüreğini ancak kendin tanırsın."

"Kilisede dua ediyordum. Annem bütün bu olanlarla ilgili ne düşünürdü kim bilir."

Tóti'nin babası yavaşça gözlerini kırparak ötelere doğru baktı.

"Peki ya sen ne düşünüyorsun baba?"

"Bir insan verdiği sözü tutmalı."

"Yine de doğru bir karar mı bu? Ben... Ben seni mutsuz etmek istemem."

"Tanrı'yı mutlu etmeye bakmalısın sen," diye mırıldandı, sıcak suyun içindeki balığı bıçağıyla çıkarmaya çalışan Rahip Jón.

"Benim için dua edecek misin baba?"

Tóti bir yanıt bekledi, ama o yanıt gelmedi. Belki de babası, katil kadınla kendisinin görüşmesinin daha uygun olacağını düşünüyordu. Belki de kadın beni seçtiği için babam kıskançlık ediyor, diye aklından geçirdi Tóti. Bıçağın ucuna yapışmış bir balık parçasını yalayan babasını izledi. Ama kadın beni seçti, diye yineledi kendi kendine.

"Döndüğün zaman beni uyandırma," dedi Rahip Jón yüksek sesle, sanki oğlu odadan çıkmıştı da arkasından sesini duyurmaya çalışıyordu.

Tóti eyerlediği atma bindi ve "Demek hepsi bu," diye fısıldadı. Atı yürümeye başlasın diye yavaşça dizlerini sıktı, dönüp çiftlik evine baktı. Mutfaktan halka

halka çıkan ince bir duman, tatlı bir öğle sonrası çisentisinin içinde dağılıyordu.

Yardımcı Rahip kilisenin çevresini kaplayan vadideki uzun otların arasında yol alırken, kadınla nasıl konuşması gerektiğini düşünüyordu. Kibarca ve nezaketle mi karşılamalıydı onu, yoksa Blöndal gibi katı ve ulaşılmaz bir tavır mı takınmalıydı? Yol boyunca farklı ses tonlarıyla değişik selamlamalara çalıştı. Belki de kadını görene kadar beklemeliydi. Ansızın bedeni hafif bir korkuyla ürperdi. Kadın yalnızca bir hizmetçiydi belki, ama aynı zamanda da bir katildi. Sessizce dudaklarını oynatarak bir daha söyledi. Katil. *Mor ingi.* Sözcük ağzından yağ gibi kayıp çıktı.

Tóti, ufuktaki incecik okyanus manzarasının eşliğinde yarımadanın kuzeyinden ilerlerken bulutlar dağılmaya başladı ve haziran sonu güneşinin yumuşak kızıl ışınları geçidi boydan boya doldurdu. Yerdeki su damlaları parıldadı; sessiz, pembe tepeler ortaya çıktı. Bulutlar yukarıda sürüklenirken tepelerin üzerindeki gölgeler yavaş yavaş hareket ediyordu. Küçük böcekler havada döne döne yollarını buluyor, güneş ışınlarının altında toz zerreleri gibi çakıyordu. Çayırların hasata hazırmışçasına yükselen tatlı ve nemli kokusu, vadinin serin havasında etrafa yayılıyordu. Tóti, sessiz bir hayranlık duyduğu kırlardan ilerledikçe midesindeki o keskin korkunun yok olduğunu hissetti.

Hepimiz Tanrı'nın çocuklarıyız, diye düşündü. Dolayısıyla bu kadın benim kız kardeşim. Ben de, manevi kardeşi olarak ona gittiği yolda rehber olmalıyım. Gülümseyerek atını rahvan yürütmeye başladı.[4] "Onu kurtaracağım," diye fısıldadı.

İKİNCİ BÖLÜM

3 Mayıs 1828
Undirfell, Vatnsdalur

Suçlu Agnes Magnúsdóttir 1795 yılında Flaga'da, Undirfell kilisesi mıntıkasında doğmuştur. 1809 yılında, "mükemmel bir zekâsı, Hıristiyanlığa dair sağlam bir bilgi birikimi ve kavrayışı" olduğu teyit edilmiştir.

Bu bilgi Undirfell Papaz Defteri'nde kayıtlıdır.
P. Bjarnason

Odadan çıkarıp yine zincire vurdular beni. Bu sefer mahkemeden bir görevliyi, sinirli sinirli gülümseyen, çopur yüzlü bir genç yolladılar. Anımsadım onu, Hvammur'daki uşaklardan biriydi. Dudaklarını araladığında dişlerinin çürük içinde olduğunu gördüm. Soluğu berbat kokuyordu, ama benimkinden kötü olamazdı; iğrenç bir durumda olduğumun farkındaydım. Pislikten derim kabuk bağlamış, üzerinde kan, ter ve yağ birikmişti. En son ne zaman yıkandığımı anımsayamıyordum bile. Yağlanmış birer ip gibi hissettiğim saçlarımı örüp toplamak istiyordum, ama kurdeleye izin vermiyorlardı. Sanırım görevliye korkunç bir canavar gibi görünüyordum. Belki de o yüzden gülümsemişti.

Genç görevli beni o berbat odadan çıkardı ve karanlık koridora doğru yönlendirdi. O sırada başka adamlar da katıldı bize. Sesleri çıkmıyordu ama arkamda olduklarını hissedebiliyordum; bakışlarını, soğuk elleriyle kavramışçasına ensemde hissedebiliyordum. Sonra, leş gibi soluğum ve oturaktan gelen dayanılmaz kokularla dolu odada geçirdiğim ayların ardından, Stóra-Borg'un koridorlarında ilerleyerek çamurlu avluya çıkarıldım. Yağmur yağıyordu.

Yeniden soluk alabilmeyi nasıl tarif edebilirim? Kendimi yeni doğmuş gibi hissettim. Yeryüzünün aydınlığından gözlerim kamaştı ve serin deniz havasını derin derin, yutarcasına içime çektim. Gün kavuşuyor, akşam ıslak bir örtü gibi yüzümü kaplıyordu. Beni kapıdan dışarı çıkardıkları o kısacık anda ruhum canlandı. Yere düştüm, etekliğim çamura battı ve yüzümü dua ediyormuşçasına yukarı çevirdim. Aydınlığın ferahlığıyla ağlayabilirdim.

Bir adam eğilip, yanlış yerde kök salmış bir devedikenini çekip koparır gibi beni kaldırdı. İşte o zaman toplanmış kalabalığı gördüm. Başlangıçta, kadınlı erkekli bu insanların neden sessizce durup da bana dik dik baktıklarını bilmiyordum. Sonradan anladım ki bana bakan bu insanların gördüğü ben

değildim. Onlar ölü iki adamı görüyorlardı. Onlar için ben yanan çiftliktim, bıçaktım, kandım.

Bu insanların önünde ne yapacağımı bilemedim. Sonra, küçük kızının elini tutmuş, uzaktan beni izleyen Rósa'yı gördüm. Tanıdık birini görmek rahatlatıcıydı, istemsiz olarak gülümsedim. Ama hata etmiştim, gülümsemem kalabalığın bastırılmış öfkesini açığa çıkardı. Hizmetçi kadınların yüzü çarpıldı ve sessizlik küçük bir çocuğun kısa çığlığıyla bozuldu: *Fjandi!* Şeytan! Sesi, yeraltından çıkan sıcak suyun gürültüyle havaya püskürmesi gibi patladı. Gülümsemem un ufak oldu yüzümde.

Edilen hakaretin çınlaması kalabalığı kendine getirdi. İçlerinden biri çekinerek güldü, yaşlı bir kadın da bağıran çocuğu susturarak uzaklaştırdı. Evlerine gitmek ya da günlük işlerini kaldığı yerden sürdürmek için teker teker oradan ayrıldılar. Çiseleyen yağmurun altında, çoraplarım terden kaskatı kesilmiş halde, görevlilerle yalnız başıma kaldım. Yüreğim, kirli derimin altında yanıyordu. Yeniden baktığımda Rósa'nın yitip gittiğini gördüm.

Şimdi İzlanda'nın, kendi sularıyla yıkanırken denizine sırtını dönen bu adanın kuzeyi boyunca ilerliyoruz. Dağlarda kendi gölgelerimizi kovalıyoruz.

Mezarlığa götürülen bir ceset gibi eyere bağladılar beni. Onların gözünde çoktan ölmüş, gömülmeye yazgılı bir kadındım. Kollarım önden zincirlenmişti. Demir etlerimi sıkıştırıyor, at üzerinde gerçekleştirdiğimiz bu korkunç geçit töreni sürerken, gözlerimin önünde onları kanatıyordu. Bana zarar vermelerini bekliyordum artık. Stóra-Borg'daki kimi nöbetçiler bedenime küçük küçük şiddet uygulayarak bana yönelttikleri nefreti kayıt altına alıyorlardı: Şurada bir işaret, derinin altında yıldız öbekleri gibi filizlenen çürükler, cildin altında kısılı kalan siyah sarı duman... Sanırım içlerinden bir kısmı Natan'ı tanıyordu.

Ama şimdi beni doğuya götürüyorlar. Boğazlanacak bir kuzu gibi bağlamalarına karşın, kayaların çekilip çayırlara yol verdiği o yeşil vadilere geri döneceğim için mutluyum; orada ölecek olsam bile.

Atlar çalı kümeleriyle boğuşurken, beni ne zaman öldüreceklerini merak ediyorum. Kim bilir nerede tutacaklar beni; tereyağı gibi, tütsülenmiş bir et gibi nerede, hangi kilerde saklayacaklar. Sarıp sarmalayıp bir kaya gibi gömmeden önce. Çözülüp dağılmak için toprağı arzulayan bir ceset gibi.

Böyle şeyleri bana söylemiyorlar. Onun yerine bileğimde demir kelepçelerle çevrede dolaştırıyorlar beni, nereye yönlendirilirsem oraya gidiyorum, bıçağa doğru güdülen bir inek gibi. Korkunç sona doğru, ipe doğru. Başımı eğiyor, beni nereye götürürlerse gidiyorum. Şimdilik, mezara olmamasını diliyorum.

Sinekler çok kötü. Yüzümde gözümde ağır ağır yürüyorlar. Ayaklarının ve

kanatlarının ince ince batışını hissediyorum. Yüzümden akan ter uzaklaştırıyor onları. Bileklerimi saran ağır demirler yüzünden sinekleri kovalayamıyorum. Erkek ölçülerine göre yapılmış olmalarına rağmen bileğimi sımsıkı kavrıyorlar.

Yine de, hareket halinde olmak, bacaklarımın arasındaki atın sıcaklığını hissedebilmek bir teselli veriyor bana: Soğuk olmayan bir şeyde yaşamı duyabilmek. Uzun zamandır, kış iliklerime yuva yapmışçasına, yarı donmuş durumdayım. Karanlık odalarda geçen bitmez tükenmez günler ve nefret dolu bakışlar, herhangi bir insanın kemiklerine kırağı düşürecek denli yıpratıcı. Dolayısıyla evet, dışarıda olmak daha iyi şimdi. Tabuttaki ceset gibi bir odada yavaşça çürümektense, sineklerle dolu bir havada bir yerlere gidiyor olmayı yeğlerim.

Böceklerin uğultusu ve atların yürürken çıkardığı düzenli sesin dışında, uzaklardan gelen bir gürleme duyuyorum. Belki, aralıksız gürültülerle Thingeyrar'ın kumlarına çarpan okyanus dalgalarından geliyor. Ya da belki ben canlandırıyorum kafamda. Deniz insanın içine işler. Natan'ın eskiden dediği gibi, bir kez tadını aldın mı, deniz seni asla yalnız bırakmaz. Kadın gibi, demişti Natan, deniz de dırdırcıdır.

Illugastadir'de geçen baharların ilkiydi. Kocaman açılmış gözleriyle titreyen bir av hayvanı gibiydi aydınlık. Deniz bomboştu. Natan kayığı suyun gümüş yüzeyine doğru iteleyerek kürekleri her iki yanından daldırdı.

"Kilise mezarlığı gibi sessiz" dedi gülerek, kolları suyun etkisiyle inip kalkıyordu. Tahtanın gıcırtısını ve denizin yüzeyine tokat gibi çarpan küreklerin fısıltılı sövgülerini duydum. "Ben yokken yaramazlık etme."

Onu düşünmeyi bırak.

Ne zamandır at üzerindeyiz? Bir saat mi? İki mi? Zaman yağ gibi kaygan. Ama iki saatten fazla olamaz. Bu bölgeleri tanıyorum. Şimdi güneye, belki de Vatnsdalur'a doğru gittiğimizi biliyorum. İlginç, yüreğim nasıl da bir anda kaburgalarıma yapışıyor. Ülkenin bu bölümünü görmeyeli ne kadar oldu? Birkaç yıl, daha da fazla belki. Hiçbir şey değişmemiş.

Hiçbir zaman olamayacağım kadar evime yakınım şimdi.

Vadinin girişindeki tuhaf tepeleri geçerken kuzgunların gaklamalarını duyuyorum. Gökyüzünün parlak mavisiyle karşıtlık oluşturan kopkoyu görünüşleri, kara kehanetlere benziyor. Stóra-Borg'daki nemli ve sefil yatakta geçirdiğim bütün o geceler, kendimi dışarıda, Flaga'daki kuzgunları beslerken düşledim. Kuzgunlar... Acımasız ama kurnaz kuşlar. Tanrı'nın yarattıkları, sevecenlikleriyle olamıyorsa bile, akıllı oldukları için sevilmelidirler. Çocukken kuzgunların Undirfell kilisesinin çatısında toplaşmalarını, köyde kimin öleceğini

öğrenmeyi umarak izlerdim. Hangi kuşun tüylerini silkeleyeceğini, gagasını ne yöne çevireceğini bekleyerek duvarın üzerinde otururdum. Bir kez gerçekleşmişti. Bir tanesi çatının köşesindeki tahtaya tünemiş, gagasını Bakki çiftliğine doğru titretiyordu. O hafta içinde çiftlikteki küçük bir çocuk boğuldu, ırmağın aşağısında şişmiş ve morarmış olarak buldular onu. Kuzgun biliyordu.

Sigga, karabasanlar ve hortlaklar konusunda bilgisizdi. Illugastadir'de bir gece birlikte örgü örerken, bir kuzgunun denizden gelen ve bizi hücrelerimize kadar ürperten çığlığını duyduk. Sigga'ya geceleri asla bir kuzgunu yanına çağırmamasını ya da ona yiyecek vermemesini söyledim. Geceleri gaklayan kuşlar, sana bakar bakmaz canını alabilecek ruhlardır, dedim. Onu korkuttuğuma eminim, bana daha sonra söylediklerinden bunu anladım.

Kim bilir Sigga şu anda nerelerdedir... Stóra-Borg'da onunla birlikte kalmamıza neden izin vermediler? Bir sabah ellerim zincirliyken onu benden ayırdılar. Onlara birden fazla kez sormama karşın, nereye götürüldüğünü söylemediler. "Senden uzağa," dediler, "yeter ki senden uzak olsun".

"Agnes Magnúsdóttir!"

Arkamdan gelen atın üzerindeki adamın yüzü sertti.

"Agnes Magnúsdóttir. Cezan infaz edilinceye kadar Kornsá'da tutulacağını bildiriyorum." Adam bir şey okuyor, eldivenlerine doğru bakan gözleri sağa sola oynuyordu. "Bu ülkenin mahkemesince hüküm giyen bir mahkûm olarak özgürlük hakkın elinden alınmıştır." Elindeki kâğıdı katlayarak eldiveninin içine sokuverdi. "Yüzündeki o kötü bakışı silsen iyi olur. Kornsá'daki insanlar yumuşak ve naziktirler."

Al bakalım. İşte sana gülücük. Nasıl, iyi mi? Dudaklarımın arasından dişlerimi görüyor musun?

Atımın yanından geçti gitti. Gömleğinin arkası terden ıslanmıştı. Bilerek mi yaptılar acaba? Onca yer varken Kornsá.

Stóra-Borg'daki ambara tıkıldığım günlerde, Kornsá gözüme bir cennet gibi görünürdü. Irmağıyla, parlak çayırlarıyla, baharda üzerlerinden ipil ipil suların süzüldüğü çim kaplı damlarıyla çocukluğumun geçtiği yer. Ama şimdi görüyorum ki benim için bu bir aşağılama olacak. Vadideki insanlar beni tanıyacak. Beni eskiden olduğum gibi, bir bebek, bir çocuk, çiftlikten çiftliğe koşan bir kadın gibi anımsayacaklar önce. Ama sonra cinayetleri düşünecekler ve o çocuk, o kadın unutulup gidecek. Sürekli beni gözlemelerine dayanamıyorum. Gözlerimi atın yelesine, o uzun kılların üzerinde kaynaşan bitlere dikiyorum. Bilemiyorum, attan mı geliyor bunlar, yoksa benden mi.

*

Rahip Tóti alçak kapı girişinden eğildi ve gözlerini kısarak, kutup kuşağına özgü gece yarısı güneşinin pembemsi kızıllığına baktı. Ötede, çiftliğin kuzey bölümünün aşağı ucundan yaklaşan atlı grubunu görebiliyordu. Sürücülerin arasında gözleri kadını aradı. Atlılar, çevrelerini kuşatan altın sarısı otların oluşturduğu renk selinde küçük ve siyah görünüyorlardı.

Margrét kapıdan dışarı çıkarak Tóti'nin az gerisinde durdu.

"Kadının bizi uykumuzda öldürmemesi için, umarım arkalarında birkaç adam bırakırlar."

Tóti dönüp Margrét'in sert yüzüne baktı. O da atlıları görmek için gözlerini kısıyordu, alnı kırış kırış olmuştu. En iyi başlığını takmış olan kadının külrengi kıvrımlı saçları iki gergin kurdeleyle tutturulmuştu. Tóti, kadının o gece kendisini karşılarken taktığı kirli önlüğü değiştirmiş olduğunu fark etti.

"Kızlarınız da bize eşlik edecekler mi burada?"

"Çok yorgunlar, ayakta bile duramıyorlar, ikisini de yatağa yolladım. Anlamıyorum, suçlu neden gecenin bir yarısında getirilmek zorundaydı ki."

"Komşularınızı rahatsız etmemek için, sanırım," diye nazikçe düşüncesini belirtti.

Alt dudağını ısıran Margrét'in yanaklarına bir kırmızılık yayıldı.

"Evimi Şeytan'ın çocuklarıyla paylaşmaktan hoşlanmam," derken sesi fısıltıya dönüştü. "Rahip Tóti, o kadını burada istemiyoruz, bunun bilinmesini sağlamamız gerek. Stóra-Borg'da tutmayacaklarsa, adanın birine götürülsün."

"Hepimiz görevlerimizi yerine getirmeliyiz," diye mırıldandı Tóti, atlıların dönüp eve doğru yönelişini izlerken. Göğüs cebinden bir enfiye kutusu çıkararak içinden bir tutam aldı. Özenle sol başparmağının dibindeki oyuk bölgeye yerleştirdi, başını eğip burnuna çekti.

Margrét öksürdü ve yere tükürdü. "Gecenin içinde domuzlar gibi kısılıp kalmış olsak bile mi, Rahip Tóti? Sen genç bir adamsın, evet, ama Tanrı'nın adamısın. Kadının seni öldüreceğini hiç sanmam. Ama ya biz? Kızlarım? Tanrım, nasıl huzur içinde uyuyacağız?"

"Bir görevliyi sizinle birlikte bırakacaklar," diye homurdandı Tóti, atını eşkin sürerek yaklaşan atlıya dikmişti gözlerini.

"Bırakmak zorundalar. Yoksa o kadını önüme katıp Stóra-Borg çiftliğine kadar ben kendim geri götürürüm."

Ellerini midesinin üzerinde bükülü tutan Margrét bakışlarını, Vatnsdalsfjall dağ sırasının üstünde sessizce uçan küçük kuzgun sürüsüne çevirdi. Gökyüzüne

savrulmuş küllere benziyorlardı.

“Geleneklere bağlı bir insan mısınız, Rahip Tóti?” diye sordu Margrét.

Tóti soruyu ciddiye alarak kadına döndü. “Soylu ve Hıristiyanlığa özgü iseler...”

“Kuzgun sürüsüne ne denir, biliyor musunuz?”

Tóti kafasını salladı.

“Fesat, Rahip. Fesat.” Margrét bir kaşını kaldırarak Rahibe meydan okudu; ona itiraz etmesini bekliyor gibiydi.

Tóti kuzgunların büyükbaş ahırının saçaklarına konuşlarını izledi. “Öyle mi, Bayan Margrét? Ben onlara zalim dendiğini sanıyordum.”

Yaklaşan atlı bahçenin köşesine ulaştığı için, Margrét karşılık vermeye zaman bulamadı.

“*Komið þið sæl og blessuð,*”[5] diye bağırdı atlı.

“*Drottin blessi yður.* Tanrı sizi kutsasın,” diye yanıtladı ikisi birden. Margrét ve Tóti adamın yanına gitmeden önce attan inmesini beklediler. Adet olduğu üzere resmi bir biçimde öpüştüler. Terden ıslanmış adamın üstüne atların kokusu sinmişti.

“Onu getirdik,” dedi soluk soluğa. “Sanırım yolculuktan dolayı biraz bitkin bulacaksınız kendisini.” Bir kez daha durakladı, şapkasını çıkarıp eliyle nemli saçlarını geriye doğru yatırdı. “Size bir sıkıntı vereceğini sanmam.”

Margrét öfkeyle güldü.

Adam soğuk bir gülümsemeyle karşılık verdi. “Emin olmak için bu gece burada kalmamız emredildi. Bahçenizde kamp kuracağız.”

Margrét soğuk bir biçimde başıyla işaret etti. “Çimenleri ezmediğiniz sürece istediğiniz kadar kalabilirsiniz. Süt ister misiniz? Peynir suyu ya da su?”

“Sağ olun,” diye yanıtladı adam. “Bu nezaketinizin karşılığını öderiz.”

“Gerek yok.” Margrét dudaklarını sarkıttı. “Yeter ki o kancığı mutfağımdaki bıçaklardan uzak tutun.”

Adam için için gülerek Margrét’in ardından eve doğru yöneldi. Geçerken Tóti adamı kolundan yakaladı.

“Tutuklu kendisiyle görüşmem için talepte bulundu. Nerede o?”

Adam eve en uzak noktada duran atı gösterdi. “Oradaki suratsız kadın. Genç olan hizmetçiyse Midhóp’ta kaldı. Dediklerine göre temyizin sonucunu bekliyormuş.”

“Temyiz mi? Ölüme mahkûm edildiklerini sanıyordum.”

“Vatnsnes’teki birçok kişi Sigga için Kraldan af gelmesini umuyor. O tatlı kız öyle genç ki insanın içi onun ölmesine elvermiyor.” Adam yüzünü astı. “Bunun

gibi değil. Canı istediğinde düzgün davranmasını biliyor.”

“Bu da temyizi bekliyor mu?”

Adam güldü. “Fazla şansı olduğunu sanmam. Blöndal genç olanını kolluyor. Dediklerine göre, ona karısını anımsatıyormuş. Bu ise... Açıkçası, Blöndal ibret olsun istiyor.”

Tóti, bahçenin ucunda toplanmış olan kalabalığa doğru baktı. Adamlar atlardan inmeye başlamış, denkleriyle uğraşıyorlardı. Yalnızca bir tanesi atının üzerindeydi. Tóti ona doğru yaklaştı.

“Özel bir adı var mı? Ona nasıl seslenmeli-?”

“Yalnızca Agnes,” diye sözünü kesti adam. “Agnes derseniz size karşılık verir.”

*

İşte geldik. Stóra-Borglu adamlar, Kornsá’daki çarpık çiftlik evinin az ötesinde atlarından iniyorlar. İki kişi, bir kadınla bir adam, evin dışında duruyor, bana özgürlüğümün kısıtlandığını ilan eden atlı da onlara doğru yürüyor. Kimse zincirlerimi çözmek için yanıma gelmiyor. Belki de unuttular beni. Kocakarılar gibi öksürüp yerlere tüküren kadın eve girmek için kafasını eğiyor, ama adam Stóra-Borglu yetkiliyle konuşmak için orada kalıyor.

Solumda bir kahkaha... İki görevli bahçeye işiyor. Ilık havada kokusunu alabiliyorum. Her zamanki gibi, bütün gün yemek yemediğimi, bir yudum olsun su içmediğimi yine kimse fark etmedi; dudaklarım yanmış bir odun gibi yarık yarık. Küçükken acıktığımda da böyle olurdu. Kemiklerimin bedenimde büyüdüğünü, iskeletimin parçalanarak içimden çıkacağını hissederdim. Artık kanamam durdu. Artık bir kadın değilim.

Bir adam uzun adımlarla bahçeyi geçerek bana doğru hızlı hızlı yürüyor. Dönüp bakma ona.

“Merhaba Agnes. Ben... Benim adım Rahip Thorvardur Jóhsson. Breidabólstadur’dan geliyorum, Vesturhóp’tan. Oranın Yardımcı Rahibiyim.” Soluk soluğa kalıyor.

Kaldırma kafanı. Bu o. Ses aynı ses.

Adam öksürüyor, âdetlere uygun olarak beni öpmek üzere eğiliyor, ama bir an duraksayıp geri geri gidince bir çalı kümesine takılıp düşeyazıyor. Kesin çoraplarımdaki kurumuş çiş kokusunu almıştır.

“Beni mi istemiştiniz?” Sesi kuşkulu geliyor.

Kafamı kaldırıp bakıyorum.

Beni anımsamıyor. Rahatlamak mı yoksa düş kırıklığına mı uğramalıyım, bilemiyorum. Saçları yine eskisi gibi kızıl, gece yarısı güneşi kadar kızıl. Bukleleri, bir çile yünün boyayı çekmesi gibi ışığı yutmuş sanki. Ama yüzü yaşlanmış, daha incelmiş.

"Beni mi istemiştiniz?" diyor yeniden. Gözlerinin içine baktığımda kendininkileri kaçırıyor, ardından sinirli sinirli üst dudağındaki teri siliyor, geride nokta nokta lekeler kalıyor. Enfiye mi? Burada olmak istemiyor.

Dilimi yutmuş gibiyim, sözcükleri oluşturmak için kıpırdatamıyorum bile. Durum böyleyken zaten ne söyleyebilirim ki ona? Bileklerimde, zincirlerin derimi yaraladığı yerlerdeki kabukları soyuyorum. Kanın yeniden dışarı doğru boncuklandığını o da fark ediyor.

"Şey... Ben şimdi... Sizinle tanıştığıma sevindim, ama... Geç oldu. Siz de şimdi... Eee, ben sizi yakında yeniden yoklayacağım." Beceriksizce eğiliyor, sonra telaşla sendeleyerek geri dönüyor ve yürüyüp gidiyor. Tökezleyerek ata binişini izlerken taze kanımı bütün koluma bulaştırıyorum.

Artık yalnızım. Kuzgunları izliyor, atların yemlenmesini dinliyorum.

*

Stóra-Borglu adamlar yemeklerini yedikten sonra dinlenmek için çadırlarına çekildiklerinde, Margrét kirli tahta kapları toplayıp içeri girdi. Uyuyan kızlarının üzerindeki battaniyeleri düzeltip küçük odada ağır ağır dolanmaya, tavandaki kirişlerin arasına yayılı topraktan dökülen samanları yerden toplamaya başladı. Odanın tozu onu umutsuzluğa düşürdü. Duvarlar eskiden iyi kalite Norveç ahşabıyla kaplıydı, ama Jón, vadinin karşısındaki bir çiftçiye olan borcunu ödemek için o tahtaları sökmüştü. Korumasız kalan dışı çim kaplı çıplak tavandan yazları yataklara toprak ve ot dökülüyordu. Kışlarıysa nemlenen duvarlarda oluşan küfler yün battaniyelerin üzerine düşerek ev halkının ciğerlerine zarar veriyordu. Ev artık dağılmaya başlamıştı. Yavaş yavaş içinde yaşayanların üstüne çökmekte olan bir baraka... Geçen yıl iki hizmetçi nemin yol açtığı hastalıklar yüzünden ölmüştü.

Margrét öksürüğünü düşündü ve eli içgüdüsel olarak ağzına gitti. Bölge Komiseri'nin getirdiği haberi aldığından beri ciğerleri daha sık balgam üretiyordu. Her sabah göğsünde bir ağırlıkla uyanıyordu. Suçlunun gelmesiyle oluşan korkunun ağırlığı mıydı, yoksa gecenin ciğerlerine yığdığı toprağınki mi, söyleyemiyordu, ama bu durum ona mezarı düşündürüyordu. Her şey çöküyor, diye geçirdi aklından.

Görevlilerden biri, Agnes'i getirmek üzere, onu atlarla birlikte bağladıkları yere gitti. Margrét adamlara akşam yemeklerini vermek için çiftlik evinin loş odalarından dışarı çıktığında, yalnızca bir an uzaktan gördü kadını. Üzerinde donuk mavi, pis bir eteklik vardı; attan aşağı zorla çekiştiriliyordu. Yüreği küt küt attı. Katil kadın birazdan yanında olacaktı. Yüzünü görecekti onun; sıcaklığını çok yakından hissedecekti. Ne yapılmalıydı? Böyle bir kadının önünde nasıl davranılırdı?

Keşke Jón burada olsaydı, diye düşündü. Ona ne demem gerektiğini bana söylerdi. Gözünü böylesine karartmış bir kadınla ancak bir erkek, ama sıkı bir erkek başa çıkabilir.

Margrét oturdu ve dalgın dalgın elindeki otlarla oynamaya başladı. Neredeyse kırk yıl boyunca kocasının evinden gelip geçen onca hizmetçiyi idare etmiş, çiftliği çekip çevirmişti; şimdiyse, içindeki kuşku ve tedirginlikten dolayı kendini çok bitkin hissediyordu. Bu Agnes denen kadın çalışmak için gelen bir hizmetçi değildi, kesinlikle bir konuk ya da yardıma muhtaç biri de değildi. Herhangi bir iyiliği hak etmiyordu, ne var ki ölüme mahkûmdu. Margrét ürpertiyle titredi. Lambadan gelen ışık kadının gölgesini döşeme tahtalarının üzerinde bir oraya bir buraya oynatıyordu.

Çiftlik evinin kapı girişinden ağır ağır yaklaşan ayak sesleri duyuldu. Margrét çabucak ayağa kalktı, sıkılı yumruğunu açınca topladığı otlar yere dağıldı. Görevlinin sesi koridordaki gölgelerin arasından uğuldadı.

"Kornsá çiftliğinin hanımı Margrét? Tutuklu yanımda. Girebilir miyiz?"

Margrét derin bir soluk alarak duruşunu düzeltti. "Bu taraftan," diye emir verdi.

Büyükodaya giren görevli, karşısında dimdik duran ve elleriyle sıkıca önlüğünü tutan Margrét'e dişlerini göstererek gülümsedi. Kadın gözleriyle kızlarının uyuduğu yere hızla bir baktı, boyun damarlarının attığını hissetti. Soluk ışığa alışmaya çalışarak gözlerini kırpıştıran görevli kısa süren bir sessizliğin ardından birdenbire suçlu kadını odanın içine doğru çekti.

Margrét, kadının bu pis ve perişan görüntüsüne karşı hazırlıksızdı. Hizmetçilerin giydiklerine benzeyen kaba dokumadan, sıradan iş elbisesi öylesine yoğun bir biçimde lekelenmiş ve pislikten katılaşmıştı ki, yakadan kola doğru uzayan kahverengi yağın altından giysinin mavi rengi güçlükle seçilebiliyordu. Kurumuş kalın çamur tabakasının ağırlığı, kumaşı kadının bedeninden aşağı sarkıtıyordu. Islanmış, neredeyse bileklerine kadar inmiş soluk mavi çorapların yırtık tekinin altından kadının beyaz teninin bir bölümü açığa çıkmıştı. Fok derisinden yapılmış gibi görünen ayakkabıları dikiş yerlerinden

ayrılmıştı, ama öyle çok çamurla kaplanmışlardı ki ne derece dağıldıkları anlaşılamıyordu. Başlığın altındaki yarısı örtülmüş saçları yağdan keçeleşmişti. Arkasından iki koyu saç örgüsü sarkıyordu. Saçlarının dağılmış telleri gevşekçe boynunun üzerine düşmüştü. Stóra-Borg'dan buraya kadar sürüklenerek getirilmiş gibi görünüyor, diye düşündü Margrét. Kadın yüzünü saklarcasına yere bakıyordu.

"Bana bak."

Agnes yavaşça başını kaldırdı. Margrét, kadının ağzının çevresini kaplayan kurumuş kanı ve alnındaki çizgilerin içine dolmuş kir tabakasını görünce irkildi. Çenesinden aşağı, boynunun yanına doğru uzayan sarı bir çürük vardı. Agnes'in gözleri bir anda yerden Margrét'inkilere çevrildi, yüzündeki kir nedeniyle rengi daha açık ve daha delici görünen bu gözlerdeki şiddet kadının sinirlerini bozdu. Margrét görevliye döndü.

"Bu kadın dövülmüş." Görevli, Margrét'in yüzüne, hoşnut bir ifade görebilmek için baktı, göremeyince de gözlerini indirdi. "Kadının eşyası nerede?"

"Yalnızca üzerindeki giysiler var," dedi görevli. "Yediklerinin karşılığı olarak nesi varsa memurlar el koydu." Birden gelen bir öfke dalgasıyla canlanan Margrét, kadının bileklerindeki demirleri işaret etti.

"Kesilmek için beslenmiş bir kuzu gibi bağlı tutulması gerekli mi?" diye sordu adama.

Omzunu silken görevli anahtarı bulmak için ceplerini aradı. Ardından elinin alışık olduğu bir iki hareketle Agnes'i kelepçelerden kurtardı. Kadının kolları iki yana düştü.

"Artık gidebilirsin," dedi Margrét. "Ben uyuyacağım zaman aranızdan biri içeri gelebilir, ama şimdi onunla yalnız kalmak istiyorum."

Görevlinin gözleri açıldı. "Emin misiniz?" diye sordu. "Güvenliğiniz açısından."

"Söylediğim gibi, yatağa çekilirken sana haber veririm. Girişin dışında bekleyebilirsin, bir şey gerekirse ben seslenirim."

Görevli duraksadı, sonra başını salladı ve selam vererek çıktı. Margrét odanın ortasında kıpırdamadan ayakta duran Agnes'e döndü.

"Sen," dedi, "sen de beni izle."

Margrét kadına dokunmak istemiyordu ama içerideki ışığın yetersizliği yüzünden, öteki odaya doğru yönlendirmek için Agnes'in kolundan tutmak zorunda kaldı. Bileğindeki kemikleri ve parmak uçlarına doğru giden kabuk bağlamış kanı hissedebiliyordu. Beklemiş sidik gibi kokuyordu.

“Bu taraftan.” Margrét yavaşça mutfağa doğru yürüdü, alçak kapı girişinden kafasını eğerek geçti.

Mutfak, taştan örülmüş ocaktaki sönmeye yüz tutan korlarla ve samanla karışık toprak tavanda baca görevi gören küçük delikten aydınlanıyordu. İçeri giren güçsüz, pembe bir ışık sıkıştırılmış toprak zeminin üzerine yayılıyor, odanın içinde asılı duran dumanı aydınlatıyordu. Margrét, Agnes’i içeri soktu, sonra kendine çevirdi ve onunla yüz yüze geldi.

“Giysilerini çıkar. Benim battaniyelerimin içine girip uyuyacaksan yıkanman gerekiyor. Zaten eve dadanmış olan bitlere daha da fazlasını ekleyerek buraya zarar vermene göz yummayacağım.”

Agnes’in yüzü kayıtsızdı. “Su nerede?” diye boğuk bir sesle sordu.

Margrét duraksadı, ardından kömürlerin üzerinde duran büyük tencereye doğru döndü. Elini içine sokarak ılanması için bıraktığı kap kaçağı çıkardı, sonra da tencereyi sertçe yere bıraktı.

“İşte,” dedi. “Su ılık. Hadi çabuk ol, saat gece yarısını geçti bile.”

Agnes tencereye baktı ve birden yere düştü. Margrét başta kadının bayıldığını düşündüyse de yanlışını hemen anladı. Agnes’in, kafasını tencerenin içine eğerek eline doldurduğu yağlı suyu ağzına götürüşünü ve yalaktaki bir hayvanın aceleciliğiyle soluk soluğa içişini izledi. Su çenesinden ve boynundan akıyor, giysisinin sert kıvrımlarına damlıyordu. Margrét hiç düşünmeden eğildi, Agnes’in alnını tencereden çekti.

Kadın geriye, dirseklerinin üzerine düştü ve bir çığlık attı, su ağzından dışarı gürültüyle püskürdü. Agnes’in gözleri yarı yarıya kapalı, ağzı açıktı. Kadın, Margrét’in daha önce de gördüğü kişilere, içkiyle ya da büyüyle ya da evde yaşanan ani ölümlerin üzüntüsüyle kendini kaybedenlere benziyordu.

Agnes hafifçe inildeyerek elinin arkasını önce ağzına sonra da giysisine sürdü. Kendini zorlayarak ayağa kalktı ve dik durmaya çalıştı.

“Susadım.”

Margrét başını salladı, yüreği hâlâ göğsünün içinde tokmak gibi vuruyordu. Güçlükle yutkundu.

“Bir dahaki sefere bardak iste.” dedi.

*

Rahip Tóti, babasının Breidabólstadur kilisesinin yakınındaki çiftlik evine geri döndüğünde terden sırılsıklamdı. Kornsá’dan beri atının gücünü zorlamış, topuklarıyla karnını delercesine mahmuzlarken, yüzüne tokat gibi çarpan

rüzgârın etkisiyle kanı yanaklarına yürümüştü.

Ağzından köpükler damlayan atını yavaşlatıp, evin girişine yakın basamaklı çite doğru yönlendirdi. Titreyen bacaklarla attan indi. Hızlanan rüzgâr giysilerinin sık dokumasından içeri girince terden ıslanmış derisi soğumaya ve iğnelenmeye başladı. Çenesi sıkıca kenetlenmişti. Dizginleri çitin çevresine dolarken elleri titriyordu.

Rüzgâr yağmur bulutlarını denizden içerilere doğru sürüklüyor, yaz gündönümünü geçeli çok olmamasına karşın, gün ışığı hızla kayboluyordu. Tóti ıslak yakasını boynuna kadar kaldırdı, şapkasını sıkı sıkı kafasına bastırdı. Atının sağrısını okşayıp, kiliseye doğru çıkan hafif yokuşu yürümeye başladı. Kurusun diye sıkılıp eciş bücüş bir biçimde yere atılmış ıslak bir kilim gibi hissediyordu kendisini. Bitmek bilmeyen aydınlığı ve sürekli alacakaranlığıyla kuzeyin uzun günleri rahatsız ediyordu onu. Güneyde, okuldayken yaptığı gibi günün hangi saatinde olduğunu kestiremiyordu burada.

Yağmur yağmaya, fırtına da şiddetini artırmaya başladı. Rüzgâr uzun otlara vuruyor, önce saplarını yere yapıştırıp yatırıyor, sonra da kamçı gibi yeniden gökyüzüne doğru fırlatıyordu. Gölgelenen ışıkta otlar gümüştenmiş gibi görünüyordu.

Tóti tepeye doğru geniş adımlarla yürüyerek kaslarını esnetiyor, bir yandan da kadınla olan görüşmesini düşünüyordu. O kadın. Suçlu kadın. Agnes.

Tóti'nin dikkatini en önce, kadının, eyere bağlıyken aşağı kaymamak için bacaklarını atın üzerinde birbirinden ayırıp yayması çekmişti. Sonra da kokusunu almıştı onun; ihmal edilmiş bir bedenin keskin kokusu, yıkanmamış giysiler, taze ter ve kurumuş kan, bir de ayrık bacakların arasından gelen ayrı bir koku daha. Kadınlara özgü o pis koku. Düşüncesi bile Tóti'nin yüzünü kızartmaya yetti.

Gelgelelim onun içini bulandıran kadının kokusu değildi. O, taze bir cesetle, mezarından yeni çıkarılmış bir ölüye benziyordu. Yağlı, ip gibi birbirine dolanmış vahşi koyu renk saçlar, derisinin gözeneklerine yerleşmiş kahvekülrengi pislikler. Cüzamın renkleri.

Kadını görür görmez arkasını dönüp kaçmak istemişti. Yüreksiz bir korkak gibi.

Tóti sırtını kamburlaştırarak, yağmurla rüzgârın dışarıdan gelen etkisine karşı koyarken, içinden kendini cezalandırıyordu. Sen ne biçim bir adamsın ki zarar görmüş bir bedeni görür görmez kaçmak istiyorsun? Acının görüntüsüne bile dayanamıyorsun, ne biçim bir rahipsin sen?

Onu en çok rahatsız eden, kadının çenesinde göze batan çürüktü. Kurumuş

yumurta sarısı gibi tavlı bir renk. Tóti, öyle bir çürüğe yol açabilecek olan kuvveti düşündü. Kadının gırtlağını kavrayıp sıkan bir adamın hoyrat eli. Boynunu bileklerindeki zincire bağlayan bir ip. Bir düşme.

Bir insan pek çok sebeple yaralanabilir, diye düşündü Tóti. Kilise mezarlığına ulaştı, eli kapının üzerinde beceriksizce oyalandı.

Bir kaza olmuş olabilir. Kadın kendi kendisini yaralamış da olabilir.

Rahip, gölgeler içindeki mezarlıklara ve onların tahta haçlarına bakmamaya çalışarak, kilisenin taşlı yolundan aşağı hızla yürüdü. Cebinden biçimsiz bir anahtar çıkardı, kendini içeri attı. Tahta kapıyı ardından kapayıp rüzgârın pes homurtusunu da dışarıda bırakınca rahatladı. İçeride kusursuz bir sessizlik vardı. Tek ses, kilisenin balık derisiyle kaplı bir delikten ibaret büyük penceresinden gelen, yağmurun ince tıpırtısıydı.

Şapkasını başından çıkaran Tóti ellerini saçlarının üzerinden geçirdi. Kürsüye doğru yürürken döşemeyi gıcırdatıyordu. Kısa bir süre durdu, gözlerini kısarak sunağın arkasındaki duvar resmine baktı. Son Yemek tablosu.

Resim çirkindi: Geniş bir masanın başına kurulmuş bir İsa, gölgelerin arasında bir cüce gibi gülünç Yahuda... Resmi yapan, yöreden bir tüccarın Danimarkalı bir kadınla evli ve hükümetle bağlantıları olan oğluydu. Tóti bir pazar günü ayinden sonra tüccarın Rahip Jón'la konuşmasına kulak misafiri olmuş, önceki resmin boyalarının pul pul dökülmesinden yakındığını duymuştu. Tüccar, sanatsal yeteneğiyle Kopenhag'da burs kazanan oğlundan söz açmıştı. Rahip Jón eğer tüccarın cemaate olan büyük bağlılığını ifade etmesine izin verirse, kiliseyi hiçbir harcamaya sokmadan gerekli bütün malzemeyi seve seve karşılayacak, oğlunun yapacağı işin bedelini de bağışlayacaktı. Tóti'nin tutumluluğa önem veren babası, doğal olarak, eski resmin üzerinin boyanmasını kabul etmişti.

Tóti önceki resmi özlemişti. Melek'le güreşirken yüzü onun omzuna gömülmüş, sıkılı yumruğuna kutsal tüy dolmuş olan Yakup'u betimleyen, Eski Ahit'ten güzel bir sahneydi.

Tóti iç geçirerek yavaşça dizlerinin üzerine çöktü. Şapkasını yere koyup ellerini sıkıca göğsünde birleştirdi, yüksek sesle dua etmeye başladı.

"Ey Kutsal Tanrım, günahlarımı bağışla. Güçsüzlüğümü ve korkumu bağışla. Korkaklığımla başa çıkabilmem için bana yardım et. Acının görüntüsüne dayanabilmem için bana güç ver ki, acı çekenleri senin yardımınla rahatlatabileyim."

"Tanrım, korkunç bir günah işlemiş olan bu kadının ruhu için dua ediyorum. Onu pişmanlığa özendirecek sözleri bana bağışla."

"Korkumu itiraf ediyorum. Ona ne söyleyeceğimi bilmiyorum. Tanrım,

kendimi huzurlu hissetmiyorum. Lütfen ondan bana bulaşan bu, bu... Bu dehşete karşı yüreğimi koru.”

Tóti bir süre dizlerinin üzerinde kaldı. Yağmurun altında, rüzgârda bağlı duran atı aklına gelince kalktı, kiliseden çıkarak kapıyı ardından kapadı.

*

Margrét ertesi gün erkenden uyandı. Onu suçludan korumak için karşısındaki yatakta yatan görevli horluyordu. Adamın gırtlağından gelen gargaramsı soluk alışlar kadının rüyalarına girip, sonunda onu uyandırmıştı.

Margrét yatağında dönerek yüzünü duvara vermiş, battaniyesinin köşeleriyle de kulaklarını tıkamıştı, ama adamın gürültülü horlaması hâlâ kafasını şişiriyordu. Uykusu artık tümden kaçmıştı. Sırtüstü dönüp loş odada görevlinin yattığı yere baktı. Adamın sapsarı saçları yağlı perçemlerle birbirine yapışık, yastığa dayadığı ağzıysa açıktı. Margrét görevlinin çenesindeki lekeleri fark etti.

Demek bir katilden beni böyle koruyorlar, diye düşündü. Mışıl mışıl uyuyan bir çocuk göndererek.

Odanın ucundaki hizmetçi yataklarının tekinde yatan tutukluya bir göz attı. Kadın kıpırtısızdı, uyuyordu. Kızları da uyuyordu. Margrét daha iyi görebilmek için dirseklerinin üzerinde doğruldu.

Agnes...

Margrét adını sessizce mırıldandı.

Sanırım ona bir Hıristiyan adıyla seslenmek yanlış olur, diye düşündü Margrét. Stóra-Borg’dakiler nasıl sesleniyorlardı acaba, diye merak etti. Tutuklu mu? Sanık mı? Suçlu mu? Belki de var olmayan bir adın yerine geçirilmiş, o adın bulunması gereken yeri dolduran bir suskuyla çağırıyorlardı onu.

Margrét ürpererek battaniyeyi üzerine çekti. Agnes’in gözleri sıkıca yumulu, ağzı da kapalıydı. Margrét’in ona verdiği başlık gece çözülmüş, koyu renk saçları dağılmıştı. Yastığın üzerinde leke gibi duruyorlardı.

Bir aylık meraklı bekleyişten sonra kadını görmek tuhaf, diye düşündü Margrét. Hem de korku dolu bir ay. Derinliklerden kaçınılmaz olarak çekip alacağı şeyi, almak zorunda olduğu için ısrarla bekleyen balık oltasının yarattığına benzer, zorlu bir korku.

Jón’un Blöndal’la olan buluşmasından sonra eve dönüşünün ardından geçen günler ve geceler boyunca Margrét, katile nasıl davranacağını, ayrıca kadının neye benziyor olabileceğini kafasında canlandırmaya çalışmıştı.

Ne tür bir kadın erkekleri öldürür?

Margrét’in bildiği biricik kadın katiller masallardakilerdi, ki orada bile kadınlar erkekleri yalnızca sözcükleriyle, kaçak âşıkları katletmeleri ya da kanı yerde kalmış yakınlarının intikamını almaları için hizmetçilere verdikleri emirlerle öldürürlerdi. Belirli bir uzaklıktan öldüren o kadınların elleri temiz kalırdı.

Çağımız masallar çağı değil, diye düşündü Margrét. Bu kadın da bir masal kahramanı değil. Yoksulluk ve yoksunlukla büyümüş yersiz yurtsuz bir hizmetçi kadın o.

Yatağında sırtüstü yatan Margrét, Hjördis’i düşündü; şimdi ölmüş olan, Undirfell kilisesinin mezarlığında gömülü en sevdiği hizmetçisini. Hjördis’i katil bir kadın olarak canlandırmaya çalıştı. Natan Ketilsson ile Pétur Jónsson’un öldürülmeleri gibi, Hjördis’in de onu uykusunda bıçakladığını canlandırmaya çalıştı kafasında. Bıçağın sapını kavramış ince uzun parmaklar, gecenin içinde atılan o sessiz adımlar.

Mümkün değildi.

Lauga, bir insanı cinayete tahrik eden şeytanca kötülüğün gözle görülür bir belirtisi olup olmadığını sormuştu Margrét’e. Şeytan’ın varlığının kanıtı: yarık bir dudak, yandan çıkmış sivri bir diş, bir doğum lekesi; birtakım küçük dış kusurlar. Dürüst insanların kendilerini koruyabilmesi için bir uyarı, onu tanımanın bir yolu olmalıydı. Margrét hayır demişti, hepsinin de boş inançlar olduğunu düşünüyordu, ama Lauga ikna olmamıştı.

Oysa Margrét, katil güzel bir kadın olabilir mi diye merak ediyordu. Kuzeydeki herkes gibi o da, ünlü Natan Ketilsson’un güzelliği keşfetmedeki ustalığını biliyordu. İnsanlar adamın bir büyücü olduğunu düşünüyorlardı.

Margrét’in komşusu Ingibjörg’ün kulağına, Natan’ın Ozan-Rósa’yla olan ilişkisini Agnes’in yüzünden bitirdiği çalınmıştı. Dolayısıyla, bu durum, hizmetçi kızın ötekinden çok daha güzel olduğu anlamına mı geliyor diye meraka düşmüşlerdi. Güzel bir kadının cinayet işleyebileceğine inanmak o kadar da zor değildir, diye düşündü Margrét. Masallarda da yazdığı gibi, *Opt er flagð* í fögru skinni. Bir cadı çoğu kez beyaz tenli olur.

Ne var ki bu kadın çirkin de değildi güzel de. Dikkat çekiciydi belki ama genç erkeklerin aç gözlerle ona bakmasına yol açacak kadar da değil. Çok narindi, derler ya, dal gibi ince ve zarifti. Orta boyluydu. Dün gece mutfaktayken Margrét, kadının uzunca bir yüzü olduğunu düşünmüş, elmacık kemiklerinin çıkık, burnunun da düzgün olduğunu fark etmişti. Çürükler bir yana, teni beyazdı, ki saçlarının koyuluğu yüzünden daha da beyaz görünüyordu. Sıra dışı saçlar. Bu yörelerdeki bir kadın için az bulunur türde saçlar, diye düşündü

Margrét. Çok uzun, rengi çok koyu: zifir gibi bir kahverengi, neredeyse siyah.

Margrét örtüleri çenesine kadar çekti, görevlinin horultularının aralıksız gürlemesi sürüyordu. Sanırsın ki çığ geliyor, diye düşündü kızgın kızgın. Kendini yorgun hissediyordu, göğsü de balgamdan ağırlaşmıştı.

Margrét'in kapalı gözkapaklarının ardına Agnes'in görüntüleri yığılıyordu. Kadının yabanlar gibi tencereden su içmesi... Giysilerini çıkarmayı beceremmemesi... Askılarını çözerken kadının elleri işlememişti; şişmiş parmakları bükülmüyordu. Margrét yardım etmek için kendini zorlayarak, üzerindeki bağcıkların çözülebilmesi için Agnes'in elbisesindeki kurumuş çamurları parmak uçlarıyla ufalamıştı. Küçük mutfak her zamanki gibi dumanlıydı. Giysilerden ve Agnes'in ekşimiş bedeninden gelen, daracık duvarların arasına sıkışmış o pis koku Margrét'in öğürmesi için yeterliydi. Kokuşmuş yünü Agnes'in derisinden ayırırken soluğunu tutmuş, elbise kadının ince omuzlarından yere düşerken başını öteye çevirmişti. Yerden kurumuş çamur parçacıkları yükselmişti.

Margrét, Agnes'in kürek kemiklerini anımsadı. Boyun çevresi sararmış, koltukaltları berbat bir kahverengiyle lekelenmiş iç çamaşırlarının kalın kumaşından dışarı fırlayan, bıçak gibi keskin kemikler.

Margrét kahvaltıdan önce kadının bütün giysilerini yakacaktı. Büyükodaya sokmak istemediği için dün gece onları mutfağın bir köşesine bırakmıştı. Üstlerinde pireler uçuşuyordu.

Margrét, suçlunun bedenindeki kir ve pisliğin büyük bir bölümünü yıkayıp temizlemeyi bir şekilde becermişti. Agnes kendi kendine yıkanmaya çabalamış, ıslak bezi kollarının üzerinde güçsüzce gezdirmişti, ama derisindeki kir tabakası öyle uzun bir süre orada kalmıştı ki neredeyse gözeneklerine yerleşmiş gibiydi. Sonunda Margrét kollarını sıvamış, dişlerini sıkarak bezi kadının elinden kapmış ve kirler bezin içine geçinceye dek Agnes'i ovalamıştı. Margrét kadını yıkarken -kendi inanmasa da- Lauga'nın apaçık ortada olması gerektiğini düşündüğü, katilin işareti olabilecek belirtilere bakınmıştı. Yalnızca kadının gözlerinden bir ipucu yakalanabilirdi. Farklı görünüyorlardı, diye düşündü Margrét. Masmavi ve parlak, ama güzel denilemeyecek ölçüde açık tonda bir renk.

Kadının bedeninin durumu yürekler acısıydı. Yaralara berelere, ağır işçilik ve kazaların yol açtığı kaçınılmaz sıkıntılara alışkın olan Margrét bile gördükleriyle sarsılmıştı.

Belki de Agnes'in derisini fazla sert ovaladım, diye düşündü, görevlinin gürültülü horlamalarını engelleyebilme çabasıyla kafasını yastığın altına sokarken. Kadının yaralarının bir bölümü açılmış ve kanamıştı. Taze kanın

görüntüsü Margrét'e gizli bir tatmin hissi vermişti.

Agnes'i saçlarını da yıkaması için zorlamıştı Margrét. Tenceredeki su, çamur ve köpük içindeydi; görevlinin birinden, gidip dereden biraz daha su getirmesini rica etmişti. Beklerken kadının yaralarına kükürt ve domuz yağından oluşan bir merhem sürmüştü.

"Bu Natan Ketilsson'un kendi yaptığı ilaçlardan biri," demişti, kadının vereceği tepkiyi görmek için dikkatle ona bakarak. Agnes hiçbir şey söylememişti ama Margrét'e kadının boyun kasları gerildi gibi gelmişti. "Tanrı ruhuna huzur versin," dedi Margrét mırıldanarak.

Agnes'in saçları buz gibi suda olabildiğince iyi yıkanıp, kanayan yaralarının çoğu da domuz yağıyla kaplandıktan sonra Margrét ona Hjördis'in iç çamaşırlarıyla yatak yorgan takımlarını vermişti. Agnes'in şimdi uyurken giydiği gecelik, öldüğü zaman Hjördis'in üzerindeydi. Margrét gecelikte bir uğursuzluk kalmış olmasının durumu değiştirmeyeceğini düşünmüştü. Yeni sahibi de kısa bir süre sonra ölmüş olacaktı.

En fazla üç adım ötede uyuyan şu kadının kısa bir süre sonra toprağın altında olacağını düşlemek ne tuhaf.

Margrét içini çekerek yatakta bir kez daha doğruldu. Agnes hâlâ kıpırdamamıştı. Görevli de horlamayı sürdürüyordu. Margrét, adamın elini kasığından içeri sokup sesli sesli kaşınmasını izledi. Bir yandan eğlenerek bir yandan da tek koruyucusunun bu adam olduğuna kızarak bakışlarını öte yana çevirdi.

Kalkıp hiç değilse görevliye kahvaltı için bir şeyler hazırlamaya başlasam, diye düşündü. Meyveli yoğurt olabilir. Ya da kurutulmuş balık. Sofraya koymak için yeterli tereyağı olup olmadığını ve hizmetçilerin ne zaman Reykjavík'ten dönüp erzak getireceklerini merak etti.

Margrét başlığını çözerken, uyuyan kadına son bir kez daha baktı.

Ansızın yüreği ağzına geldi. Büyükodanın loş kuytularında, Agnes yan dönmüş, sakin sakin Margrét'i izliyordu.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Kayıtlara geçirildiği üzere, sanık Fridrik Sigurdsson, suç ortakları Agnes Magnúsdóttir ve Sigrídur Gudmundsdóttir'le birlikte gece yarısına doğru Natan Ketilsson'un evine girmiş ve Natan ile orada misafir olarak bulunan Pétur Jóhsson'u bıçaklayarak ve çekiçle darp ederek öldürmüşlerdir. Daha sonra cesetlerden yayılan aşırı miktarda kandan dolayı, şeytani işlerini gizlemek için çiftliği ateşe verip cesetleri yakmışlardır. Fridrik bu suçu Natan'a olan nefretinden ve hırsızlık amacıyla işlemiştir. Cinayet nihayetinde ortaya çıkmıştır. Bölge Komiseri kuşkulanmış ve yarı yanmış cesetler bulunduğunda söz konusu üçlünün bir ekip olduğuna kanaat getirmiştir.

1829 yılında gerçekleştirilen Yüksek Mahkeme
Oturumlarından

Stóra-Borg’da kapatıldığım ambarda rüya görmedim. Isınmak için sırtımda küflü bir at derisiyle dar tahtaların üzerine kıvrılmışken uyku, gelgitle kıyıya vuran cılız bir su gibi yanaşırdı bana. Bedenime küçük dalgalarla dokunur ama asla rehavetin derinliklerine çekmezdi. Beni uyandıracak bir şey mutlaka olurdu: Gelen ayak sesleri ya da hizmetçi kızın boşalttığı oturağı yere koyarken çıkan tangırtı, sidiğin güçlü kokusu. Kimi zaman, kıpırdamadan yatıp gözlerimi sıkıca yumarak kafamdaki bütün düşünceleri kovarsam, uyku usulca kendini gösterirdi yeniden. Zihnim, incecik bir ışık şeridinin odanın içine sokulmasına ya da hizmetçilerin bir parça kurutulmuş balığı önüme atmalarına kadar bilinçle bilinçsizlik arasında gidip gelirdi. Kimi günler, yangından beri hiç uyumadığımı, Tanrı’nın verdiği cezanın da belki bu uykusuzluk olduğunu düşünürdüm. Dahası, Blöndal’ın verdiği cezanın... Gözetim masraflarımı karşılamak için eşyamla birlikte rüyalarıma da el konmuştu.

Ama dün gece burada, Kornsá’da, rüyamda Natan’ı gördüm. Karışımında kullandığı otları kaynatıyordu; ben de onu izlerken ellerimi işliğin toprak duvarlarında gezdiriyordum. Yaz mevsiminin ışığı pembe pembe parıldıyordu. Karışıma girecek olan otların güçlü kokusu beni çepeçevre sarmıştı. Bu acımsı tatlı burcunun içinde soluk alıyor, etrafımda küçük bir mutluluk dalgasının yükseldiğini hissediyordum. Sonunda vadiden ayrılmıştım. Natan dönüp gülümsedi. Elinde, kaynamış otlardan artakalan pislik tabakasıyla dolu ve içinden buharlar çıkan camdan bir imbik tutuyordu. Elinden yükselen duman ve siyah yünden örülmüş uzun çoraplarıyla bir büyücüye benziyordu. Natan, su gibi kamaşan gün ışığına doğru adımını atınca, gülerek ve sevgiden ölecekmişim gibi hissederek kollarımı ona açtım, ama tam bu anda imbik avuçlarından kaydı ve yere düşerek paramparça oldu. Karanlık, odayı bir zift gibi doldurdu.

O rüyadan beri uyuyabildim mi, emin olamıyorum.

Natan öldü.

Her sabah yüreğimde kahredici bir acı kasırgasıyla uyanıyorum.

Karşı koymanın tek yolu zihnimi yeniden suyun derinliklerine, rüyamda imbiğin kırılmasından önce beni sarıp sarmalayan o altın dakikaya geri götürmem... Ya da Brekkukot'u, annemin yanımda olduğu zamanları kafamda canlandırmam... Kendimi adamakıllı zorlarsam, karşımdaki yatakta uyurken görebilirim onu. Onu ve Jóas'ı, pire ısırıklarını kaşıyan küçük Jóas'ı. Başparmağımla tırnağım arasında ezeceğim pireler...

Ama geçmişten çekip aldığım bu anılar hoş değil. Brekkukot'tan sonrasını biliyorum. Anneye ve Jóas'a neler olacağını biliyorum.

Gözlerimi açtığımda, yatağında yatan Margrét'i görüyorum. Uyanmış, kıpırdanıp dönerek dalgın dalgın battaniyesini çekiştiriyor. Kaykılmış başlığının altında lüle lüle olmuş ve kafasının üzerine yapışmış külrengi saçlarını görebiliyorum. Neredeyse kafatasının biçimini bile seçebiliyorum.

Üzerine örttüğü battaniyenin altında yarısı görünen yüzü büyük bir leke gibi. Karşısındaki karyolaya dönmüş, orada yatan görevliyi inceliyor.

Görevli horulduyor, çiftliğin hanımı da onu ayıplayarak dilini şaklatıyor. Duydum seni, yaşlı bayan. Daha şimdiden bıktın mı? Hele onlarla bir yıl geçirmeye çalış bakalım, o sert elleriyle ve sert bakışlarıyla.

Başını çevirdiğinde, yastığının içindeki kuru yosunlar hışırdıyor. Beni görüyor. Ani bir soluk alışla elini yüreğine götürüyor.

Biraz daha dikkatli olmalıydım. Asla birilerine dik dik bakarken yakalanmamalı. Onlardan bir şey istediğini sanabilirler.

"Uyanmışsın. Güzel." Çiftliğin hanımı alnındaki saçları yana doğru düzelterek bana bir süre dikkatle bakıyor, belki de, ne zamandır kendisini izlediğimden emin olamıyor.

"Kalk hadi," diyor.

Söylediğini yapıyorum. Ayağımın altındaki döşemenin yassı tahtaları serin.

Margrét bana bir hizmetçinin mavi yünden giysisini veriyor, sessizce giyiniyoruz. Horlayan görevliye sinirli sinirli bakmayı sürdürüyor. Kaba kumaştan giysiyi kafamdan geçirip odada göz gezdiriyorum. Yataklarda uyuyan başka kişiler de var. Hizmetçiler belki. Kim olduklarını öğrenmeye zaman yok. Margrét beni kulübenin nem kokulu koridoruna doğru yönlendiriyor ve yalnızca, sarkan bir ot parçasını çekerek kiriş boyunca sıra sıra uzanan öteki otlara dolamak için duraklıyor.

"Sapır sapır dökülüyorlar," diye homurdanıyor.

Evin öteki odalarına göz atamayacağım kadar hızlı yürüyor. Çok büyük bir

konut değil, ama fıçıların durduğu ambarı, içinde kovalar, tavalar ve bir süt sağma kabı olan şuradaki küçük odayı buraya ilk gelişimden anımsıyorum. Evin süthanesi olmalı ya da belki kilere dönüştürülmüş bir oda. Mutfağı geçiyoruz. Stóra-Borg'da giydiğim giysiler bir köşede yığılı duruyor.

Dışarıda güzel bir gün var. Çimenler gece yağan yağmurla ıslak, yapraklar doğan güneşin ışığında daha parlak görünüyor. Sertçe bir rüzgâr esiyor ve avludaki su birikintilerinin üzerinde dalgacıklar oluşturuyor. Artık ayrıntıları fark edebiliyorum.

"Gördüğün gibi," diye söze başlıyor Margrét, evin dışındaki yığından yere düşmüş bir dal parçasına ayağı takılınca duraklıyor. "Gördüğün gibi, burada yapılması gereken bir sürü iş var."

Bana giyinmemi buyurduğundan beri söylediği ilk söz oluyor bu. Sesimi çıkarmıyor, gözlerimi aşağıda tutuyorum. Etekliğinin uç kıvrımının koyulaştığını fark ediyorum; yıllarca yerleri fırçalamış belli ki.

Margrét sırtını dikleştirip, kendini daha iri göstermeye çalışır gibi ellerini kalçalarına koyuyor. Tırnakları etlerine kadar yenmiş...

"Sana karşı olan hoşnutsuzluğumu saklamayacağım. Seni evimde istemiyorum. Seni çocuklarımın yanında istemiyorum."

Orada yatanlar çocuklarıymış.

"Seni burada tutmaya zorluyorlar beni, sen de..." Hafifçe kekeliyor. "Sen de zaten burada zorla tutulacaksın."

Elbiselerimizi bacaklarımıza dolayan sabah rüzgârında omuzlarımız geriliyor. Ben küçükken manevi annem Inga, etekliğimin kumaşını esintiye karşı iki yana açarak, nasıl kanatlarım varmış gibi yapacağımı gösterirdi. Bu, bir uçma duygusuydu. Bir gün rüzgârın beni önüne katıp uçuracağını, vadideki herkesin gözlerini yukarı çevirerek gökyüzünde oradan oraya kayıp gidişimi göreceklerini söylemişti Inga bana. O zamanlar bu sözlere gülüp geçiyordum.

"Kocam Jón, Hvammur'da, ama bu sabah geri dönecek. Irgatlarımız da otları biçmek için bugün yarın burada olurlar. Münasebetsiz davranışlara tahammülüm yok. Stóra-Borg'da ne yaptığını bilmiyorum, ama şu kadarını söyleyeyim, burada bizi istismar etme fırsatı bulamazsın."

Bu kadının dünyadan haberi yok.

"Şimdi." Elleriyle sıkıca belini kavrıyor. "Anladığım kadarıyla, daha önce hizmetçilik görevinde bulunmuşsun, şeyden önce ..." Duraksıyor.

Neden önce? Natan Ketilsson ile Pétur Jónsson'un kafalarının çekiçle dağılmasından önce mi?

"Evet, hanımefendi."

Kendi sesimi duyunca birden irkiliyorum. Rahat rahat, özgürce konuşmayalı bir ömür geçmiş gibi geliyor.

“Hizmetçi miydin?” Rüzgârdan sesimi duymamıştı.

“Evet, on beş yaşımdan beri hizmetçiyim. Ondan önce de yanaşmalık ettim.”

Kadın rahatladı.

“Yün eğirmeyi, örgüyü, yemek pişirmeyi, hayvanlarla ilgilenmeyi biliyor musun?”

Gözlerim kapalı yapabilirdim hepsini.

“Bıçak kullanmayı bilir misin?”

Yüreğim hopladı. “Anlayamadım, hanımefendi?”

“Otları biçebilir misin? Tırpan kullanabilir misin? Tanrı bilir, ömründe hiç ot biçmemiş ne çok hizmetçi vardır. Günümüzde ekin biçen kadına rastlanmıyor pek, ama çiftliğimizin çalışan sayısı az ve-”

“Tırpan kullanabilirim.”

“Güzel. Anladığım kadarıyla, burada bulunuşunun karşılığı olarak bizim için çalışacaksın. Evet, bana verdiğin zahmetin karşılığını ödeyeceksin. Bir suçlu benim işime yaramaz, bana hizmetçi lazım.”

Suçlu. Sözcük havada asılı kalıyor. Sert esen rüzgârda ağır, kıpırtısız duruyor.

Kafamı sallamak istiyorum. O sözcüğün bana ait olmadığını söylemek istiyorum. Bana ya da kimliğime uymuyor, beni tanımlamıyor. Yabancı bir sözcük o, bana değil bir yabancıya ait olan...

İyi de kullanılan dile karşı çıkmak neye yarar şimdi?

Margrét boğazını temizliyor.

“Şiddete göz yummayacağım. Tembelliğe tahammül etmeyeceğim. Çizginin bir adım ötesine geçersen, avarelik ya da hırsızlık edersen ya da gizlice işler çevirirsen seni buradan defederim. Seni bu çiftliğin dışına, gerekiyorsa saçlarından sürüyerek atarım. Anlaşıldı mı?”

Yanıtı beklemedi. Başka seçeneğim olmadığını biliyordu.

“Hayvanları göstereyim,” dedi, derin bir soluk alarak. “Ben koyunlarla ineği sağarken, sen de...”

Gözleri benden kayıp, vadideki komşu çiftliğe döndü. Bir şey dikkatini çekmişti.

*

Gilsstadir’li çiftçi Snæbjörn vadinin yamacından yukarı çıkıyordu. Yanında, yedi oğlundan biri olan ve o yaz koyunlara çobanlık etsin diye Kornsá çiftliğine çırak

verilen Páll vardı. Snæbjörn'ün karısı Róslín de en küçük iki kız çocuğuyla birlikte kocasının peşi sıra koşturuyordu.

"Tanrı yardımcım olsun," diye homurdandı Margrét. "İşte sürü geliyor." Birden irkilerek Agnes'in kolunu yakaladı. "İçeri gir," diye fısıldadı. Agnes'i evin yanına çekip hızla kapıya doğru iteledi. "İçeri! Hemen."

Agnes kapı girişinde duraksadı, Margrét'e bir baktı, ardından evin karanlığına karıştı.

"*Sæl og blessuð*"[6] diye bağırdı Snæbjörn. Bu iri yarı, uzun boylu adamın yanakları al al, gözlerinin önüne düşen saçları donuk sarıydı. "Güzel bir hava!"

"Değil mi ya?" diyerek, kısaca karşılık verdi Margrét. Adam yanına yaklaşıncaya kadar bekledi. "Görüyorum ki Páll'la birlikte bana misafir getiriyorsunuz."

Snæbjörn mahcup mahcup sırıttı. "Gelmek için Róslín ısrar etti. Sizin şeyi duyunca, yani talihsiz durumunuzu duyduğunda... İyi olduğunuzdan emin olmak istediğini söyledi bana."

"Ne düşünceli kadın," dedi, kenetlediği dişlerinin arasından.

Róslín onları duyacak kadar yaklaşmıştı. "Ne güzel bir hava!" diye çocuk gibi çığlık attı, bir elini havada sallayarak. "Umalım da otlar biçilinceye dek böyle sürsün. Günaydın Margrét!"

Snæbjörn'ün karısı on birinci çocuğuna gebeydi; büyümüş karnı elbisesinin önünü kaldırıyor, sabah çiğiyle nemlenmiş şişkin ayak bileklerini ortaya çıkarıyordu. Yürüyüşün etkisiyle geniş yüzü kızarmıştı. Hızlı hızlı soludukça göğüsleri yuvarlak göbeğinin üzerinde inip kalkıyordu.

"Snæbjörn ve Páll'la birlikte gelip seni bir ziyaret edeyim diye düşündüm." Üstü örtülmüş bir tabağı Margrét'e uzatan beş yaşındaki kız, küçük bir çalı kümesine takılarak tökezledi. "Çavdar ekmeği," dedi Róslín. "Ufak bir ikram hoşuna gider diye düşündüm."

"Teşekkür ederim."

"Of Tanrım, soluğum kesildi. Bu durumda olmak için çok yaşlıyım, ama sürekli arkası geliyor." Róslín neşeyle karnını okşadı.

"Gerçekten öyle," diye yorum yaptı Margrét somurtarak.

Snæbjörn öksürerek bakışlarını Róslín'den Margrét'e çevirdi. "En iyisi biz iki erkek kendi işimize bakalım. Jón buralarda mı Margrét?"

"Hvammur'da."

"Peki o zaman. Páll'ı götüreyim de, işbaşı yapsın. Tezgâhı kullanmamda sakınca yoksa, bir de şu tırpanı elden geçireyim." Karısıyla çocuklarına döndü. "Margrét'i oyalayıp da işlerinden alıkoymayın, olur mu Róslín?" Kadınların

ikisine de kısaca gülümseyip topuklarının üzerinde döndü, oğlanı usulca iteleyip önüne katarak uzun ve düzenli adımlarla uzaklaşmaya başladı.

Adam onları duyamayacak kadar uzaklaşır uzaklaşmaz, Róslín güldü. “Ah şu erkekler yok mu? Yerlerinde duramıyorlar. Git de kız kardeşinle oyna Sibba. Çok uzaklaşma. Hadi bizi yalnız bırak.” Kızlarını yolun dışına doğru itekleyen Róslín konuşurken birini arıyormuşçasına etrafını şöyle bir süzdü. Margrét çavdar ekmeğinin olduğu tabağın ucunu kalçasına dayadı. Ekmeğin tatlı baharıyla Róslín’in sıcak, nemli kokusu birleşince Margrét rahatsız oldu ve sert bir öksürük nöbetine tutuldu. Bedeni öylesine sarsılıyordu ki Róslín kadının elindeki ekmek tabağını otların üzerine düşmesin diye kapmak zorunda kaldı.

“Tamam, oldu işte Margrét. Yavaşça soluk al. Daha iyi misin şimdi?”

Margrét nöbet geçene kadar bekledi, ardından otların üzerine dolu dolu bir parça tükürdü. “Ben iyiyim. Bir kış öksürüğü altı üstü.”

Róslín kıkırdadı. “Ama yazın ortasındayız.”

Margrét “İyiyim,” diyerek kadını tersledi.

Róslín ona abartılı bir acımayla baktı. “Sen öyle diyorsan öyledir elbet. Ama doğrusu, ben de bugün bu yüzden geldim. Senin için biraz endişeleniyorum.”

“Ya?” Margrét mırıldandı. “Ne içinmiş o?”

“Şey, ciğerlerinin durumu elbet, ama onun dışında, bir iki dedikodu duydum geçen haftalarda. Eminim hepsi saçmalık, ama yine de...” Róslín başını yana eğdi ve tombul yüzü zoraki bir gülümsemeyle gamzelendi. “Ama, meşgul müsün, değil misin, onu bile sormadan, düşüncesizce sıkboğaz ediyorum seni.” Alnına doğru götürdüğü elini güneşe siper ederek Margrét’in omzunun üzerinden dikkatle çiftlik evine baktı. “İşini bölmüyorumdur umarım. Demin yanında biri vardı sanki. Siyah saçlı bir kadın. Misafir mi?” Róslín kibar bir kayıtsızlık ifadesi takınıverdi.

Margrét içini çekerek, “Sağlam gözlerin var Róslín,” dedi sıkıntıyla.

“Ah. Ingibjörg mü yoksa?” diye sordu, bir kaşını kaldırarak. “O zaman gideyim de sizi rahat bırakayım.”

Gözleri dönecekmiş gibi olan Margrét kendini zor tuttu. “Hayır.”

“O değildir tabii ki, onun ziyareti için daha çok erken,” dedi Róslín göz kırparak. “Yeni bir hizmetçi mi? Otların biçilmesi için olabildiğince fazla yardım gerekiyor sana.”

“Tam olarak değil de-”

“Akraban mı yoksa?” diye konuşmasını sürdürdü, bir adım daha yaklaşan Róslín.

Margrét içini çekti. Boğazını temizledi, Róslín’in sorgulamasından

kurtulmanın bir yolu olmadığını anladı. “Benimle gördüğün o kadın, Bölge Komiseri Björn Audunsson Blöndal eliyle yanımıza yerleştirildi.”

“Ah, gerçekten mi? Ne ilginç. Niye peki?”

“Kadının adı Agnes Magnúsdóttir. Natan Ketilsson ile Pétur Jónsson’u öldürmekten suçlu bulunan hizmetçilerden biri. İdam gününe kadar gözetim altında kalması için bizim yanımıza yerleştirildi.” Kollarını göğsünün üzerinde birleştiren Margrét, Róslín’e küçümser bir tavırla baktı.

Küçük bir çığlık atan Róslín, duyduğu dehşeti daha iyi gösterebilmek için elindeki ekmeği yere bıraktı.

“Agnes mi! ‘Agnes ile Fridrik’in Agnes’i mi? Natan Ketilsson’un katilleri!” Ellerini kızarmış yanaklarına yaklaştırarak kocaman gözlerle Margrét’e baktı. “Ama Margrét! Gelmemin asıl nedeni de buydu! Soffia Jónsdóttir’le, hani Hvammur’da ırgatlık eden bir kardeşi var Jóhann diye, işte o Soffia’yla konuşan Ósk Jóhannsdóttir dedi ki Blöndal, Agnes’i Stóra-Borg çiftliğinden, öyle önemli bir ailenin katledilmesi tehlikesini göze alamadığı için çıkarmaya karar vermişmiş.”

Róslín yanlışını fark ederek durdu. Margrét dudaklarını bükerek kadına baktı.

“Margrét, ben, öyle demek istemedim.” Yuvarlak yanakları daha da kızardı.

“Evet Róslín. Blöndal’ın o kadın katili yanımıza verdiği doğru; üstelik ne ben ne de Jón, ikimiz de konuyla ilgili tek bir şey bile söyleyemedik. Bu kararının nedenlerini de Blöndal’dan başka kimse bilemez.”

Róslín anlayışla başını salladı. “Tabii ki öyle... Ósk pis dedikoducunun tekidir.”

“Evet.”

Róslín başını sallamayı sürdürerek ileri doğru bir adım attı ve elini Margrét’in omzuna koydu. “Senin için çok üzülüyorum Margrét.”

“Nedenmiş o?”

“Neden olacak, aile çatınızın altında bir katili tutmak zorunda olduğun için! Her gün kadının o korkunç yüzüne bakmak zorunda olduğun için! Hem kendin için hem de kocan ve zavallı kızların adına içinde uyanan korku yüzünden!”

Margrét burnunu çekti. “Yüzü o kadar da korkunç değil,” dedi, ama Róslín onu dinlemiyordu.

“Aslına bakarsan, davayla ilgili pek çok şey biliyorum Margrét ve seni uyarmalıyım ki, iyi insanlar olan Natan Ketilsson ile Pétur Jónsson’un canlarını alan o günahkâr üçlü hakkında canavarca şeyler duydum!”

“Sanırım birçokları Natan ve Pétur’dan bahsederken ‘iyi’ sözcüğünü kullanmazdı.”

“Aa! Onlar iyilerdi ama. Yanlışları da oldu, elbet-”

“Pétur otuz tane koyunun boğazını kesti, Róslín. Hırsızın tekiydi o.”

“Ama ne olursa olsun, onlar soylu İzlandalılardı. Ah, Natan’ın ailesini düşünsene! Kardeşi Gudmundur’u, karısını, bütün o küçük çocuklarını... Illugastadir’e, hem çiftlik evini hem de Natan’ın işliğini onarmaya gitmişlerdi, biliyorsun.”

“Róslín, yanlış duymadıysam, Natan zamanının büyük bir bölümünü işliğinden çok, evli kadınların yataklarında geçirmiş!”

Róslín şaşırmıştı. “Margrét?”

“Ancak bu ...” Margrét duraladı, arkasını dönerek evin girişine doğru baktı. “Hiçbir şey öyle basit değil,” diye homurdandı neden sonra.

“Ölmeyi hak ettiklerini düşünmüyorsun ya?”

Margrét burnundan soludu. “Tabii ki hayır.”

Róslín dikkatle ona baktı. “Onun suçlu olduğunu biliyorsun, değil mi?”

“Evet, suçlu olduğunu biliyorum.”

“İyi. O zaman arkanı kollaman konusunda seni yeniden ve ısrarla uyardığımı unutma sakın. Adı ne demiştin?”

“Agnes,” diye yanıtladı Margrét, yavaşça. “Senin de bildiğin üzere, Róslín.”

“Evet, Agnes Magnúsdóttir, tastamam o. Dikkatli ol. Yapacak fazlaca bir şeyin olmadığını biliyorum, ama ona gözcülük etmesi için Bölge Komiseri’nden bir nöbetçi iste. Kadının ellerini hep bağlı tut! İnsanlar üç suçlunun arasında en tehlikelisinin Agnes olduğunu söylüyor. Fredrik’in aklını çelmiş, gözcü kızı da bulunduğu yerden kaçmasın diye zorla kapı direğine bağlamış.” Róslín bir adım daha atıp, yüzünü Margrét’inkine iyice yaklaştırdı. “Natan’ı on sekiz kez bıçaklayanın o olduğunu duydum. Üst üste, defalarca!”

“On sekiz kez, öyle mi?” diye mırıldandı Margrét. Snæbjörn’ün geri gelip de karısını götürmesini diledi umutsuzca.

“Mideden ve gırtlaktan.” Róslín’in yüzü heyecanla kızardı.“-Hatta -ah, Tanrım bizi esirgesin- hatta yüzünden de! Bıçağı adamın gözyuvasına saplamış diye duydum. Yumurtanın sarısını deler gibi oymuş!” Róslín, Margrét’i omzundan sıkıca yakaladı. “Ben senin yerinde olsaydım, o kadınla aynı odada değil uyumak, gözümü bile kırpamazdım! Tehlikeye atılacağıma ahırda uyurdum. Ah Margrét, dedikoduların doğru olduğuna inanamıyorum. Katiller eşiğimizin dibinde! Bu cemaat artık çok bozuldu. Reykjavík’le ilgili duyduklarımızdan bile beter oldu. Üstelik o, Agnes, şu an kızlarımın oyun oynadığı yerde, tam da o noktada duruyor. Tüylerim ürperiyor. Bak, kollarımı görüyor musun, cildim tavuk derisine dönmüş! Zavallı Margrét, nasıl başa çıkacaksın bununla?”

“Üstesinden geleceğim,” dedi Margrét kendinden emin bir tavırla, çavdar ekmeğinin olduğu tabağı eğilip yerden alırken.

“Yapabilecek misin? Seni korumak için Jón nerelerde peki?”

“Daha önce de söylediğim gibi, Hvammur’da, Blöndal’la birlikte.”

“Margrét!” Róslín ellerini hızla havaya kaldırdı. “Blöndal’ın seni ve kızları bu kadınla bir başınıza bırakması acımasızlık! Bak ne diyeceğim, ben de seninle birlikte kalayım.”

“Öyle bir şey yapmayacaksın Róslín,” dedi Margrét kararlı bir biçimde. “Yine de, ilgilendiğin için teşekkür ederim. Seni kovmuş gibi olmayayım, ama koyunlar sütlerini kendi kendilerine sağamıyorlar.”

“Sana yardım edeyim mi?” diye sordu Róslín. “Bırak da şu ekmeği içeri götüreyim senin için.”

“Güle güle, Róslín.”

“Belki de onu görürsem, tehlikenin, yani ortak tehlikemizin, boyutlarını ölçebilirim. Ne yapsak da, gece vakti sinsilik etmesini engellesek?”

Margrét, Róslín’i dirseğinden tutarak geldiği yöne doğru çevirdi. “Ziyaretin için teşekkür ederim Róslín, çavdarlı ekmek için de teşekkür ederim. Bastığın yere dikkat et.”

“Ama-”

“Güle güle, Róslín.”

Róslín giderken başını arkaya çevirip eve bir baktı, sonra gülümsemeye çabalayarak yamaçtan aşağı, Gilsstadir çiftliğine doğru ağır aksak ilerledi. Küçük kızları da yalpalayarak arkasından gitti. Çavdar ekmeğinin tabağını önünde tutan Margrét durdu ve uzakta ufak birer leke oluncaya kadar gidişlerini izledi, ardından yere çömelerek ağzının içi doluncaya kadar öksürdü. Otların üzerine ıslak ıslak tükürdü. Sonra yavaşça ayağa kalktı ve dönüp, eve doğru yürüdü.

*

Büyükodaya girince, uyuyan görevlinin gitmiş olduğunu görüyorum. Arkadaşlarına katılmış olmalı; adamların pencerenin dışında Danca ve İzlandaca karışık konuşmalarını duyabiliyorum. Çiftliğin hanımının beni içeri ittiklediğini görmüş olmalılar. Uyuyan kızlar da gitmiş. Yalnızım.

Yalnızım!

Ne gözetleyen bir göz, ne kapıda bir nöbetçi, ne ip, ne zincirler, ne de kilit; bir başımayım burada, serbestim. Bu düşünceyle donup kalıyorum. Kesin anahtar

deliğine gözünü dayamış biri vardır. Duvardaki bir çatlaktan ne yapacağımı görmek, sonra da hışımla odaya girip, parmağını boğazıma dayalı bir bıçak gibi bana doğru uzatmak için bekleyen birisi olmalı muhakkak.

Ama kimse yok. Tek bir can bile.

Odanın ortasında duruyor, gözlerimi bu loş belirsizliğe alıştırıyorum. Evet, gerçekten yalnızım ve kaynamak üzere olan bir kap suyun yüzeyindeki titremeler gibi bir coşkunluk ürpertisi geçiyor derimin üzerinden boydan boya. Şu an istediğim her şeyi yapabilirim: Kulübeyi inceleyebilirim, yere uzanabilirim ya da yüksek sesle konuşabilir, şarkı söyleyebilirim. Dans edebilir, küfredebilir ya da gülebilirim; kimsenin de haberi olmaz.

Kaçabilirim.

Sırtımdan yukarı doğru bir korku dalgası yükseliyor. Bu his, buzun üzerinde dururken, birden ağırlığının altında çatırdadığını duyma hissi; aynı anda hem heyecan verici hem de korkutucu. Stóra-Borg'dayken kaçma hayalleri kurmuştum. Zincirlerimin anahtarını bulmayı ve kaçıp gitmeyi... Nereye gidebileceğimi asla düşünmedim. Hiç fırsatım olmamıştı. Oysa şimdi, burada, avludan dışarı süzülüp çiftliklerden uzağa, vadinin en ucuna kadar koşabilir, sonra geceyi bekleyip yükseklere, gökyüzünün külrengi yabansı eliyle beni koruyacağı dağlara kaçabilirim. Uçsuz bucaksız topraklarda yitip gidebilirim. Onlara beni kapalı tutamayacaklarını, benim bir zaman hırsızı olduğumu ve yoksun bırakıldığım saatleri geri çalacağımı gösteririm!

Pencerelere gerili kurutulmuş mesane zarından geçen gün ışığında toz zerrecikleri uçuşuyordu. Onları izlerken içimdeki kaçış coşkusu, topraktan yerin altına emilen su gibi süzülüp gitti. Kaçsam, ölüm cezamın şeklini değiştirmiş olurdum ancak. Dağların yükseklerinde, kar fırtınaları, kocaları denizde ölen dullar gibi gürültü koparır ve rüzgâr, yüzünün derisini yakar. Kış, karanlığın içinden çıkan bir yumruk gibi geliverir. Issız bölgeler bir cellat kadar acımasızdır.

Dizlerim iyice güçsüzleşmiş, yatağıma doğru sendeleyerek gidiyorum. Gözlerim kapalıyken odanın sessizliği bir el gibi üzerime bastırıyor.

Yüreğimin atışı yavaşlayınca, görevlinin uyuduğu yere bakıyorum; kıvrılan örtü yıpranmış şilteyi ortaya çıkarmış. Yatak tahtalarını değiştirmeliydi; başına bir uğursuzluk gelecek. Yatağı hâlâ sıcaksa belki yakınlardadır. Çıplak yatağı ellemek uygunsuz kaçıyor galiba, ama şilte soğuk. Gitmiş. Benim yatağım yapılmış. Ellerimi, üstü kullanılmaktan düzleşmiş ince battaniyede dolaştırıyorum. Başka kaç kişi yatmıştır burada benden önce? Kim bilir kaç karabasan görülmüştür bu kumaşın altında?

Yerler tahta kaplı, ama duvarlarla tavan açıkta ve toprak damın onarılması gerekiyor. Kurumuş çimler içeri döküldüğü için duvarları inceltip üstlerinde yarıklar oluşturmuş ve odayı hava akımlarına karşı korunaksız bırakmış. Kışın soğuk olacak burası.

Ama o günlerden önce ölmüş olabilirim.

Çabuk! O düşünceyi at hemen kafandan.

Ölü otlar yıkanmamış saçlar gibi sarkıyor tavandan. Kirişlerin arasına bir iki oyma süs yerleştirilmiş, girişin üzerindeki pervaza da bir haç çivilenmiş.

Kışın burada ilahi söylüyorlar mıdır? Belki de ezberden masal okuyorlardır ilahi yerine. Hikâyeleri dualara tercih ederim. Bu yüzden bir zamanlar, ben küçükken, bahçeye göz kulak olayım diye evlatlık verildiğim bu Kornsá çiftliğinde kırbaçlamışlardı beni. Çiftçi Björn, masalları ondan daha iyi bilmemden hoşlanmamıştı. Sen git koyunlarla ilgilen Agnes, o işi daha iyi beceriyorsun. Tanrı'nın değil, insanoğlunun yazdığı kitaplar inançsız arkadaşlardır ve sana göre değildir.

Çiftçi akşamları uyuklarken, manevi annem Inga'nın bana fısıltılarla verdiği dersler olmasaydı, adamın söylediklerine inanabilirdim belki.

Girişin yakınında, evin hanımının yatağının az ötesinde yassı tahtalara çivilenmiş külrengi yünden bir perde var. Sanırım ilerideki odaya geçiş için kapı işlevi görüyor. Boyu kısa kalan perdenin altındaki boşluktan bir masanın bacakları görülüyor. Bacakların kimi yerleri, kemirilmiş gibi kıymık kıymık olmuş.

Bel veren kirişlere çivilenmiş kalaslar ve raf gibi kullanılan duvar destekleri bir yana, büyükoda onca yıl öncesinde olduğu kadar çıplak görünüyor neredeyse. Raflarda alışıldık şeyler duruyor: Tahta çay kutuları, koyun boynuzları, bir pipo, balık kemikleri, tek parmaklı eldivenler, örgü şişleri. Yatakların tekinin altında küçük, boyalı bir sandık var. Onarılması gereken bir terlik teki... Bu gündelik öteberinin doğallığı içimi rahatlatıyor. Benim de böyle şeylerim vardı zamanında. İçinde kuru çiçekler olan beyaz sepetim... Annemin beni bırakıp gitmeden önce verdiği taş... Sana uğur getirecek, Agnes. Büyülü bir taş bu. Dilinin altına koyarsan kuşlarla konuşmayı becerebilirsin.

O taş günlerce ağzımda kalmıştı. Kuşlar onlara sorduğum soruları anladılarsa bile, yanıtlamaya tenezzül etmemişlerdi.

Húnavatn Bölgesi'ndeki Kornsá çiftliği... Altı yaşımdayken yanağımda annemden bir öpücük, elimde onun verdiği taşla kapısına bırakıldım ve şimdi, üç artı otuz kış sonra, iki ölü adam ve bir yangın yüzünden yine buraya sürüklendim. Kuzeyde, payıma düşenden çok daha fazla sayıda çiftlikte çalıştım.

Ama yoksulluk bu çiftliklerin iliğini kemiğini öyle bir kuruttu ki sonunda hepsi ortak yoksunluk işaretlerine sahip, birörnek mekânlara dönüştü. Ömrüm boyunca tek bir yerde kalsam da olurmuş.

Demek buraya kadarmış. Kornsá, aman tanımaz son durağım. Son yatağım, başımın üzerindeki son çatı, bastığım son zemin. Beni acıya sürükleyen her şeyin sonu; geride dumandan başka hiçbir şey kalmayacak olan terk edilmiş ateşler... Bir hizmetçiymişim gibi davranmam gerekiyor hâlâ; burası benim yeni yuvam, bütün gündelik işleri düşünmek ve hanımımın el becerilerimle ilgili güzel yorumlar yapmasını sağlamak zorundayım. Önceleri, çok çalışırsam bir gün beni evin kâhyası yapabilirler diye düşünürdüm. Ama Kornsá'da değil. Burada olmaz.

Kornsá! Kafamda sürekli sessiz sessiz, ama öylesine avaz avaz dönenip duruyor ki gürültüsünü hissedebiliyorum. Kendi kendime, bu da ötekiler gibi bir çiftlik işte diyor, daha önce yaşadığım bütün yerlerin adlarını yavaşça mırıldanıyorum. Bir tür büyü gibi: Flaga, Beinakelda, Litla-Giljá, Brekkukot, Kornsá, Gudrúnarstadir, Gilsstadir, Gafl, Fannlaugarstadir, Búrfell, Geitaskard, Illugastadir.

Bunca adın içinde bir hata. Bir karabasan. Karanlıkta göremediğin o basamak.

Her şeyin ters gittiği yer. Illugastadir, denizin kıyısındaki çiftlik; yumuşak esintinin işlikten gelen madeni seslerle birlikte çınladığı, martıların bağrıştığı, fokların kendi yağları üzerinde yuvarlandıkları o yer... Illugastadir, gecenin yangınla aydınlandığı, sabahın erken saatlerinde dumanın yıldızları ve yıkıntıları yutmak üzere çöktüğü yer; evet, yine Illugastadir, yanmış direklerden oluşan kafesinin içinde ölü bedenleri özenle koruyan o yer...

Dışarıda görevliler kahkahalarla gülüyor. İçlerinden biri Helgavatn'daki zengin yeğeninden bahsediyor.

"Hadi bir uğrayalım da kanyağından kurtaralım onu."

"Evet! Karısıyla kızlarından da!" diye bağırıyor bir başkası. Yine gülüyorlar.

Kaçmamam için birini bırakacaklar mı burada? Lambaları yakıp da alevlerini yerlere savurmamı engelleyecek birini? Ellerimi temiz, ağzımı sıkı, bacaklarımı bitişik, gözlerimi de yerde tutmamı sağlayacak birini?

Artık Danimarka Krallığının malıyım ben.

Umarım hepsi çekip gider bugün.

Görevlilerin konuşmalarını sıkıntıyla dinlerken, karşımdaki yatağın altında, kuytuda bir şey görüyorum, parlak bir şey. Gösterişten bunca uzak bir odada bulunması tuhaf olan, gümüş bir yaka iğnesi bu. Çalıntı mı yoksa? Bu vadide insanların koyunları yakalayıp, sürü dağılmadan önce kulaklarındaki damgaları

kesmeleri ya da erkeklerin madeni paraları daha iyi yürütebilmek için tırnaklarını uzatmaları o kadar da tuhaf kaçmaz. Bu bölgelerde yasaların şamarını yemiş bir sürü hırsız çiftçi ve uşak vardır. Natan bile gençliğinde huş ağacından bir sopayla yediği dayakların izlerini taşıyordu.

Yaka iğnesini yerden alıyorum. Beklenmeyecek ölçüde ağır.

“Bırak onu yere.” İnce, zarif, genç bir kadın bacaklarını iki yana açmış, kollarını da iki yanında kabartmış duruyor. “O benim.”

Elimden bıraktığım iğne yere çarpınca ikimiz de irkiliyoruz. İnce kemikli, ufak tefek kızın uçuk renkli kirpikleri, koyu mavi gözleriyle tezat oluşturuyor. Başına bir eşarp örtmüş. Burnu hafif kemerli.

“Steina!” Kız kıpırdamadı, kapı girişinin oradan bana bakıyor yalnızca. Benden korktu, sanırım.

Başka bir kız kapı girişine yaklaşıyor. Daha uzun boylu, kahverengi gözlü ve burnunun üstü çillerle kaplı; kız kardeşi olmalı. “Róslín ile yavruları buraya ...” Beni görünce susuyor.

“Kiliseye kabul hediyemi tutuyordu elinde.”

“Annemin onu dışarı çıkardığını sanıyordum?”

“Ben de öyle.”

Bakışıyorlar. “Anne! Anne! Buraya gel!”

Margrét aksayarak içeri giriyor, bir yandan da ağzını siliyor. Ayağımın dibindeki gümüş iğneyi görünce kanı yüzünden çekiliyor. Ağzı hafifçe aralanıyor.

“Hediyem elindeydi, Anne. Yakaladım onu.”

Margrét gözlerini kapıyor, ellerini acı çekiyormuşçasına dudaklarının üzerinden geçiriyor. Koluna dokunmak istiyorum. Ona güven vermek istiyorum. Bana doğru geliyor, artık gözü dönmüş durumda, yüzüme inen elini hissetmeden önce tokadın sesini duyuyorum. Net bir şaklama. Acının yakıcı hücumu.

“Ben sana ne demiştim?” diye bağırıyor. “Bu evde hiçbir şeye dokunmayacaksın!” Hızlı hızlı soluk alıyor, elini yüzüme doğru tutuyor. “Bu olayı bildirmeyeceğim için kendini talihli saymalısın.”

“Ben hırsız değilim,” diyorum.

“Hayır, bir katilsin.” Yanaklarındaki gamzeleri yıldız gibi çakan mavi gözlü kız bu sözleri tükürür gibi söylüyor. Başındaki örtü yana kaymış, beyaza çalan açık sarı saçının bir tutamı yüzüne düşüyor. Yüzü kıpkırmızı.

“Lauga,” diye uyarıyor Margrét, “Steina’yı da al ve mutfağa git.” Çıkıyorlar. Margrét giysimin kolunu kavrıyor. “Yürü,” diyerek odadan dışarı sürüklüyor. “Pişmanlığını köpek gibi çalışarak gösterebilirsin.”

*

Rahip Tóti sabahın erken saatlerinde uyanmış, bir daha da uyuyamamıştı. Bugün yine Kornsá'dan bekleniyordu. İsteksizce kalkıp giyinerek sabahın temiz ayazına çıktı, çiftlik ve kiliseyle ilgili günlük işleri bitirmek üzere çalışmaya başladı. Babasının küçük koyun sürüsünü bir araya topladı, adlarını fısıldayarak ve kürkle kaplı kulaklarını okşayarak büyük bir özenle sağdı. Kuşluk vakti geldi, geçti ve güneş gökyüzüne doldu. Tóti inekleri Ýsa'yı doyurup, ona suyunu verdi ve babasının kilisenin taş duvarına serdiği çamaşırları toplamaya başladı.

"Onları toplamana gerek yok," dedi Rahip Jón, evden çıkıp oğlana doğru yürürken.

"Önemli değil," dedi Tóti, gülerek. Çorabın tekinin içinden bir çim tohumu çıkarttı.

Babası omzunu silkti. "Vatnsdalur yolundasındır diye düşünmüştüm."

Tóti yüzünü buruşturdu.

"O kadını görmen gerekirken, neden çamaşırlarla uğraşıyorsun?"

Tóti duraladı ve elindeki pantolonu rüzgâra doğru sallayan Rahip Jón'a baktı.

"Ne söyleyeceğimi bilmiyorum," dedi, sonra yine duraladı. "Sen ne söylerdin ona?"

Babası güçlü eliyle oğlunun omzuna vurarak dik dik baktı ona. "Hadi yürü," dedi. "Bir şey söylemen gerekeceğini nereden çıkardın? Git artık."

*

Margrét yaban kerevizi ve melekotu yetiştirdikleri küçük bahçeyi göstermek üzere avlunun öbür ucuna götürüyor beni; ardından da, koyunların sağılmasında ona yardımcı oluyorum. Sanırım artık yalnızken bana güvenmiyor; biraz evvel gelen küçük çocuk hayvanları biraraya topladı. Margrét çocuğu gösterip adının Páll olduğunu söylüyor, ama bizi tanıştırmıyor; çocuk da ağzı bir karış açık bana bakmasına karşın yanıma yaklaşmıyor.

Sonra elbisemi yakıyoruz.

İki yıl önce dikmiştim onu. Sigga'yla birlikte, bir ona bir bana, Natan'ın verdiği mavi kumaştan basit bir iş elbisesi...

Ah, çalışırken giydiğim o elbisenin ekşimiş derilerden dolayı leş gibi kokan odadaki tek sıcak şeyim olacağını bilebilseydim. Ah, gecenin bir köründe Stapar'a doğru, ölüleri bile dirilten çığlıklar atarak koşmadan önce telaşla giyilip

tere bulanacağını bilebilseydim o elbisenin.

Margrét kovadan biraz ılık süt veriyor bana, sonra da kızlarının tezek kullanarak ateş yaktıkları mutfağa gidiyoruz. İçeri girdiğimde kızlar ürkerek duvara yanaşıyorlar.

“Tencereyi çengelden indir Steina,” diyor Margrét gösterişsiz kıza. Sonra pislik içindeki giysilerimi köşeden alıp öylece ateşe atıveriyor.

“İşte.” Bu görüntüden memnun olmuş gibi.

Gözlerimiz dumandan yaşarıncaya kadar, yün elbisenin için için yanışını izliyoruz; Margrét öksürünce dışarı çıkmak zorunda kalıyor ve giysilerim kül olurken, biz başka bir yerde çalışıyoruz. Kızlar kilere gidiyor.

O elbise, kalan son malımdı. Şu dünyada artık bana ait hiçbir şey yok; bedenimin sıcaklığı bile yaz esintisine kapılıp gidiyor.

Kornsá’da ıtırlı bitkilerin bulunduğu, bir ucu yıkılmış eğreti taş duvarla çevrili bahçeyi yaban otları doldurmuş. Bitkilerin çoğu tohuma kaçmış ve ılık havada çürüyen köklerini kırağı çalmış, ama bahçede solucanotları ile Natan’ın Illugastadir’deki işliğinden bildiğim küçük acı otlar gördüm; melekotu da tatlı tatlı kokuyor.

Yaban otlarını ayıklıyoruz, sağlıklı bitkileri saran ot kümelerini buluyor, topraktan çekip çıkarıyoruz. Kökler elimde kaldıkça ve saplar parçalanırken elime yapışkan sıvı bulaştıkça, ciğerlerimin ağrımasına karşın keyif alıyorum. Güçsüzleştim. Ama kendimi bırakmıyorum.

Etekliğimi çevreme toplayıp yere çömelmenin ve tezek ateşinden gelen dumanın saçlarıma sinmesinin verdiği bir haz olmalı. Margrét öfkeyle çalışıyor ve hızlı hızlı soluk alıyor. Ne düşünüyor? Aceleyle eşelediği toprak tırnaklarının arasına simsiyah dolmuş. Mutfaktaki dumandan gözleri kıpkırmızı. Boğazını temizlediğinde balgamın hırıltısını duyuyorum.

“Eve git de, kızlarıma yanıma gelmelerini söyle,” diyor aniden. “Sonra da ocaktaki külleri küreyip toprağa göm.”

Bahçeye tek başıma dönünce, görevlilerin avluda atlarını eyerlediklerini görüyorum. Sessizler, “İyisiniz ya?” diye sesleniyor içlerinden biri Margrét’e; o da toprağa bulanmış elini sallayarak adamların merakını gideriyor.

Evin kapısı muhtemelen pis duman dışarı çıksın diye açık. Ayağımı kapı pervazının üzerinden geçiriyorum.

Kızları kilerde, dünkü sütün kaymağını alırken buluyorum. Genç olanı görüyor beni önce, dirseğiyle ablasını dürtüyor. İkisi birden birkaç adım geri gidiyor.

“Anneniz sizleri yanında istiyor.” Başımla hafifçe işaret edip geçsinler diye yana çekiliyorum. Genç olanı gözlerini benden ayırmadan hemen odadan dışarı süzülüyor.

Büyüğü duraksıyor. Takma adı neydi? Steina. “Taş.” Bana tuhaf bir bakış atarak elindeki tokacı yere bırakıyor.

“Sanırım seni tanıyorum.”

Hiçbir şey söylemiyorum.

“Daha önce burada, bu vadide hizmetçiydin, değil mi?”

Başımı sallıyorum.

“Seni tanıyorum. Yani, bir kez karşılaşmıştık. Kirayı almak için Gudrúnarstadir’e gittiğimizde, sen oradan ayrılıyordun. Yolda karşılaşmıştık.”

Bu ne zaman olmuş olabilir? 1819’un Mayıs ayı. O zamanlar kaç yaşındaydı acaba? Onundan fazla olamaz.

“Yanımızda köpeğimiz vardı. Kahverengi beyazlı bir köpek. Seni anımsıyorum; çünkü hayvan havlayıp zıplamaya başlamış, babam da onu senden öteye çekmişti, sonra yemeğimizi paylaşmıştık.”

Kız, yüzüme merakla bakıyor.

“Sen Gudrúnarstadir’e giderken karşılaştığımız kadınsın. Beni anımsadın mı? Kız kardeşimin saçını örmüş, ikimize de birer yumurta vermiştin.”

Yolda yumurta içen, etek uçları çamura bulanmış iki küçük kız. Sudaki yansımasını kovalayan zayıf bir köpeğin bulanıklığı ve külrengi gölgelerle bölünmüş geniş gökyüzü. Düz bir çizgi halinde uçan üç kuzgun. Bir uğur belirtisi.

“Steina!”

Dondurucu bir ilkbaharda Gudrúnarstadir’den Gilsstadir’e yapılan yürüyüş. 1819. Thingeyrar yakınlarında kıyıya vuran yüz küçük balina. Bir uğursuzluk belirtisi.

“Steina!”

“Geliyorum Anne!” Steina bana dönüyor. “Haklıyım, değil mi? Sendin o.”

Kıza doğru bir adım atıyorum.

Çiftliğin hanımı hışımla içeri giriyor. “Steina!” Bana bakıyor, sonra da kızına. “Dışarı.” Kolunu yakalıyor ve kızı hızla odadan dışarı çekiyor. “Küller. Hemen şimdi.”

Dışarıda, esen yel elbisemin kovada duran küllerinden bir avuç kaldırıp mavi gökyüzüne doğru savuruyor. Küller pul pul dalgalanıyor, alçalıp yükseliyor, havanın içinde dağılıp toz oluyor. Göğsümün üzerindeki bu sıcaklık, mutluluk bu mu? Başka birinin eli duruyormuşçasına orada?

Burada eski benmişim gibi davranmayı becerebilirim belki.

*

“Bir duayla başlayalım mı?” diye sordu Yardımcı Rahip Thorvardur Jónsson.

Çiftlik evinin giriş yolunun dışında, onarımlar için hazırlanıp istif edilen kesilmiş çim tepeciğinin üzerinde Agnes’le birlikte oturuyorlardı. Rahip bir elinde Yeni Ahit’i ötekinde de Margrét’in verdiği ince bir dilim yağlanmış çavdar ekmeğini tutuyordu. Giysilerinden havalanan at kılları yağa yapışmıştı.

Agnes, Rahibin sorusunu yanıtlamadı. Elleri kucağında, hafifçe kambur oturmuş, sıra halinde uzaklaşan görevlilere bakıyordu. Saçına küller yapışmıştı. Rüzgâr kesilmişti; arada sırada adamların bağırışları ya da kahkahaları duyuluyordu; Margrét ve kızlarının küçük bahçedeki yaban otlarını ayıklarken çıkardıkları belli belirsiz koparma seslerini bölen kahkaha patlamaları... Büyük kız, papaz ile suçluyu gözetlemek için sürekli kafasını kaldırıyordu.

Tóti iki eliyle tuttuğu kitaba baktı ve boğazını temizledi.

“Bir duayla mı başlamamız gerektiğini düşünüyorsunuz?” diye bir daha sordu yüksek sesle, Agnes’in onu duymadığını düşünerek.

“Neye bir duayla başlamamız?” diye sessizce karşılık verdi kadın.

Tóti “Ş-şşey,” diye kekeledi, hazırlıksız yakalanmıştı. “Günah çıkarmanıza.”

“Günah çıkarmama mı?” diye yineledi Agnes. Usulca başını salladı.

Tóti ekmeği çabucak ağzına attı ve hızla çiğneyip, gürültü bir biçimde yuttu. Ellerini gömleğine sildi, ardından parmağıyla Yeni Ahit’in sayfalarını çevirerek çim tepeciğinin üzerindeki oturuşunu değiştirdi. Gece yağan yağmurdan dolayı hâlâ yaş olan yığından pantolonuna sızan ıslaklığı hissedebiliyordu. Oturmak için aptalca bir yer, diye düşündü. İçeride kalmalıydı.

“Yaklaşık bir ay önce, Bölge Komiseri Blöndal’dan bir mektup aldım, Agnes,” dedi duraklayarak. “Size Agnes dememin bir sakıncası var mı?”

“Adım Agnes, değil mi?”

“Blöndal, Stóra-Borg’daki Rahipten memnun olmadığınız konusunda beni bilgilendirdi ve başka bir din adamının sizinle zaman geçirmesini istediğinizi, o güne kadar bir başkasının... O gün... Siz, şeyden önce...” Tóti’nin sesi giderek kısıldı.

“Ölmeden önce mi?” diye araya girdi Agnes.

Tóti hafifçe başını salladı. “Beni istediğinizi söyledi.”

Agnes derin bir soluk aldı. “Rahip Thorvardur-”

“Bana Tóti de. Herkes öyle der.” Rahip durdu. Bu senlibenli davranışından

derhal pişman olup, kulaklarına kadar kızardı.

Agnes kararsızca durakladı. “Peki o zaman, Rahip Tóti... Bölge Komiseri’nin, benim bir din adamıyla zaman geçirmemi istediğini nereden çıkarıyorsun?”

“Şey... Sanırım, biz, yani Blöndal ve rahipler, ben de... Biz senin yeniden Tanrı’ya dönmeni istiyoruz.”

Agnes’in bakışları sertleşti. “Sanırım çok gecikmeden Ona dönmüş olacağım. Bir baltanın açacağı yoldan.”

“Söylemek istediğim, benim... Ben o anlamda söylemedim...” Tóti içini çekti. Bu iş korktuğundan da kötü gidiyordu. “Beni istediniz yine de, değil mi? Gelmeden önce Breidabólstadur’a uğrayıp Papaz Defteri’ne baktım, orada adınız yok.”

“Yok,” diye karşılık verdi Agnes. “Olamazdı da.”

“Benim ya da babamın, bizim cemaatin üyesi olmadınız mı hiç?”

“Hayır.”

“Daha önce hiç karşılaşmamışız bile. Peki, neden beni istediniz?”

Agnes dik dik baktı ona. “Beni anımsamıyorsun, değil mi?”

Tóti afalladı. Kadında ona tanıdık gelen bir şey vardı kesinlikle, ama belleğinin sayfalarını çevirerek tanıdığı ya da karşılaştığı kadınları (hizmetçiler, anneler, eşler, çocuklar) gözünün önüne getirdiğinde Agnes’i bir yere oturtamıyordu.

“Üzgünüm,” dedi.

Agnes omuzlarını silkti. “Daha önce bir kez bana yardım etmiştin.”

“Öyle mi?”

“Bir ırmakta... Sen atının üzerindeydin.”

“Nerede oldu bu?”

“Gönguskörd geçidinin yakınlarında... Fannlaugarstadir çiftliğindeydim, ama oradaki işimden ayrılmıştım.”

“O zaman Skagafjördur Bölgesi’ndensiniz, sanırım?”

“Hayır. Ben bu vadidenim. Vatnsdalur’dan. Húnavatn Bölgesi.” “Ben de size bir ırmaktayken yardım ettim, öyle mi?”

“Evet. Ortalığı sel götürüyordu. Ben tam karşıya geçmek için suya girecekken, sen atınla çıkageldin.”

Tóti meraklandı. Gönguskörd’den birçok kez geçmişti, ama genç bir kadınla karşılaştığını anımsayamıyordu. “Ne zamandı bu?”

“Altı ya da yedi yıl önce. O zaman küçüktün.”

“Evet. Öyle olmalıyım,” dedi Tóti. Kısa bir sessizlik oldu. “O iyilikten dolayı mı şimdi beni istiyorsunuz?” Yüzüne dikkatlice baktı. Bir caniye benzemiyor,

diye düşündü. Yıkanıp temizlendiğinden beri öyle görünmüyor.

Agnes gözlerini kısarak vadiye doğru bakındı. Yüzünden herhangi bir şey anlaşılmıyordu.

“Agnes...” Tóti iç geçirdi. “Ben bir Yardımcı Rahibim yalnızca. Eğitimim bitmiş değil. Daha yetkili bir din adamına ya da kendi bölgenizden sizi tanıyan birine gereksiniminiz var belki de? Size yardımcı olmuş başka biri vardır kesin. Oradaki Rahibiniz kimdi?”

Agnes siyah saçlarını kulağının arkasına sıkıştırdı. “Değer vereceğim fazla sayıda din adamıyla karşılaşmadım; dolayısıyla aralarında beni tanıyanların çıkacağını da söyleyemem,” dedi.

Birkaç kuzgun, vadiden doğru uçarak taş duvarın üzerine kondu; o arada duvarın arkasından Margrét’in başının birdenbire ortaya çıkışını Tóti de Agnes de gördü. “Baş belası kuşlar!” diye bağırdı kadın. Duvarın üzerinden yüklü bir çamur parçası uçtu ve kuşlar öfkeyle gaklayarak havalandılar. Tóti, Agnes’e bakarak gülümsedi, ama Agnes’in yüzü buz gibiydi.

“Bundan hoşlanmayacaklar,” diye mırıldandı kendi kendine.

“Şimdi,” dedi Tóti, derin bir soluk alarak. “Bir manevi rehber istiyorsanız, sizi ziyaret etmeyi görevim olarak addedeceğim. Bölge Komiseri Blöndal’ın dileği de bu yönde olduğuna göre, dualarınızda size yardımcı olmak için geleceğim; böylece önünüzdeki yolda inanç ve onurla yürüyebileceksiniz. Size manevi huzur ve umutla destek olmayı kendi sorumluluğum olarak göreceğim.”

Tóti sustu. Çiftliğe doğru atla gelirken bu konuşmaya çalışmıştı ve “manevi huzur” demeyi unutmadığı için mutluydu. Bu sözleri, yüksek bir manevi katiyet içindeymişçesine pederane ve kendine güven dolu bir ruh haliyle söylemiş gibiydi: Tóti’nin olması gereken, ama içindeki belirsiz ve yenilgi dolu hisse bakılırsa, olamadığı bir ruh hali.

Yine de, bu kadar resmî konuşmaya alışık değildi ve elleri Ahit’in incecik kâğıdı üzerinde terlemişti. Hiçbir sayfasını buruşturmamaya özen göstererek kitabı kapadı ve avuçlarını bacaklarına sildi. Babasının alışkanlıkla hep yaptığı gibi, kutsal kitaptan bir alıntı iyi olurdu şu anda; ancak Tóti’nin tek düşünebildiği, enfiye kutusuna karşı birdenbire kapıldığı özlemdi.

“Belki de hata ettim, Rahip.” Agnes’in sakin sesi ölçülüydü.

Tóti ne diyeceğini bilemedi. Dudağını ısırdı ve kadının yüzündeki çürüklere baktı.

“Belki de Breidabólstadur’da kalsanız daha iyi olacak. Teşekkür ederim ama... Gerçekten düşünüyor musunuz ki?..” Kadın elleriyle ağzını kapayarak kafasını salladı.

“Sevgili çocuğum, ağlama!” diye bağırdı Rahip, oturduğu yığından kalkarak.

Agnes ellerini ağzından çekti. “Ağlamıyorum,” dedi soğuk soğuk. “Hata etmişim ben. Bana çocuk dediniz Rahip Thorvardur, ama esas siz daha dünkü çocuksunuz. Sizin ne kadar genç olduğunuzu unutmuşum.”

Tóti bu sözlere karşılık vermedi. Bir süre kadına baktı, sonra kafasını sertçe sallayarak şapkasını hızla başına geçirdi ve kadına iyi günler diledi.

Agnes, taş duvarı geçerek Margrét ve kızlarla vedalaşan Rahibi izledi. Papaz ile kadın, ona dönüp bakarak birkaç dakika ayaküstü konuştu. Agnes ne konuştuklarını duymaya çalıştı, ama rüzgâr sözcükleri yakalayıp ondan uzaklara uçurdu. Agnes ancak, Tóti şapkasıyla Margrét’e selam verip atını bağladığı kazığa doğru yürüdüğünde Margrét’in yüksek sesle söylendiğini duydu: “Taşı sıkıp kanını çıkarmak bile daha kolaydır, eminim!”

*

Günün geri kalan bölümü çalışmayla geçiyor. Yaban otlarını ayıklayarak ve zararlıları temizleyerek... Koyunların uzaktan gelen melemelerini dinliyorum. Kışın uzayan yünleri yeni kesildiği için zavallı hayvanlar zayıf ve yoluk görünüyorlar. Rahip gittikten sonra kızlar, Margrét ve ben kurutulmuş balık ile tereyağından oluşan yemeğimizi yedik. Her lokmamı yirmi kez çiğnemeye özellikle dikkat ettim. Ardından bahçeye döndük, şimdi taş duvarı onarmaya uğraşıyorum. Kaymış olan taşları çekip toprağın üzerinde istifleyerek, sonra da, ellerimin içindeki ağırlıklarının verdiği hazla onları yeniden üst üste dizerek örmeye çalışıyorum duvarı.

Burada bulunmadığımı, neredeyse var olmadığımı hissediyorum sık sık, dolayısıyla kaldırdığım ağırlıklar varlığımı anımsatıyorlar bana.

Margrét ve ben sessizce çalışıyoruz; yalnızca emir vereceği zaman konuşuyor benimle. Görülen o ki düşüncelerimiz başka şeylere odaklanmış. Talihin beni gerisingeri çocukluğumun geçtiği Kornsá’ya sürüklemesinin tuhaflığını düşünüyorum. Acı çekmenin ne olduğunu öğrendiğim yere. Geçtiğim yolları düşünüyorum. Rahibi düşünüyorum.

Bir çiftçinin oğlu gibi kendisine Tóti denilmesini isteyen Thorvardur Jónsson... Bulunduğu konumu düşünürsek, henüz çok deneyimsiz. Sesinde bir yumuşaklık var, ellerinde de öyle. Rahibin elleri Natan’ınkiler gibi uzun ve tentürle lekelenmiş ya da bir ırgatın elleri gibi etli değil, tersine, küçük, ince ve temiz. Benimle konuşurken İncil’in üzerinde tutuyordu onları.

Bir hata yaptım. Beni ölüme mahkûm ettiler, oysa ben gidip bir oğlanı seçtim

beni hazırlasın diye. Yağlı ekmeğini gürültüyle silip süpüren, atına giderken bir çocuk gibi arkası ıslak tıpış tıpış yürüyen kızıl saçlı bir oğlan; beni dizlerimin üzerine çökertip bana dualar okutacak genç adam bu işte. Neyle ya da nasıl bilemiyorum, ama bana yardım edebileceğini umduğum genç adam işte bu.

Nasıl hissettiğimi anlayabilecek tek kişi Natan... Mevsimlerin, gelgitlerin bilinmesi gibi, dumanın kokusu gibi, ne olduğumu ve ne istediğimi bilirdi. Ama artık o bir ölü.

Belki de Tóti'ye söylemeliydim, zavallı çocuk, demeliydim, papazevine geri dön, o değerli kitaplarına dön. Yanılmışım, benim için yapabileceğin bir şey yok senin. Tanrı isteseydi kurtarırdı beni, ama yalnızca kendisinin bildiği nedenlerle bu kötü talihe mecbur etti. Onca çabalamama karşın sürekli felaketten felakete koştum; kınına saplanmış bir bıçak gibiyim, yazgımdan kaçamıyorum

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Kuzeydoğu İzlanda Vali Yardımcısına,

Zatı âlinizin bu yılın 10 Ocak gününde cinayet, kundaklama ve sair suçlarla yargılanan ve ölüme mahkûm olunan davalılar Fridrik, Agnes ve Sigrídur'la ilgili pek hoş mektubu için teşekkür ederim. Mektubunuza cevaben, geçen yıl 30 Aralık'ta demirci B. Henriksson'a benim bildirdiğim ölçülerde yaptırılması talep edilen ve idamda kullanılacak olan baltanın işçilik ve malzeme masraflarının beş gümüş lira tutacağının tarafıma iletildiği konusunda sizi bilgilendirmek isterim. Bununla birlikte Zatı âlinizin mektubunuzda da belirttiği üzere, aynı fiyata Kopenhag'dan daha büyük bir balta edinme konusunda sizinle tamamen aynı fikirdeydim ve bu yüzden tüccar Simonsen'den bu işi benim için ayarlamasını istedim.
Simonsen isimli ilgili şahıs, bu yaz baltayla bana geldi, ama tam olarak istenildiği gibi yapılmış olmasına rağmen, baltanın yirmi dokuz dolara mal olduğunu Simonsen'den şaşırarak öğrendim. Hesabı incelediğimde bu toplamın doğru olduğuna kanaat getirdim ve Bay Simonsen'in faturasını Zatı âlinizin bu dava için tahsis ettiği fondan ödemek durumunda kaldım.
Bu durumda, fonda belirlenmiş olan miktarın aşılmış olmasını size açıklama cüretinde bulunurken, bu harcamanın, başka birçok harcamayla birlikte tutukluların gözetim masrafları için de kullanılan dava fonundan düşülmemesini en acizane histerimle rica ediyorum. Bir de, idamlardan sonra söz konusu baltayı ne yapacağımız konusunda düşüncelerinizi Zatı âlinizden istirham ediyorum.

Naçizane ve itaatkâr hizmetçiniz.

HÚNAVATN BÖLGE KOMİSERİ
Björn Blöndal

Tóti, Kornsá'dan ayrılırken, Blöndal'a bir mektup yazarak, Agnes'i ziyaret etme konusunda verdiği sözü geri almaya gayet istekliydi. Suçluyla olan ikinci konuşmasında büyük bir başarısızlığa uğramıştı; en basit bir duayı bile okuyamamışlardı. Ama sonra, daha iki buluşmada neden fikrini değiştirdiğini açıklamak durumunda kalacağı düşüncesi içini sıkıntı ve utançla doldurunca, mektubu yazmaktan vazgeçti. Breidabólstadur'da geçirdiği her gün, yarın yaparım diye kendine söz verdiyse de, iki hafta geçti, çiftçiler temmuz ortası hasadına hazırlanmaya başladılar, ama Tóti tüy kalemini eline alıp da bir şey yazmadı.

Bir gece Rahip Jón'la birlikte oturup sessizce okurlarken, kır saçlı babası kafasını kaldırarak Tóti'ye "Katil kadın dua etti mi?" diye sordu.

Tóti kısa bir tereddütten sonra yanıt verdi: "Emin değilim."

"Hımm," diye mırıldandı Rahip Jón. "Bunu yapmasını sağla." Tóti yanaklarıyla boynunu ateş bastığını hissedinceye kadar, babası iyice kıstığı çipil gözlerini oğlundan ayırmadı. "Sen Tanrı'nın bir hizmetkârısın. Kendini utandırma evlat," dedi, kutsal kitabına dönmeden önce.

Tóti ertesi gün Ýsa'yı sağmak için erken kalktı. Alnını ineğin yumuşak karnına bastırarak tahta kovaya fışkıran sütün düzenli ritmini dinledi. Orada otururken kafasına Agnes'le ilgili düşünceler doluştu. Agnes'i ziyarete gitmediğini babası biliyordu. Bir kadını günahlarından arındırma sorumluluğunu yüklenemediği için oğlundan utanç duyuyor olmalıydı. İyi de, arınmaya gönlü olmayan bir kadına ne yapılabilir ki? Ne demişti Agnes? Değer vereceği bir din adamıyla karşılaşmamış. İnançlıymış gibi görünmüyor; bir de manevi huzurla ilgili yapılan o aptalca küçük konuşma, güme giden o şatafatlı sözler... Kadın ondan ne istiyor o zaman? Tanrı'yla ilgili konuşmak istemiyorsa neden onu çağırdı? Irmakta ona yardım ettiği için mi? Çok sinir bozucu. Yaşamının sonuyla

hesaplaşmasına yardımcı olmak için neden bir arkadaşı ya da akrabası gönüllü olmuyor?

Belki şu dünyada kalmış tek bir arkadaşı bile yok. Belki de başka şeyler konuşmak istiyor. Örneğin su taşkınlarının olduğu bir ilkbaharda Gönguskörd geçidini katetmek gibi. Örneğin neden Vatnsdalur vadisini terk edip daha doğuya gittiği ya da din adamlarından hoşlanmamasının nedeni gibi. Tóti gözlerini kapadı, huzursuzlanan Ýsa'nın ılık ağırlığını bir yanından ötekine verişini alnında hissetti. İneği rahatlatmak için Hallgrímur Péturssonʼdan[7] bir şeyler okudu: "Tek dileğim gitmek Senin Çile yolundan, Ateş olup çıkarak âciz vücudumdan." Gözlerini açtı ve son dizeyi bir kez daha okudu.

Kova dolduğunda, Kornsá'ya dönmeye karar vermişti.

Vadiye çöken sabah sisi, otların üzerindeki ürkütücü duman bükümlerinin arasından atıyla ilerleyen Tóti'nin karşısındaki dağları perdeliyordu. Ellerini atın ılık yelesine sokmuş, soğuktan titriyordu. Bugün Agnes'le ilgili işleri yoluna koyacağım, diye düşündü.

Tóti atını yavaşlatıp düz yürüyüşe aldı, vadinin ağzındaki Thrístapar'ın üç tuhaf tepesini geçip Vatnsdalur'un yeşil boğazına doğru ilerlerken, sabahın ışıkları bulutun üzerinden aşağılara döküldü. Bugün de yine açık bir gün olacaktı. Birazdan aileler ve hizmetçileri ellerinde tırpanlarla bahçelere benek benek dağılıp, kesilmiş otları kuruması için yayacaklardı ve vadiyi yeni biçilmiş çim kokusu kaplayacaktı. Ama şimdi, sabahın bu erken saatinde sis, ince bir şerit halinde yavaş yavaş ilerleyerek dağların kahverengi gövdelerini gizlediğinden, Tóti yalnızca dorukları görebiliyordu. Birden bir bağırtı duydu ve dağın sisten hafifçe belirsizleşmiş yamacında koyunları güden Kornsá'daki çoban çocuk Páll'ı gördü. Tóti atını, vadinin çevresini dolanarak Kornsá'nın biraz uzağından geçen ve Undirfell'in eğimli arazisinden kıvrılıp giden ırmağın kıyısına doğru çevirdi.

İri yarı, tıraşsız bir çiftçi kapıda belirdi.

"*Blessuð.* Selam. Ben, Haukur Jónsson."

"Sæl,[8] Haukur. Ben Yardımcı Rahip Thorvardur Jónsson. Undirfell'in Rahibi burada mı?"

"Pétur Bjarnason mu? Hayır, Rahip burada oturmuyor. Çok uzakta da sayılmaz. İçeri girin."

Tóti çiftçinin hantal cüssesini izleyerek içeri doğru ilerledi. Ev şimdiye kadar

gördüklerinin birçoğundan genişti. Büyükodada en az sekiz kişi vardı, kimi giyinen kimi de kendi arasında konuşan kişiler. Kırmızı yüzlü, çığlık çığlığa apalak bir çocuğu kucağında tutan büyük gözlü genç bir kız ve bütün ilgisini yerdeki aşık oyununa vermiş olan genç bir çocuğa giysilerini boğuşurcasına giydirmeye çalışan iki hizmetçi kız... Tóti görünür görünmez konuşmayı kestiler.

“Lütfen, böyle oturun,” dedi Haukur, boş gözlerle Tóti’ye bakan yüzü pörsümüş çok yaşlı bir kadının yanındaki yatağı göstererek. “Onun adı Gudrún. Kördür. Beklemenizde bir sakınca yoksa, gidip Rahibi getireyim.”

“Teşekkür ederim,” dedi Tóti.

Çiftçi gittikten bir süre sonra yüzünden sağlık akan genç bir kadın koşturarak büyükodaya girdi. “Merhaba! Demek sen Breidabólstadur’dansın? İçecek bir şey ikram edebilir miyim sana? Benim adım Dagga.”

Tóti kafasını sallayınca Dagga küçük çocuğu genç kızın kollarından aldı ve yüzü arkaya gelecek biçimde kendi omzuna yerleştirdi. “Zavallı şey, bütün gece uyumadı, ölüleri bile hoplatacak kadar bağırdı.”

“Hasta mı?”

“Kocam karın ağrısıdır diye düşünüyor ya, ben daha kötüsünden endişeleniyorum. Rahip, sen tıp konusunda herhangi bir şey biliyor musun?”

“Ben mi? Ah, hayır. Sizin de bileceğinizden daha fazlasını değil, üzgünüm.”

“Neyse, boş ver. Yazık ki Natan Ketilsson da öldü, ruhu huzur bulsun.”

Tóti gözlerini kırpıştırarak kadına baktı. “Efendim?”

Köşedeki kız araya girdi. “Benim boğmacamı iyi etmişti.”

“Ailenizin bir arkadaşı mıydı?” diye sordu Tóti.

Dagga yüzünü buruşturdu. “Hayır, arkadaş değil, ama hastalandıklarında ya da hacamat edilmeleri gerektiğinde çocukları gönderdiğimiz yararlı bir kişiydi. Küçük Gulla’nın öksürüğü varken bir iki gece burada kaldı, otlarını karıştırıp yabancı bir dille yazılmış kitaplarına bakıp durdu. Tuhaf adamdı.”

“Bir büyücüydü o.” Tóti’nin yanındaki yaşlı kadın konuşmuştu. Aile dönüp ona baktı.

“Bir büyücüydü o,” diye yineledi yaşlı kadın. “Payına düşeni aldı sonunda.”

“Gudrún...” Dagga, Tóti’ye sinirli sinirli gülümsedi. “Misafirimiz var. Çocukları da korkutacaksın.”

“Adı Şeytan Natan’dı onun. Yaptığı hiçbir iş Tanrı’nın izniyle olmadı.”

“Sus artık Gudrún. Yalnızca bir hikâye o.”

“Nedir o?” diye sordu Tóti.

Dagga, ağlayan apalak çocuğu belinin öteki yanına aldı. “Duymadın mı?”

Tóti kafasını salladı. “Hayır, ben okuldaydım. Güneyde, Bessastadir’de.”

Dagga kaşlarını kaldırdı. “Yani, bu yalnızca vadideki insanların söylediği bir şey. Natan Ketilsson’un anasının geleceği gördüğüne inanan insanlar var. Olacakları rüyasında görüyormuş, senin anlayacağın. Kadın Natan’a gebeyken rüyasında bir adamın geldiğini görmüş; adam, bir oğlan çocuğu olacağını söylemiş ve kendi adını oğlana koyup koyamayacağını sormuş; kadın da tamam deyince, adam adının Şeytan[9] olduğunu söylemiş.”

“Kadın korkmuş,” diye araya girdi Gudrún, hiddetle. “Rahip o adı Natan olarak değiştirmiş, öylesinin daha uygun olacağını düşünmüşler. Ama hepimiz biliyoruz ki o çocuk asla hayırla gelmedi. İkiz doğmuştu, ama kardeşi Tanrı’nın ışığını hiç göremedi. Biri yukarı gitti biri aşağıda kaldı.” Yaşlı kadın yatakta yavaşça dönerek yüzünü Tóti’ye yaklaştırdı. “Hiçbir zaman parasız kalmadı,” diye fısıldadı. “Şeytan’la bir sözleşmesi vardı.”

“Ya da çok becerikli bir şifacıydı ve sürekli para akıyordu,” diye ekledi Dagga, neşeyle. “Dediğim gibi, yalnızca insanların söylediği bir şey bu.”

Tóti başını salladı.

“Her neyse, Vatnsdalur’da ne işiniz var, Rahip?”

“Ben Agnes Magnúsdóttir’in papazıyım.”

Dagga’nın yüzündeki gülümseme uçup gitti. “Kornsá’ya getirildiğini duymuştum.”

“Evet.” Tóti iki hizmetçi kızın bakıştıklarını gördü. Yanında yatan Gudrún kuru kuru öksürüyordu. Ensesine konan tükürük parçacıklarını hissetti.

“Davaya Hvammur’da bakılmıştı,” diye konuşmasını sürdürdü Dagga.

“Evet.”

“Kadın bu vadiden. Biliyorsun değil mi?”

“O yüzden buradayım,” dedi Tóti. “Burada, Undirfell’de demek istiyorum. Papaz Defteri’ne bakıp, yaşayışıyla ilgili biraz bilgi almak istiyorum.”

Kadının yüz ifadesi tatsızlaşmıştı. “Yaşayışıyla ilgili biraz bilgiyi ben de verebilirim sana.” Duraksadı, hizmetçilere çocukları dışarı çıkarmalarını emretti ve yeniden konuşmaya başlamadan önce çıkmalarını bekledi. “Her zaman içinde vardı,” dedi Dagga alçak bir sesle, duvara doğru kayıp uyuklamaya başlayan Gudrún’a dikkatle bakarak.

“Ne demek istiyorsunuz?” diye sordu Tóti.

Kadın yüzünü asarak biraz daha yaklaştı. “Bunu söylemekten hiç hoşlanmıyorum Rahip, ama Agnes Magnúsdóttir kendinden başka hiç kimseyi önemsemezdi. Yalnızca kendi çıkarını düşünürdü. Gözleri hep daha yukarılardaydı.”

“Yoksul muydu?”

“Düzgün ve terbiyeli bir hizmetçi kızda asla göremeyeceğin türde sinsi ruhlu, fukara piçin teki...”

Tóti kadının sözlerinden irkildi. “Pek sevişmiyordunuz anlaşılan.”

Dagga güldü. “Hayır, pek değil. Agnes farklı bir cinsti.”

“Nasıl bir cinsmiş o?”

Dagga duraksadı. “Kendi kısmetiyle yetinen gözü gönlü tok insanlar ve onların arkadaşları vardır Rahip, işte onlar için Tanrı’ya şükrederim. Ama Agnes için etmem.”

“Ama onu tanıyordun, değil mi?”

Kadın hâlâ ağlamakta olan küçük çocuğunu öteki yanına aldı. “Bir odayı paylaşmadık hiç, ama onu tanıyorum Rahip. Bu vadide herkes birbirini tanır. Gençken, onunla ilgili bir şiir söylenirdi buralarda. İnsanlar onu sever, ona Búrfell-Agnes[10] derdi o zamanlar. Ama büyüdükçe kötüleşti. Erkekleri elinde tutamadı, ona özel bir durum. Yerleşemedi bir yere. Bu vadi küçüktür, o burada keskin dili ve serbestliğiyle tanınmıştı.”

Birinin girişte boğazını temizlediği duyuldu. Çiftçi, esneyen ve boynundaki iki günlük sakalını kaşıyan başka bir adamla geri gelmişti.

“Rahip Thorvardur Jónsson, sizi Rahip Pétur Bjarnason’la tanıştırayım.”

Undirfell kilisesi yalnızca altı sırası ve arkada bir bekleme odası olan, küçük bir tapınaktı. Vadideki bütün çiftçileri alacak kadar büyük değil, diye düşündü Tóti, Rahip Pétur tel çerçeveli gözlüğünü burnunun üzerine doğru iterken.

“Hah, işte anahtar.” Papaz, sunağın yanındaki bir sandığa eğilerek kilidiyle boğuşmaya başladı. “Evet, Kornsá’da kaldığınızı söylediniz, değil mi?”

“Hayır, yalnızca ziyaret ediyorum,” dedi Tóti.

“Benden iyi durumdasınız, sanırım. Oradaki aile nasıl?”

“Onları o kadar iyi tanımıyorum.”

“Hayır, duruma nasıl katlanıyorlar demek istiyorum; yani katil kadın onlarlayken?”

Tóti, Agnes’in Stóra-Borg’dan geldiği gece Margrét’in söylediği hınç dolu sözleri düşündü. “Biraz bozulmuş olarak, belki.”

“Üstlerine düşeni yapacaklardır. Hoşça bir ailedir. Kızların küçük olanı da epeyce güzeldir. Hele o gamzeler. Çalışkan ve zehir gibi akıllı.”

“Lauga, değil mi?”

“Kesinlikle. Ablasının çevresinde dönüp durur.” Papaz kocaman deri kaplı bir defteri kaldırıp sunağın üzerine koydu. “İşte burada. Şimdi, söyle bakalım oğlum, kaç yaşında bu kadın?”

Tóti kendisine oğlum denmesinin verdiği hoşnutsuzlukla ciddileşti. “Emin değilim. Otuzundan fazladır sanırım. Tanımıyor musunuz onu?”

Papaz burnunu çekti. “Ben yalnızca bir kıştır buradayım.”

“Çok kötü. Onun kişiliğiyle ilgili sizden bir şeyler öğrenmeyi umuyordum.”

“Natan Ketilsson’un ölü bedeni kadının kişiliğini yeterince açık bir biçimde gösteriyor,” dedi papaz, küçümseyici bir tavırla.

“Olabilir. Ama ben onun Illugastadir olayından önceki yaşantısıyla ilgili biraz bilgi edinmek istiyordum.”

Rahip Pétur Bjarnason, Tóti’ye tepeden tepeden baktı. “Papaz olmak için fazlasıyla gençsiniz.”

Tóti’nin yüzü kızardı. “Beni o istedi.”

“Ehh, kişiliğiyle ilgili öğrenmeye değecek herhangi bir şey varsa, Papaz Defteri’ndedir.” Rahip Pétur kargacık burgacık yazılarla dolu sarı sayfaları dikkatle çevirdi. “İşte burada. 1795. Flaga çiftliğinde, Ingveldur Rafnsdóttir ile Magnús Magnússon çiftinden olma. Evlenmemiş. Evlilik dışı çocuk. 27 Ekim’de doğmuş, adı ertesi gün konmuş. Başka ne öğrenmek istiyordunuz?”

“Anne babası evli değiller miymiş?”

“Burada yazan o. Diyor ki ‘Babası Stóridalur’da yaşıyor. Kayda değer başka bir şey bulunmamaktadır’. Peki, başka ne öğrenmek istiyorsunuz? Kiliseye kabulüne de bakalım mı? O da burada. Bölge Komiseri Blöndal birkaç ay önce ayrıntılarıyla yazmamı istemişti.” Papaz burnunu çekerek gözlüğünü yukarı doğru itti. “İşte belgesi. Kendiniz de okuyabilirsiniz.” Tóti’nin kâğıda yaklaşabilmesi için önünden çekildi.

“22 Mayıs 1809 tarihinde,” diye yüksek sesle okudu, “on dört yaşındayken kiliseye kabulü öteki...” Tóti saymak için duraksadı. “Öteki beş kişiyle birlikte gerçekleştirilmiştir. Ama on üç yaşında olmalıydı.”

“Sorun ne?” Papaz başını pencereden çevirdi.

“On dört yaşında olduğu yazıyor. Ama mayıs ayında hâlâ on üç yaşında olmalıydı.”

Papaz omzunu silkti. “Ha on üç, ha on dört. Ne fark eder?”

Tóti kafasını salladı. “Hiçbir şey. Peki burada ne yazıyor?”

Papaz deftere doğru eğildi. Tóti adamın soluğunu duydu. Kanyak ve balık kokuyordu.

“Bakalım hele. Bu üç çocuğun hepsi -Grimur, Sveinbjörn ve Agnes- *Kverið*'i[11] baştan sona öğrendi. Sonrasında da alışılmış yorumlar var.”

“Başarılı mıymış?”

“Diyor ki kızın ‘mükemmel bir zekâsı, Hıristiyanlığa dair sağlam bir bilgi

birikimi ve kavrayışı' varmış. Sonradan dinin öğretilerini izlememiş olması utanç verici."

Tóti son yorumu duymazdan geldi. "Mükemmel bir zekâ," diye yineledi.

"Burada yazan o. Şimdi, Rahip Thorvardur. Bizi biraz daha bu soğukta tutarak soyağaçlarına bakmak mı isterdiniz, yoksa dönüp Haukur'un sevimli küçük eşinin kahvaltılıklarını ve kahvesini tadalım mı artık, tabii bize de biraz kalmışsa?"

*

"Rahip Tóti!" Margrét kapıyı, genç adamın kibarca tıklatmasının ardından üç saniye bile geçmeden açtı. "Ne iyi oldu da geldiniz. Güneye geri dönmüş olabileceğinizi düşünmüştük. İçeri girin." Öksürerek kapıyı iyice açtı. Tóti kadının, belinin üzerinde destekleyerek ağır bir çuval taşıdığını fark etti.

"Durun," dedi, "size yardımcı olayım."

"Telaş etmeyin," dedi Margrét çatlak bir sesle, Tóti'ye eliyle koridoru gösterirken. "Rahatlıkla becerebilirim. Hizmetçiler Reykjavík 'ten geri geldiler." Rahibe doğru dönüp ince bir gülümsemeyle baktı.

"Ah, evet," diye karşılık verdi Tóti. "Tüccarlardan alışveriş."

Margrét başını salladı. "Çok kötü değil. Geçen yılki gibi kurt çıkmadı unun içinden. Tuz ve şeker de var."

"Öyle olmasına sevindim."

"Biraz kahve ister misiniz?"

"Kahveniz mi var?" Tóti şaşırmıştı.

"Bütün yünlerimizi ve biraz da kurutulmuş et sattık. Jón dışarıda hasat için tırpanları bileyliyor. Şöyle iyi bir kahveye hayır demezsiniz herhalde?" Kadın, Rahibi büyükodaya doğru yönlendirdi, aradaki perdeyi açıp, küçük oturma bölümünü gösterdi. "Burada bekleyin," diyerek belindeki çuvalla ağır aksak dışarı çıktı.

Tóti sandalyeye oturdu ve parmaklarını masanın tahtasındaki damarların üzerinde gezdirdi. Margrét'in mutfakta öksürük nöbetine tutulduğunu duyabiliyordu.

"Rahip Tóti?" Perdenin öteki yanından mırıltılı bir ses geldi. Tóti ayağa kalkarak yavaşça perdeyi çekti. Agnes aralıktan bakıp Rahibe başıyla işaret etti.

"Agnes. Nasılsınız?"

"Özür dilerim. Şunu almam gerekiyordu da..." Odadaki öbür sandalyenin üzerinde duran yün yumağını gösterdi. Tóti yana çekilerek kadının içeri girmesi

için perdeyi kaldırdı.

“Burada kalın lütfen,” dedi. “Sizi görmeye geldim”

Agnes yumağı aldı. “Margrét benden şey istedi, ben-”

“Lütfen. Oturun, Agnes.” Kadın, Rahibin dediğini yapıp, sandalyenin iyice ucuna ilişti.

“İşte geldim!” Margrét heyecanla odaya girdi. Elinde kahve tepsisi ile tereyağı ve çavdar ekmeği olan bir tabak vardı. Birden oturma bölümündeki Agnes’i fark etti.

“Umarım Agnes’e birkaç dakika ayırmanın bir sakıncası yoktur,” dedi Tóti, ayağa kalkarak. “Buraya onunla konuşmaya geldim zaten.” Margrét gözlerini dikerek baktı ona. “Blöndal’ın emirleri,” diye şaka yollu takıldı Rahip, cılız bir gülümsemeyle.

Margrét dudaklarını birbirine bastırarak kafasını salladı. “Onunla ne yapmak istiyorsanız yapın, Rahip Tóti. Elimin altından alın da.” Tepsiyi masanın üzerine gürültüyle bıraktı ve dönüp sertçe perdeyi çekti. Agnes ile Tóti kadının toprak dolu koridordan gelen gümbürtülü ayak seslerini dinlediler. Bir kapı hızla çarpıldı.

“Peki öyleyse.” Tóti masanın başına oturup yüzünü buruşturarak Agnes’e baktı. “Biraz kahve ister misiniz? Yalnızca tek fincan var ama eminim-” Agnes kafasını salladı. “O zaman ekmeği alın lütfen. Az önce Undirfell’e uğradım, evin hanımı meyveli yoğurtla tıka basa doyurdu beni.” Tabağı Agnes’e doğru iteledikten sonra kendisine bir fincan kahve koydu ve ağızlıklı şekerlikten içine biraz şeker döktü. Agnes’in bir parça ekmek koparıp ağzına atışını yan gözle gördü. Gülümsedi.

“Görünen o ki hizmetçiler efendilerinin Reykjavík alışverişinde iyi iş çıkarmışlar.” Tóti ilk yudumu alır almaz, sıcak kahvenin dilini yaktığını hissetti. İlk tepkisi tükürmek olacaktı, ama Agnes’in cansız gözlerle onu izlediğini fark edince kaynar sıvıyı zorla boğazından aşağı yolladı ve hafifçe tıkandı.

“Buradan hoşnut musunuz Agnes?”

Agnes ekmeğini yutup dik dik baktı. Yüzü biraz dolgunlaşmış, boynundaki çürük de neredeyse tamamen geçmişti.

“İyi görünüyorsunuz.”

“Stóra-Borg’dan daha iyi doyuruyorlar burada beni.”

“Aileyle anlaşabiliyor musunuz?”

Kadın duraksadı. “Anlayışlı davranıyorlar.”

“Bölge Polis Memuru Jón hakkında ne düşünüyorsunuz?”

“Benimle konuşmayı reddediyor.”

“Peki ya kızlar?”

Agnes bir şey söylemeyince, Tóti konuşmasını sürdürdü. “Anlaşılan Lauga, Undirfell’deki Rahibin gözdesi. Bir kadın için olağanüstü zeki olduğunu söylüyor.”

“Ya ablası?”

Tóti kahvesinden bir yudum daha aldı, ardından duraladı. “İyi bir kız.”

“İyi bir kız,” diye yineledi Agnes.

“Evet. Biraz daha yiyin.”

Agnes ekmeğin kalanını da aldı. Ellerini ağzından ayırmadan ekmeği çabuk çabuk yedi ve parmaklarına bulaşan tereyağını yalayarak temizledi. Kadının yağlı dudaklarının pembeliği ister istemez Tóti’nin dikkatini çekti.

Önündeki kahve fincanına bakmaya zorladı gözlerini. “Sanırım, niye geri döndüğümü merak ediyorsunuzdur.”

Agnes başparmağının tırnağını kullanarak dişlerinin arasındaki bir kırıntıyı çıkarttı, sessizdi.

“Benim çocuk olduğumu söylediniz,” dedi Tóti.

“Sizi gücendirdim.” Kadın ilgisiz görünüyordu.

“Gücenmedim,” diye yalan söyledi Tóti. “Ama yanılıyorsunuz, Agnes. Evet, genç biriyim, ama güneyde, Bessastadir’deki okulda üç uzun yıl geçirdim, Latince, Yunanca, Danca biliyorum ve kefaretinizi ödeyebilmeniz için Tanrı beni rehber olarak seçti.”

Agnes gözlerini kırpmadan baktı. “Hayır. Sizi ben seçtim, Rahip.”

“O zaman bırakın da yardım edeyim size!”

Kadın kısa bir süre sessiz kaldı. Dişlerini karıştırmayı sürdürdü, ardından ellerini önlüğüne sildi. “Benimle konuşacaksanız doğal bir biçimde konuşun. Stóra-Borg’daki Rahip, Piskopos gibi konuşuyordu. Ayaklarına kapanıp ağlamamı bekliyordu. Dinlemiyordu bile.”

“Neyi dinlemesini istiyordunuz?”

Agnes kafasını salladı. “Ne zaman bir şey söyleyecek olsam, sözlerimi değiştirip bir aşağılama ya da bir suçlamaya çevirerek tekrarlıyorlardı.”

Tóti başıyla onayladı. “Sizinle olağan bir biçimde konuşmamı istiyorsunuz. Belki de sizi dinlememi isterdiniz.”

Agnes sandalyesinde öne eğilerek dikkatle ona bakınca, Tóti birden kadının gözlerindeki merak pırıltısını fark etti. Bebeklerinin çevresi kül gibi soluk benekli ve rengi buz kadar açık olan mavi gözlerinin kıyısında ince, siyah bir hare vardı.

“Ne duymak istiyorsunuz?”

Tóti sırtını sandalyenin arkasına dayadı. “Bu sabah Undirfell kilisesindeydim. Oraya Papaz Defterindeki bilgilerinize bakmaya gittim. Bu vadiden olduğunuzu söylemiştiniz.”

“Defterde adım var mıydı?”

“Doğum kaydınızla kiliseye kabul belgenizi gördüm.”

“Demek artık kaç yaşında olduğumu biliyorsunuz.” Soğuk soğuk gülümsedi.

“Belki bana geçmişinizle ilgili daha başka şeyler anlatabilirsiniz. Ailenizle ilgili.”

Agnes derin bir soluk aldı ve yumaktaki yünü yavaş yavaş parmaklarına dolamaya başladı. “Benim bir ailem yok.”

“Bu mümkün değil.”

Kadın yünü boğumlarına sıkıca doluyor, iyice sıkışan parmaklarının uçları biriken kandan koyulaşıyordu. “Onların adlarını, sözünü ettiğiniz defterde görmüş olabilirsiniz Rahip, ama yetim diye kaydedilmiş de olabilirim.”

“O neden?”

Perdenin ardından bir öksürük sesi duyuldu, alt tarafta balık derisinden bir çift ayakkabının kıpırdandığı görülüyordu.

“Girin,” diye seslendi Tóti. Perde yana doğru açılıp Steina’nın çilli yüzü görününce, Agnes parmaklarına doladığı yünü hızla çözdü.

“Rahatsız ettiğim için özür dilerim Rahip, ama annem O’nu çağırıyor.” Sandalyesinden kalkmaya yeltenen Agnes’i gösterdi telaşla.

“Konuşuyoruz,” dedi Tóti.

“Affedersiniz Rahip. Şimdi hasat zamanı. Yani, temmuzun ortasındayız; bugün ve önümüzdeki günlerde otların biçilmesi gerekiyor. Yani, en azından güneş batana kadar.”

“Steina, bunca yolu bunun için-”

Agnes elini hafifçe Tóti’nin omzuna koyarak, sert bir bakışla onu susturdu. Rahibin gözleri, kadının eline, uzun ve soluk parmaklarına, başparmağındaki pembeleşmiş kabarcığa takıldı. Bu sabit bakışı fark eden Agnes elini koyduğu gibi çarçabuk geri çekti. “Yarın yine gelin Rahip. Arzu ederseniz. Biçilen otlar kururken konuşabiliriz.”

*

Geçmişimi içimde saklı tutmaya yemin etmiş olmam doğru bir davranış değil belki de. Hvammur’da davaya bakılırken sözcüklerimi kuşlar gibi gagalarcasına didikleyip ayıkladılar. Göğüslerinde gümüş düğmeler olan kırmızı giysileri,

horoz gibi kalkmış başları ve sipsivri ağızlarıyla çalılarda yemiş arar gibi suç arayan korkunç kuşlar... Olan biteni, bildiğim gibi anlatmama izin vermediler; Natan'la ilgili Illugastadir'deki anılarımı alıp uğursuz bir şeye dönüştürdüler ve o geceyle ilgili açıklamalarımı çarpıtarak benim kötü niyetli, kindar biri olarak görülmeme yol açtılar. Söylediğim her şey, anlatılanlar benim hikâyem olmaktan çıkarıldı.

Bana inanabilirler diye düşünmüştüm. O küçük odadaki davula vurulduğunda ve Blöndal, "Suçlu" diyerek kararı açıkladığında düşünebildiğim tek şey, hareket edersem ufalanıp dağılacağımda Soluk alırsan yere yığılırsın. Yok etmek istiyorlar seni.

Davadan sonra Tjörn'den gelen papaz bu büyük günahı zihnimden koparıp ayırmaz ve bağışlanmak için dua etmezsem yanacağımı söyledi. Papaz günahı şıp diye çekip alıverirmiş. Oysa her kadın bilir ki, bir kez örülmüş ip artık ilmeğini bulmuştur; bir yanlışı düzeltmenin tek yolu örgüyü sökmektir.

Natan günaha inanmazdı. Kişiliğin parçası olan ve insanı insan yapan bir kusur olduğunu söylerdi. Doğa bile güzellik adına kendi kurallarına karşı gelir, derdi. Yaratıcılık adına. Kendi kanını sıcak tutmak için. Evet anladın, Agnes.

Bunu bana Stapar'daki iki başlı kuzu doğunca söylemişti. Hizmetçilerden biri haber vermek için Illugastadir'e koşup gelmişti, ama Natan'la ben yetişinceye kadar kuzu ölmüştü. Çiftçi, lanetlenmiş olduğunu düşündüğü için onu görür görmez öldürmüştü. Natan kesip inceleyebilmek ve oluşumunu anlamak için kuzunun bedenini istemiş, ama gömüldüğü yerden çıkarırken kadınlardan biri ona doğru yaklaşıp "Bırak da Şeytan kendisi ilgilensin onunla," demişti sertçe. Natan kadına gülmüştü.

Bu tuhaf şeyi üstümüz başımız kan revan içinde, içimiz dışımıza çıka çıka Natan'ın işliğine taşımıştık, ardından hayvanı kesip biçmesi için onu yalnız bırakmıştım. Sigga'yla ben, Natan'ın hayvandan kestiği etleri yemedik. Bizim değer bilmez olduğumuzu söylemesine ve o biçimsiz kadavraya karşılık verdiği paranın miktarını yineleyip durmasına karşın, onun da iştahı pek yerinde değildi. Etleri tilki tuzağında kullanmak üzere ayırdık. Natan ikiz kafatasını işliğinde sakladı, kalan kemikleri de rengini vermesi için yeni merhemine kattı.

Rahip Tóti de beni o kuzu gibi mi görüyor acaba? Bir ucube. Lanetlenmiş. Erkekler benim gibi kadınları nasıl görürler?

Ama Rahip bir erkek gibi bile değil. Gençliğin getirdiği çılgınlıktan uzak ve yaygaracı olmayan bir çocuk kadar kırılgan biri. Onu daha uzun boylu anımsıyordum. Hakkında ne düşünmem gerektiğini bilemiyorum.

Belki de yalnızca yetenekli bir yalancı. Tanrı bilir ya, memeden kesilir

kesilmez yalana başladıklarını öğrenecek kadar çok sayıda erkek tanıdım.

Ona neler söyleyeceğimi düşünmem gerekiyor.

*

Kornsá çiftliğindekiler bahçenin bir köşesinde toplanıp otları kesmeye başladığında, sis günün mavisinde dağılmış ve çimlerin üzerindeki çiyden boncuklar kurumuştu. Bölge Memuru Jón bir yanında Reykjavík'ten yeni dönen, her ikisi de uzun sarı saçlı ve bıyıklı iki ırgat (Bjarni ile Gudmundur), öbür yanında da Kristín, Margrét ve Lauga'yla birlikte duruyordu. Hepsi de sessizce Steina ile Agnes'in aralarına katılmalarını bekliyordu. Steina avlunun ötesinden sallanarak gelirken, Agnes de örülü saçlarına bir örtü bağlayarak onu izliyordu.

"İşte geldik," dedi Steina neşeyle. Agnes, Jón ile Margrét'e başıyla selam verdi. Irgatlar önce Agnes'e, ardından birbirlerine baktılar.

Jón başını eğdi. "Güzel Tanrım. Hasadımızda bize güzel bir hava bağışladığın için sana şükrediyoruz. İşimizi yaparken bizi esirgeyip kollaman, tehlikelerden, kazalardan uzak tutman ve bize yetecek kadar ürün sağlaman için sana dua ediyoruz. İsa adına, amin."

Irgatlar da amin diye mırıldanıp uzun saplı tırpanlarını ellerine aldılar. Biraz önce dövülüp keskinleştirilmiş olan bıçaklar pırıl pırıl parlıyordu. Yirmi sekiz yaşındaki kısa boylu ve kaslı Gudmundur tırpanın keskinliğini bileğindeki bir kılı keserek denedi, yeterince bileylenmiş olduğunu görünce, tırpanı hızla aşağı çevirerek ayağının yanındaki çimleri kazıdı. Başını kaldırdığında Agnes'in onu izlediğini fark etti.

"Gudmundur, Bjarni," diye seslendi Bölge Memuru. "Siz ikiniz, Kristín ve ..." Jón duraladı, hafifçe Agnes'e baktı. Irgatlar adamın baktığı yönü görünce afalladılar.

"Ona bir tırpan mı vereceksiniz?" diye ilgisizce sordu, soluk benizli bir adam olan Bjarni. Gergin gergin güldü.

Margrét boğazını temizledi. "Siz üçünüz ve Jón... Agnes ile Kristín sizinle birlikte kesecek. Steina, Lauga ve ben tırmıkla döneceğiz." Kadın, Bjarni'ye sırıtıp ayağının dibine tüküren Gudmundur'a dik dik baktı."Verin tırpanları," dedi Jón sessizce. Gudmundur kendininkini yere bıraktı ve dönüp iki tırpan daha alarak birini beceriksizce reverans yapan Kristín'e verdi, ardından ötekini Agnes'e ulaştırmak için ileri doğru uzandı. Kadın tırpanı almak için elini uzattı, ama Gudmundur bırakmadı. Bir an için her ikisi de tırpana sıkı sıkı yapışmış halde, öylece kaldılar; sonra Gudmundur birden elini açıp sapı bıraktı. Agnes

arkaya doğru sendeleyince tırpan ayak bileğini yalayıp geçti. Bjarni gülmemek için kendini tuttu.

Jón, kendilerini tutamayıp, Agnes'in telaş içinde ayağına bakışına gülen Lauga ve ırgatları görmezden gelerek, "Gidip tırmıklarınızı getirin, kızlar hadi," dedi.

"Yaralandın mı?" diye fısıldadı Steina, Agnes'in yanından geçerken. Agnes kafasını salladı, çenesi kenetlenmişti. Margrét hiddetle kızına baktı.

*

Bedenimi bir ritme kaptırıyorum. Yerçekiminin tırpanı aşağı doğru, otların arasına indirmesine izin veriyor ve bir sürekliliğe kavuşuncaya kadar ileri geri sallanıyorum. Kendi kendime hareket etmiyormuşum da, beni güneş yönlendiriyormuş gibi hissedene kadar. Rüzgârın, tırpanın ve bedenimi ileri doğru itekleyen uzun, ağır vuruşların yönettiği bir kukla olana kadar. İstesem de kendimi durduramayacağım noktaya kadar.

Kendimi tamamen kontrol edememek güzel bir his. Hareketsiz durmanın ne olduğunu unutana kadar yavaşça öne arkaya sallanmak. Natan'la birlikte olduğumuz, yüreğimin atışlarının ölecekmişim gibi içimi dolup taşırdığı, arzulanmış olmaktan büyük mutluluk duyduğum o ilk aylardaki gibi. Onun kükürtle, öğütülmüş otlarla, at teri ve demir ocağından gelen dumanla karışık kokusunun zevkten başımı döndürdüğü, her şeyin mümkün olabileceği o zamanlar.

Yaz mevsimi ve güneş sarhoş etmişti beni. Gökyüzünü avuç avuç yakalayıp yemek istiyorum. Tırpanların keskin parmakları ekinlerin içinden kayarken, uçuşan otlar soluk alır gibi bir ses çıkarıyor.

Birden, Gudmundur denilen o işçinin beni izlediğini fark ediyorum. Kafasını eğmiş yan yan bakıyor. Belki de onu görmediğimi düşünüyor.

Erkekler bana böyle bakmaya başladıklarında on dört yaşımdaydım. Gudrúnarstadir'de ücretli çalışmak üzere anlaşmıştım; sıkı sıkı örülmüş saçlarım yüzünden ağrıyan başım ve beyaz bir çuvalın içindeki öteberimle mart ayında oraya vardım. Düzgün ilk işim... Ücretle tutulmuş bir de delikanlı vardı o zamanlar. Uzun boylu, cildi bozuk bir tipti; sürekli hizmetçi kızları (Ingibjörg, Helga ve beni) izlerdi ve bakışları yüzünden ondan uzak durmaya özen gösterirdik. Geceleri kendini tatmin ettiğini duyardım: Battaniyenin altında aceleci bir kıpırdanma, ardından bir inleme ya da bazen kısa bir uğunma.

Bırakıyorum bedenim sallansın, kollarım düşsün. Karın kaslarımın kasılıp

büküldüğünü hissediyorum. Tırpan kalkıyor iniyor, kalkıyor iniyor, keskin yalmanında güneşi yakalıyor ve ışınlarını parmakla su serper gibi gözlerime yansıtıyor. Tanrı'nın parıltılı göz kırpışları... Seni izliyorum, diyor tırpan, yeşil bir denizde dalgalanıyor, güneşi yakalayıp üzerime döküyor. İşçi soluk alıp veriyor, tırpanını sallıyor, aşağılık bakışlarla çıplak kollarımı izliyor. Otları ve ışığı havaya savuruyorum. Seni izliyorum, diyor tırpan.

*

Rahip Tóti sözleşildiği gibi ertesi gün erkenden, ufkun üzerinde dinlenen güneşin doğmasından epey önce Kornsá'ya döndü. Breidabölstadur'daki hasadın ilk gününden dolayı her yanı ağrıyorsa da, Vatnsdalur vadisine giden yolda ilerlerken soğuk havanın yüzüne attığı tokat ve atının burnundan çıkan sıcak buhar ona keyif veriyordu. Bölge çiftliklerinde yaşayan herkes otlarını biçmeye önceki gün başlamıştı, yarı yarıya temizlenmiş alanların görüntüsü ve çiyden nemlenmesinler diye yığınlar halinde istiflenen biçilmiş otlar, insana bir düzen ve bolluk hissi veriyordu. Bereketli kuzey, derlerdi. Küçük kuşlar anızların üzerinde hoplayarak hasatla birlikte savunmasız kalan böcekleri topluyor, vadideki ev ve kulübelerin eğimli çatılarından kıvrım kıvrım dumanlar yükseliyordu.

Tóti, Björn Blöndal'ın ailesi ve hizmetçileriyle birlikte Hvammur'daki büyük çiftlikte yaşadığını biliyordu. Çiftlik ırmağın karşı yakasındaydı ve Kornsá'dan bakıldığında ayrı ayrı bacalardan dumanlar çıktığı görülebiliyordu. Çim kaplı damlarıyla yan yana dizilmiş evlerin düz tahta cephelerindeki pencerelerin camları sabahın güçsüz sarı ışığında bile kurumlu kurumlu parlıyordu. Göze benziyorlar, diye düşündü Tóti, kendini tuhaf düşseverler gibi hissederek. Illugastadir davasının büyük bir bölümüne bu çiftliğin, dolana dolana giden ırmağı ve suyun kıyısındaki sarı sazotlarını gören konuk odasında bakıldığını duymuştu.

Irmağın ötesinden çiftliği izlerken, diye kafasında kurdu Tóti, kim bilir Agnes'in aklından neler geçiyordu. Odada otururken ona ölmesi gerektiğini söylediklerinde... Pencereden dışarı bakıp da ırmağın üzerinde yüzen buz parçalarını görmüş müydü? Belki dünya hiçbir şeyin görülemeyeceği kadar karanlıktı. Belki de ışığı kesmek için pencereleri perdeyle kapamışlardı.

Bölge Memuru Jón, evinin önünde, tırpanları bileyleyen başka bir adamla birlikteydi. Bir ırgat olsa gerek, diye düşündü Tóti. Jón bileğitaşını kaldırıp selam verdi ve şapkasını yeniden başına geçirip rahibe doğru yürüdü.

“Rahip Thorvardur. Tanrı sizi korusun.”

“Sizi de,” dedi Tóti keyifle.

“Onu görmeye geldiniz.”

Tóti başıyla onayladı. “Agnes’i nasıl buluyorsunuz?”

Jón omzunu silkti. “Hayat devam ediyor.”

“İyi bir işçi mi?”

“İyi bir işçi ama...” Durdu.

Tóti kibarca gülümsedi. “Bu geçici bir durum, Jón.” Adamın sırtına güven verici bir biçimde hafifçe vurarak içeri girmek üzere eve doğru döndü.

“Jón Thórdarson onları öldürmeyi önerdi,” dedi Jón birdenbire.

Tóti geri döndü. “Efendim?”

“Jón Thórdarson. Birkaç hafta önce Hvammur’a gelip Fridrik, Sigga ve Agnes’in cellatlıklarını yapabileceğini bildirdi. Yarım kilo tütün karşılığında o baltayı indirebileceğini söyledi.” Jón kafasını salladı. “Yarım kilo tütün için.”

“Blöndal ne dedi?”

Jón yüzünü ekşitti. “Ne demiş olabileceğini düşünüyorsunuz ki? Thórdarson önemsiz biri. Bazıları karşı çıksa da, Blöndal’ın aklında başka biri var.”

Tóti, omuzlarını sarkıtarak işliğin duvarına dayanmış onları dinleyen ırgata bakıp sordu: “Kimmiş bu başka biri?”

Jón nefretle kafasını salladı. Az önce konuştuğu ırgattı.

“Gudmundur Ketilsson,” dedi yüksek sesle. “Natan’ın kardeşi.”

“İsterseniz içeride oturabiliriz,” derken tökezleyen Tóti, az kalsın Kornsá’nın yanından geçen derenin kıyısındaki taşların üzerine düşecekti.

“Suyu izlemek istiyorum,” diye karşılık verdi Agnes.

“Peki o zaman.” Tóti büyük, ıslak bir taşı silerek, oturması için Agnes’e işaret etti. Kendisi de yanına oturdu.

Kornsá deresi, seyirlik görünüm sunuyordu onlara. Güzeldi, ama Tóti’nin zihni, Jón’un demin cellatla ilgili söylediklerine takılıp kalmıştı. Agnes’in taşların külrengi koyuluğuna aykırı düşen soluk beyaz boynuna kaçamak bir bakış attı ve gözünde o boynun kesilişini canlandırdı.

“Dünkü hasat nasıldı?” diye sordu, düşüncelerinden sıyrılmaya çalışarak.

“Çok sıcaktı.”

“Güzel,” diye karşılık verdi Tóti.

Agnes şalının içinden bir çile yün ve birkaç ince örgü şişi çıkardı. “Bana ailemle ilgili soru sormak istiyordunuz, değil mi?”

Tóti boğazını temizledi ve örgü örmeye başlayan kadının parmak hareketlerini

izledi. “Evet. Flaga çiftliğinde doğmuşsunuz.”

Agnes başını söz konusu çiftliğe, Kornsá sınırının solunda kamburu çıkmış gibi duran eve doğru eğdi. Rüzgâr estiğinde hizmetçilerin seslerini, birbirlerini çağırışlarını duyabilecekleri kadar yakındı. “Adıyla sanıyla...”

“Anneniz evlenmemiş.”

“Bunu Papaz Defteri’nden mi öğrendiniz?” Agnes zoraki gülümsedi. “Papazlar önemli şeyleri kayda düşmeyi de hiç ihmal etmiyorlar.”

“Ya babanız, Magnús?”

“Magnús da evlenmemişti, sormak istediğiniz buysa.”

Tóti duraksadı. “Çocukken kiminle yaşadınız peki?”

Agnes vadide göz gezdirdi. “Buradaki çiftliklerde yaşadım, çoğunda.”

“Aileniz yerleşik değil miydi?”

“Benim bir ailem yok. Annem altı yaşımdayken terk etti beni.”

“Anneniz nasıl öldü?” diye kibarca sordu Tóti. Agnes gülünce şaşırdı.

“Yaşantım o kadar trajik bir hikâye gibi mi görünüyor? Hayır, bana başkaları baksın diye terk etti beni, sanırım hâlâ hayatta. Yine de bilemem. Biri sırra kadem bastığını söylemişti. Bir gün çekip gitmiş. Yıllar önce.”

“Ne demek istiyorsunuz?”

“Annemle ilgili hiçbir şey bilmiyorum. Görsem tanımam bile.”

“Sizi terk ettiğinde daha altı yaşındaydınız da ondan mı?”

Agnes örgüyü bırakıp dürüstçe Tóti’nin yüzüne baktı. “Şunu anlamalısınız Rahip, annemle ilgili bildiğim şeyler yalnızca başka insanların bana anlattıklarından ibaret. Kabul edeceğiniz gibi, yaptıklarını da genellikle onaylamıyorlardı.”

“Size neler anlatıldığını bana söyler misiniz?”

Agnes kafasını salladı. “Bir insanın ne yapmış olduğunu bilmek başka, o insanı tanımış olmak başka, ikisi çok farklı şeyler. Nasıl davrandığına bakarak bir insanı tanıyamazsınız.”

Tóti ısrar etti. “Ama Agnes, davranışlar sözlerden daha çok şey anlatır.”

“Davranışlar yanıltır,” diye hemen karşılık verdi Agnes. “Bazen insanlar daha en baştan talihsizdir, asla fırsatları olmaz. Ya da belki bir yanlış yapmışlardır. Öteki kişilerin, yaptığı yanlış yüzünden onun kötü bir anne olduğunu söylemesi...”

Tóti bir şey demeyince kadın konuşmasını sürdürdü.

“Haksızlık olur. İnsanlar davranışlarına bakarak seni tanıdıklarını iddia ederler, oturup kendinle ilgili anlattıklarını dinleyerek değil. İstediğin kadar inancına bağlı bir yaşam sürdürmeye çalış, hiçbir işe yaramaz. Bu vadide

yanlışlar asla affedilmez. İstediğin kadar elinden gelenin en iyisini yapmış ol. İstediğin kadar benliğinin en derinlerinde fısılda kendi kendine, ‘Söylediğiniz kişi değilim ben!’ diye. Başkaları senin hakkında ne düşünüyorlarsa, osundur.”

Agnes soluklanmak için durdu. Sesini yükseltmeye başlamıştı; Tóti onu neyin kışkırtıp sözlerindeki bu beklenmedik taşkınlığa yol açtığını merak etmişti.

“Annemin başına gelenler bunlar, Rahip,” diye konuşmasını sürdürdü. “Gerçekte kimdi? Büyük olasılıkla insanların söylediği gibi biri değildi, ama yanlışlar yaptı, ötekiler de onunla ilgili kararlarını verdiler. Bu yöredeki insanlar günahlarınızı unutmanıza izin vermezler. Yalnızca günahların kayıt altına alınmaya değecek şeyler olduğunu düşünürler.”

Tóti bir süre düşündü. “Annenizin yanlışı neydi?”

“Bir sürü yanlış yaptığı söylendi bana, Rahip. Bu yanlışlardan biri de benmişim. Talihsizmiş.”

“Ne demek istiyorsunuz?”

“Birçok kadının gizlice yapıp da sorun yaşamadığı bir şeyi yaptı,” dedi Agnes acı acı. “Ama sırrı ortaya çıkan az sayıdaki bahtsızdan biriydi.”

Tóti, yüzüne yayılan kırmızılığın sıcaklığını hissediyordu. Bakışlarını ellerine çevirdi ve boğazını temizlemeye çalıştı.

Agnes ona baktı. “Sizi yine gücendirdim,” dedi.

Tóti kafasını salladı. “Geçmişinizi bana anlattığınız için memnun oldum.”

“Geçmişim sizin duyarlı olduğunuz noktalara dokundu.”

Tóti taşın üzerinde oturuşunu değiştirdi. “Peki ya babanız?” diye sordu.

Agnes güldü. “Hangisi?” Rahibi izlemek için örgüsünü bıraktı. “Defteriniz ne demiş babam için?”

“Adının Magnús Magnússon olduğunu ve doğumunuz sırasında Stóridalur’da yaşadığını...”

Agnes yeniden örmeye başladı, ama Tóti kadının dişlerini sıktığını fark etti. “Bu konuyla ilgili malum insanlarla konuşursanız farklı bir hikâye duyabilirsiniz.”

“Nasıl yani?”

Agnes vadinin karşısına, ırmağın öte yanındaki çiftliklere baktı, attığı ilmekleri sessizce parmağıyla sayıyordu. “Sanırım size karşı dürüst olmuşum, olmamışım, fark etmiyor.” dedi soğuk soğuk. “Size ne istersem söyleyebilirim.”

“Evet, bana güvenin isterim,” dedi Tóti, söyleneni yanlış anlayarak. Kadının ne söyleyeceğini merak ederek öne eğildi.

“Undirfell’deki defterinizde, Brekkukot’ta çalışan çiftçi Jón Bjarnason’un da adı geçiyor olmalı. Bana onun gerçek babam olduğu söylenmişti. Magnús

Magnússon ise hiçbir şeyden haberi olmayan bahtsız bir uşak.”

Tóti’nin kafası karışmıştı. “İyi de Magnús’un kızı olduğunuz doğru değilse, anneniz neden size onun adını verdi?”

Agnes yarım ağız bir gülümsemeyle ona döndü. “Bu dünyada işlerin nasıl yürüdüğüne dair hiçbir fikriniz yok, değil mi, Rahip?” diye sordu. “Brekkukot’lu Jón yeterince meşru çocuğu olan, evli bir adam. Ah, emin olun, bir sürü de benim gibisi var. Ama anlaşılan, çocuğa bekâr birinin adını vermek, o çocuğu canıyla ve kanıyla başka bir kadına bağlı olan bir adamın adına var etmekten daha küçük bir suç. Dolayısıyla, annem bana baba olsun diye başka bir rezili onurlandırmış, sanırım.”

Tóti bunu bir süre düşündü. “Size böyle olduğu söylendi, siz de buna inandınız, öyle mi?”

“Bana ailemle ilgili söylenmiş her şeye inansaydım, şimdikinden de acınası bir durumda olurdum, Rahip. Ama bu yörede hangi bebeciklerin hangi babacıklara ait olduğunu anlamak için Kopenhag’da ya da ülkenin güneyinde eğitim almaya gerek yok. Buralarda sır saklamak çok zordur.”

“Hiç kendisine sordun mu?”

“Jón Bjarnason’a mı? Sorsam ne işe yarayacaktı?”

“Herhalde gerçeği ondan öğrenmeye,” diyerek, düşüncesini belirtti Tóti. Bu konuşma umudunu kırmıştı.

“Gerçek diye bir şey yok,” dedi Agnes, ayağa kalkarak.

Tóti de kalktı ve pantolonunun arkasını ovuşturmaya başladı. Manevi görevini yerine getirmek için bir fırsat bulduğunu fark ederek “Tanrıdır, gerçek olan,” dedi ağırbaşlılıkla. “Yuhanna, sekizinci bölüm, otuz ikinci ayet: ‘Ve siz-’ ”

“Gerçeği bileceksiniz ve gerçek sizi özgür kılacak. Evet, biliyorum biliyorum,” dedi Agnes. Örgü takımını toparlayıp çiftliğe doğru yürümeye başladı. “Benim durumumda bu geçerli değil, Rahip Thorvardur,” diye seslendi ona. “Ben gerçeği söyledim ve gerçeğin bana nasıl hizmet ettiğini kendi gözünüzle görüyorsunuz.”

*

Rahibin Papaz Defteri’ni ya da o tür herhangi bir defteri okumasının hiçbir yararı yok. Benimle ilgili ne öğrenebilir ki onlardan? Başka insanların önemli olduğunu düşündüğü şeyleri yalnızca.

Rahip kilise defterinde adıma ve doğum kaydıma baktığında, yalnızca yazılanları okuyup, tarihi mi öğrendi? Yoksa o günkü sisi de gördü mü? Kanın

kokusuna gelen kuzgunların gaklamalarını duydu mu? Benim kafamda canlandırdığım gibi mi canlandırdı o günü? Annem, beni terli derisinin ıslak ve yapışkan ılıklığına dayamış, ağlıyor. Emrinde çalıştığı Flaga kadınlarının bakışlarından kaçınıyor. Oradan ayrılıp başka bir yerde iş bulmak zorunda olduğunun çoktan farkında. Hiçbir çiftçinin, kucağında yeni doğmuş bebeğiyle bir hizmetçiyi işe almayacağını biliyor.

Ailemle ilgili bilgi almak istiyorsa, Rahibin çok uğraşması gerekecek. İki baba ve bir anne... Benim için, bir kar fırtınasında uzaklaşıp giden yabancılar gibi belirsiz iki kişi. Annemle ilgili açık seçik çok az anım var. Biri, beni terk ettiği gün. Öteki, bir kış gecesi lamba ışığında onu izleyişim. Tıpkı diğerleri gibi, bu sessiz anıya da güvenemiyorum. Anılar uçuşan karlar gibi yer değiştiriyor. Ya da anılar, hep bir ağızdan konuşan bir hayaletler korosu. Benim için gerçek olan bir şeyin başkaları için gerçek olmadığını hissediyorum ve başkasıyla bir anıyı paylaşmak, doğrunun ne olduğu konusundaki inancıma gölge düşürebilir diye çekiniyorum. Rahip benim anılarımdan bir kişi mi, yoksa tamamen bir başkası mı? Bunu ben mi yaptım, yoksa başka biri mi? Magnús mu, Jón mu? Suyun üzerindeki ince bir buz tabakası bu, güvenilemeyecek ölçüde kırılgan.

Annem küçücük kızına bakıp “Bir gün seni terk edeceğim,” diye düşünmüş müydü? Buruşuk yüzüme bakıp ölmemi mi diliyordu, yoksa dikenli bir tohum gibi yaşama tutunmam için beni sessizce yüreklendiriyor muydu? Belki de vadinin buğulu dinginliğine dalıp bana ne verebileceğini düşünüyordu. Baba için bir yalan. Siyah saçlı bir kafa. Uyumak için bir samanlık. Bir öpücük. Bir taş. Kuşları anlayabilmemi ve bir daha asla yalnız kalmamamı sağlayacak bir taş.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Ozan-Rósa'nın Agnes Magnúsdóttir'e yazdığı şiir,
Haziran 1828

Undrast parftu ei, baugabrú
þó beiskrar kennir þínu:
Hefir burtu hrífsað pú
helft af lífi mínu.

Gözlerimdeki keder seni şaşırtmasın
ya da hissettiğim ıstırabın sancıları:
Bana hayatın anlamını veren
Onu, fesadınla çaldığın için benden,
Şeytan eline alacak önüne savrulan hayatını.

Agnes Magnúsdóttir'in Rósa'ya yanıtı,
Haziran 1828

Er mín klára ósk til þín,
angurs tárum bundin:
Ýfðu ei sárin sollin mín,
solar báru hrundin.

Sorg ei minnar sálar herð!
Seka Drottin náðar,
af því Jésus eitt fyrir verð

okkur keypti báðar.

Öfke ve acıyla kuşatılmış
benim senden tek dileğim:
Kaşıma yaralarımı kanamış,
tamamen inançsızlık içindeyim.

Merhamet diliyorum Tanrıdan
ruhum kederle dolu!
Unutma, İsa günahımızı ödedi kanından,
ikimizin içinde de aynı arzu.

“Burada, seninle aynı odada bulunması nasıl bir duygu? Sanırım uyuması zor olsa gerek,” dedi Ingibjörg Pétúrsdóttir.

Margrét ırmağın hemen yanındaki otları kesen Kornsá tırpancılarının olduğu yere doğru baktı. “Yo, yanlış bir adım atmaya cesaret edeceğini hiç sanmam.”

İki kadın Kornsá’daki çiftlik evinin dışında, istiflenmiş odunların üzerinde dinleniyorlardı. Yakınlardaki bir çiftlikte oturan ve ufak, gösterişsiz bir kadın olan Ingibjörg, Margrét’in öksürüğünün ot biçmesini engellediğini duyunca, arkadaşını ziyarete gelmişti. Margrét’in nobranlık ya da pervasızlık gibi özellikleri Ingibjörg’da olmadığı için iki kadın çabucak arkadaş olmuşlar ve çiftliklerini bölen ırmak geçilebilecek kadar sığlaştığı zamanlarda sık sık birbirlerini ziyaret etmeye başlamışlardı.

“Anlaşılan, Róslín hepinizin uykuda boğazlanacağını düşünüyor.”

Margrét sertçe gülümsedi. “Tam da Róslín’in arzulayacağı bir şey diye düşünmekten kendimi alamıyorum.”

“Ne demek istiyorsun?”

“Böylece o gevezenin koca ağzına sakız olacak bir konu daha çıkmış olur.”

“Margrét...” diye uyardı Ingibjörg.

“Ah, Inga. Onca çocuk doğurmanın Róslín’in kafasını bulandırdığını ikimiz de biliyoruz.”

“En küçüğü kuşpalazı olmuş.”

Margrét kaşlarını kaldırdı. “Bu durumda hepsinin hastalığa yakalanması fazla sürmez. Bütün gece boyunca inlemelerini duyarız artık.”

“Yine yüklü, şişiyor.”

Margrét duraksadı. “Doğuma yardım etmeyi düşünüyor musun? Öyle çok yaptı ki kendi başına halledebilecek hale gelmiştir artık.”

Ingibjörg içini çekti. “Bilemiyorum. İçimde kötü bir his var.”

Margrét arkadaşının yüzündeki ciddi ifadeye dikkatle baktı. “Bir rüya mı gördün?”

Ingibjörg bir şey söyleyecekmiş gibi ağzını açtı, ardından hızla başını sallayarak fikrini değiştirdi. “Eminim önemsizdir. Her neyse, içimizi karartmayalım. Bana katili anlat!”

Margrét kendinden umulmayacak biçimde güldü. “İşte! Sen de Róslín’den daha iyi değilsin.”

Ingibjörg gülümsedi. “Gerçekten. Nasıl biri? Kişilik olarak. Ondan korkuyor musun?”

Margrét bir süre düşündü. “Kafamda canlandırdığım gibi bir katil değil,” dedi sonunda. “Uyuyor, çalışıyor, yemek yiyor. Hep bir sessizlik içinde. Benim yanımdayken ağzına kilit vurulmuş gibi. O genç adam, Rahip Thorvardur, son birkaç haftadır yine onu ziyaret etmeye başladı. Kadının onunla konuştuğunu biliyorum, ama aralarında olup bitenleri Rahip bana söylemiyor. Belki de bir şey olduğu yok.” Margrét araziye bakındı. “Sık sık merak ediyorum, acaba neler düşünüyor.”

Ingibjörg gözlerini Margrét’in baktığı yöne çevirdi ve ikisi birlikte samanların arasında eğilmiş tırpanıyla otları kesen Agnes’i izlediler. Kadının her sallayışında bıçak parıl parıl parlıyordu.

“Kim bilir?” diye mırıldandı Ingibjörg. “O karanlık kafasından neler geçtiğini düşünmek bile tüylerimi ürpertiyor.”

“Rahip, kadının annesinin Ingveldur Rafnsdóttir olduğunu söylüyor.”

Ingibjörg duraksadı. “Ingveldur Rafnsdóttir. Zamanında bir Ingveldur tanımıştım. Hafifmeşrep bir kadındı.”

“Kuzgun yumurtasından kumru çıkmazmış,” diye onayladı Margrét. “Agnes’in de bir kız evlat olduğunu düşünmek çok tuhaf. Kızlarımın cinayet gibi alçakça ve büyük günah olan bir şeyi akıllarının ucundan geçireceklerini bile düşünemiyorum.”

Ingibjörg başını salladı. “Ya kızların nasıl?”

Margrét ayağa kalkarak etekliğindeki tozları silkeledi. “Bildiğin gibi işte.” Yeniden öksürüğü tutunca Ingibjörg sırtını ovalamaya başladı.

“Tamam, geçti.”

“İyiyim,” dedi Margrét çatlak bir sesle. “Biliyor musun, Steina onu tanıdığını düşünüyor.”

Ingibjörg kuşkulu gözlerle arkadaşına baktı.

“Kim bilir ne zaman Gudrúnarstadir’e giderken yolda karşılaştığımızı söylüyor.”

“Steina hikâyeler mi uyduruyor yine?”

Margrét ürktü. “Tanrı bilir. Ben kadını anımsamıyorum. Doğrusunu istersen, Steina için biraz endişeleniyorum. Agnes’e gülümsüyor!”

Ingibjörg güldü. “Ah, Margrét! Bir gülücük ne zaman birinin başını derde sokmuş ki?”

“Birçok kez, diye düşünüyorum!” diye söylendi Margrét. “Róslín’e bak yeter. Her neyse, başka şeyler de var. Steina’yı Agnes’le ilgili sorular sorarken yakaladım ve fark ettim ki ayak işinde şunda bunda gerektiği zaman gidip kadını çağırmak için can atıyor. Baksana, şimdi bile onu izliyor, otları tırmıklarken.” Agnes’in yakınında samanları çeviren Steina’yı gösterdi. “Bilemiyorum, zavallı Sigga’yı düşünüyorum ve aynı şeyin kızımın da başına gelmesinden korkuyorum.”

“Sigga mı? Illugastadir’deki öbür hizmetçi mi?”

“Agnes, Steina’nın üzerinde de aynı etkiyi yaratırsa ne olur? Ya onun da kanına girip kafasını kötülükle doldurursa.”

“Agnes’in ağzını bıçak açmadığını daha şimdi söyledin.”

“Evet, benim yanımda öyle. Ama engel olamadığım bir his, işin aslı başkaymış gibi... Aman, boş ver şimdi.”

“Peki ya Lauga?” Ingibjörg ilgiyle sordu.

Margrét kıkırdadı. “Hah, Lauga onun burada olmasına ateş püskürüyor. Hepimiz öyleyiz, ama Lauga bitişik yatakta yatmayı bile reddediyor. Bir şahin gibi onu izliyor. Agnes’in yolunu gözlediği için Steina’yı da azarlıyor.”

Kızlardan kısa boylu olanının, sorumluluk duygusuyla samanları düzgün çizgiler halinde tırmıklaması Ingibjörg’un dikkatini çekmişti. Lauga’nın oluşturduğu kümelerin yanında Steina’nınkiler bir çocuğun el yazısı kadar çarpık görünüyordu.

“Jón ne diyor?”

Margrét homurdandı. “Jón ne diyebilir ki? Konuyu ne zaman açsam, Blöndal’a karşı olan sorumluluğunu anlatıyor. Yine de temkinli davrandığını fark ettim. Kızları ayrı tutmamı istedi benden.”

“Çiftlikteyken yapılması zor bir iş.”

“Kesinlikle. Kristín’in sütle kremayı ayırabildiği kadar ayrı tutabilirim onları.”

“Ah Tanrım.”

“Kristín hiçbir işe yaramaz,” dedi Margrét umursamazca.

“Anlaşılan tam da zamanında becerikli bir yardımcı buldun kendine,” dedi Ingibjörg bilmişçe. İki kadın bir süre yan yana sessizce oturdular.

*

Dün gece rüyamda, idam sırasında başımı koyacağım kütüğü gördüm. Karların arasında o karanlık tahta kütleye doğru sürünürken gördüm kendimi. Yalnızdım. Ellerim ve dizlerim soğuktan uyuşmuştu ama başka çarem yoktu.

Kütüğe ulaştım, üstü geniş ve pürüzsüzdü. Tahtanın kokusunu alabiliyordum. Kıyıya vurmuş yalosların[12] tuzlu kokusu yoktu üzerinde, ama kırmızı bir özsu sızıyor gibiydi, kanı hatırlatan bir şey. Daha tatlı, daha ağır.

Rüyamda kendimi yukarı doğru çekip kafamı kütüğün üzerine koydum. Kar yağmaya başladı ve kendi kendime "Son perde inmeden önceki sessizlik bu," diye düşündüm. Daha sonra kütüğün burada oluşuna şaşırdım; yörede ağaç yetişmediğine göre hangi ağaçtandır diye merak ettim. Burası çok sessiz diye düşündüm rüyamda. Ne çok taş var.

Böylece, ağaçla yüksek sesle konuşmaya başladım. "Hâlâ yaşıyormuşsun gibi seni sulayacağım," dedim. Bu sözlerden sonra da uyandım.

Rüya beni korkuttu. Hasat zamanından beri eski yaşantımdan bir şeylere geri döndüm burada ve öfkeyi unuttum. Rüya, günlerimin ne kadar hızlı geçtiğini, başıma neler geleceğini anımsattı bana. Şimdi, yabancılarla dolu bir odada uyanık yatıyor ve tavandaki çubukların çürümüş çimle birlikte oluşturduğu desenleri izliyorken, yüreğimin, bağırsaklarımı burup kıvırıncaya kadar sıkışıp döndüğünü, döndüğünü, sürekli döndüğünü hissediyorum.

Kendimi rahatlatmam gerek. İçim titreyerek yataktan çıkıyor, yerde oturağı arıyorum. Irgatlardan birinin yatağının altında, neredeyse dolu olarak duruyor, ama boşaltmaya zaman yok. Sünmüş çoraplarım ayak bileklerime kadar kolayca kayıyor ve çömelip küçük kovanın içine doğru sıcak sicimi bırakırken kalçama sıçrayan sidiği hissediyorum. Alnım sırılsıklam tere batıyor.

Umarım kimse uyanıp da beni görmez. Bir an önce işimi bitirip kabı gözden ırak bir yere tıkıştırmak için o kadar telaş ediyorum ki sonunu beklemeden çoraplarımı hızla çekiyorum. Ilık bir damla bacağımın arasından süzülürken kovayı iteliyorum.

Niye böyle titriyorum? Dizlerim güçsüzlükten pelte gibi. Yatmak beni rahatlatıyor. Yüreğim hızlı hızlı atıyor. Natan rüyaların bir anlamı olduğuna inanırdı her zaman. Tanrı sözcüğü geçti mi kolaylıkla gülebilen böyle bir insanın, kendi uykusunun içten içe kaynayan karanlığına güveniyor olması tuhaf. O kendi tapınağını karılarının öyküleriyle ve havanın gizemli diliyle kurmuştu. Tanrı'nın göz kırpışını denizin huyunda suyunda, birdenbire saldıran atmacanın gözbebeğinde, gıcırdayan dişlerinde görmüştü. Kapının eşiğinde örgü örerken

yakaladığında, kışın süresini uzatmakla suçlamıştı beni. “Doğanın bizi izlemediğini düşünme sakın,” diye uyarmıştı. “En az senin benim kadar uyanık o da.” Bana gülümsemiş, yumuşak ve geniş avucuyla alnımı okşamıştı. “Bir o kadar da gizemli.”

Burada hizmetçi olabilirmişim diye düşündüm. Kornsá’da geçirdiğim bir ayı aşkın sürede, başıma neler geleceğini çoktan unutmuştum bile. Çalışmayla dolu günler yatıştırmıştı beni, bedenimin dinlenebilmesi için bir fırsat vermişti. Ben de uykunun kötü rüyalarla kaplı denizinde derin derin uyuyordum, rüyaların bana ulaşamayacağı derinlikte. Bugüne kadarmış.

Onlardan biri olmadığım doğru. Rahip ile Steina’nın dışındakiler ağızlarından çıkan bir iki söz dışında benimle konuşmayı reddediyor. Ama daha önceki zamanlardan, birkaç saatte bir oturağı dökmesi istenen düşük seviyeli, değersiz bir hizmetçi olduğum günlerden ne farkı var bu durumun? Stóra-Borg’dakilerle karşılaştırıldığında, bu aile daima nazik.

Ama yakında kış, kıyıya vuran çılgın bir dalga gibi gelecek, apansız. Güneşi ve sıcaklığı hızla silecek, yeryüzünü özüne kadar donduracak. Her şey çok çabuk sona erecek. Ah, bir de Rahip... Nasıl da genç ve ben ona ne diyeceğimi hâlâ nasıl oluyor da bilemiyorum. Bana ırmakta yardım ettiği gibi yine yardım edebileceğini düşünmüştüm. Ama onunla konuşmak, yaşamımda nasıl her şeyin ters gittiğini ve nasıl hiç sevilmemiş olduğumu anımsattı bana yalnızca.

En başından beri beni anlamasını beklemiştim ondan. Beni anlamasını istemiş, onunla aynı dili konuştuğumuzu sanmıştım, ne safmışım. İkimizin de anlayacağı ortak bir lisan ararken dilim sanki taş kesiliyor, konuşamıyorum.

Rahibin Breidabólstadur’dan buraya varmasına daha birkaç saat var; kalkmak için hâlâ çok erken. Ellerimi battaniyenin üzerinde birleştirip yüreğimi geren iplere biraz gevşemelerini söylüyor ve Rahibe neler anlatacağımı düşünüyorum.

Tóti ailemi öğrenmek istiyor, ama anlattıklarım onun duymak istedikleri değil. Bu vadinin iç içe geçmiş, dalları birbirine halatlar gibi dolanmış, dikenlerle kaplı soyağaçlarına alışkın değildir o.

Ona Jóas ya da Helga’yı anlatmadım daha. Kardeşlerim olduğunu bilmek onun ilgisini çekebilirdi. Sorularını kafamda canlandırabiliyorum: Şimdi neredeler? Niye seni ziyaret etmiyorlar, Agnes?

Niye mi, Rahip, nasıl desem, kan bağlarımız o kadar güçlü değil de ondan: Her ikisinin de babaları ayrı, üstelik Helga çoktan öldü ve toprağı boyladı. Ya Jóas? Açıkçası o en ufak bir şeyi bile becerecek adam değil, ölüme mahkûm bir kız kardeşi ziyaret etmeyi bile.

Ah, Jóas. O donuk bakışlı ruhsuz adam ile bir zamanlar sevmeme izin verilen

tatlı çocuğu birbirleriyle bağdaştıramıyorum.

Aynı annenin kollarına sürüklenmiştik hepimiz. Hangi çiftliklerdi? Başka adamlara ve onların kızıl gözlü karılarına ait olan sayısız ortak odalar... Üç boğaz doyurmaya çalışan bir kadını ücretli tutacak kadar kibar, belki de umutsuz olan yabancıların odaları... Geceleri, içinden çığlıklar yükselen iki aç boğaz, böyle bağırmanın karın doyurmayacağını bilmeden çığlık atan iki ağız...

Önce Beinakelda çiftliği. Üç yaşıma kadar orada, bana söylenen bu. Yalnızca annemle ben. Hiçbir şey anımsamıyorum. Tamamen karanlık.

Sonra Litla-Giljá. Çiftlik gözümün önüne gelmiyor ama adamı anımsıyorum. Kara Illugi derlerdi, erkek kardeşimin babası. Yerde oturuyor, kir içindeki ellerimi siliyor, ama sonra aynı adam yanımda, gözleri geriye kaymış, bedeni sudan yeni çıkmış balık gibi yerde kıvranıyor ve ağzından sızan köpüğü gören bütün kadınlar çığlıklar atıyor. Sonra, bir süre geçince, yatağından gelen inlemeler... Soluk tenli karısı “Dua et onun için. Dua et,” diyerek yüzümü kemikli boynuna bastırıyor. Annem neredeydi? Kuşkusuz oturağa çömelmiş, gelmeyecek olan kana bakıyordu umutsuzca.

Çığlıklar anımsıyorum. Illugi sağlığına kavuşmuş, o kocaman ayı yüzüyle, ağlaması dinmeyen karısına kükrüyor ve onların ortasında duran, annem, üzerinde uzun etekliği, yerlere çıkarıyor.

Illugi bir gün balık avlarken o titreme hastalığından öldü. Dediler ki kayıkta içiyormuş, sonra nöbete tutulmuş, dengesini yitirince kayık alabora olmuş ve balık ağlarına dolanıp boğulmuş. Başkalarıysa, nöbet, ecinnilerin gölünde avlanan bir adam için uygun bir cezadır diyordu, ama bunları söyleyenler onun içkisinden de kavgacılığından da çok çekmiş olan kişilerdi.

Rahip bütün bunlardan ne anlam çıkarabilirdi ki?

Jóas Illugason, Brekkukot denen üçüncü çiftlikte doğdu. Beş yaşımdayken, süte batırılmış bir bez parçasını onun küçücük pembe dişetlerine tutmama izin verilmişti. Oradaki evli çift Jóas’ı alıkoyup kendi iki çocuğuyla birlikte büyütmek istiyor, annem benim de onlara evlatlık verilmemin en iyisi olacağını söylüyordu. Sonraki yıl boyunca yedimiz birden bir aile olduk ve ben, saçları en az benimkiler kadar koyu olan o küçük oğlan çocuğunu yaşatmak için onlara yardım ettim. Erimiş kar ve taze krema gibi kokardı.

Sonradan fikirlerini değiştirmiş olmalılar. Annem bir sabah şişmiş gözlerle sarsarak uyandırdı beni. Niçin ağladığını sordum, ama bir şey söylemedi. Jóas ve benim yanımıza yattı, bedeninin sıcak kıvrımlarında uyuyakaldım. Dışarıdaki kuzgunların gaklaması uyandırdı beni ve öteberimi toprağın üzerinde bir çuvala doldurulmuş olarak gördüm.

O sabah çıktık ve kar fırtınalarıyla dolu hırçın gün boyunca yürüyerek vadiye geri döndük. Açlıktan bayılacağımı sanmıştım. Kornsá'nın avlusunda durduk. Daha çiftlikteki kadının bana verdiği peynir suyunu bitirmemiştim ki annem kulağıma fısıldadı, tek parmaklı eldivenimin içine bir taş sıkıştırdı ve sırtında Jóas'la birlikte bırakıp gitti beni.

Onu izlemeye çalıştım. Bağırdım. Terk edilmek istemiyordum. Ama arkasından koşunca ayağım takıldı, düştüm. Yeniden ayaklanıp kalktığımda annemle kardeşim gözden yitmişlerdi. Tek görebildiğim, karın üzerinde kapkara zehirli tüyleriyle iki kuzgundu.

Uzun bir süre o iki kuşun annemle kardeşim olduğunu düşündüm. Ama asla sorularımı yanıtlamadılar, taşı dilimin altına koyduğumda bile. Yıllar sonra, annemin bana bir de üvey kız kardeş verdiğini öğrendim, Kringla'daki çiftçiden olma Helga. Jóas ise muhtaç bir çocuk olarak cemaatin gözetimine girmiş. Ama o zamanlarda artık onları sevmediğime kendimi inandırmıştım. Daha iyi bir aile bulduğumu düşünüyordum; manevi ailemi, Kornsá'daki Inga ile Björn adlı kiracıları.

*

"Nasıl, iyi uyudun mu Agnes?" Steina kadını dışarıda, yaban kerevizlerinin olduğu yerde, oturağın içindekileri kül çukuruna boşaltırken yakaladı.

"Burada ıslanacaksın," dedi Agnes kıza bakmadan. Kaptaki içeriğin daha yapışkan olanlarını dışarı atabilmek için büyükçe bir taş kullanmış, şimdi de taşı otlara siliyordu. "Yağmur yağacak."

"Umurumda değil. Sana arkadaşlık edebilirim diye düşündüm." Steina şalını başının üzerine kaldırdı. "İşte, bir sıçan kadar kuruyum."

Agnes kıza bir göz attı ve hafifçe gülümsedi.

"Agnes bak," dedi Steina. Vadinin ağzını işaret ederek, kuzeyden bu yöne dalga dalga gelen alçalmış külrengi bulutları gösterdi.

Agnes elini gökyüzüne doğru çevirdi. "Daha da kötüleşiyor. Otların kurumasına izin vermeyecek."

"Biliyorum. Babacığım çok sinirli. Kahvaltısını yaktı diye Lauga'ya bağırdı, oysa ona asla böyle bir şey yapmaz."

Agnes yüzünü Steina'ya çevirdi. "Baban benimle birlikte burada olduğunu biliyor mu?"

"Sanırım."

"Bence içeri dönsen iyi olur," dedi Agnes.

“Dönüp de ne yapayım? Ateşin altını çok açtım diye Lauga’nın beni suçlamasına izin mi vereyim? Hayır, teşekkür ederim. Ben dışarıda her halde mutluyum.”

“Yağmurda bile mi?”

“Yağmurda bile.” Steina esneyerek araziye, nemden etkilenmesinler diye yığınlar halinde kümelenmiş kesik otlara baktı. “Onca iş boşa gitti.”

“Ne demek boşa gitti? Hava düzelir, işler yoluna girer, hepsini bitiririz.” Agnes çiftliğe baktı. “Annenin yanına dönsen iyi olur,” dedi.

“Ah, onun umurunda değil.”

“Umurunda. Benimle birlikte yalnız olmandan hoşlanmıyor,” dedi Agnes dikkatlice.

“Ama haftalardır buradasın.”

“Olsun.” Agnes ırmağa doğru ağır ağır yürümeye başladı, Steina da ona ayak uydurmak için döndü.

“Rahip bugün gelecek mi sence?”

Agnes karşılık vermedi.

“Seninle neler konuşuyor?”

“O benim bileceğim iş,” diye tersledi.

“Ne?”

“Bu benim işim dedim. Seni ya da aileni ilgilendiren bir durum değil.”

Agnes oturağı elinde sertçe tutarak tepeden aşağı hızla inerken Steina şaşkın bir halde, olduğu yerde kalakaldı.

“Seni kızdırdım mı?” diye sordu kız.

Agnes durdu ve Steina’ya döndü. “Senin gibi küçük bir kadın beni niye sinirlendirsin ki?”

Steina kızdı. “Çünkü sen burada tutuklusun, ailem seni gözetim altında tutuyor ve babam kimsenin seninle konuşmasını istemiyor.”

“Öyle mi söyledi?” diye sordu Agnes.

“Seni çiftlik işleriyle baş başa bırakmamız gerektiğini düşünüyor.”

“Baban haklı.”

Steina, Agnes’e yetişip kibarca kolundan tuttu. “Lauga senden korkuyor, biliyorsun. Róslín’i ve onun yalanlarını dinleyip duruyor. Ama ben o dedikoducunun söylediklerinden birine bile inanmıyorum. Seni daha öncesinden anımsıyorum. Ne kadar iyi yürekli olduğunu, bize kendi yemeğini verdiğini...” Steina eğilerek biraz daha yaklaştı. “Onları öldürdüğüne inanmıyorum,” diye fısıldadı. Agnes’in bedeni sertçe kasıldı. “Belki sana yardım edebilirim,” diye önerdi kız aceleyle.

“Nasıl?” diye sordu Agnes. “Kaçmama mı yardım edeceksin?”

Steina kadının kolunu bıraktı. “Belki bir dilekçe olabilir diye düşünmüştüm,” diye mırıldandı.

“Bir dilekçe.”

Steina bir kez daha denedi. “Temyiz olsun o zaman. Hani Sigga için düzenlenen gibi.”

Agnes’in gözlerinde şimşekler çaktı. “Ne?”

“Temyiz. Blöndal ötekisi için bir tane düzenledi,” dedi Steina kekeleyerek.

“Hangi öteki?”

“Sigga... Biliyorsun, Illugastadir’deki öbür hizmetçi. Fridrik’in sevgilisi.”

Agnes’in rengi sarardı. Oturağı yavaşça ıslak otların üzerine bırakarak Steina’ya doğru ilerledi. “Blöndal, Sigrídur Gudmundsdóttir için temyiz mi istedi?” diye sordu ağır ağır.

Steina biraz korkmuş bir halde, başını salladı. Agnes’in hâlâ elinde tuttuğu taşa bir göz attı. “Babam anneme söylerken duydum,” diye açıkladı. “Hvammur’da Bölge Komiserleri Blöndal’la konuyu tartışıyorlarmış. Senin buraya geldiğin gün.”

Agnes kafasını salladı.

“Bildiğini sanıyordum,” diye fısıldadı Steina.

Agnes’in gözleri Steina’nınkilerden kayıp ayaklarına yöneldi. “Blöndal, ha?” diye soluğunu bırakırken mırıldandı. Steina, Agnes’in taşı sıkan parmaklarındaki bütün boğumların bembeyaz olduğunu fark etti.

“Sana bunu söylediğim için özür dilerim.”

Agnes geriye doğru yalpaladı ve yine ırmağa dönüp sendeleyerek yürüdü.

“Belki Krala senin adına da başvurması için ikna edebiliriz onu!” Steina arkasından bağırdı. “Illugastadir’de gerçekten neler olduğunu anlat onlara!”

Agnes ırmağın kıyısında yere çöktü, etekliği çevresinde kabarmıştı. Onun bayıldığını düşünen Steina ona doğru koştu, ama yaklaştıkça Agnes’in boş gözlerle ırmağa baktığını gördü. Titriyordu. O sırada kara bulutlar parça parça yarıldı, iki kadın şimşek gibi çakan dondurucu bir sağanağın ortasında kaldı.

“Agnes!” diye seslendi, şalını sıkı sıkı kafasına dolayan Steina. “Kalk! Bu yağmurdan kaçmalıyız.” Sağanağın sesi kızın sözcüklerini boğdu.

Agnes karşılık vermedi. Hızla akan ırmağa çarpan ve dağların su yüzeyindeki yansımalarını daha da bozan damlaları izliyordu. Taş hâlâ elindeydi.

“Agnes!” diye bağırdı Steina. “Özür dilerim! Bildiğini sanıyordum!” Şalı sırılsıklamdı ve elbisesinin sudan ağırlaştığını hissedebiliyordu. Irmağın kıyısında duraladı, sonra dönüp tepeyi tırmanarak eve doğru koşmaya başladı.

Steina, vıcık vıcık olmuş toprakta kayıyordu. Yolun yarısında dönüp baktığında, Agnes'in hâlâ bıraktığı yerde oturduğunu gördü. Bir kez daha seslendi, sonra çiftliğe giden çamurlu yolda tökezleyerek koşmayı sürdürdü.

"Tanrı aşkına Steina! Nerelerdeydin sen?" Margrét, kapıyı sertçe kapayıp içeri giren büyük kızını azarlamak üzere koridorda koşarak ilerledi. "Sucuk gibi ıslanmışsın!"

"Agnes," dedi, sırılsıklam şalını yere atan Steina soluk soluğa.

"Sana bir şey mi yaptı? Ah güzel Tanrım, koru bizi! Biliyordum." Margrét soğuktan titreyen kızını kendine doğru çekerek ona sarıldı.

"Hayır, anne!" diye bağırdı Steina, kadını öteye itekleyerek. "Irmağın orada, ona yardım etmemiz gerek!"

"Ne oldu?" Lauga mutfaktan dışarı çıktı. "Ah Steina! Şalımı çamur etmişsin."

"Umurumda değil!" diye haykırdı Steina. Annesine döndü. "Ona Sigrídur Gudmundsdóttir'in temyizinden söz açtım, bir tuhaflaştı ve bembeyaz oldu, şimdi de ayağa kalkmıyor."

Margrét, Lauga'ya döndü. "Ne anlatıyor bu kız?"

"Agnes!" diye tiz bir sesle bağırdı Steina. Islak yüzünü giysisinin koluna silip koridorda koşmaya başladı. "Babama söylemem gerek!"

Jón büyükodada ayakkabılarını onarıyordu. "Steina?" diye sordu başını işinden kaldırarak.

"Baba! Aşağı gidip Agnes'e bakmalısın, lütfen. Illugastadir'deki öbür hizmetçi kız için Blöndal'ın temyiz ayarladığını söyledim ona, o da çıldırdı."

Jón kucağındaki ayakkabıları hemen yere atarak ayağa kalktı. "Nerede?" diye sordu alçak bir sesle.

"Irmağın yanında," dedi Steina, gözlerindeki yaşları zor tutarak. Jón yatağının altından çektiği çizmelerini giydi ve üstünkörü bağladı.

"Özür dilerim babacığım, bildiğini sanıyordum! Ona yardım etmek istemiştim."

Jón ayağa kalkarak kızını omuzlarından sıkıca tuttu. Yanakları öfkeden kızarmıştı. "Sana ondan uzak durmanı söylemiştim." Kızına dik dik baktı, ardından onu öteye iteledi ve yatağında yatan Gudmundur'a seslenerek odadan çıktı. Irgat gönülsüzce kalktı. Steina oturup ağlamaya başladı.

Birkaç dakika sonra Lauga yanında Kristín'le büyükodaya girdi.

"Babam ne dedi?" diye sessizce sordu, sonra Steina'nın nereye oturduğunu görünce, "Hey, kalk oradan, yatağımı ıslatıyorsun." dedi.

Steina, "Git buradan!" diye avaz avaz bağırınca Kristín kesik bir ciyaklamayla

odadan kaçtı. “Yalnız bırakın beni!”

Lauga sırıtarak kafasını salladı. “Şu an sinirlisin Steina. Orada ne yapmaya çalışıyordun ki sen? Arkadaş edinmeye mi çabalıyordun?”

“Cehennemin dibine git Lauga!”

Lauga’nın şaşkınlıktan ağzı açık kaldı. Onu yiyecekmiş gibi ağlamaklı ağlamaklı kardeşine baktı, ardından gözlerini kıstı. “Ayağını denk alsan iyi olur,” diye tısladı. “Böyle devam edersen sen de onun kadar lanet biri olacaksın.” Gitmek üzere geri döndü ama durdu. “Senin için dua edeceğim,” dedi, burnunu çekerek odadan çıktı. Steina başını ellerinin arasına aldı ve ağladı.

*

Ben yatağımda oturmuş beklerken Margrét, Jón ve kızları oturma bölümündeki külrengi perdenin arkasında benim hakkımda konuşuyorlar. Margrét fısıltıyla konuşmasına karşın iki oda arasındaki boşluktan sızıp gelen sözcükleri yakalayabiliyorum. Ellerim titriyor, yüreğimin atışlarını duyabiliyorum; canımı kurtarmak için deliler gibi koşmuşçasına çarpıyor. Bu his, mahkemede kendimi her şeyin dışındaymış gibi hissettiğim zamankiyle aynı.

Bakıma muhtaç bir zavallı olabilirdim; hizmetçileri de olabilirdim, ama o sözler! Sigga! Illugastadir! içimdeki soluğu benden koparıp alan bir anının denizine demirledi o sözler beni. O sihirli sözler, beni bir canavara çeviren lanetlenmiş sözler ve işte ben, II-lugastadir’li Agnes, ateşin kızı Agnes, kendileri için biçtiğim bezlere yapışmış kurtulamayan, kanlar içinde yatan, yanmamış ölülerin Agnes’i... Sigga’yı özgür bırakacaklar ama beni bırakmayacaklar; çünkü ben Agnes’im. Kanlı, şeytan Agnes. Ama ölesiye korkuyorum. Bununla başa çıkabilirim sanmıştım, olmamış gibi davranabilirim sanmıştım, ama gördüm ki işe yaramayacak, beceremeyeceğim, bundan kaçamayacağım, kaçamam.

*

Karışık bir el yazısıyla küçük bir kâğıda, yerden kazanmak için satırları birbirinin içine geçirilerek yazılmış olan mektup kısaydı. Tóti kâğıdı okumak için öğle yemeğini yediği büyükodaya geçti.

“Yine Blöndal mı?” diye sordu babası, bakışlarını önündeki etten ayırmadan.

“Hayır,” dedi Tóti, hızla gözlerini pusulanın üzerinde gezdirirken: Hemen gelin, Agnes Magnúsdóttir’le ilgili. Blöndal’a haber vermek istemiyorum. Din kardeşiniz, Jón Jónsson. “Kornsá’dan gelmiş.”

“Yağmur yağdığının farkında değiller mi? Üstelik Pazar,” diye homurdandı papazlardan yaşlı olanı.

Tóti masanın başına oturup babasını inceledi. Bıyığında kurumuş yulaf parçaları görünüyordu. “Gitmek zorundayım,” dedi.

Rahip Jón güçlü bir soluk vererek, “Bugün Pazar,” diye yineledi.

“Evet, Tanrı’nın kutsal günü,” dedi Tóti. “Emirlerini yerine getirmek için çok uygun bir gün.” diye ekledi.

Rahip Jón ağzından bir parça kıkırdak çıkardı, evirip çevirdi, sonra yine ağzına atıp çiğnemeye başladı.

“Baba?”

“Umarım Blöndal da, onun isteklerine ne kadar bağlı olduğunu biliyordur.”

“Tanrı’nın istekleri,” dedi Tóti yavaşça. “Teşekkür ederim Baba. Bu gece dönerim. Hava kötülerse belki de yarın.”

Vatnsdalur vadisine giden geçide ulaştığında Tóti iliklerine kadar ıslanmıştı. Daha ötede ona pusulayı veren ulağı gördü ve ona yetişmek için atını mahmuzladı.

“Merhaba,” diye bağırdı Tóti, yağmurun oluşturduğu kalın saydam tabakanın ardından bakarak.

Adam eyerinde geri döndüğünde, Tóti onun Kornsá’daki uşaklardan biri olduğunu fark etti. Islanmamak için, balık avlarken giyilen meşinlerden giymişti. “Geldin demek!” diye cevap verdi bağırarak. “Bir tek biziz bu berbat havada ata binen.”

“Otlar için kötü oldu,” dedi Tóti, konuşmuş olmak için.

“Bana mı söylüyorsunuz,” dedi adam küçümseyerek. “Adım Gudmundur.” Elini kaldırdı. “Siz de katilimizi kurtarmaya çalışan Rahipsiniz.”

“Şey, ben-”

“Ürkütücü bir iş,” diye sözünü kesti. “O kadın tüylerimi ürpertiyor.”

“Nasıl yani?”

Irgat güldü. “Vahşinin biri.”

Tóti hızını ayarlamak için atını mahmuzladı. “Ne oldu? O pusula-”

“Ha, bir nöbet geçirdi. Jón’la ve benimle boğuştu, tırnaklarını geçirip tırmaladı bizi, sürekli çığlıklar attı; sırılsıklam olmuş, deli karılar gibi çamurun içinde yatıyordu. Görüyor musun?” Şakağındaki bir morluğu gösterdi. “Bu onun eseri. Ben onu kaldırmaya çalıştım, o ise benim kafamı kırmaya davrandı, inleyerek Blöndal’la ilgili bir şeyler söylüyordu. Stóra-Borg’da da aynını yapmış dediler, o yüzden yeri değiştirilmiş.”

“Emin misiniz?” Agnes kendine çok hâkim biri gibi görünmüştü Tóti’ye.

“Orada beni öldüreceğini sandım bir ara.”

“Onu sinirlendiren neymiş?”

Adam burnunu çekerek eldivenli elinin parmağıyla sildi. “Biliyorsam ne olayım. Kızlardan biri bir şey dedi ya... Yakaladıkları öteki hizmetçi kızdan bahsetti. Sigga’dan.”

Tóti dönüp önlerindeki çamurlu su birikintilerine baktı. Kendini hasta hissediyordu.

“Çok da çirkin değil,” dedi Gudmundur parlayan gözleriyle Tóti’ye dönerek.

“Efendim?”

“Agnes. Saçları falan güzel, hani,” dedi uşak. “Ama benim için çok uzun. Bir baş ya da öyle bir şey daha kısa olmalıydı, anlarsın ya.” Tóti’ye göz kırpıp güldü.

Tóti şapkasını kafasına daha da sıkı geçirdi. Yağmur bir dakika süreyle hafifledi, ama vadiye doğru döndüklerinde şiddetini yeniden artırdı. Külrengi sicimler önlerindeki eğimli toprağı süpürüyor, sular dağların sarp kayalıklarından aşağı dökülüyordu.

Tóti büyükodaya girdiğinde, Agnes yataktaydı. Hizmetçi Kristín ona bir tabure getirdi, evin küçük kızı da Rahibin ıslak giysilerini çıkarmaya başladı. Lauga, Tóti’nin çizmelerinin bağcıklarını çözmek için eğilirken o da Agnes’in oturduğu karanlık köşeye dikkatle baktı. Kadın ölü gibi kıpırtısızdı.

Lauga ikinci çizmeyi öyle ani bir hareketle çekti ki neredeyse Rahibi tabureden aşağı düşürüyordu. “Ben sizi yalnız bırakayım,” diye homurdandı ve çizmeleri bir kol mesafesi ötede tutarak odadan çıktı.

Tóti ıslak çoraplarıyla Agnes’e doğru ilerledi. Kadın, yatağının başındaki tahta direğe doğru eğilmişti. Rahip ona yaklaşınca ellerinin kelepçelenmiş olduğunu gördü.

“Agnes?”

Agnes gözlerini açarak boş boş baktı.

Tóti yatağın ucuna oturdu. Kadının derisi loş ışıkta kül gibi görünüyordu ve yarılmış dudağı kanlıydı.

“Ne oldu?” diye usulca sordu. “Yine niye zincire vurdular seni?”

Agnes orada olduklarını yeni fark ediyormuşçasına bileklerine baktı. Güçlükle yutkundu. “Sigga temyiz alacakmış. Blöndal, ona verdiği cezayı düşürtmek için Krala temyiz başvurusunda bulunmuş.” Sesi çatladı. “Ona merhamet gösteriyorlar.”

Tóti geriye dayanarak başını salladı. “Biliyordum.”

Agnes donup kaldı. “Biliyor muydun?”

“Sana karşı da merhametliler,” diye ekledi, onu rahatlatmak isteğiyle.

“Yanılıyorsun,” dedi Agnes tıslayarak. “Bana merhamet göstermiyorlar; benden nefret ediyorlar. Hepsi birden. Özellikle de Blöndal. Ya Fridrik? Onun cezası da temyiz edilecek miymiş?”

“Sanmıyorum.”

Agnes’in gözleri karanlıkta parladı. Tóti, kadının ağlıyor olabileceğini düşündüyse de, yanına eğilince gözlerinin kuru olduğunu gördü.

“Sana bir şey söyleyeceğim, Rahip Tóti. Bütün yaşamım boyunca insanlar benim çok akıllı olduğumu düşündüler. Fazlasıyla akıllı, dediler. Biliyor musun Rahip? îşte tam da bu nedenle bana merhamet göstermiyorlar. Çünkü benim bu olayda yanlışlıkla yakalanamayacak kadar zeki ve kurnaz olduğumu düşünüyorlar. Oysa Sigga kalın kafalı, üstelik güzel ve genç, işte bu yüzden de onun öldüğünü görmek istemiyorlar.” Kadın sırtını tahta direğe yasladı, gözleri kısıldı.

“Bunun doğru olmadığına eminim,” dedi Tóti, onu yatıştırmaya çalışarak.

“Genç ve kıt akıllı biri olsaydım herkes parmağını bana yöneltir miydi sanıyorsun? Hayır. Suçu Fridrik’in üzerine atabilirlerdi; bizi onun etkilediğini, parasında gözü olduğu için Natan’ı bize onun öldürttüğünü söyleyebilirlerdi. Fridrik’in, Natan’ın sahip olduklarının bir kısmına çok evvelden göz koyduğu büyük bir sır değildi. Ama benim, omuzlarımın üzerinde bir başım olduğunu gördüler ve düşünen bir kadına asla güvenilemeyeceğine inandılar. O kafanın içinde masumiyete yer olmadığına inandılar. Beğen ya da beğenme Rahip, ama işin gerçeği buydu.”

“Gerçeğe inanmadığını sanıyordum?” diye cüretle sordu Tóti.

Agnes yatağın tahtasından kafasını kaldırdı ve dik dik Rahibe baktı, gözleri her zamankinden daha donuktu. Yüzünü ekşitti. “Gerçek demişken, sana bir sorum var. Tanrı gerçeği söyler demiştin hani?”

“Her zaman.”

“Tanrı, ‘Adam öldürmeyeceksiniz’ demiş, değil mi?”

“Evet,” dedi Tóti özenle.

“O zaman Blöndal ile ötekiler Tanrı’ya karşı geliyorlar. Onlar iki yüzlü. Tanrı’nın yasasını uyguladıklarını söylüyorlar ama yalnızca insanların emrini yerini getiriyorlar!”

“Agnes-”

“Tanrı’yı sevmeye çalıştım, Rahip. Gerçekten. Ama bu insanları sevemem. Ben... Onlardan nefret ediyorum.” Kadın son üç sözcüğü sıktığı dişlerinin

arasından, yavaş yavaş ve bileklerindeki kelepçeye bağlı zincirleri sıkıca tutarak söyledi.

Büyükodanın girişinden bir kapı tıklatma sesi geldi, ardından Margrét, kızları ve Kristín'le birlikte içeri girdi.

"Özür dilerim Rahip. Siz bize bakmayın. Kendi aramızda çalışıp konuşacağız."

Tóti iyiden iyiye sert, başını salladı. "Hasat nasıl gidiyor?"

Margrét bozuldu. "Bu ıslak ağustos havasında..." diyerek örgüsüne döndü.

Tóti kendisine tatsız tatsız gülümseyen Agnes'e baktı.

"Artık daha da çok korkuyorlar benden." diye fısıldadı kadın.

Tóti düşündü. Ötekilere döndü. "Margrét, bu zincirlerin çıkarılması mümkün değil mi?"

Margrét, Agnes'in bileklerine göz atarak şişlerini bıraktı. Odadan çıktı, kısa süre sonra da bir anahtarla geri döndü. Zincirlerin kilidini açtı.

"Bunları burada bırakıyorum, Rahip," dedi sertçe, kelepçeleri kaldırıp yatağın üzerindeki rafa koydu. "Olur da gerek duyarsanız diye."

Tóti, Margrét'in odanın öbür ucuna kadar gitmesini bekledi, sonra Agnes'e döndü. "Bir daha böyle davranmamalısın," dedi alçak bir sesle.

"Kendimde değildim."

"Senden nefret ettiklerini söylemiyor musun? Onlara daha da fazlası için fırsat verme."

Kadın başını salladı. "Burada olduğun için mutluyum." Bir süre sessiz kaldı. "Dün bir rüya gördüm."

"Umarım iyi bir şey görmüşsündür."

Kadın kafasını salladı.

"Ne gördün?"

"Ölümü."

Tóti yutkundu. "Korkuyor musun? Senin için dua etmemi ister misin?"

"Ne istersen onu yap, Rahip."

"O zaman, dua edelim." Agnes'in soğuk ve nemli elini tutmadan önce öteki kadınlara bir göz attı.

"Ulu Tanrım, bu akşam sana üzgün yüreklerle dua ediyoruz. Sırtımızda taşımamız gereken yüklere dayanmamız için bize güç ver, yazgımızla yüzleşebilme cesareti ver." Tóti durakladı ve Agnes'e baktı. Rahip, kadınların onları dinlediğinin farkındaydı.

"Tanrım," diye duasını sürdürdü, "Agnes'le bana evlerini ve yüreklerini açan Kornsá ailesi için sana şükrediyorum." Margrét'in boğazını temizlediğini duydu.

“Onlar için dua ediyorum. Şefkat ve bağışlayıcılıkları için dua ediyorum. Baba, Oğul ve Kutsal Ruh adına, hep bizimle ol Tanrım.”

Tóti, Agnes’in elini sıktı. Kadın anlaşılmaz bir ifadeyle ona baktı.

“Benim burada olmam yazgımın eseri mi sence?”

Tóti bir süre düşündü. “Hepimiz kendi yazgımızı kendimiz belirleriz.”

“O zaman bunun Tanrı’yla bir ilgisi yok.”

“Bu, bizim bilgimizin ötesinde,” dedi Tóti. Kadının elini nazikçe battaniyenin üzerine bıraktı. Soğuk tenin hissi Rahibi huzursuz etmişti.

“Ben gerçekten yalnızım,” dedi Agnes neredeyse duygusuzca.

“Tanrı seninle. Ben buradayım. Annenle baban yaşıyor.”

Agnes kafasını salladı. “Ölü olsalar da fark etmez.”

Tóti örgü ören kadınlara baktı. Lauga, Steina’nın yarısı bitmiş çorabını kızın kucağından çekip almış, bir yanlışını düzeltmek için söküyordu.

“Çağırabileceğim, sevdiğin biri yok mu hiç?” diye fısıldadı Agnes’e. “Eski günlerden kalan biri?”

“Bir üvey erkek kardeşim var, ama kim bilir şimdi hangi odanın hangi köşesinde ekşiyordur. Bir de üvey kız kardeşim var. Helga. Ama öldü. Bir yeğenim var. O da ölü. Herkes ölü.”

“Ya arkadaşlar? Seni Stóra-Borg’da ziyaret eden arkadaşların olmadı mı?”

Agnes acı acı gülümsedi. “Stóra-Borg’a gelen tek ziyaretçi Vatnsendi çiftliğinden Rósa Gudmundsdóttir’di. Onun beni bir arkadaş olarak gördüğünü sanmam.”

“Ozan-Rósa mı?”

“Ta kendisi.”

“Sürekli uyaklı konuşur derler.”

Agnes derin bir soluk aldı. “Stóra-Borg’a, bana bir şiir vermeye gelmişti.”

“Bir armağan mı?”

Agnes sırtını dikleştirip Tóti’ye yaklaştı. “Hayır Rahip,” dedi düz bir sesle. “Bir suçlama.”

“Neyle suçladı seni?”

“Yaşamını anlamsız kılmakla.” Agnes burnunu çekti. “Başka birçok şeyle birlikte... En iyi şiiri sayılmazdı.”

“Canı çok sıkkın olmalı.”

“Natan öldüğünde Rósa beni suçladı.”

“Natan’a âşıktı.”

Agnes durdu, Tóti’ye sert sert baktı. “O evli bir kadındı,” diye bağırdı, sesinde öfkeli bir titreme vardı. “Natan’ı sevemezdi!”

Tóti ötekilerin örgüyü bıraktığını fark etti. Agnes'i izliyorlardı, son cümlesi odanın öbür ucuna kadar ulaşmıştı. Kristín'in arkasında duran boş tabureyi almak için ayağa kalktı.

"Korkarım sizi rahatsız ediyoruz." dedi kadınlara.

"Zincirleri kullanmak istemediğinize emin misiniz?" diye sordu Lauga sinirli bir ifadeyle.

"Onlarsız daha iyiyiz sanırım." Agnes'in yanına döndü. "Belki de başka şeylerden konuşmalıyız." Agnes'in Kornsá ailesinin önünde sakinliğini koruyamayacağından endişe ediyordu.

"Duymuşlar mı?" diye fısıldadı.

"Geçmişinden konuşalım," diye önerdi Tóti. "Üvey kardeşlerinden biraz daha bahset."

"Çok az tanıyorum onları. Erkek kardeşim doğduğunda beş, Helga'nın varlığını öğrendiğimde dokuz yaşındaydım. Helga ben yirmi birimdeyken öldü. Yalnızca birkaç kez gördüm onu."

"Erkek kardeşinle de çok yakın değilsiniz galiba?"

"Ayrıldığımızda, o daha bir yaşındaydı."

"Annen seni terk ettiğinde."

"Evet."

"Daha öncesinden anıların var mı annenle ilgili?"

"Bana bir taş vermişti."

Tóti ona soru soran gözlerle baktı.

"Dilimin altına koymam için," diye açıkladı Agnes. "Bir tür boş inanç." Kaşlarını çattı. "Blöndal'ın memurları aldı."

Tóti, Kristín'in mumları yakmak için ayaklandığını fark etti. Kötü hava yüzünden odaya iyice kasvet çökmüştü ve dışarıda gün hızla kavuşuyordu. Önünde yalnızca Agnes'in çıplak kollarının battaniyenin üzerindeki soluk uzantılarını görüyordu. Kadının yüzü karanlıkta kalmıştı.

"Örgü örmeme izin verirler mi dersin?" diye fısıldadı, kafasını kadınlara doğru eğerek. "Seninle konuşurken bir şeyle uğraşmak istiyorum. Boş durmaya dayanamıyorum."

"Margrét?" diye seslendi Tóti. "Agnes'e verebileceğiniz bir işiniz var mı?"

Margrét durakladı, ardından Steina'nın örgüsünü kızın elinden kaptı. "İşte," dedi. "Her yerinde açıklar var. Sökmek gerekiyor." Steina'nın yüzündeki utanç ifadesini görmezden geldi.

"Onun için üzülüyorum," dedi Agnes, kıvrılmış örgüyü çözerken.

"Steina için mi?"

“Benim için bir dilekçe vermek istediğini söyledi.”

Tóti ikircikliydi. Agnes’in, söktüğü yünü çabucak yumak yapmasını izledi bir şey söylemeden.

“Sence mümkün müdür, Rahip Tóti? Krala başvurmak için bir temyiz belgesi hazırlamak?”

“Bilmiyorum Agnes.”

“Blöndal’a soramaz mısın? O seni dinler. Steina da Bölge Memuru Jón’la konuşabilir.”

Tóti boğazını temizlerken Blöndal’ın küstah tavırlarını düşündü. “Elimden geleni yapacağıma söz veririm. Hadi şimdi anlat.”

“Çocukluğumu mu?”

“İstiyorsan.”

“Peki,” dedi Agnes, daha rahat örebilmek için sırtını geriye doğru vererek. “Ne anlatayım sana?”

“Neler anımsadığını anlat.”

“İlginç bulmazsın ki.”

“Niye öyle düşünüyorsun?”

“Bir papazsın,” dedi Agnes kararlı bir biçimde.

“Yaşamını öğrenmek istiyorum,” diye kibarca karşılık verdi Tóti.

Agnes dönüp kadınların onu dinleyip dinlemediğini anlamaya çalıştı. “Sana bu vadideki çiftliklerin çoğunda yaşadığımı söylemiştim.”

“Evet,” diye onayladı Tóti başını sallayarak.

“Başta bir evlatlık olarak, sonra da bir muhtaç olarak.”

“Bu korkunç bir acı.”

Agnes dudaklarını birbirine bastırdı. “Gayet sıradan.”

“Kime evlatlık verildin?”

“Şu anda oturduğumuz yerde yaşayan bir aileye. Beni evlat edinen manevi annemle babamın adları Inga ile Björn’dü, o zamanlar Kornsá’nın kiracılarıydılar. Inga ölünceye kadar.”

“Sonra cemaate mi bırakıldın?”

“Evet,” Agnes başını salladı. “İşler böyle yürüyor. Çoğu iyi insan erkenden toprağın altını boyluyor.”

“Bunları duyduğuma üzüldüm.”

“Üzülmene gerek yok, Rahip. Inga’yı sen öldürmediysen tabii” diyerek şöyle bir baktı ona, yüzünden geçip giden küçük gülümseme Rahibin gözünden kaçmadı. “Inga öldüğünde yedi yaşındaydım. Bedensel durumu doğuma hiç uygun değildi. Manevi kardeşim gelene kadar, beş bebeği ölü doğdu.

Yedincisiyse onu cennete uçurdu.”

Agnes burnunu çekti ve gevşek ilmekleri dikkatle yeniden atmaya başladı. Tóti kemik şişlerin hafifçe tıkırdamalarını dinlerken, Agnes’in yünün üzerinde aceleyle kıpırdayan ellerine bakıyordu gizli gizli. Kadının uzun ve ince parmaklarının çalışırkenki hızına hayret etti. Onlara dokunma arzusunu güçlükle bastırdı.

“Sekiz yaşında ha,” diye yineledi Tóti. “Peki manevi annenin ölümünü iyice anımsıyor musun?”

Agnes örgüyü bırakıp yine kadınlara baktı. İyice sessizleşmiş, kulak kesilmişlerdi. “Anımsıyor muyum?” diye yineledi, biraz daha yüksek bir sesle. “Unutabilmeyi isterdim.” Ucuna doladığı yünü çözerek işaretparmağını alnına doğru yaklaştırdı. “İşte burada,” dedi, “Bir kitabın sayfasıymışçasına çevirip o güne geri dönebilirim. Belleğime öylesine kazınarak yazılmış ki mürekkebin tadını hissedebiliyorum neredeyse.”

Agnes gözünü dikip Tóti’ye baktı, parmağı hâlâ alnına dayalıydı. Kadının gözlerindeki parıltı ve kanlı dudağı Rahibin sinirlerini bozmuştu. Bir yandan da, Sigga adına temyiz başvurusu yapıldığı haberi onu biraz çıldırtmış olabilir mi, diye merak ediyordu.

“Ne oldu peki?” diye sordu sonra.

ALTINCI BÖLÜM

1828 yılının 29 Mart’ında Stapar, Vatnsnes memurları olarak bizler, her ikisi de Illugastadir’de hizmetçi olarak çalışan tutsaklar Agnes Magnúsdóttir ve Sigrídur Gudmundsdóttir’in mal varlıklarının toplam değerini -Bölge Komiseri Blöndal’ın sözlü beyanının zaptıyla- bir liste halinde yazıyoruz. Adı geçen kişilere ait olan aşağıdaki malların değerleri karşılarına yazılmak suretiyle tespit olunmuştur:

	AGNES MAGNÚSDÓTTİR[13]	**RBL.**	**RBSK**
1.	Bir adet mavi yünden düz, örgü kadın şalı.	—	48
2.	Bir adet mavi yünden düz örgü, kırmızı yakalı ve sekiz gümüş düğmeli kadın yeleğiyle takım olan eskimiş bir eteklik.	1	64
3.	Bir adet yeşil yakalı ve kenarlarında altı ince süsleme olan mavi yünden düz örgü gömlek.	—	20
4.	Bir adet eskimiş mavi şapka ve bir adet yanmış siyah şapkadan arta kalanlar.	—	10
5.	İki adet uzun siyah etek.	—	20
6.	Bir adet eskimiş soluk mavi kadın iç gömleği.	—	80
7.	Bir adet İzlanda tarzı dokunmuş çizgili önlük.	—	10
8.	Bir çile beyaz düz örgü yünü.	—	16
9.	Bir ilmihal, no. 33-38.	—	16
10.	Dört boy kenarı yaldızlı yeşil kumaş, eprimiş.	—	10
11.	Bir adet küçük bardak ve bir adet fincan.	—	16

12.	Bir miktar çivit ve yaklaşık iki sayfa kâğıt.	—	20
13.	İki adet örgü şişi ve bir adet eskimiş makas.	—	6
14.	Yedi adet bakır düğme ve iki adet gümüş düğme, yaklaşık yirmi adet çeşitli türde düğme, kanca ve bir adet yuvarlak bakır madalyon.	—	24
15.	Bir adet işe yaramaz ıvır zıvırla dolu beyaz çuval.	—	20
16.	İki çift çorap, bir çifti mavi, bir çifti beyaz ve bir adet ayak tabanlığı.	—	12
17.	Bir adet iğnedenlik, bir adet yüksük ve bir çift beyaz eldiven.	—	8
18.	Bir adet küçük kutu, bir adet küçük tahta kâse ve çeşitli ufak kutular.	—	20

	SİGRìDUR GUDMUNDSDÒTTİR	**RBL.**	**RBSK**
1.	İki adet sararmış şal, zarar görmüş.	—	80
2.	Bir adet mavi yünden düz örgü, kötü kalite eteklik.	—	40
3.	Bir adet mavi gömlek, zarar görmüş yeleğiyle birlikte.	—	24
4.	Bir adet eskimiş çizgili kumaş.	—	24
5.	Bir adet eskimiş, tepesi yeşil ipekli, mavi şapka, hasar görmüş.	—	8
6.	Bir adet yeşil ipekten, gece için küçük kazak ve hırka takımı.	—	10
7.	Bir adet Illugastadir’de bulunmakta olan koyun ve bir miktar saman.	2	—

Adı geçen tutuklulara ait olan malların yukarıdakilerden ibaret olduğunu onaylar ve damgalarız.

ŞAHİTLER:
J. SIGURDSSON, G. GUDMUNDSSON

İşte Rahip Tóti’ye anlattıklarım...

Ölümler oldu, olması da doğaldı zaten, ama yine de ölüm başka hiçbir şeye benzemiyordu.

Her şey kuzey ışıklarıyla birlikte başladı. O kış öylesine soğuktu ki sabahları, gece uyurken soluğumun donup da battaniyemin üzerine düşmesinden kaynaklanan ince bir buz serpintisiyle uyanıyordum. O sıralar Kornsá’daydım, geleli iki ya da üç yıl olmuştu. Manevi kardeşim Kjartan üç yaşındaydı. Ben daha beş yaşındaydım.

Bir gece Kjartan’la ikimiz büyükodada Inga’yla birlikte çalışıyorduk. O zamanlar ona Anne derdim, çünkü bir anneden farkı yoktu benim için. Öğrenmeye doğuştan yatkın olduğumu görmüş, beni eğitmek için elinden gelen her şeyi yapmıştı. Kocası Björn’e de Baba demek istemiştim, ama bu onun hoşuna gitmemişti. Okuyup yazmamdan da hoşlanmaz, beni çalışırken yakaladığında pataklamak için can atardı. Bir kız için adice bir davranış, derdi. Inga ise kurnazdı; kocasının uyumasını bekler, sonra beni uyandırırdı; oturup birlikte ilahiler okurduk. Bana eski masalları da öğretmişti. Bunları *kvöldvaka*[14] sırasında ezberden anlatır, Björn uyuduktan sonra benim de ona ezberden anlatmamı isterdi. Björn, Inga’nın benim için emirlerine ihanet ettiğini asla anlamadı, üstelik karısının bu masalları niye bu kadar çok sevdiğini anladığından da kuşkuluyum. Karısının anlattığı masallarla, bir çocuğun akıl sır ermez kaprisleriyle dalga geçer gibi eğleniyordu. Nasıl olup da beni evlat edinmişlerdi kim bilir. Belki de annemin akrabasıydılar. Büyük olasılıkla bir yardımcıya daha gereksinimleri vardı.

O gece Björn büyükbaş hayvanları besleyip geri döndüğünde keyfi yerindeydi.

“Şu halinize bakın, dışarıda gökyüzü tutuşmuş yanıyor, siz burada lambanın

altında şaşı olmuşsunuz.” Gülüyordu. “Gelin de ışıkları görün,” dedi.

Bunun üzerine eğirdiğim ipliği bir yana bıraktım, Kjartan’ın elini tutup dışarı çıkarttım onu. Karnı burnunda olduğu için Inga anne bizim arkamızdan gelmedi ve bize el sallayıp nakış işlemeyi sürdürdü. Yatağım için yeni bir örtü yapıyordu ama asla bitiremedi, o örtüye ne olduğunu şu gün bile bilmiyorum. Sanırım, Björn yakmıştı onu. Sonradan, karısının birçok şeyini yaktı.

Ama o gece, Kjartan ve ben dışarıdaki dondurucu havaya adımımızı attığımızda, ayaklarımız karda kütürtüler çıkarırken, çok geçmeden Björn’ün bizi niye çağırdığını anladık. Bütün gökyüzü daha önce hiç görmediğim renklerle kaplanmıştı. Işıklardan oluşmuş dev perdeler rüzgârda uçuşuyormuş gibi tepemizde dalgalanıyordu. Björn haklıymış, gökyüzü yavaş yavaş yanıyormuş gibi görünüyordu. Gecenin karanlığında top gibi büyüyen menekşe rengi lekelerin üzerlerine yıldızlar dökülüyordu. Işıklar önce denizdeki dalgalar gibi geri çekiliyor, sonra birden ortaya çıkan pırıl pırıl yeşil şeritlerle bölünerek çok yükseklerden suya dalıyormuşçasına gökyüzünden akıyordu.

“Agnes bak,” dedi manevi babam. Kuzey ışıklarının, dağ sırtlarını keskin kabartmalara dönüştüren ihtişamını görebileyim diye omuzlarımdan tutup döndürdü beni. Saatin geç olmasına karşın, alışık olduğum eğimli ufuk çizgisini seçebiliyordum.

“Bak bakalım, dokunabiliyor musun onlara,” dedi Björn sonra, ben de kollarımı gökyüzüne kaldırabilmek için şalımı karın üzerine attım.

“Bu ne demek biliyorsun,” dedi Björn. “Bu, fırtına olacak demek. Kuzey ışıkları kötü havanın habercisidir her zaman.”

Ertesi gün öğlen saatlerinde rüzgâr evin çevresinde şiddetle esiyor, geceden yağan karı kaldırıp kaldırıp, soğuğu engellesin diye pencerelerimize gerdiğimiz kuru derilere vuruyordu. Buzları evimize doğru savuran rüzgârın sesi, uğursuz bir sesti.

Inga o sabah kendini iyi hissetmediği için yatağından çıkmadı, o yüzden yemeği ben yaptım. Björn ambardan geldiğinde ben mutfakta çaydanlığı ocağın üzerine yerleştiriyordum.

“Inga nerede?” diye sordu.

“Büyükodada,” dedim ona. Björn’ün şapkasını çıkarıp üzerindeki buzu ocağın içine silkelemesini izledim. Sıcak taşlara düşen su cızırdadı.

“Ateş çok tütüyor,” dedi Björn kaşlarını çatıp, sonra beni işlerimle baş başa bırakıp çıktı.

Biraz yosunlu lapa kaynatıp büyükodaya götürdüm. Oda epeyce karanlıktı; Björn’e yemeğini verdikten sonra, lambalar için biraz daha gazyağı almak üzere

ambara gittim. Ambar evin dış kapısına yakındı, oraya yaklaştıkça rüzgârın gitgide artan uğuldamasını duyuyor ve bir fırtınanın hızla yaklaştığını anlayabiliyordum.

O kapıyı açıp da dışarı bir göz atma gereğini neden duydum, emin değilim. Sanırım merak içindeydim. Tuhaf bir dürtünün etkisiyle dışarıdaki havaya bakıvermek için kapının sürgüsünü açtım.

Korkunç bir görüntüydü. Kapkara bulutlar dağ sıralarının üzerine çökmüştü, o dumanlı karalıklarının altında göz alabildiğine külrengi kar kümeleri fırıl fırıl dönüyordu. Şiddetli rüzgârın çok güçlü ve buzlu bir dalgası birden kapıya sertçe vurarak ayaklarımı yerden kesti. Koridorun duvarındaki mum bir anda söndü ve Björn tipiyi evinin içine soktuğum için "Ne yaptığını sanıyorsun sen," diye bağırdı içeriden.

Kapamak için kapıya hızla abandım, ama rüzgâr çok güçlüydü. Ellerim soğuk havanın hücumundan kaskatı kesilmişti. Rüzgâr, içeri girmek isteyen bir tür cadı, sanki bir karakoncolos gibiydi. Sonra, birdenbire rüzgâr kesildi ve kapı gürültüyle çarparak kapandı. Kötü ruh sonunda içeri girmiş, arkasından da kapıyı kapamış gibiydi.

Elimde gazyağıyla büyükodaya dönüp lambaları doldurdum. Inga bu nazik durumdayken soğuk havanın içeri girmesine izin verdiğim için Björn bana sinirlenmişti.

Öğleden sonra tipi evimizin üzerinde oradan oraya savrularak esti ve şiddeti üç gün boyunca azalmadı. İkinci gün Inga'nın doğumu başladı.

Daha çok erkendi.

O gecenin geç saatlerinde, rüzgârın, karın ve buzların çıkardığı seslerin ortasında Inga korkunç acılar çekmeye başladı. Sanırım bu bebeğin de erken gelip ölü doğmasından korkuyordu.

Björn bebeğin geldiğini anladığında baldızını ve kadın hizmetçisini çağırtmak üzere işçi Jón'u kardeşinin çiftliğine yolladı. Manevi babam neler olduğunu kadınlara anlatmasını emretti Jón'a; onunla birlikte dönemezlerse bile, en azından ne yapılması gerektiğini söyleyebileceklerdi.

Jón, kar fırtınası çok şiddetli olduğu için, kendisinden böyle bir görevi yerine getirmesinin beklenmemesi gerektiğini söyleyerek karşı çıktıysa da, Björn ısrar etti. Jón kalın giysiler giyip dışarı çıktı ama çok geçmeden buz ve karla kaplanmış halde geri dönerek manevi babama, iki adım ötesini bile göremediğini, ahırdan daha ilerisine gitmenin kesin ölüm demek olduğunu söyledi. Björn onu bir daha denemeye zorladı, ama Jón soğuktan yarı donmuş olarak geri dönüp de rüzgârdan güçlükle ayakta durabildiğini ve iki metreden

fazla ilerleyemediğini söyleyince, manevi babam onu ceketinin yakasından tutup dışarı attı. Sanırım o ara, kapıyı açtığında Björn havanın ne kadar tehlikeli olduğunu görmüştü; Jón birkaç dakika sonra soğuktan ve sinirden titreyerek içeri geri döndüğünde ona hiçbir şey söylemedi ve Jón'un soyunup kendine gelmek için yatağa geçmesine izin verdi.

O sırada Björn de korkmuştu, eminim.

Onu iyice güçsüz düşüren titremenin ardından ter içinde kalan Inga bembeyaz olmuş, yatağında acıyla inleyerek yatıyordu. Björn karısını büyükodadan tavan arasındaki odaya taşıdı (bu kulübede bir de tavan arası vardı); böylece Inga biraz yalnız kalabilecekti. Björn onu kaldırdığında geceliğiyle yatak çarşafını su içinde görünce şaşkınlıkla bir çığlık attım. Altını ıslattı sanmıştım.

"Kıpırdatma onu Björn!" diye bağırdım, ama o beni duymazdan gelerek manevi annemi merdivenlerden yukarı çıkardı ve benden su kaynatıp biraz da bez getirmemi istedi. Dediklerini yaptım ve yeni ördüğüm işlerimi götürdüm ona. Annemi görebilir miyim diye sordum, ama o gidip de Kjartan'a bakmamı söyleyince büyükodaya geri döndüm.

Kjartan kötü bir şeyler yaşandığının farkında olmalıydı ki döndüğümde ağlıyordu. Yatağımıza oturduğumda yanıma tırmandı, ben de hem duyduğum korkudan hem de kendimi yatıştırmak için onu kucağıma çektim. Bir yandan fırtınayı dinlerken, Björn'ün bize ne yapacağımızı söylemesini beklemeye başladık

Uzun bir süre geçti. Kjartan omzumda uyuyakalınca onu yatağımıza yatırarak biraz yün taramaya çalıştım, yumakları tokaçlarımın arasında ince demetlere ayırıp küçük iplikleri ayıklıyordum. Ama parmaklarım titriyordu. Sürekli olarak Inga'nın tavan arasından gelen bağırışlarını duyuyordum. Kendi kendime bu çığlıkların olağan olduğunu ve yakında sevebileceğim yeni bir erkek ya da kız kardeşimin daha olacağını söylüyordum.

Birkaç saat sonra Björn tavan arasından aşağı indi. Büyükodaya girdiğinde elinde küçük bir bohça taşıdığını gördüm. Bebekti bu. Björn'ün yüzü kül gibi olmuştu, o küçücük şeyi uzattı ve zorla kollarımın arasına bıraktı. Sonra odadan çıkarak karısına bakmak için tavan arasına geri döndü.

Bebeği tutarken heyecanlandım. Çok küçük ve hafifti, pek kıpırdamıyordu ama zayıf bir sesle ağlıyor, gözlerini ve ağzını buruşturuyordu, kıpkırmızı yüzü çok çirkin görünüyordu. Bezi açtığımda onun bir kız olduğunu anladım.

O sırada Kjartan uyanmıştı. Bir çatlaktan rüzgâr giriyordu, içerisi serinlemişti; aniden bir hava akımı masanın üzerine koyduğumuz içyağından yapılmış mumların çoğunu söndürdü. Yalnızca bir tek mum kalmıştı, onun titreyen

ışığında gölgelerimiz duvarda dans ederken, Kjartan ağlamaya başladı. Gözlerini kapadı ve başını omzuma gömdü.

İçerisi artık iyice soğuduğu için bebeği battaniyesiyle sarıp şalımın içine yerleştirdim, sonra da göğsüme daha yakın tutabilmek için yastığımla destekledim. Ne var ki yastıklarımızın içi kuş tüyüyle değil deniz yosunuyla doluydu, o yüzden ısıtmıyordu. Ama bebek ağlamayı kesince, belki o kadar da soğuk değil diye düşündüm, bebek iyi olacaktı. Parmaklarımı kullanarak kafasındaki yoğun sıvıyı sıyırdım, sonra da Kjartan'la birlikte ona birer öpücük verdik.

Uzun süre birlikte yatağın üzerinde oturduk. Saatler geçti. Günler geçmiş gibiydi benim için. Kasvetli ve soğuktu, fırtınanın şiddeti bitmek bilmedi. Kjartan'a, gidip anne babasının yatağındaki battaniyeleri almasını söyledim; böylece ısınmak için birbirimize sokulup onlara sarınabilecektik. Inga'nın tavan arasından gelen iniltileri durmak bilmiyordu. Uykusunda korkunç rüyalar gören birinin çıkarabileceği bir sesti: Sözcükleri olmayan, yalnızca pes seslerden oluşan bir dil. Bu sırada rüzgâr öyle sert esiyordu ki zaman zaman Inga mı uğunuyor yoksa rüzgâr mı uğulduyor, anlayamıyordum. Mumlar mumluklarında yana doğru eğiliyordu.

Bir kolumu Kjartan'a sardım ötekiyle de bebeği iyice göğsüme yaklaştırdım ve kar fırtınasını unutabilmeleri için her ikisine de yüreğimin atışlarını dinlemelerini söyledim.

Sanırım uyuyakaldık. Sanırım diyorum; çünkü uyandığım anı değil, Björn'ün büyükodada dikildiğini gördüğümü anımsıyorum. Son mum da sönmüştü; Björn odanın loşluğunda başı önüne eğilmiş, kıpırtısız duruyordu.

"Inga öldü," dedi. Sözcükler ağır ağır odanın ortasına düştü. "Karım öldü."

"Björn," dedim, "bebek burada. Kucağına al onu". Battaniyelerin altından çıkarıp ona doğru uzattım.

Eline almadı. "Bebek de ölü," dedi.

Gözümü ellerime çevirdim, bebeğin artık sıcak olmadığını, kaskatı kesildiğini gördüm. Kendi bedenime bastırdığım için, sıcak olan battaniyelerdi yalnızca. Ağlamaya başladım. Kıpırtısız bebeğin mavi yüzünü ve yanağındaki kurumuş kanı görünce Kjartan da hıçkırarak ağlamaya başladı. Björn bizi izledi. Sinirim bozuldu ve bebeği yatağa bırakıp ellerimle yüzümü kapayarak kendimi yere attım. Çığlık çığlığaydım. "Ben de ölmek istiyorum!" diye bağırdım.

"Belki sen de," diye karşılık verdi Björn. Beni rahatlatmak için söylediği tek şey buydu. "Belki sen de ölürsün yakında."

Uzun süre bağırarak yerde yattım. Tahta yer döşemelerine (işte şu an

ayağımızın altında olanlara) gözyaşlarımın ve burnumdan çıkan sıvıların bulaştığını anımsıyorum. Björn'e öfkelenmiştim; karanlıkta yatağına oturmuş, kafası ellerinin arasında, ne ağlıyor, ne bağırıyor, ne de tepinmekten vazgeçip ayağa kalkmamı söylüyordu. Dışarıdaki toprak kadar donuktu. Böylece, ağlamaktan gözlerim şişinceye ve tahtaya vurmaktan ellerim ağrıyıncaya kadar bağırıp yerlerde yuvarlandım. Aklıma tavan arasındaki Inga gelinceye kadar, dışarıdaki kar fırtınası gibi inleyip durdum, sonra ayağa kalktım, etekliğime takılıp dizlerimin üzerine düşe düşe odadan dışarı koştum. Tavan arasına çıkan basamakları tırmanıp içeri daldım.

Tavan arasında, kirişlerin üzerinde küçük bir pencere vardı, çatının orada. Yağmur ve kar girmesin diye genellikle kumaş tıkardık deliğe, ama kumaş düşmüştü, dışarıda hâlâ fırtına olmasına karşın içeri mavi bir ışık doluyordu. Oda aşırı derecede soğuktu. Soluğum yumuşak bir bulutun içinde süzülerek çıkıyordu ağzımdan. İçeriye çok miktarda kar dolmuş, sonra da eriyip yerde büyük bir su birikintisi oluşturmuştu. Önce, pencereden gelen ışığı yansıtan, yerde bir ayna gibi duran o parlak birikintiyi, ardından Inga'yı gördüm.

Odanın mavi ışıltısında kanı mor görünüyordu. Dar bir saman şiltede, Björn'e verdiğim bezin üzerinde yatıyordu, ama rengi beyaz olan kumaş kana bulanmıştı. Açık gözleri nemli parıltılarla ışığı yansıttığı için, Inga hâlâ yaşıyor gibi gelmişti bana. Ona doğru eğilip "Anne!" diye bağırarak elimi omzuna koydum, oysa dokunduğumda artık bir ölü olduğunu biliyordum. Kaskatı kesilmiş bedeni buz gibiydi.

Kanı her yere yayılmıştı. Kandan kararmış gibi görünen geceliği, bacakları ve yatağın dışında, çıplak omuzlarının ve iki yana uzanmış, avuçları yukarı bakan ellerinin de kana bulanmış olduğunu fark ettim. Elleri, kanlı etleri ketenin içine doldurarak sosis hazırladığı zaman olduğu gibi kan içindeydi. Beyaz yüzü loş odada daha da beyaz görünüyor, başlığından kaymış olan saçları alnının üzerinde gergin duruyordu.

Kokuyu hiç unutmayacağım. O oda Inga'nın kanıyla, bir de tahta döşemenin üzerindeki karın keskin ve temiz kokusuyla doluydu. Soludukça içim bulanıyordu, kendimi hasta hissediyordum.

Inga'nın beline toplanmış ve kurumuş kandan sertleşmiş geceliğini, çıplaklığını biraz olsun örtmek için bacaklarının üzerine kadar çektim. Sonra gevşek ağzından öptüm. Son olarak da başlığını çıkarıp yüzümü saçlarına bastırdım. Bedeninde hâlâ manevi annem gibi kokan tek yerdi orası. Yatakta yanına uzandım, yüzümü uzun saçlarına gömdüm ve Jón tavan arasının perdesini açıp beni kaldırarak merdivenlerden geri yatağıma taşıyıncaya kadar, kim bilir

kaç dakika boyunca annemi soludum.

Yeniden uyandığımda fırtına dinmişti.

Rahip Tóti'ye anlattıklarım işte bunlar... Hikâyeyi becerebileceğim en iyi biçimde anlatmaya çalışıyorum. Örgümü örerken sözcükleri içimden geldiği gibi bırakıyor, etkilenip etkilenmediğini görmek için Rahibin yüzünde küçük ifadeler arıyorum.

Ötekilerin dinlediğini hissedebiliyorum. Steina'nın, Margret'in, Kristín'in ve Lauga'nın bulundukları karanlık köşeden kulaklarını bize doğru kabartarak bu hikâyeyi büyük bir hevesle dinlediklerini hissedebiliyorum. Belki Margrét ile Lauga bütün bunları hak ettiğimi düşünüyorlar, belki de benim için üzülüyorlar. Steina, benim kendisi gibi olduğumu düşünüyor: Bir zavallı, umursanmamış biri. Kusurlu.

Ama ötekilerin beni dinlediğini bildiğim için, Rahibe asıl sormak istediğimi soramıyorum. Diyemiyorum ki, Rahip, sizce ben çocukken ölmek istediğimi söylediğim için mi buradayım? Çünkü o sözler gerçekten isteyerek çıktı ağzımdan. Yalvarır gibi söyledim onları. "Umarım ölürüm." Peki bu durumda, kendi yazgımı kendim mi yazmış oluyorum?

Rahip Tóti'ye, bebeği benim öldürdüğümü mü düşündüğünü sormak istiyorum. Onu çok mu sıkı tutmuştum yoksa? Ama bu soruyu sormamın yolu yok, üstelik o kadınların kafasına daha başka düşünceler sokmak da istemiyorum. Duymamaları gereken şeyler var.

Görünen o ki sevdiğim herkes elimden alınıp toprağa gömülüyor, tek başıma kalıyorum daima.

İyi bir şey aslında, geride sevilecek kimsenin kalmaması. Gömülecek kimsenin olmaması.

*

"Sonra ne oldu?" diye sordu Tóti. Agnes'in hikâyesini soluğunu tutarak dinlediğini fark etmişti.

"Çok tuhaf," dedi Agnes, küçük parmağıyla tığın üzerindeki yünü çevirerek. "Küçüklüğümü düşündüğüm zamanlarda çoğu kez her şey bana bulanık görünüyor. Sanki her şeye buzlu bir camın ardından bakıyorum. Ama Inga'nın ölümü ve ondan sonra olanlar... Dünmüş gibi hissediyorum hepsini."

Odanın öbür köşesinde bir sandalye gıcırdadı. Margrét sessizce öksürdü.

"Inga öldükten sonra Björn'ün akrabasını getirmek için Jón'un gönderildiğini

anımsıyorum,” diye devam etti Agnes. “Yatağımda yatıyor, Inga’nın yün eğirirken kullandığı taburede manevi babamın oturuşunu izliyordum. Taburenin oturak yeri Björn’ün altında küçücük kalıyordu. Yatakta benimle birlikte olan Kjartan omzumda sıcacık, derin derin uyuyordu. Rüzgâr kesildi ve ortalık bir anda sessizleşti.”

“Sonunda koşum takımlarının avludan gelen çıngırtısını duyduk. Ardından Björn tabureden kalkıp yatağıma doğru yürüdü. Oturabilmem için kardeşimi tek eliyle tutup kaldırdı ve bana ölü bebeği almamı, yüzünü battaniyeyle sarıp ambara koymamı söyledi.”

“Bebek ölüyken canlı olduğundan daha hafif gibiydi. Onu kendimden uzakta tutarak ayağımda çoraplarla koridorda yürüdüm.”

“Ambar buz gibiydi. Önümde soluğumun oluşturduğu sisi görebiliyordum, soğuktan başım ağrıdı. Bebeğin sarılı olduğu kumaşın köşesiyle yüzünü örttüm ve kurutulmuş morina kafalarının olduğu bir çuvalın üzerine yatırdım onu. Koridora yeniden adımımı attığımda dondurucu havanın şiddetli darbesini yüzümün bir yarısında hissettim ve açık kapıya doğru döndüğümde dışarıdaki kasvetli karanlığın içinde Björn’ün kardeşinin, baldızının ve hizmetçi kadının yüzlerini gördüm. Yanakları sulusepken yağan kardan ıslanmış, parlıyordu.”

“Björn dışarıda koyunlarla ilgilenirken, Ragnar Amca ile Jón’un, Inga’yı dikkatle tavan arasından aşağı indirdiklerini anımsıyorum. Kafasını merdivenin basamaklarına çarpmamalarını sağlamak benim görevimdi. Onu büyükodaya getirdiler ve üzerini tamamen boşalttıkları yatağa yerleştirdiler. Rósa Yenge mutfakta su ısıtıyordu; ona ne yaptığını sorduğumda, zavallı manevi annemin bedenini temizleyeceğini söyledi. İzlememe izin vermiyordu. Kjartan ayağının dibinde oynarken yengem bana tavan arasına çıkmamı ve uşak Gudbjörg’e yardım etmemi emretti.”

“Merdivenlerden çıktığımda Gudbjörg’ü tahta döşemenin üzerindeki kanı fırçalarken gördüm. Koku içimi bulandırmıştı, ağlamaya başladım. Gudbjörg beni kollarının arasına aldı. ‘O şimdi Tanrı’nın yanında, Agnes. Artık güvende.’”

“Gudbjörg’ün şalına sarınmış halde yere oturdum ve tahtaları fırçalarken kollarındaki yağların titremesini izledim. Temizlik bezine bulaşan pembeleşmiş suyu akıtmak için bezi defalarca sıktı. Sürekli kafasını sallıyor, bazen de gözlerini silmek için duruyordu.”

“Ölmek istiyorum diye bağırdığımda Björn’ün bana dediklerini, belki de bir sonrakinin ben olabileceğimi söylediğini Gudbjörg’e anlattım. Gudbjörg beni susturarak Björn’ün kendinde olmadığını ve öyle demek istemediğini söyledi.”

“Ona, Björn’ün ilgilenmem için bebeği bana verdiğini, onu sıkı sıkı tuttuğumu

ve kollarımda öldüğünün farkına bile varmadığımı anlattım.”

“Gudbjörg bebekmişim gibi salladı beni. Çocuğun, yazgısı böyle doğduğunu, yaşamamasının nedeninin ben olmadığımı söyledi. Cesur davrandığımı, bu yüzden de Tanrı’nın beni kollayıp esirgeyeceğini söyledi.”

“Gudbjörg bugün nerede biliyor musun?” diye araya girdi Tóti.”

Agnes örgüsünden başını kaldırıp baktı. “Öldü,” dedi kestirmeden. Yumağı çekip döndürerek biraz daha yün saldı.

“Ragnar, Kjartan ve Björn ahırdan döndüklerinde, Rósa, Gudbjörg’le beni tavan arasından aşağı çağırdı ve hepimiz büyükodada Inga’nın yattığı yatağın çevresine oturduk. Temiz ama kaskatı görünüyordu. Rüzgârın kesiliverdiği an otların kıpırtısızlaşması gibi ürkütücü bir katılık; geride bırakılmışlık hissi.”

“Ragnar Amca bir matara kanyak hazırladı, içki sessizce elden ele dolandı. Bu ilk içki içişimdi, ama bana hiç de garip gelmedi. Jón, Rahibi getirmek için manevi babamın atıyla gidince, onları bekleyip içmekten başka yapacak bir şey kalmadı. Geçmek bilmeyen saatlerde ben kanyaktan iyice kötüleştim ve oturmaktan bacaklarım tutuldu.”

“Jón, Rahiple birlikte döndüğünde gece epey ilerlemişti. Onları içeri aldım. Rahip çizmelerindeki karları kapıda temizlemeyi unuttu.”

“Gudbjörg ve Rósa Yengeyle birlikte hazırladığımız yemekleri erkekler kucaklarında yediler; Inga orada gözlerinin önünde yatıyordu. Rósa Yenge bir mum yakıp Inga’nın başının yanına bıraktı, bense sürekli mumun düşüp düşmediğini yokluyor, Inga’nın saçının tutuşmasından endişeleniyordum.”

“Erkekler yemeklerini yedikten sonra Rahip onlarla konuşurken, kadınlar Kjartan’la beni mutfağa götürdüler. Ne konuştuklarını dinlemeye çalıştım, ama Rósa Yenge beni kolumdan çekip Kjartan’ı da kucağına oturttu ve dikkatimizi dağıtmak için bir hikâye anlatmaya başladı. Yalnızca, Ragnar Amca ile Jón, Inga’nın bedenini taşıyarak mutfağın açık kapısının önünden geçtiklerinde bir süre sustu. Yüzünü bir parça kumaşla örtmüşlerdi. Nereye götürdüklerini öğrenmek istediğim için onları izlemek üzere ayağa kalktım, ama Rósa Yenge kolumu sıkıca tutarak beni kendisine doğru hızla çekti. Gudbjörg de çabucak bana dedi ki, Rahip ilkbahara kadar Inga’yı gömmenin olanaksız olduğunu söylemiş; kilisenin toprağı donmuş ve zavallı manevi annemin bedenini, toprağın donu çözülüp de mezar kazılabilecek kıvama gelene kadar ambarda tutacaklarmış. Inga’yı kaldırmalarını izlemek için kapı girişine gittik.”

“Rahip, koridorda Björn’ü izliyordu. Ona, ‘Tabutları yapmak için size epey bir zaman kalıyor en azından,’ dediğini duydum. Ardından Inga’yı ahıra koymayı önerdi.”

“‘Fazla sıcak,’ diye karşılık verdi manevi babam.”

“Ragnar Amca ile Jón, Inga’yı ambardaki ölü bebeğin yanına yatırdılar. İlk önce onu bir tuz çuvalının üzerine koydular, ama sonra Ragnar Amca, Inga gömülmeden önce tuza gerek duyulabileceğini belirtince, kurutulmuş balıkların üzerinde karar kıldılar. Inga’nın bedeninin ağırlığı altında ezilen çuvalın içindeki ince ve kuru morina kılçıklarının kırıldığını duyabiliyordum.”

“Ne zaman gömdüler onu?” diye sordu Tóti. Büyükodada otururken aniden kapalı bir yerde kısılmış gibi hissetti kendini; örgü şişlerinden gelen tıkırtılar ve yünün kulak tırmalayıcı gıcırtısı odayı sarmıştı.

“Ah, çok uzun bir süre sonra değil,” dedi Agnes. “Inga ile bebek kışın sonuna kadar kaldılar ambarda. Lamba için gazyağı almaya ya da kilere fıçı taşıyan Jón’a yardım etmeye gittiğim her seferinde, kurutulmuş balık çuvallarının üzerinde kundaklanmış bedenlerini gördüm, yattıkları köşede.”

“Kjartan, annesine ne olduğunu anlamadı. Sanırım bebeği de unuttu ama Inga için hep ağladı, büyükodada yere oturup enikler gibi uludu. Babası onu umursamıyordu, ama ne zaman ki Ragnar Amca ziyarete geldi, Kjartan kulağının üzerine tokadı yedi. Çok geçmeden de ağlamayı kesti.”

“Ragnar Amca sürekli Kornsá’daydı. Geldiğinde Björn’le büyükodada konuşuyor, bazen de ona kanyak getiriyordu. Björn fırtınadan beri daha da sessizleşmişti. Ona yemeğini götürdüğüm zaman artık bana teşekkür etmiyor, yalnızca kaşığını alıp yemeye başlıyordu.”

“Sonra bir gün, Björn’ün artık beni istemediğini söylediler. İlkbaharın başları olmalıydı, çok sinirliydim ve yemek yemeyi reddediyordum. Manevi babam hiçbir şey demedi, yemeği israf ettiğim için tek bir kötü söz bile söylemedi. Bütün zamanını soğuktan ölmeye başlayan hayvanlarla geçiriyordu. Onları da Kjartan’ı da benden daha çok sevdiği için düş kırıklığına uğramıştım.”

“Kış bitmişti ve o gün hava biraz aydınlıktı, ben de sofradan kalkınca dışarı çıkmaya karar verdim. Kimse durdurmadı beni. Hışımla koridora dalıp kapının girişinde duran küreği aldım ve sıcak yanaklarıma değen kar tanelerinin tadını çıkara çıkara evin önünden bir yol açmak için karları küremeye başladım. Yolu açıp temizledikten sonra küreği bir yana atarak ellerimle bir çukur açmaya başladım ve kucak dolusu karları olabildiğince uzağa attım. Enikonu büyük bir çukur açıncaya kadar uğraştım. Soluklanmak için duraklayıp kafamı kaldırdığımda uzaklarda siyah bir leke fark ettim: Mutat ziyaretlerinden birine gelmekte olan Ragnar Amca’ydı. Selam verdikten sonra, böyle karlara bulanmış halde ne yaptığımı sordu bana. Annem için bir mezar kazmaya başladığımı açıkladım. Ragnar Amca kaşlarını çatarak Inga’ya anne dememem gerektiğini

söyledi ve onu bir kilise bahçesinin kutsal toprağına değil de herkesin çiğneyip geçeceği bu kapının önüne gömmeyi düşündüğün için kendinden utan, dedi bana."

"'Kutsanmış toprağın altında huzur içinde uyuyana kadar onu ambarda sıcak tutmak daha iyi olmaz mı?' diye sordu."

"Kafamı salladım. 'Ambar kıçımızı donduracak kadar soğuk,' dedim ona."

"Ragnar Amca, 'Düzgün konuş Agnes,' dedi. 'Ağızdan çıkan yürekten gelir, kötü söz insanın içini kirletir.'"

"O gece amcam, Björn'ün artık Kornsá'da kiracı olmayacağını, Reykjavík'e gidip oradaki balıkhanelerde çalışacağını söyledi. Kış, manevi annemle bebeğinden başka, Björn'ün sürüsünün yarısından fazlasını da öldürmüştü. Artık bir karısı olmayan ve ırgata ücret ödeyecek geliri kalmayan Björn bundan sonra bana bakamazdı. Kjartan, yengesiyle amcasının yanına gitti, ben de havalar ısındığında kilisenin merhametli kollarına bırakıldım."

"Kimsesiz bir çocuk oluşunun hikâyesi böyle demek," dedi Tóti.

Agnes parmaklarını dinlendirmek için örgüsüne ara verip kafasını salladı. Çorabı kucağına bırakarak karanlığın içinden Tóti'ye baktı. "Bu, nasıl muhtaç bir çocuk olduğumun hikâyesi. İçlerinde merhamet var mı yok mu bilemediğim insanlara bırakılmamın hikâyesi."

*

Erkenden uyanıyorum, büyükoda gölgeler içinde kopkoyu hâlâ. Birinin kulağıma eğilip Agnes, Agnes diye fısıldadığı düşüncesine kapılıyorum. Fısıltı beni rüyalarımdan koparıyor, ama burada kimse yok. Birden yüreğime soğuk bir korku çöküyor.

Birinin beni çağırdığına yemin edebilirim.

Kıpırdamadan yatıyor, uyanan olup olmadığını anlamak için ötekilerin soluk alışını duymaya çalışıyorum. Geç olduğu için Kornsá'da uyumaya karar veren Rahip Tóti bana en yakın yatakta yatıyor. Ama beni uyandıranın o olmadığını biliyorum. Bir papaz, tutuklunun kulağına fısıldayarak bir sevgili gibi uyandırmaz onu.

Dakikalar geçiyor. Bu oda niye bu kadar karanlık? Gözümün önünde tutmama karşın ellerimi göremiyorum. Hüzün, zihnimde ilerlerken, yüreğim avuç içinde sıkı sıkı tutulan bir kuş gibi çırpınıyor. Gözlerimi kapamak için zorladığımda bile karanlık hâlâ orada duruyor, ama bir de korkunç titremelerle çırpınan ışıklar var. Gözlerim açık mı kapalı mı? Belki de bir hayalet beni uyandıran. Önümdeki

karanlıkta ortaya çıkan bu ışıkları başka nasıl açıklayabilirim? Tahta duvarları parça parça soyan alevler gibi ışıklar... Önümde duran Natan'ın yüzü, kocaman açılmış ağzıyla çığlık atıyor, kanlı dişleri parlıyor ve yanan bedeninden kömürleşmiş deri parçaları battaniyemin üzerine yağıyor. Her şey balina yağı gibi kokuyor. Fridrik'in bıçağı Natan'ın karnına saplanmış. Bağırsaklarıma bağlı bir iple aşağı çekiliyormuşçasına göğsümden bir çığlık kopuyor.

Işıklar kayboluyor. Rüya mı görüyordum yoksa? Zaman durmuştu sanki.

"Rahip Tóti?" diye fısıldıyorum.

Öte yana dönüyor uykusunda.

"Rahip? Lambayı yakabilir miyim?"

Rahip kolay kolay uyanmıyor. İçkiciler gibi derin uyuyor. İstemeden biraz fazla sert dürtüyorum onu. Uyanıp da beni çamaşırlarımla gördüğü için utanıyor sanırım.

"Ne oldu?"

"Bir rüya daha gördüm."

"Ne?"

"Lambayı yakabilir miyim?"

"Gerçek bir Hıristiyan için İsa'nın ışığı yeterlidir." Sesi uykunun etkisiyle pek cansız çıkıyor.

"Rahip, lütfen."

Beni duymuyor. Horlamaya başlıyor.

Huzursuzca yatağıma dönüyorum. Dumanın kokusunu alabiliyorum.

Annem öldü. Inga öldü.

Inga paçavraların içinde ambarda yatarken, kar ve buz toprağı sıkıştırıyor, çukurlar açmayı, mezarlar kazmayı yasaklıyor.

Öyle soğuk ki Inga gömülmek için beklemek zorunda kalıyor.

Öyle ıssız ki kuzuları rahat bırakmayan kuzgunlarla arkadaşlık ediyorum.

Gözlerimi kapıyor, lambamın titreşen ışığında koridorda sürünüyorum ve dehşetle titriyorum. Dışarıdan, gecenin içinden gelen rüzgârın uğuldamalarını duyuyorum. Manevi annemin, sarılıp sarmalanıp bir tabutun içine tıkılarak gömüleceği ilkbahara kadar bekletildiği ambarın kapısını tırnaklarıyla tırmaladığını duyabiliyorum. Duruyor ve dikkatle dinliyorum, rüzgâr uğultusunun arasından sanki bir kazıma sesi geliyor, sonra adımı duyuyorum: Agnes, Agnes, diye bana sesleniyor. Inga, onu dışarı çıkarmam için çağırıyor beni. Ölmedim, geri döndüm, yaşıyorum, ambardan çıkmalıyım. Kokuşmuş havada kurutulan kasaplık et gibi tutulmamam gerekiyor. Tuzun, peynir suyunun ve içi Danimarka kurdu kaynayan buğdayın yanında...

Kıpırdayamıyorum, korkudan titriyorum. Ardından, Anne, Anne! diye bağırıyorum. Ambara doğru bir adım atıp kapıyı itekliyorum. Kilitli değil. Kapıyı açıyor, lambamın zayıf ışığını içeri tutunca, başı kurutulmuş balık kafalarıyla dolu bir çuvala dayanmış halde yerde yatan bedeninin kütlesini görüyorum Inga'nın. Ağlıyorum, çünkü onun gerçekten öldüğünü bilmek daha da acı veriyor. Ah, manevi annem öldü, gerçek annemse gitti. Bacaklarım bir yetimin masum ve olgun kederiyle bükülmüş, yerde oturuyorum. Rüzgâr çığlık atıyor benim için, ben beceremiyorum. Bağırıyor, bağırıyor... Bense, soğuktan taş kesmiş bu toprağın üzerinde, balık kafalarının arasında içim bulanarak oturuyor, kış mevsiminin yatıştırıcı kokusuna karışan tuz ve kurutulmuş kemiğin berbat kokuşmuşluğunu duyuyorum.

YEDİNCİ BÖLÜM

3 Mayıs 1828
Undirfell, Vatnsdalur

Katil Fridrik Sigurdsson 6 Mayıs 1810'da burada, Tjörn kilisesi mıntıkasındaki Katadalur'da doğmuş ve doğumu 1823 yılında selefim olan Rahip Sæmundur Oddson tarafından kayda geçirilmiş. O zamanlar "idrak kabiliyeti yüksek", bilgili ve ilmihale hâkim bir çocuk olarak tarif edilmiş. Ancak Fridrik, bilgi ve terbiyesine yaraşır tavırlar sergilemediğinden, ailesi 1825 yılının Sonbaharında, çocuğun kendilerine karşı küstah ve itaatsiz olduğunu bildirerek bana şikâyette bulundu. Fridrik'in taviz vermez bir mizacı olduğunu bu konuşmalar sırasında öğrendim.
Yalnızca son dört yıldır bu cemaatte papazlık yaptığımdan, çocuğun ne şekilde yetiştirildiğini kesin olarak beyan edemiyorum. Ancak, kendi fikrimi belirtmem gerekirse, fazlaca serbest yetiştirildiğini söyleyebilirim.

Rahip Jóhann Tómasson'un ifadesi

5 *Eylül 1829*

Rah. T.Jónsson
Breidabólstadur, Vesturhóp

(Yardımcı) Rahip Thorvardur Jónsson'a

Suçlu Agnes Magnúsdóttir'in gösterdiği ilerlemeyle ilgili sizden bilgi almak için yazıyorum. Bu yakınlarda Tjörn cemaatinden Rahip Jóhann Tómasson'la buluştum ve kendisi bana sorumluluğu altında olan suçlu Fridrik Sigurdsson'un ruhsal gelişimi ve düzelen tavırları hakkında bir rapor verme lütfunda bulundu. Sizinle de buluşmamızın gerekli olduğu kanaatindeyim. Siz de benzer bir şekilde, suçluyla aranızda geçenlere ilişkin açıklamada bulunduğunuz takdirde, genel olarak hangi seviyedeki dinsel izahatın mahkûmlar üzerinde olumlu etki yarattığını anlayabilirim.

Suçluyla olan görüşmelerinizle ve şimdiye kadar ona verdiğiniz nasihatlerle ilgili açıklama yapmak üzere önümüzdeki hafta Hvammur'da hazır bulunmanızı rica ediyorum.

BÖLGE KOMİSERİ
Björn Blöndal

“Geldiğiniz için teşekkür ederim Yardımcı Rahip Thorvardur,” dedi Björn Blöndal, resmî tören giysisiyle Hvammur çiftliğinin kapısından çıkarken. İliklemediği kırmızı ceketinin içinden açık saman rengi, temiz gömleği görünüyordu. Bölge Komiseri’yle yalnızca birkaç kez, o da babasıyla yolculuk ederken karşılaşmış olan Tóti, komiserin karşısında korkuyla karışık bir şaşkınlıkla durakladı; bu, adamın heybetli yapısından çok, üniformasının gösterişinden kaynaklanıyordu.

“Saygılarımı sunarım Bölge Komiseri Blöndal.”

Tóti atından inerek dizginleri bir uşağa verdi. Çiftliğin, günlük işler için evin önündeki geniş avluda oradan oraya koşturan insanlarla dolu olduğunu fark etti. Bir adam solundaki taşın üzerinde o sabah ırmaktan tuttuğu alabalığı temizliyor, iki kadın da çevreye yaydıkları giysileri cılız güneşin altında olabildiğince kurutmaya çalışıyordu. Ucu püsküllü bir ulusal başlık takmış olan genç bir hizmetçi kızın, önlerinde yürüdüğü dört ya da beş çocuktan oluşan bir topluluğu dışarı çıkardığını fark etti.

“Merhaba,” diye seslendiler neşeyle, başlarını Tóti’nin olduğu yöne doğru sallayarak.

Tóti, Blöndal’ın yanına giderken, “Güzel bir eviniz var,” dedi gülerek.

“Öyledir. Hoş geldiniz Rahip. Umarım yolculuğunuz çok sıkıntılı geçmemiştir. Lütfen içeri girin. Eşiğe dikkat edin.”

Yaşlı bir hizmetçi kadın karışık koridorlarda yol göstererek Tóti’yi küçük bir konuk odasına götürdü. Blöndal hemen arkadan geliyordu; kapı girişinin oradan, kadının Tóti’yi kumaş kaplı bir sandalyeye oturttuktan sonra, şapkasıyla paltosunu çabucak alıp kaldırışını izledi.

“Buraya daha önce gelmiş miydiniz?” diye sordu Blöndal, beklerken. Tóti, şaşkın şaşkın çevresine bakındığını fark etti.

“Küçük bir çocukken,” dedi yüzü kızararak. “Çok hoş bir yer. Görüyorum ki çeşit çeşit gravürleriniz de var.”

Blöndal burnunu çekerek şapkasını çıkardı ve dalgın dalgın üzerindeki tüylere dokundu. “Evet,” dedi kayıtsızca. “Genelde yalnızca anakaradakilerin gücünün yettiği zevkleri tadabildiğimiz için çok talihliyiz. Bu yüzyıl içinde, daha çok sayıda İzlandalının cam pencereler, tahta duvar kaplamaları, dökme demir soba gibi ayrıcalıklardan yararlanabileceklerini umuyorum. Bana kalırsa, nemsiz bir ev daha iyi bir hava dolaşımı sağlar, bu da sağlık açısından daha yararlıdır.”

“Haklı olduğunuza eminim,” dedi Tóti, bağcıklarını çözen hizmetçiyi izlerken. Kadın da ona gülümsemeksizin şöyle bir bakıverdi.

“Tamam Karitas, rahat bırak artık onu,” dedi Blöndal. “Rahip Thorvardur, lütfen beni izleyin, çalışma odama geçelim.”

“Teşekkür ederim Karitas.”

Hizmetçi kadın elinde Tóti’nin ayakkabılarıyla ayağa kalkarken, ona bir şeyler söyleyecekmiş gibi baktı.

“Karitas. Dışarı.”

Blöndal kadının odadan çıkmasını bekledikten sonra, Tóti’ye kendisini izlemesi için başıyla işaret etti. “Buradan Rahip, buyurun lütfen. Odalarım evin ayrı bir bölümündedir. Hizmetçilerin rahatsızlık vermenin ötesine geçen gürültülerinden böyle koruyorum kendimi.”

Tóti, hizmetçilerle çocukların koşuşturarak sağlı sollu odalara girdiği uzun koridorda Blöndal’ı izledi. Evin büyüklüğü Tóti’yi şaşkına çevirdi. Daha önce gördüklerinin hiçbirine benzemiyordu.

“Lütfen içeri girin, Rahip.”

Blöndal ferah döşenmiş bir odanın kapısını açtı. Soluk mavi duvarlar içleri deri ciltli kitaplarla dolu iki kalın rafla bölünmüştü. Odanın ortasına, eğik tavanın tepesindeki ince perdeli pencereden giren güneş ışığıyla yüzeyi parıldayan büyük bir yazı masası yerleştirilmişti.

“Çok güzel,” dedi Tóti soluğu kesilerek.

“Oturun Rahip,” dedi Blöndal, minderli bir sandalyeyi çekerek.

Tóti söyleneni yaptı.

“Evet, tamamız artık.” Blöndal büyük ellerini masanın pürüzsüz yüzeyinde gezdirdi. “Başlayalım mı?”

“Hayhay, sayın Bölge Komiseri,” dedi Tóti gergin bir tavırla. Çalışma odasının görkemi onu rahatsız etmişti. Kuzeydeki insanların böyle yaşadığını bilmiyordu.

“Adamlarım, hükümlülerin Kornsá’ya sorunsuzca getirildiğini söyledi.”

“Ben de öyle biliyorum,” dedi Tóti. “Ayrıca Agnes’in Kornsá’da gözetim altında kalacağı yeni evine yerleştiğini bildirmekten mutluluk duyarım.”

“Anlıyorum. Onu ilk adıyla andınız.”

“Öyle tercih ediyor, sayın Bölge Komiseri.”

Blöndal sandalyesinde geriye kaykıldı. “Devam edin.”

“Tutuklu, bugüne kadar çiftlikteki ot biçme işlerinin her aşamasına katıldı,” diye sürdürdü Tóti konuşmasını. “Bölge Memuru Jón Jónsson’un verdiği bilgiye göre, kısıtlanmış durumuna uygun olarak alçakgönüllü bir tutumla çalışmış.”

“Onu zincirlemiyorlar mı?”

“Çoğunlukla yapılan bir uygulama değil.”

“Anlıyorum. Peki ya ev işleri?”

“Üstüne düşeni fazlasıyla yerine getiriyor. Tutuklu, kötü havalarda içeride örgü örmekten son derece hoşnut.”

“Ona araç gereç verirken temkinli olmaları konusunda aileyi uyarın.”

“Dikkatli davranıyorlar, sayın Bölge Komiseri.”

“İyi.” Blöndal sandalyesini geriye çekerek masasının çekmecesini açtı ve içinden açık yeşil bir kâğıt, bir de çakı çıkardı özenle. Sonra dönüp kitap rafının köşesinden içi uzun, beyaz kuğu telekleriyle dolu bir cam kavanoz aldı. “Bunları toplasınlar diye kadınları gönderiyorum sürekli,” dedi, bir an için dikkati dağılan Blöndal. “Yaz mevsiminin son zamanlarında. Kuşlar tüy dökerken almak en uygunu. Böylece yolmaya gerek kalmıyor.” Eliyle kavradığı telek dolu kavanozu Tóti’ye uzatarak almasını teklif etti.

“Ah hayır, alamam,” diyerek kafasını salladı Tóti.

“Israr ediyorum,” diye gürledi Blöndal. “Gerçek bir erkek kendini yazı takımıyla belli eder.”

Tóti “Teşekkür ederim,” diyerek, dikkatle bir tanesini aldı.

“Kuğu çok verimli bir kaynak,” dedi Blöndal. “Ayaklarının derisinden de kusursuz cüzdanlar çıkıyor.”

Tóti teleğin ince yanını dalgın dalgın eline sürttü.

“Kaynatıldığında yumurtaları da fena değil.” Blöndal tüylerden dökülen ince tozları masanın üzerinden özenle süpürerek küçük bir mürekkep şişesinin kapağını açtı. “Şimdi, sizin için de uygunsa, suçluyla olan dinsel paylaşımlarınızın bir özetini alayım.”

“Tabii.” Tóti avuçlarının terlemeye başladığını fark etti. “Breidabölstadur’daki hasat boyunca meşgul olduğu için, sizin de anlayışla karşılayacağınız üzere, suçluyu çeşitli aralıklarla ziyaret edebildim.”

“Hükümlüyle olan iletişiminizi ne şekilde düzenlediniz?”

“Ben... Başlarda, onun ruhunu kurtarmak için bana verilen sorumluluğun yükünü hakkıyla hissettim dersem yalan söylemiş olurum.”

“Ben de bir o kadar endişeliydim,” dedi Blöndal zalimce. Önündeki kâğıda bir şeyler yazdı.

“Günahlarının bağışlanması için başvurulacak tek yolun dua etmekten ve ona öğüt vermekten geçtiğini düşündüm,” dedi Tóti. “Birkaç gün boyunca onu Tanrı’nın önünde imana getirecek ayetler, ilahiler ve benzer yazılı örnekler üzerinde düşündüm.”

“Peki neleri seçtiniz?”

“Yeni Ahit’ten bölümleri.”

“Hangi bölümler?”

“Şey...” Blöndal’ın art arda gelen soruları Tóti’nin sinirlerini bozmuştu. “Yuhanna. Korintliler,” diye kekeledi.

Blöndal göz ucuyla Tóti’ye bakarak yazmayı sürdürdü.

“Onunla duanın önemi hakkında konuşmaya çalıştım. Benden gitmemi istedi.”

Blöndal gülümsedi. “Şaşırmadım. Dava sırasında özellikle tanrısızlığıyla yer etmişti kafamda.”

“Aa, hayır. Hıristiyanlık konusunda çok bilgili olduğu anlaşılıyor.”

“Eminim Şeytan da yeterince bilgilidir,” diye karşılık verdi Blöndal. “Rahip Jóhann, Fridrik Sigurdsson’un okuması için Çile İlahileri’ni[15] seçmiş. Bir de Esinlenmeleri... Bunlar daha teşvik edici.”

“Belki. Ancak...” Tóti oturduğu sandalyede dikleşti. “Açıkça görüyorum ki hükümlü dinsel dersler almaktansa, ölüm hakkında bilgilenerek Tanrı’yla olan buluşmasına hazırlanmak istiyor.”

Blöndal kaşlarını çattı. “Hükümlüyü Tanrı’ya ne şekilde hazırlayacağınızı sorabilir miyim, Rahip?”

Tóti boğazını temizleyerek, teleği yavaşça önündeki masanın üzerine koydu.

“Korkarım, biraz sıra dışı bulacağınız bir yoldan.”

“Söyleyin ki korkunuzda haklı olup olmadığınızı birlikte anlayalım.”

Tóti duraksadı. “Vardığım kanıya göre, onun ruhunu örten perdeyi kaldırmanın en iyi yolu, bir papazın cehennem korkusu salan sert söylemi değil, bir arkadaşın anlayışlı ve ilgili yaklaşımı olacaktır, sayın Bölge Komiseri.”

Blöndal dik dik baktı. “Anlayışlı bir arkadaş mı? Ciddi olmadığınızı umuyorum.”

Tóti kızardı. “Korkarım yanılmıyorsunuz, efendim. Hükümlüye ısrarla vaaz verme çabalarım her seferinde ters etki yarattı. Onun yerine, ben, ben... Ben, onu geçmişini anlatması için teşvik ettim. Ona söylev vermektense, bıraktım benimle

konuşsun. Yapayalnız geçirdiği yaşamını anlatacağı son dinleyici olmaya çalıştım.”

“Onunla birlikte dua ettiniz mi?”

“Onun için dua ettim.”

“Kendi kendine mi ediyor duayı?”

“Yalnızken dua ettiğine inanmıyorum. O yakında ölecek, efendim.”

“Evet, Rahip. Ölecek.” Blöndal dudaklarını birbirine bastırarak elindeki teleği yavaşça masaya bıraktı. “Hak ettiği için, şüphesiz ki ölecek.”

O sırada kapı vuruldu. “Ah,” dedi Blöndal, başını kaldırarak. “Sæunn. İçeri gir.”

Gergin görünen bir hizmetçi kız elinde tepsiyle odaya girdi.

“İstersen masanın üzerine bırakabilirsin,” dedi Blöndal, kızın kahve, peynir, tereyağı, tütsülenmiş et ve yufka ekmeğini yerleştirişini izlerken. “Açsanız yiyin.” Blöndal hemen koyun eti parçalarını tabağına doldurmaya başladı.

“Teşekkür ederim, değilim,” dedi Tóti. Bölge Komiseri kocaman bir ekmek parçasıyla peyniri ağzına tıktı. Komiser lokmasını yavaş yavaş çiğnedi, yuttu ve çıkardığı mendille parmaklarını sildi.

“Yardımcı Rahip Thorvardur. Arkadaşlığın bu katil kadını doğruluk ve pişmanlık yoluna sokacağını düşünmeniz hoşgörülebilir. Gençsiniz, deneyimsizsiniz. Bu yüzden anlayışla karşılayabilirim.” Bölge Komiseri yavaşça öne eğilerek dirseklerini masaya dayadı.

“Sizinle açık konuşacağım. Agnes Magnúsdóttir geçen yılın mart ayında Fridrik Sigurdsson’u Illugastadir’deki ahıra sakladı. Natan Ketilsson, Geitaskard çiftliğinden yanında işçi Pétur Jóhsson’la birlikte geri döndüğünde-”

“Affedersiniz sayın Bölge Komiseri, ama sanırım bu anlattıklarınızı-”

“Ayrıntılarıyla bildiğinizi hiç sanmıyorum,” diye sözünü kesti Blöndal. “Natan, Bölge Memuru Worm Beck’e bakmak için gittiği Geitaskard’dan evine dönmüştü. Worm çok hastaydı. Natan, Illugastadir’e kitaplarına başvurmak ve -anladığım kadarıyla- biraz daha ilaç almak için dönmüştü; Pétur da onunla birlikteydi. Saat geç olmuştu, Rahip. Geceyi Natan’ın evinde geçirip, sabah yola çıkmaya karar verdiler.

“O akşam Agnes, Katadalur’dan gizlice gelen Fridrik’i ahıra sakladı. Natan’ı öldürüp kış boyunca biriktirdiği parayı çalmayı planladılar ve bunu gerçekleştirdiler. Agnes, Fridrik’i çağırmadan önce adamların uyumasını bekledi. İki savunmasız adama karşı soğukkanlılıkla düzenlenmiş bir saldırıydı bu.”

Blöndal sözlerinin Tóti’nin üzerinde yaptığı etkiyi ölçmek için durakladı.

“Fridrik, cinayeti işlediklerini itiraf etti, Rahip. Bir çekiç ve yeni bileylenmiş bir bıçakla büyükodaya giderek önce Pétur’u öldürdüğünü, tek bir çekiç darbesiyle kafatasını ezdiğini itiraf etti. Ya onun Natan olduğunu sandı ya da arkasında bir şahit bırakmak istemedi. Bilemiyorum. Ama sonra Natan’ı öldürmeye kalkıştığı kesin. İtirafında, çekici Natan’ın kafasına vurmak üzere kaldırdığını, hedefi ıskaladığını ama bir kemik çatırtısı duyduğunu söyledi. Nitekim, Rahip, sonradan cesette yapılan incelemede Natan’ın kolunun kırılmış olduğu ortaya çıktı.

“Fridrik’in bana anlattığına göre, Natan bilinçsiz bir acıyla ve uyku sersemi uyanmış. Kendisini hâlâ Geitaskard’da sanıyormuş, Fridrik’in de arkadaşı Worm olduğunu düşünmüş.

“Fridrik dedi ki: ‘Agnes’le beni odada görünce Natan durmamız için yalvardı, ama biz o ölene kadar durmadık.’ Sözlerine dikkatinizi çekerim Rahip. ‘Agnes ve ben.’ Fridrik, Natan’ın bıçakla öldürüldüğünü söyledi.”

“Onları Agnes öldürmedi o zaman.”

“Odada olduğu tartışma götürmez, Rahip.”

“Ama silaha elini sürmemiş.”

Blöndal sandalyesinde geriye doğru yaslanarak parmak uçlarını birleştirdi. Gülümsedi. “Fridrik cinayetleri itiraf ettiğinde henüz tövbeli değildi, Rahip. Tanrı’nın isteğini yerine getirdiğini sanıyordu. Natan’ın geçmişte işlediği günahlar yüzünden bunu hak ettiğini düşünerek her iki cinayeti de üstlendi. Ben olayların pek de onun söylediği gibi olduğunu düşünmüyorum.”

“Siz Natan’ı Agnes’in öldürdüğünü düşünüyorsunuz.”

“Onun geçerli nedenleri vardı, Rahip. Fridrik’inkilerden daha geçerli.” Blöndal parmağını tabağında kalan kırıntıların üzerinde gezdirdi. “Pétur’u Fridrik’in öldürdüğüne inanıyorum. Çekiç ağır bir alettir, üstelik adam tek darbeyle öldürülmüş.

“Fridrik, Natan’ın uyanıp ona ne yaptıklarını gördüğünü söyledi. Sanırım o sırada Fridrik telaşa kapıldı, Rahip. Olay gecesi onun henüz on yedi yaşında olduğunu unutmayın lütfen. Bir delikanlı. Ayrıca bir cani, kesinlikle. Natan’la aralarında bir tür düşmanlık olduğu ortaya çıktı. Ama düşünün, Rahip...” Blöndal eğilerek yaklaştı. “Bir insanı parası için öldürmek nasıl bir şeydir? Hayatını bağışlamanız için size yalvardığını düşünün. Siz olsanız durumu yetkililere bildirmeyeceğini söyleyen ve ne kadar tutarsa tutsun size diyetini ödeyeceğine söz veren birinin yaşamına kast eder miydiniz?”

Tóti’nin boğazı kurumuştu. “Böyle bir şeyi tahayyül dahi edemem.”

“Ben etmek zorundayım,” dedi Blöndal. “Ediyorum da. Bence Natan’ın

uyandığını ve hayatını bağışlaması için ona yalvardığını görünce Fridrik telaşa kapılarak bocaladı. Parasını istiyordu ve şüphesiz o sırada para önerisi de yapıldı.” Sesini alçaltmıştı. “Ben Agnes’in bıçağı alıp Natan’ı öldürdüğüne inanıyorum.”

“Ama Fridrik böyle bir şey söylemedi.”

“Natan bıçaklanarak öldürüldü. Fridrik bir çiftçinin oğluydu; hayvanların bıçakla nasıl öldürüleceğini bilirdi. Gırtlakları kesilerek.” Blöndal masanın üzerinden eğilerek parmağını Tóti’nin boğazına bastırdı. “Buradan...” Tırnağını Tóti’nin derisinde kaydırdı. “Buraya kadar. Ama boğazı kesilmemişti. Karnından bıçaklanmıştı. Bu durum, hırsızlıktan daha alçakça nedenlere işaret ediyor.”

“Neden Sigga değil peki?” Tóti zayıf bir sesle sordu.

Blöndal kafasını salladı. “Konuşmak için yanıma çağırdığımda gözyaşlarına boğulan on altı yaşındaki hizmetçi kız mı? Sigga yalan söylemeye bile yeltenmedi. Nasıl söyleneceğini bilemeyecek kadar kıt akıllı ve genç biri. Bana her şeyi anlattı. Agnes’in nasıl Natan’dan nefret ettiğini, Natan’ın genç kıza olan ilgisini Agnes’in nasıl kıskandığını. Sigga parlak biri değil, ama o kadarını anlamış.”

“Ama kadınların kıskançlık yüzünden cinayet işlemeleri sıradan bir şey değil, Bölge Komiseri.”

“Cinayetin biraz alışılmadık olduğunu kabul ediyorum, Rahip. Ama Agnes’in yaşı Sigga’nınkinin iki katı. Bütün ömrünü geçirdiği vadiden kalkmış, Illugastadir’e gitmiş. Oldukça uzak bir mesafe. Neden? Belli ki yalnızca çalışmak için değil; buradaki fırsatlar daha uygundu. Şüphesiz başka bir şey vardı, Agnes’in gidip Natan Ketilsson’a çalışması için başka bir neden.”

“Kesinlikle anlayamıyorum, sayın Bölge Komiseri,” dedi Tóti.

Blöndal burnunu çekti. “Açık konuşacağım için kusuruma bakmayın, Rahip. Agnes daha fazlasını hak ettiğini düşünüyordu. Evlenmeyi umuyordu, diyebilirim. Natan ise umursamaz bir insandı. Bu vadi onun artığı piçlerden geçilmiyor.”

“Verdiği sözü tutmamış mı?”

Blöndal omzunu silkti. “Agnes’e bir söz verdiğini kim demiş? Anladığım kadarıyla, Agnes adamı baştan çıkardığı sanısına kapılmış. Ama Natan, Sigga’nın şeyini, yani ilgisini tercih etmiş, genç kızın tanıklığı o yönde.”

“Dava sırasında bu da konuşuldu mu?”

“Çirkin bir konu. Ama cinayet davaları çirkin konulardan oluşur.”

“Siz Agnes’in reddedildiği için mi Natan’ı öldürdüğüne inanıyorsunuz?”

“Rahip, yanında silah olarak bir çekiç bulunan on yedi yaşında sıradan bir

hırsız, her şeyden korkan on altı yaşında hizmetçi bir kız ve karşılık bulamadığı arzuları nefrete dönüşen evde kalmış bir kadın var elimizde. İçlerinden biri Natan Ketilsson'u bıçakladı."

Tóti'nin başı döndü. Önündeki masanın köşesinde duran teleğe odaklandı.

"Buna inanamıyorum," dedi, neden sonra.

Blöndal içini çekti. "Agnes'in kendisiyle ilgili anlattığı hikâyelerde suçsuzluğunu gösteren bir delil bulamayacaksınız, Rahip. O kadın, duyguları laçkalaşmış ve ahlaki değerlerden yoksun biri. Yaşını almış birçok hizmetçi kadın gibi o da yalancılık konusunda deneyimli ve sizin vicdanınızı sızlatacak bir hayat hikâyesi kurguladığına da hiç şüphem yok. Ben onun söylediği tek bir sözcüğe bile inanmazdım. Benim yüzüme karşı, tam da burada, bu odada yalan söyledi."

"Dürüst görünüyor oysa," dedi Tóti.

"Öyle olmadığına sizi temin ederim. İnatçı bir at nasıl kırbaçlanırsa, Tanrı'nın sözlerini de o kadına karşı öyle kullanmalısınız. Başka türlü hiçbir yere varamazsınız."

Tóti yutkundu. İnce soluk bedeniyle Kornsá'nın karanlık köşelerinde manevi annesinin ölümünü anlatan Agnes'i düşündü.

"Bütün gücümü onun kefaretini ödeyebilmesi için harcayacağım, sayın Bölge Komiseri."

"İzin verin, size yol göstereyim, Rahip. Size Rahip Jóhann Tómasson'un Fridrik için yaptıklarını anlatayım."

"Tjörn'deki papaz."

"Evet. Fridrik Sigurdsson'la, ilk kez onu tutuklamaya gittiğimde karşılaştım. Geçen yılın mart ayında, Illugastadir'deki yangını haber almamdan ve Natan ile Pétur'un cesetlerini görmemden kısa bir süre sonraydı.

"Birkaç adamımla birlikte ailesinin Katadalur'daki evine gittik ve onu şaşırtıp yakalamak için evin arkasından dolandık. Çiftliğin kapısını Fridrik açtı. Adamlarımı derhal üzerine saldım. Onu zincirlediler. Öfkeli genç adam küfürlü, yoz bir dil kullanıyor ve bize güçlük çıkarıyordu. Adamlarıma karşı koymaya çalıştı. Kaçmaması için onu uyardığımda, herkesin duyabileceği bir sesle bağırarak, kafama bir kurşun sıkmak için dışarıdan silahını almadığı için pişman olduğunu söyledi.

"Adamlarım Fridrik'i Hvammur'a getirdi. Onun olayla bağlantısını anlatan Agnes ve Sigrídur'u daha önce sorguladığım gibi, Fridrik'i de sorgulamaya başladım. İnatçı bir tavırla, hiçbir şey söylemeyip sessiz kaldı. Sonradan ayarladığım Rahip Jóhann Tömasson'un onunla konuşup, iki kadının yardımıyla

adamları öldürdüğünü itiraf ettirmesine kadar da bir şey söylemedi. Fridrik, anlık bir öfkeye kapılıp cinayet işlemekle suçlanan birinden bekleneceği gibi tövbe etmiş ya da pişman olmuş bir adam değildi. Sürekli olarak Natan'a yaptığı şeyin gerekli ve adil olduğuna inandığını söylüyordu. Rahip Jóhann bana Fridrik'in bu suçlu tavırlarının doğrudan doğruya kötü yetiştirilmesinden kaynaklandığını belirtti. Açıkçası, oğlunu tutukladığımızda annesinin geçirdiği nöbetleri gördükten sonra, ben de Rahibin düşüncesini paylaşmaya başladım. Başka ne tür etkenler on yedi yaşındaki sıradan bir oğlanı, bir adamın kafasını çekiçle parçalayacak kadar kışkırtabilir?

"Fridrik Sigurdsson ahlak değerlerinden ve Hıristiyanlık öğretisinden uzak bir evde yetişti, Rahip. Tembellik, açgözlülük, kaba ve acemice eğilimler onun bu zayıf ruhunu ve maddiyat özlemini daha da pekiştirdi, ifadesini kaydettikten sonra, Fridrik'in uzlaşılması imkânsız bir kişiliği olduğuna kanaat getirdim. Çilli yüzü ve -siz lütfen üzerinize alınmayın, Rahip- kalleşliğin işareti olan kızıl saçlı görüntüsü de, o yöndeki şüphelerimi harekete geçirmişti. Thingeyrar'daki Birni Olsen'in gözetimine verirken, Fridrik'in gelişme gösterip düzeleceği konusunda çok az umudum vardı. Neyse ki Rahip Jóhann ile Olsen, oğlan konusunda benden daha fazla umut besliyorlardı ve her ikisi de, bu toplum için ne kadar vazgeçilmez olduklarını gösteren bir dinsel coşkunlukla onun ruhu üzerinde çalışmaya başladılar. Rahip Jóhann beni bilgilendirerek, çeşitli dualaların, dini kurallar gereği yaptığı mutat kınamanın yanında, iyilik ve ahlak konusunda örnek oluşturan Olsen ailesinin de etkisiyle, Fridrik'in işlediği suçtan dolayı pişmanlık duyduğunu ve gittiği yolun yanlış olduğunu anladığını söyledi. Fridrik günahları ve kendi elleriyle işlediği o korkunç suç için verilen idam cezasının haklılığı konusunda da açık ve dürüst bir biçimde konuşmuş. Verilen cezayı 'Tanrı'nın adaleti' olarak kabul etmiş. Bu duruma siz ne diyorsunuz?"

Tóti yutkundu. "Rahip Jóhanson'un da Bay Birni Olsen'in de gösterdikleri başarıyı övgüye değer buluyorum."

"Ben de öyle," dedi Blöndal. "Agnes Magnúsdóttir benzer bir tutumla suçundan pişmanlık duyuyor mu peki?"

Tóti duraladı. "Öyle bir şey söylemedi."

"Çünkü o hem ağzı sıkı, hem gizemli, hem de suçlu biri."

Tóti bir süre sessiz kaldı. Tek istediği oradan koşarak çıkmak, konuşmaları kapının altından Blöndal'ın odasına sızan ev halkının arasına karışmaktı.

"Ben acımasız bir adam değilim, Yardımcı Rahip Thorvardur. Ama içinde Tanrı korkusu olan biriyim. Bu bölge en kötüsünden suçlularla kaynıyor. Hırsızlar, haydutlar, şimdi de katiller. Bölge Komiseri olarak görev yaptığım

yıllar boyunca buradaki insanları günahkârlıktan ve ahlak bozukluğundan uzak tutan manevi sınırları gördüm. Benim sorumluluğum, hem siyasal hem de ruhsal bir utanç olan ve bu bölgede yıllarca cezasız kalan suçlular hakkında adaleti sağlamaktır.”

Tóti başını sallayarak kuğu teleğini yavaşça eline aldı. Ucundaki tüyler nemli parmaklarına yapışmıştı. “Siz, Agnes başkalarına ibret olsun istiyorsunuz,” dedi sessizce.

“Tanrı’nın adaletini yeryüzünde dağıtmak istiyorum,” dedi Blöndal, kaşlarını çatarak. “Beni bir kanun koruyucusu olarak görevlendiren yetkilileri, yükümlülüklerimi tam olarak yerine getirerek onurlandırmak istiyorum.”

Tóti duraksadı. “Duyduğuma göre, Gudmundur Ketilsson’un cellat olmasına karar vermişsiniz,” dedi.

Blöndal içini çekerek sandalyesinde arkaya yaslandı. “Başka hiçbir yerde, bu vadideki kadar gevşek ağızlı insanlar tanımadım.”

“Öldürülen adamın kardeşini sizin istetmiş olduğunuz doğru mu?”

“Kararlarımı size açıklamak durumunda değilim, Rahip. Cemaatin papazlarına hesap vermek gibi bir sorumluluğum yok. Ben Danimarka’ya karşı sorumluyum. Hesabımı Krala veririm.”

“Onaylamadığımı söylemedim.”

“Düşünceniz yüzünüzden açıkça okunuyor, Rahip.” Blöndal yeniden kalemini aldı. “Ama burada benim yaptığım işleri tartışmak için bulunmuyoruz. Sizinkileri tartışmak için buradayız ve söylemeliyim ki yaptıklarınız bende hayal kırıklığı yarattı.”

“Ne yapmamı istiyorsunuz?”

“Tanrı’nın sözlerine geri dönün. Agnes’inkileri unutun. Duymanızı gerektiren tek sözü itirafı olacaktır.”

Blöndal’ın çalışma odasını terk ederken, Rahip Tóti’nin kafası kazan gibiydi. Agnes’in soluk yüzünü ve karanlığın içinden gelen alçak sesini düşünmeden edemiyordu, bir de kızıl saçlı Fridrik’in elindeki çekici uyuyan bir adama karşı kaldırırkenki görüntüsünü. Agnes ona yalan mı söylüyordu? Tóti koridorda, süt kovalarıyla dışkı kaplarını taşıyan hizmetçi kadınların önünde, içinden gelen dayanılmaz istavroz çıkarma isteğini savuşturdu. Duvara dayalı ayakkabılarını çekip giydi.

Dışarı çıkınca rahatladı. Bulutlar yüzünden etraf loştu. Soğuk hava ve ahırın yakınındaki askılarda kurutulan balığın güçlü kokusu, Tóti’nin yaşadığı kafa karışıklığına iyi gelmiş gibiydi. Boğazında Blöndal’ın yağlı parmağını hissetti.

Kemik çatırtısını. Natan Ketilsson'un, hayatının bağışlanması için yalvarışını. Hasta düşsem de uzak dursam bu olaydan, diye geçirdi.

"Rahip!" Biri onu çağırıyordu. Dönüp baktı, Blöndal'ın hizmetçisi Karitas'ın telaşla ona doğru koştuğunu gördü. "Paltonuzu unutmuşsunuz, efendim."

Tóti gülümseyerek giysiyi almak için kolunu uzattı, ama kadının başka bir derdi vardı. Tóti'yi yakınına doğru çekti, yere bakarak fısıldadı.

"Sizinle konuşmam gerekiyor."

Tóti şaşırdı. "Efendim?"

Kadın "Şşş," diyerek taşın üzerinde balık temizleyen uşaklara bir göz attı. "Benimle gelin. Ahıra."

Tóti başıyla onaylayarak paltosunu aldı, ahıra doğru isteksizce ilerledi. İçerisi karanlıktı ve önceden temizlenmiş olmasına karşın ağır biçimde gübre kokuyordu. Bütün hayvanlar otlamaya götürüldüğü için ahır boştu.

Rahip arkasını dönünce Karitas'ın kapı girişindeki karaltısını gördü.

"Böyle gizli saklı iş çevirmek istemezdim, ama..." Tóti kendisine yaklaşan kadının sıkıntı içinde olduğunu fark etti.

"Sizi böyle zorla alıkoymuş gibi oldum ama bir daha fırsat bulacağımı sanmıyorum." Tóti, Karitas'ın başıyla işaret ettiği tabureye oturdu.

"Siz Agnes Magnúsdóttir'le ilgilenen Rahipsiniz, değil mi?"

"Evet," dedi Tóti, kuşkuyla.

"Ben Illugastadir'de çalıştım. Natan Ketilsson'la. 1827'de, tam da Agnes çalışmak için geldiği zaman ayrıldım oradan. Evin kâhyası olarak benim yerime geçecekti. Şey, en azından Natan'ın bana söylediği buydu."

"Anlıyorum. Sizin bana söylemek istediğiniz nedir peki?"

Karitas doğru sözcükleri bulmaya çalışır gibi durakladı. "'Bir arkadaşın ihaneti bir düşmanınkinden çok daha kötüdür,'" dedi sonunda.

"Anlayamadım?"

"Gisli Sursson'un Masalı'ndan[16] bir bölüm." Karitas açık olan kapı girişine dönerek, kimsenin gelip gelmediğine baktı. "Ona verdiği sözü tutmadı," diye fısıldadı.

"Söz mü?"

"Natan, Agnes'e söz vermişti; benim yerime o geçecekti, ama Agnes gelmeden hemen önce Sigga'nın kâhya olmasına karar verdi."

Tóti şaşırmıştı. Blöndal'ın verdiği teleği dalgın dalgın okşayarak elinde tutuyordu hâlâ.

"Sigga gençti, Rahip. On beş-on altı yaşlarındaydı. Onun emri altında çalışmanın Agnes'i utandıracağını Natan biliyordu."

“Korkarım ne demek istediğinizi anlamıyorum, Karitas. Natan neden önce Agnes’e söz verip de sonradan vazgeçerek işi onun yarı yaşındaki deneyimsiz bir kıza bıraksın?”

Karitas omzunu silkti. “Natan’ı tanır mıydınız Rahip?”

“Hayır, hiç tanışmadık. Ama anladığım kadarıyla, bu vadideki hemen herkes onu tanıyor.” Gülümsedi. “Onunla ilgili epey karışık yorumlar duyuyorum. Kimi büyücü olduğunu söylüyor, kimiyse iyi bir hekim olduğunu.”

Karitas, Rahibin gülümsemesine karşılık vermedi.

“Ama siz, onun Agnes’i kandırdığını düşünüyorsunuz, değil mi?”

Karitas terliğini yerdeki samanlara sürttü. “Ben yalnızca... Buradaki insanlar Agnes’in adını karaladılar, bu da beni huzursuz ediyor.”

Tóti duraksadı. “Bunu bana neden anlatıyorsunuz, Karitas?”

Kadın eğilerek Rahibe yaklaştı. “Ben, artık Natan’a dayanamadığım için Illugastadir’i terk ettim. O... O, insanlarla oyuncak gibi oynardı.” Daha da yaklaştı, dudakları titriyordu. “Bunlar onu eğlendiriyor gibiydi. Onun yanındayken ne yapacağımı bilemezdim. Bana bir şey söyler, sonra tam tersini yapardı. Kiliseye gitmek için ondan izin almam gerektiğindeyse... Şey.” Kadın, Tóti’ye çekinerek baktı. “Ben iyi bir Hıristiyanım, Rahip ve size yemin ederim, inançsızlıkla böyle kendinden geçen bir adamı ömrümde görmedim.” Karitas yüzünü buruşturarak girişe doğru baktı. “Sizinle konuştuğumu Blöndal’a söylemeyeceksiniz, değil mi?”

“Tabii ki hayır. Ama Natan’la ilgili bana söylediklerinizin ne işe yarayacağını anlamıyorum. Onunla ilgili yorumların farklı olduğunu görebiliyorum, ama inançsız fesat kumkumaları olsalar bile, gecenin bir yarısında bıçaklanmayı hak etmiyorlar.”

Karitas şaşırmıştı. “Fesat kumkuması mı?” Dikkatle baktı. “Agnes, Natan’la ilgili bir şey söyledi mi size?”

“Hayır. Onunla ilgili konuşmuyor.”

“Blöndal ne dedi?” Kafasını çiftlik evinden tarafa çevirdi.

“Adını Şeytan’ın koyduğu yönündeki boş inanç dolu konuşmalar dışında, onunla ilgili güvenilir bir şey duydum diyemem.”

Karitas hafifçe gülümsedi. “Evet, öyle söylerler. Ama Blöndal hiçbir zaman onun hakkında kötü konuşmaz. Natan onun karısını iyileştirdi.”

“Karısının hasta olduğunu bilmiyordum.”

“Ölüm döşeğindeydi. Blöndal, Natan’a epey de bir para ödedi. Ama parası boşa gitmedi. Natan Ketilsson, Blöndal’ın karısını cennetin kapısından alıp geri getirdi.”

Tóti birden öfkelendi. Ayağa kalkarak pantolonundaki samanları ve tozları silkeledi. “Gitmeliyim.”

“Blöndal’a sizinle konuştuğumu söylemeyeceksiniz, değil mi?”

“Hayır.” Tóti gülümsemeye çalıştı. “Karitas, size iyilikler diliyorum. Tanrı sizi korusun.”

“Natan’la ilgili Agnes’le konuşmalısınız, Rahip. Bence, kendilerini tanıdıklarından daha iyi tanıyorlardı birbirlerini.”

Tóti şaşkınlıkla kapıdan geri döndü. “Onu kendiniz ziyaret etmek ister miydiniz?”

Karitas boğuk bir sesle güldü. “Blöndal karnımı yarıp içimi boşaltır, sonra da duvara asıp kurutur beni. Ayrıca, Agnes geldiği zaman ben çoktan Illugastadir’den ayrılmıştım. Gına gelmişti artık.”

“Anlıyorum.” Tóti kadına kısa bir süre baktı, ardından elini çabucak şapkasının ucuna götürdü. “Tanrı sizinle olsun.” Avludan atını almak üzere dışarı çıktı ve bindikten sonra el sallamak için ahırın girişinde duran Karitas’a döndü. Kadın ona karşılık vermedi.

*

Hasat bitti. Haftalar süren sıkıntılı diş gıcırdatmalarının ardından, artık herkes ağzını yemek, içmek ve söyleşmek için açmaya can atıyor. Ben mutfakta, hasat kutlamaları için gelmeye başlayan konuklara koyun eti pişiren Margrét’e yardım ediyorum. İşimiz yoğun, düşüncelere dalmaya zaman yok. Kızlar burada değil (Kristín’le birlikte böğürtlen ve karayosunu toplamak için dağdaki fundalığa gönderildiler); bu yüzden peynir suyunu seyreltmek, tereyağını çırpmak, erkeklere hizmet etmek ve avluda kuruyan çamaşırları komşulara iç giysilerimizle yakalanmadan toplamak Margrét’le bana kaldı. Birden kızların yokluğunu fark edince şaşırıyorum; sanırım Lauga’nın huysuz buzağılar gibi fıldır fıldır dönen gözlerine ve Steina’nın beni bir gölge gibi izlemesine iyice alışmışım. “Seni tanıyorum,” demişti gitmeden önce. “Birbirimize benziyoruz.”

Ben Steina gibi değilim. Evet, o da mutsuz ama benim gibi değil. Ben onun yaşındayken hayatımı kazanmak için Gudrúnarstadir’de çalışıyor, oradaki -her biri de işaret direkleri gibi cılız ve güçsüz olan- beş çocuğa bakıyor, temizlik yapıyor, yemek pişiriyor ve neredeyse düşüp bayılıncaya kadar hizmet ediyordum. Ellerim her zaman dirseklerime kadar salamura suyuna, süte, tütsüye, gübreye ya da kana bulanmış olurdu. Gudrúnarstadir’deki ailenin en küçüğü olan Indridi’nin doğumunda zavallı annesinin elini tutuyor, düğüm

olmuş göbek kordonunu kesiyordum. Steina bu dünyada ne görmüş ki? Onun yaşındayken ben yalnızdım, geceleri uyuduğumu sanarak geceliğimin ucunu kaldırmaya yeltenen ağzı bozuk uşağı engellemek için sürekli tetikte yatardım. Her zaman gizli kapaklı iş çevirmeye de çalışmazdı. Bir sabah derenin orada yakaladı beni, kollarımı arkaya büktü ve yere yatırıp yüzümü suyun içine bastırdı; o pantolonunu çözmeye çalışırken, ben orada boğulacağım diye korkuyordum. Acaba hiç Steina o uşak gibi birinin ağırlığı altında debelenmek zorunda kaldı mı? Acaba etekliğini kaldırmasını isteyen bir çiftçiye izin verip vermeme konusunda kararsız kaldı mı hiç? İzin verse çiftçinin karısının gazabına uğrayacak ve kadın evin bütün boktan işlerini ona yaptıracak, ama çiftçiyi reddedip etekliğini kaldırmazsa bu kez bütün kapılar yüzüne kapanacak ve karda kışta evsiz kalacak. Steina böyle bir seçim yapmak zorunda kaldı mı?

O bebeği, dünyaya gelişini gördüğüm diken saçlı oğlan çocuğu Indridi'yi, göbeğini kendi ellerimle kesişimden birkaç yıl sonra gömdüler. Konuşacak yaşa gelmişti. Acıktığının farkına varacak kadar büyümüştü. Ya ölü çocuklarla ilgili ne bilir Steina? O benim gibi değil. O, yaşam ağacının gövdesini görüyor yalnızca. Toprağın altında kıvrım kıvrım olmuş, taşları ve tabutları pençe gibi saran köklerini görmüş değil daha.

Indridi öldükten sonra çiftçiyi, karısını ve açlıktan çöp gibi kalmış çocuk yığınını geride bırakıp Gudrúnarstadir'den ayrıldım. Bir tavsiye mektubu ve Gilsstadir'e olan yolculuğumda yemem için iki yumurta verip öperek uğurladılar beni. O yumurtaları yolda karşılaştığım iki sarı saçlı kıza verdim.

Köpekleri koşturup oynasın diye çamur parçaları fırlatıp duran o tombul yanaklı genç kızların şimdi burada, Kornsá'da bana bekçilik ettiklerini düşündükçe gülesim geliyor.

Jón kızlara böğürtlen toplamaya gitmeleri gerektiğini ve hasat şenliğini kaçıracaklarını söylediğinde Lauga dehşetli bir yaygara kopardı. Bu müthiş somurtkan kız, daha akıllı olmakla birlikte, bana biraz Sigga'yı anımsatıyor. Jón onunla ve Steina'yla dün gece konuştu, benim uyuduğumu sanıyordu. "O, kötü bir biçimde de olsa Tanrısına kavuşmak zorunda," dedi. "Ailemizin yaşantısı sekteye uğramamalı. Sizin güvende olmanız gerek." Jón kızların bana acımalarını istemiyor. Benimle yakınlaşmalarını da istemediği için, hazır hava uygunken, onları bir süreliğine benden uzağa gönderdi. Varlığımdan geçici bir kurtuluş.

Yakında kış çökeceği için, bu güzel eylül sabahında güneş ışığından ne kadar yararlanırsak o kadar iyi olacağını düşünen Margrét, konukların bugün dışarıda yemek yiyeceklerini söylüyor. Dağlardaki çayırlar tütsülenmiş et rengine

dönüşmeye başlamış bile. Akşamlar, yeni yakılmış lambalardan yükselen balık yağı kokusuna bulanıyor. Yakında Illugastadir'de kıyıya vuran yosunların üzeri diken diken kırağıyla kaplanacak. Denize doğru uzanan kayalarda kümelenen foklar, dağlardan çöken kışı izleyecekler. At sırtındaki insanların koyun sürülerini bir araya getirmek için bağırış çağırışları duyulacak, ardından toplu kıyım başlayacak.

"Kornsá'daki herkese merhaba!" Çiftliğin girişinden gelen sese doğru dönen Margrét telaşlanıyor. "Burada kal," diyerek dışarı koşuşturuyor. Önce yükselip alçalan bir kadın sesi geliyor, ardından, çevresinde açık sarı saçlı, burnu akan çocukların kaynaştığı iri ve gebe bir kadın odaya giriyor. Zayıf, kül gibi soluk başka bir kadın onu izliyor. Çorbayı karıştırmakta olduğum ocaktan başımı kaldırıp onlara bakınca eliyle ağzını kapamış şişman kadının gözlerini bana diktiğini görüyorum. Çocuklar da şaşkın şaşkın bakıyorlar bana.

"Róslín, Ingibjörg, bu Agnes Magnúsdóttir," diyor Margrét içini çekerek.

Kötü göründüğümün farkında olarak reverans yapıyorum. Buhar saçlarımı ıslak alnıma yapıştırmış, önlüğümse etten dolayı kan içinde.

"Dışarı! Çocuklar, hemen dışarı!" Küçük çocuk topluluğu dışarı çıkarken, aralarından biri şiddetle hapşırıyor. Düş kırıklığına uğramış görünüyorlar.

Anneleriyse pek öyle değil. Róslín denilen kadın Margrét'e dönerek onu omzundan yakalıyor.

"Bu kadın buradayken mi çağırdın bizi!"

"Başka nerede olabilirdi ki?" Margrét öteki kadına, Ingibjörg'e bir bakış atıyor, her ikisinin de gözlerinde bir hinlik seziyorum.

"Bir günlüğüne de olsa Hvammur'da! Ambara kapatılmış halde!" Róslín bağırıyor. Yüzü kızarmış; öfkesi onu coşturmuş gibi.

"Kendi kendine halleniyorsun, Róslín. Erkenden doğuruvereceksin."

Kadının şişkin karnına göz atıyorum. Günü gelmiş gibi görünüyor.

"Kız olacak," diyorum, hiç düşünmeden.

Üç kadın bakakalıyor.

"Ne dedi o?" diye fısıldıyor Róslín, korkmuş görünüyor.

Margrét hafifçe öksürüyor. "Ne dedin, Agnes?"

Birden tedirgin oluyorum. "Bebeğiniz kız olacak. Biçiminden belli. Karnınızın yaptığı çıkıntıdan."

Ingibjörg ilgiyle beni inceliyor.

"Cadı!" diye bağırıyor Róslín. "Söyle bana bakmayı bıraksın." Hışımla odadan dışarı çıkıyor.

"Böyle bir şeyi nasıl bilebilirsin?" diye soruyor Ingibjörg. Sesi sevecen.

“Rósa Gudmundsdóttir söylemişti. Ülkenin batısında ebelik yapıyor.”

Margrét yavaşça başını sallıyor. “Ozan-Rósa... Arkadaş olduğunuzu bilmiyordum.”

Et pişmiş. Kaşığı bir fıçının üzerine koyup tencereyi çengelden almak için iki elimi birden kullanıyorum. “Değiliz,” diyorum.

Ingibjörg yanımdaki küçük tereyağı kabını alıp, başını Margrét’e doğru eğiyor.

“Umarım hanımın bir süreliğine dışarı çıkmana izin verir,” diyor gülerek. “Güneşi yüzünde hissetmen gerek.”

Margrét’le birlikte dışarı çıkıyor, ama sözcükleri onun arkasından odanın içinde asılı kalıyor. Güneşi yüzünde hissetmen gerek. “Ölmeden önce,” diye kendimi tutamadan yüksek sesle ekliyorum, korlaşmış ateşin cızırtısına doğru dönüp.

Konukların bazısı yayan bazısı da atla geliyor; kadınlar yemek taşıyor, erkekler çekinerek yeleklerinden ve paltolarından küçük kanyak şişeleri çıkarıyor. Masanın üzerine tabakları yerleştirdiklerini görüyorum, ama Margrét beni çoğu zaman mutfakta, komşuların gözünden uzakta çalıştırıyor. Süt şişeleriyle taze tereyağı kalıplarını masaya koyarken sessizleşiyorlar, yan gözle bana bakıyorlar.

Burada olmak istemiyorum. İçlerinde tanıdığım insanlar çıkacaktır, belki evlerinde çalıştığım çiftçiler ya da aynı yeri paylaştığımız hizmetçiler. Saç örgülerimin sıkılığından başım ağrıyor ve birden onları açmak için dayanılmaz bir istek duyuyorum, dağınık haliyle yürüyüp gitmek, güneşin altında sırtüstü yatmak istiyorum.

*

Tóti, Agnes’i süthanede tereyağı çırparken buldu.

“Eğlenceye katılmıyor musun Agnes?” diye sordu sessizce.

Kadın kafasını çevirmedi. “Burada daha çok işe yarıyorum,” dedi, yayık tokmağını kaldırıp kaymağın üzerine indirmeyi sürdürürken. Tóti tokmaktan gelen tekdüze sesin güzel olduğunu düşündü.

“Umarım seni rahatsız etmiyorumdur.”

“Hayır. Ama sakıncası yoksa, tereyağı olana kadar ara vermeyeceğim.”

Tóti kapının çerçevesine dayandı, Agnes tokmağı kaldırıp indirmeyi sürdürüyordu. Rahip bir süre sonra Agnes’in küçük odaya dolan hızlı ve sert soluğunu fark etti. Tokmağın ritmi ile giderek hızlanan soluk alıp verişi iç içe

geçmiş gibiydi. Tóti yüzünün kızardığını hissetti. Sonunda küçük fıçının içinden bir küt sesi duyulunca Agnes durdu ve tereyağını ayrandan ustalıkla süzdü. Agnes yağı yıkayıp biçimlendirirken ve tokacı vurarak kalan sıvıyı maharetle temizlerken, Tóti gözlerini kırpıştırarak onu izliyor, bir yandan da Blöndal'ın söylediklerini düşünüyordu. "Biri Natan Ketilsson'u karnından bıçakladı."

Tereyağı biçimlendirilip örtüye sarıldıktan sonra Tóti hava almak için dışarı çıkmayı önerdi. Agnes gergin görünüyordu, ama büyükodadan örgüsünü alıp Tóti'nin arkasından dışarı çıktı. Evin yanındaki çim kaplı yığının üzerine oturup çevredeki yetişkinlere ve çocuklara bakmaya başladılar; çiftçiler kanyaklarını içip sarhoş oluyor, kadınlar da koyu renk giysileriyle sıkış tıkış kümelenmiş dedikodu ediyordu. Kimi kadınlar bir bebeği nöbetleşe tutuyor ve ufaklığın yüzüne doğru gıdaklar gibi tuhaf sesler çıkarıyorlardı. Sesler bir süre sonra bebek ağlamalarına karışıyordu.

"Blöndal'la birlikteydim," dedi Tóti, neden sonra.

Agnes'in rengi attı. "Ne istiyormuş?"

"Seni dualara ve ilahilere yönlendirmek için daha çok zaman harcamamı, bu arada çok konuşmana da izin vermememem gerektiğini düşünüyor."

"Blöndal'ın dinsel cezalandırmalardan daha çok sevdiği bir tek şey var, o da kendisi, kendi sesi." Agnes'in sözcükleri haşindi.

"Karısını iyileştirmesi için Blöndal'ın Natan'ı tuttuğu doğru mu?"

Agnes ona temkinli bir bakış attı. "Evet," dedi yavaşça. "Evet, doğru. Natan kadının yaralarına lapa koymak ve kan almak için birkaç yıl önce Hvammur'a gitmişti."

Tóti başını salladı. "Blöndal, Fridrik'ten de biraz bahsetti bana. Anlaşılan, Birni Olsen'in gözetiminde ve Rahip Jóhann'ın danışmanlığında çok ilerleme kaydetmiş." Tepkisini ölçmek için Agnes'e baktı. Kadın gözlerini kıstı.

"Onun için de bir temyiz belgesi düzenleyecekler miymiş?"

"Bir şey söylemedi." Tóti boğazını temizledi. "Karitas adında bir hizmetçi sana selam söyledi, Agnes. Natan'la ilgili seninle konuşup konuşmadığımı sordu bana."

Agnes örgüsünü bıraktı, dişlerini sıkıyordu.

"Karitas mı?" Sesi çatladı.

"Blöndal'dan ayrıldıktan sonra benimle konuşmak istedi. Natan'la ilgili bana yardımcı olmak istiyordu."

"Peki ne söyledi onun hakkında?"

Tóti üzerinde enfiye kutusunu arandı, eline bir tutam döküp burnuna çekti. "Onun için çalışmaya katlanamadığını, Natan'ın herkesle oyuncak gibi

oynadığını söyledi.”

Agnes bir şey demedi.

“Bu vadide onun bir büyücü olduğunu, adını Şeytan’dan aldığını söyleyen insanlarla karşılaştım,” dedi Tóti.

“Çok bilindik bir hikâyedir. Epeyce de inanan vardır.”

“Sen inanıyor musun?”

Agnes boyunu ölçmek için bitmemiş çorabı iki dizinin arasında düzleştirdi. “Bilmiyorum,” dedi sonra. “Natan rüyalara inanırdı. Annesi geleceği görürdü, rüyaları da genelde çıkardı. Ailesi bu özellikleriyle tanınmıştı. Natan bana rüyalarımı anlattırır, onlara çok önem verirdi.”

Agnes avucunu çorabın üzerinde gezdirmeyi bırakarak başını kaldırdı. “Rahip,” dedi sessizce. “Sana bir şey anlatırsam bana inanacağına söz verir misin?”

Tóti yüreği göğsünden fırlayacakmış gibi hissetti. “Bana söylemek istediğin şey nedir, Agnes?”

“Buraya ilk kez beni görmeye geldiğinde, papaz olarak neden seni seçtiğimi sormuştun, ben de ırmakta bana yardım ettiğin için bir tür ödeşme, bir tür iyi niyet çabası olduğunu söylemiştim, anımsıyor musun?” Agnes alanın ucundaki insanlara şöyle bir göz gezdirdi. “Yalan değildi,” diye sürdürdü konuşmasını. “Evet, ırmakta karşılaştık. Ama sana söylemediğim, bizim daha önce de karşılaşmış olduğumuzdu.”

Tóti kaşlarını kaldırdı. “Üzgünüm Agnes. Anımsamıyorum.”

“Anımsayamazsın da. Çünkü biz bir rüyada karşılaştık.” Agnes, güleceğinden endişe ederek Rahibe baktı.

“Rüya mı?” Kadının açık renk gözleriyle kopkoyu kaşlarının arasındaki karşıtlık Rahibi bir kez daha etkiledi. Kimselere benzemiyor, diye düşündü.

Tóti’nin gülmeyeceğine emin olunca, Agnes örgüsüne geri döndü. “On altı yaşımdayken rüyamda kendimi taşlaşmış yanardağ püskürtülerinin üzerinde yalınayak yürürken görmüştüm. Düzlüğün her yanı karla kaplanmıştı. Kaybolmuş ve korkmuştum. Nerede olduğumu bilmiyordum, görünürde kimse yoktu. Çevrede kaya ve kardan başka hiçbir şey görünmüyordu, toprakta geniş yarıklar ve çatlaklar açılmıştı. Ayaklarım kanıyordu ama durmamam gerekiyordu. Nereye doğru olduğunu bilmiyordum ama elimden geldiğince hızlı yürüyordum. Sonra, tam korkudan öleceğimi sandığım sırada, genç bir adam belirdi. Şapkası yoktu ama papaz yakalığı takmıştı. Bana elini uzattı. Daha önce yürüdüğüm yönde ilerlemeye başladık (başka nereye gidebileceğimizi bilmiyorduk); hâlâ korku içinde olsam da, eli ellerimin arasındaydı ve bu bana

huzur veriyordu.

“Sonra birden toprak ayaklarımın altından kaydı, elim genç adamın elinden ayrıldı ve bir yarığın içine düştüm. Karanlığın içine doğru yuvarlanırken yukarı baktığımı ve yerin başımın üzerine kapandığını anımsıyorum. Toprak, ışıkla birlikte adamın yüzünü de dışarıda bıraktı. Yerin içine girdim ve sessizce gömüldüm, dayanılmazdı. Sonra da uyandım.”

Tóti ağzının kuruduğunu hissetti. “O adam ben miydim?” diye sordu.

Agnes başını evet anlamında salladı. Gözlerine yaş yürümüştü. “Çok sonradan, o gün Gönguskörd’de karşılaştığımızda dehşete kapıldım. Rüyamdan anımsıyordum seni ve öyle ya da böyle, artık yaşamıma girmiş olduğunu biliyordum; bu beni tedirgin etmişti.” Agnes burnunu giysisinin koluna sildi. “Yollarımız ayrıldıktan sonra adını öğrendim. Senin de baban gibi bir papaz olduğunu ve güneydeki okula gittiğini duyduğumda rüyamın doğru çıktığını, dolayısıyla üçüncü kez karşılaşacağımızı anladım. Natan bile üçte hayır vardır der, her şeyin üç kez olacağına inanırdı.”

“Ama bir yarıktan aşağı düşmüş değilsin, üstelik henüz karanlık da değil,” dedi Tóti.

“Şimdilik değil,” diye sessizce karşılık verdi Agnes, güçlükle yutkunarak. “Her neyse. Beni korkutan yarığın içindeki karanlık değildi. Sessizlikti beni asıl korkutan.”

Tóti düşünceliydi. “Bu dünyada da, ötekinde de bizlerin anlayamayacağı birçok şey oluyor. Ama anlayamıyoruz diye onlardan korkmak zorunda değiliz. Bu yaşamda emin olabileceğimiz çok az şey var Agnes. Bu da gerçekten korkutucu... Bilemediğim şeyler beni korkutmaz dersem, yalan söylemiş olurum. Ama bir de Tanrı var Agnes; dahası, içimizde Tanrı’nın sevgisi var ve bu sevgi bütün korkularımızı alıp götürüyor.”

“Ben böyle bir şeye kayıtsız şartsız inanamam.”

Tóti uzandı, çekinerek Agnes’in elini tuttu. “Güven bana Agnes. Ben yanındayım, rüyanda olduğu gibi. Elimi ellerinde hissedebilirsin,” diye ekledi.

Tóti, kadının ince parmaklarını, zayıf boğumlarını sıkıca tuttu. Kadından gelen kokuyu fark etti, taze ayranın biraz ekşimtırak ama hoş kokusunu. Derisinden mi geliyordu? Yoksa süthanenin kokusu muydu bu? İçinde beliren dayanılmaz isteğe, kadının parmaklarını ağzına sokma isteğine güçlükle karşı koydu.

Agnes, Rahibin düşüncelerinden habersiz, boşta kalan eliyle onun dizine hafifçe pat pat vurdu. “Yine de iyi bir papaz olacağından eminim,” dedi.

Tóti, Agnes’in elini okşadı. “Biliyor musun,” dedi, “Blöndal, sana gelmeme

izin vermeyecekti az kalsın.” Bir sırrı paylaşır gibi söylemişti bunu.

“Vermez tabii.”

“Bugün ona gittiğimde, beni seninle görüşmekten men edecek diye endişelendim.”

“Etti mi?”

Tóti kafasını salladı. “Sana vaaz vermem gerektiğini söyledi.”

Agnes, Tóti’nin kavradığı elini yavaşça geri çekince, Rahip onu gönülsüzce bıraktı. Yeniden örgüsünü örmesini izledi.

“Neden bana Natan’ı anlatmıyorsun?” diye sordu, biraz sertçe.

Agnes önlerindeki insanlara göz gezdirdi. “Onlara biraz daha yemek götürmem gerekir mi sence?”

“Gerekseydi, Margrét çağırırdı seni.” Tóti terli avuçlarını pantolonuna sildi. “Lütfen anlat, Agnes. Blöndal burada değil.”

“Tanrı’ya şükür ki değil.” Agnes derin bir soluk aldı. “Natan’la ilgili sana ne anlatmamı istiyorsun? Illugastadir’de işverenim olduğunu biliyorsun. Buradaki insanlardan onun kişiliğiyle ilgili yeterince şey duymuş olduğun da kesin. Daha başka ne öğrenmek istiyorsun?”

“Ne zaman tanıştınız?”

“Natan Ketilsson’la ilk kez, ben Geitaskard’da çalışırken karşılaştık.”

“Nerede bu Geitaskard?”

“Langidalur’da. Hizmetçi olarak çalıştığım altıncı çiftlik. Burayı Worm Beck işletiyordu. Bana iyi davranırdı. Doğuda Fannlaugarstadir’de, sonra da Búrfell çiftliklerinde çalışmıştım. Seninle ilk o zaman, ben Búrfell’e doğru giderken karşılaşmıştık Rahip; beni ırmağın karşısına geçirdiğin zaman hani. Babam olduğu söylenen Magnus Magnússon’un o çiftlikte çalıştığını duymuştum, onunla kalabileceğimi düşünerek gittim oraya.

“Ama uzun süre kalmadım orada. Magnús iyi yürekli biriydi, ama Magnúsdóttir adını ondan aldığımı anlatınca deliye döndü, annemin Magnússon adını kötüye çıkardığını ve onun yüzünden çektiği sıkıntıların haddi hesabı olmadığını söyledi. Bu olaylardan sonra orada kalmak istemedim. Magnús öteki çalışanlarla birlikte kalmam için bana bir yatak hazırladı, ama arada sırada bana baktığını, anneme olan benzerliğimden dolayı tuhaf bir ifadeyle beni izlediğini görebiliyordum. Oradan ayrılmadan önce bana biraz para verdi. Ömrümde ilk kez o zaman paraya dokunmuştum.

“Geitaskard’a gitmeye karar verdim. Sabahın çok erken bir saatinde yürüyerek yola çıktım, beyaz ırmak Blanda’dan aşağı doğru ilerlerken doğudaki bir dağ geçidinden gelen birtakım insanlar gördüm. Beni ve çoğunlukla öteki

hizmetçilerden oluşan yoldaşlarımı aralarına alarak kendilerini tanıttılar. İçlerinden biri, artık kocaman olmuş küçük kardeşim Jóas çıkmaz mı! O farkına varmasa birbirimizi tanıyamayacaktık bile. Elimi sıkıca tutarak bana abla diye seslendi. Gözlerindeki yaşları görünce ötekiler onunla alay ettiler. Ben de Jóas'ı yeniden bulduğuma sevinmiştim, ama kanyak koktuğunu fark ettim, kılığının derbederliği de gözümden kaçmadı. Uşak olarak çalıştığını söyledi bana, ama tavsiye mektubu yoktu, üstelik buralarda sıklıkla karşılaşılan yersiz yurtsuz serserilerin gergin bakışlarını gördüm gözlerinde. İçimden bir ses, Jóas'ın iyi durumda olmadığını söylüyordu ve bunu görmek yüreğimi yakıyordu. O sabah Geitaskard'a varana dek konuştuk. Onun çocukluğu da benimkinden parlak geçmemişti. Beni Kornsá'ya bıraktıktan kısa bir süre sonra, annem onu da terk etmiş; Jóas da vadide oradan oraya itilip kakılmış. Annemiz Ingveldur'un nerede olduğunu bilmiyor, cehennemde bile olsa umursamadığını söylüyordu. İki fukara, böylece buluşmuştuk, ama onun durumu daha kötü görünüyordu. Okuma yazması yoktu, ona öğretmeyi önerdiğimde öfkelenmiş ve hava atmamamı söylemişti bana.

"Büyük bir çiftlik olan Geitaskard'a, iyi kötü bir iş bulup bulamayacaklarına bakmak için gittiklerini söyledi bana. Yanındaki arkadaşlarının arasında bir tane bile temiz yüzlüsü yoktu, hepsi yağlı ve pisti. Jóas, benim gibi bir iş ayarlamış değildi kendisine, ama ben Worm'un önünde ona kefil olunca o da işe alındı. O günler iyi günlerdi; birbirimizi pek tanımasak da, bir aile gibiydik ve iyi bir çiftlikte çalışıyorduk. Geitaskard'da yiyecek boldu, Gudrúnarstadir ya da Gafl gibi değildi; Gilsstadir bile böyle değildi. O çiftliklerde, küçük çocuklara içyağından yapılmış mumları yedirmekten başka seçeneğimin kalmadığı zamanlar olmuştu, bense kaynatılmış deri yemek zorunda kalmıştım kaç kez. Oysa Geitaskard'daki hizmetçiler kendilerine de zaman ayırabiliyorlardı. Onca ineğin, atın, tereyağının, otun ve karnının doyması için verilen kalın kalın etlerin bulunduğu bir yerde iyi olmaz mı insan. Orada başka bir hizmetçi kızla, María Jónsdóttir'le arkadaşlık da kurdum. Hiçbir zaman çok arkadaşım olmadı, ama benim gibi kimsesiz bir muhtaç olan María'yla iyi anlaşmıştık.

"Jóas, Geitaskard'ı sevmiş gibiydi; bunu görmek beni mutlu ediyordu. Sarkık suratlı, çelimsiz, pantolonları lekeli ve saçları bitli arkadaşlarıyla bir çete gibiydiler. Jóas'ın kafa derisi kaşınmaktan soyulmuştu. Worm kimi çalışanları daha bir hafta geçmeden kovmuştu (onları ahırın arkasında uyurken yakalamıştı); geri kalanlar da fazla dayanamadı. Ötekilerden biraz daha iyi bir insan olduğu için mi, yoksa onun yanında bulunduğumdan mı, bilemiyorum, ama Jóas onu temizlememe ve saçlarından bitlerini ayıklamama izin vermişti,

üstelik sıkı çalışıyordu. Geceleri kendimize zaman ayırmaya fırsat bulduğumuzda, konuşurduk. Benimle ilgili hikâyeler duyduğunu anlatmıştı. Sağda solda beni soruşturmuş ve çalışmak için Gudrúnarstadir'e gittiğimi öğrenmiş. Beni orada bulmaya çalışmış, ama o çiftliğe vardığında oradan ayrıldığımı öğrenmiş; nereye gittiğimi de anımsayamamışlar. Kardeşimin beni arayıp bulmaya çalışması beni ağlatmıştı ama ona belli etmedim. Onun da bir çocuğu olmuş, küçük bir kız. Annesi hizmetçiymiş. Ama bebeğin ölü doğduğunu söyledi bana. Kadın umursamamış bile. Zavallı ölmüş kardeşimiz Helga'yı anlattım ona; o da cenazesine gittiğini, Helga'nın babası çiftçi Jónas'ın, Jóas'ı terk eden fahişenin hesabına kendisine bir miktar para verdiğini söyledi. Jóas, annemizin iyi biri olmadığı konusunda ısrar ediyordu; iki çocuğunu kilisenin merhametine bıraktığını, oysa kilisenin tutumuna asla merhamet denemeyeceği ili, dolayısıyla onun cehennemin dibine kadar yolu olduğunu söyledi ve daha bir sürü şey... Annem hakkında tıpkı Magnús gibi konuşuyordu; bu yüzden bir gece kavga ettik. Uyandığımda Jóas kayıplara karışmıştı. Magnús'un bana verdiği parayı da almıştı. Onu bir daha görmedim."

Bahçenin sonunda toplanmış kalabalıktan bir kahkaha sesi yükseldi. Tóti, iki adamın bir ineği salıverdiğini, ötekilerin de ineği yakalayıp gütmek için boşu boşuna uğraştıklarını gördü.

Agnes "O parayı saklıyordum," diye sürdürdü konuşmasını. "Evlendiğim zaman ruhsat masraflarını ödeyip bir arsa almak için kocama yardım edecektim, böylece saygın ve özgür olacaktık."

"Nişanlın mı vardı?" diye sordu Tóti.

Agnes gülümsedi. "Ah, Geitaskard'da bir uşak vardı. Daníel Gudmundsson. Benden hoşlanır, herkese nişanlı olduğumuzu ve evleneceğimizi söylerdi. Duruşmalarda da öyle söyledi, ama bu konuda nasıl ciddi olabildiğini anlayamadım. İkimizin de beş kuruş parası yoktu. Sonunda, bana iyi davrandığı sürece, nasıl istiyorsa öyle düşünsün dedim kendi kendime.

"Ben Illugastadir'deyken Daníel de orada çalışıyordu. Duruşmalara önce tanık olarak katıldı; sonra Blöndal neler olduğunu onun da bildiğini düşünerek Daníel'i mahkûm etti ve Danimarka'daki Rasphus'a[17] gönderdi."

"Ne olacağını biliyor muydu gerçekten?" diye sordu Tóti.

Agnes gözlerini örgü şişlerinden kaldırarak soğuk soğuk baktı.

"Bir kişi bile neler olacağını bilseydi, ben burada oturmuş seninle konuşuyor olur muydum? Ötekilerden herhangi biri, Daníel ya da Fridrik'in ailesi, neler olacağını bilebilselerdi, fıçıların üzerine kayışla bağlanıp öldüresiye kırbaçlanırlar mıydı?"

Kısa süreli bir sessizlik oldu.

Agnes derin bir soluk aldı. “Jóas’ın gidişinden sonra Geitaskard’da çalışmanın en iyi yanı María’ydı. Hiçbir zaman uzun süreli arkadaşlıklarım olmadı; bir çiftlikten ötekine sürüklendim durdum. Dinsel ödevlerini yerine getirmek isteyenler için de çalıştım, otlarına, koyunlarına ya da büyükbaş hayvanlarına göz kulak olacak genç bir kız arayanlar için de. Ama her zaman kendi kendimleydim. Başkalarıyla konuşmaktansa okumayı tercih ederdim.” Agnes başını kaldırdı. “Okumayı sever misin, Rahip?”

“Çok severim.”

Agnes geniş geniş gülümsedi ve Tóti ırmakta yardım ettiği kızı ilk kez anımsadı. Gözleri parlak, dudakları bütün dişlerini ortağa çıkaracak kadar ayrıktı; birdenbire daha genç görünmeye başladı, değişmişti. Rahibin göğsü hızla inip kalkmaya başladı. Gerçekten güzel biri, diye düşündü.

“Ben de,” dedi Agnes, sesi fısıltıya dönüşmüştü. “En çok masalları severim. Derler ya, *blíndur er bóklaus maður.* Gerçek kör, kitap okumayandır.”

Tóti içinden bir şeylerin yükseldiğini hissetti, bir çığlık ya da bir kahkaha. Agnes’e bakakalmıştı, öğle sonrası güneşinin ışınları kadının kirpiklerine değiyordu. Tóti, Blöndal’ın sözlerine şaşırdı. “Natan onu reddettiği için, Agnes adamı öldürdü.” Cümlenin belleğine kazınmış olduğunu fark etti.

“Genç bir kızken tarlaları kollamam için tutarlardı beni. O çiftliklerde bazen kitap da olurdu.” Eliyle arkalarındaki kayalık tepeleri gösterdi. “Kitapları alır, Kornsá Tepesi’ne çıkıp okurdum. Çiftlikten ve çiftlik işlerinden uzakta huzurla uykuya dalardım orada. Gerçi arada sırada yakalanıp cezalandırıldığım da olurdu.”

“Kiliseye kabul belgende çok okumuş ve bilgili olduğun yazıyor.”

Agnes sırtını doğrulttu. “Kiliseye kabul törenini sevmiştim; sıraların arasından geçip papazın önünde eğilmek için yürürken kutsal cemaat ve izleyiciler seni izler. Törene hazırlandığımı bilen çiftçilerle karıları kitap okuma diyemezlerdi bana. Kiliseye gider, zamanı varsa oradaki Rahiple çalışırdım. Beyaz bir elbise vermişlerdi, törenden sonra da gözleme yaptılar.”

“Ya şiir?”

Agnes kuşkuyla baktı. “Ne olmuş şiire?”

“Sever misin? Şiir yazar mısın?”

“Şiirlerimle pek övünmem. Rósa’nınkiler gibi değiller. Herkes onun şiirlerini bilir.” Omuzlarını silkti.

“Güzel oldukları için herkes bilir.”

Agnes karşılık vermedi. “Natan, Rósa’nın o yönüne tutkundu. Onun

sözcüklerle yapılar kurmasını severdi. Rósa, başkalarının yalnızca hissedebildiği şeyleri, yarattığı kendine özgü bir dille şiire dönüştürebiliyordu.”

“Natan’ın da bir ozan olduğunu duydum.” Tóti umursamıyormuş gibi davrandı. “Siz ikiniz de, Rósa ile Natan gibi şiirlerle mi konuşurdunuz? ”

“Rósa gibi değil, hayır. Ama biz de bir tür şiir diliyle konuşuyorduk.” Agnes bahçenin ilerisine doğru baktı. “Natan’la buna benzer bir günde tanışmıştık.”

“Hasat kutlamalarında mı?”

Agnes başını salladı. “Geitaskard’da. María’yla birlikte hizmet ediyorduk. Yemek ve içki getiriyor, arada kendimiz de takılıyorduk. María oradaki kişilerle ilgili bilinmesi gereken her şeyi bilirdi. Parmağıyla sürekli çiftçilerden birinin uşağının koca göbeğini gösterdiğini anımsıyorum, hiç de hoş olmayan şeyler söylüyordu belki ama gülmekten katılıyordum ben. Sonra dirseğimden yakaladığı gibi ahıra sürükledi beni ve az önce atıyla gelen Natan Ketilsson’u gördüğünü söyledi.

“Natan’ı önceden de biliyordum elbet. Her konuda ünlüydü, ama kiminle konuştuğunuza göre değişirdi bu konular. Rósa’yla olan ilişkisini herkes öğrenmişti. Çocuğunun, kocası Olaf’tan değil Natan’dan olduğunu herkes biliyordu. Natan kuzeyi baştan başa dolaşmıştı. Genç yaşındayken hastaları kan alarak iyileştirmek için gezermiş, sonra Kopenhag’a gitmiş; döndüğünde, herkes onun bir büyücü olduğunu söylüyordu. Kopenhag’da okuyan Blöndal’la o sırada arkadaş olduklarını, o yüzden de daha sonra yaptıklarından dolayı hiçbir zaman tutuklanmadığını anlatıyorlardı. Herkes Natan’ın bir hırsız olduğunu düşünüyordu; gençken hırsızlık suçundan kırbaçlanmış hatta. Ona o kadar az para ödemelerine karşın Natan’ın nasıl böyle çok parası olduğunu kimse açıklayamıyordu. Kimileri, birilerinin onun için hayvan çaldığına yemin ediyordu. Çok düşmanı vardı. Ama bu insanlar yanılıyorlar mıydı, yoksa yalnızca kıskançlıktan mı böyle konuşuyorlardı, bilmiyorum. Anlatılan hikâyelerin bini bir paraydı, üstelik Natan insanları merakta bırakmaktan da çok hoşlanırdı.”

“Peki ya senin Natan’la ilgili düşüncelerin neydi?”

“Ah, o sıralarda söyleyebileceğim pek bir şey yoktu. Erkek kardeşi Ketil bir seferinde beni baştan çıkarmaya çalıştıysa da, Natan’la daha önce karşılaşmamıştım. Ahırdayken María bana Natan’ın sonunda Rósa’yı terk ettiğini ve çiftliğini derleyip toplamaya çalıştığını söylemişti. Birçok insan bu konuda konuşuyordu; Rósa çok sevilirdi ve evli olmasına karşın, onu böyle acı içinde görmek herkesi üzüyordu. María, Worm’un Natan’la çok iyi arkadaş olduğunu ve denizin hemen yanındaki Illugastadir’i satın almasına yardım

ettiğini anlatmıştı. Çiftliğin çevresi fok ve deniz ördeği kaynıyordu, taşımayı göze alırsan deniz kıyısı da yalos doluydu. Natan'ın sonradan havalara girdiğini söyleyen María, kimsenin bilmediği bir nedenle, kendisine Ketilsson yerine Lyngdal dediğini anlatmıştı. İzlanda diliyle en ufak ilgisi olmayan tuhaf bir isim. María, Natan'ın belki de kendisini bir Danimarkalı gibi görmek istediğini düşünüyordu; bense adını değiştirmesine izin verilip verilmeyeceğini merak ediyordum. Erkeklerin ne isterlerse yapabileceklerini ve şu güneşin altındaki her şeye adını veren birer Adem olduklarını anlattı arkadaşım bana.

"Üstümüzü başımızı fırçaladık; María dudaklarını daha kırmızı görünsün diye ısırdıktan sonra, ahırdan dışarı çıktık ve boşalmış tabak olup olmadığına bakıyormuş gibi yaptık.

"İşte Natan'ı ilk kez o sırada gördüm. Onun, genelde hizmetçilerin başını döndüren türden iri yarı, yakışıklı, uzun saçlı, dimdik bir adam olduğunu düşünmüştüm. Ama Natan yakışıklı değildi. Worm'la konuşurken gördüğüm adam uzun boylu değildi, yüzü enikonu inceydi; kesinlikle güçlü biri gibi de görünmüyordu. Saçları kızıl kahverengi, burnu da yüzü için fazlaca büyüktü. Kestane saçları ve boncuk gibi gözleriyle bir tilkiye benzediğini düşünmüştüm, María'ya da söyledim bunu. Gülmekten kırıldı ve kimi kuzeylilerin onun için "şekil değiştiren" demelerine şaşmamak gerektiğini söyledi.

"Sonra Natan bizi fark etti. Ona gülüyor olduğumuz çok açıktı, ama pek umursamış görünmüyordu. Worm'a bir şeyler söyledikten sonra bize doğru yürümeye başladı.

"Bizi daha önceden tanıyormuş gibi gülümsediğini anımsıyorum. Sanırım ona gösterdiğimiz ilgi hoşuna gitmişti. 'Tünaydın kızlar,' dedi. Boyu benden çok da uzun değildi, ama derinden gelen tok bir sesi vardı. 'Bana adlarınızı öğrenme zevkini bağışlar mısınız?' deyince, her ikimiz adına yanıt verdim.

"Natan gülümsedi ve eğilip bizi selamladı. Ellerini o sırada fark ettim; bir kadının elleri gibi bembeyazdı, parmaklarıysa bahar dalı gibi ince ve uzundu. Ona boşuna 'kalem parmaklı' demiyorlardı. İkimizle de tanıştığına sevindiğini söyledi ve güzel bir gün değil mi, diye ekledi. Kutlamalardan keyif alıp almadığımızı sormaya girişmişti ki, sözünü keserek, hâlâ adını paylaşmamış olduğunu söyledim. María dalga geçti, ama Natan, bana sonradan, benim gibi yerinde konuşan kişilerden her zaman hoşlandığını söylemişti. Kendisini Natan Lyngdal olarak tanıttı. Gözlerinde bir parıltı vardı.

"María, 'Adın aslında Ketilsson, değil mi?' diye sordu Natan'a; o da evet diye karşılık verdi; adlarından biri Ketilsson'muş gerçekten de, bizim narin kulaklarımıza uymayacak birçok adı daha varmış. Konuşurken çok rahattı,

Rahip. İnsanlara ne söylemesi gerektiğini, onları nasıl iyi hissettireceğini bilirdi. Bir de diliyle insanları nasıl yaralayabileceğin!...

“Konuşmamız uzun sürmedi. Worm onu çağırınca, daha sonra yeniden görüşmeyi dilediğini, ama böyle ayaküstü olmamasını umduğunu mırıldanarak yanımızdan ayrıldı.”

Rahip Tóti parmağını dişetlerinde gezdirerek aralarda kalan tütün parçalarını temizledi. Parmağının ucunu pantolonuna silerken, gözü kendi küçük pembe ellerinin özelliksiz biçimine takıldı. Göğsüne yoğun bir kıskançlık çöreklendi.

“Bir daha ne zaman gördün Natan’ı?”

Agnes yeniden örgüye başlamadan önce ilmekleri saymak için durakladı. “Ahh, aynı gün görüştük,” dedi. “María’yla birlikte bütün öğleden sonra Worm’un karısının buyurduğu işleri yapıp, çoluk çocuğu ayak altından uzaklaştırdık. Akşam olunca hasadı kendi aramızda kutlamamıza izin verildi. Dışarıda hoş bir alacakaranlık vardı ve bütün hizmetliler oturup gecenin inmesini izledi. Irgatlardan biri yeşil kır cüceleriyle ilgili hikâyeler anlatırken bir öksürük sesi duyuldu; dönüp baktığımızda toplandığımız yerin az gerisinde gölgelerin arasında duran Natan’ı gördük. Böyle sessizce aramıza sokulduğu için özür dileyerek kendisinin de bu tür hikâyeleri sevdiğini söyledi ve bir yabancının şenliğimize katılmasında sakınca olup olmadığını sordu. Uşaklardan biri, Natan Ketilsson yabancı sayılmaz, özellikle de kadınlar arasında, deyince neredeyse herkes güldü. Ama bir iki erkek ve birkaç hizmetçi gözlerini kaçırdılar.

“María hemen yanında Natan’a yer açtı, ama o, María’yı geçerek benim yanıma oturdu, insanlarla konuşma tarzımdan dolayı pek de sevilen bir kişi olmadığım için topluluğun dışında oturuyordum. İşte şimdi hazırız,’ diyen Natan az önce konuşan adama baktı ve hikâyesini sürdürmesini rica etti. Gece boyunca oturup yıldızları izleyerek hikâyeler anlattık, uykumuz gelince de yattık, işte hepsi bu.”

“Natan niçin senin yanına oturmayı tercih etti sence?”

Agnes omzunu silkti. “Sonradan söylediğine göre, bütün gün beni izlemiş ama okumayı beceememiş. Başta onu yanlış anlayarak, benim bir kitap değil bir kadın olduğumu, dolayısıyla okuyamamasına şaşırmadığımı söyledim. O da gülerek, kimilerininkini bir tür şifreyle yazılmış oldukları için çözememekle birlikte, insanların düşüncelerini de kitap okur gibi okuyabildiğini söyledi.” Agnes küçümsercesine gülümsedi. “Nasıl bir anlam çıkarırsınız bilemem, Rahip, ama söyledikleri işte bunlardı.”

*

Eminim, Rahip birbirimiz için ne ifade ettiğimizi merak ediyor. Onu izliyorum ve Natan'la beni düşündüğünü biliyorum. Bu düşüncenin beyninde dönüp durmasına izin veriyor, bir çocuğun kemiğin içinde kalan son iliği emmesi gibi zevk alıyor bundan. Ama o emdiği şey, taşlaşmış kemiğin kendisi de olabilir.

Natan.

Onunla karşılaştığımız ana, benimkini sıkıca tutan elin herhangi birinin eli olduğu o kısanın kısası zamana tam olarak nasıl dönebilirim? Natan'ı bir yabancıymış gibi düşünmek benim için artık olanaksız. Nasıl göründüğünü kafamda canlandırabilirim, o sırada hava nasıldı anımsayabilirim, kirli sakallı yüzüne düşen ışığı betimleyebilirim, ama o bakir anı yeniden yakalamama olanak yok. Natan'ı tanımadığım zamanları anımsamıyorum. Onu sevmemenin ne anlama geldiğini bilmiyorum. Ona bakmak ve aslında özlem duyduğum ama ne olduğunu bilmediğim bir şeyi bulduğumu anlamak. Beni gecenin karanlığına sürükleyebilecek kadar derin bir özlem, beni ölesiye korkutan.

Rahip Tóti'ye yalan söylemedim. Yıldızların olduğu o gece, paylaşılan hikâyeler ve Natan'ın elimin üzerindeki elinin ılık ağırlığı, hepsi ona anlattığım gibiydi. Ama hizmetçiler yatmaya gittikten sonra olanları Tóti'ye anlatmadım. María'nın da, bana sitem dolu bir bakış atıp, onlarla birlikte gittiğini anlatmadım. Yalnız başımıza kaldığımızı ve Natan'ın o alaca aydınlıkta onunla birlikte oturmam için ısrar ettiğini söylemedim. Konuşmak için, demişti. Yalnızca konuşmak için.

"Kim olduğunu anlat bana Agnes. Hadi, elini bana ver ki senin hakkında biraz bilgim olsun."

Ilık parmaklarıyla avucumun boyutlarını ölçüyor gibiydi.

"Bunlar nasır, demek ki ağır bir işte çalışıyorsun. Ama parmakların güçlü. Çok çalışıyorsun ve işini iyi yapıyorsun. Worm'un seni neden tuttuğunu anlayabiliyorum. Görüyor musun? Çukur bir avucun var. Benimki gibi, işte bak, boşluğu hissedebiliyor musun?"

Yumuşak bir çukurluk, derisindeki belli belirsiz çizgiler, kemiklerinin verdiği his...

"Çukur bir avuç içinin ne anlama geldiğini biliyor musun? Bu, bizim gibilerin gizemli bir yönleri olduğu anlamına geliyor. Dikkat etmezsek bu boşluk uğursuzlukla dolabilir. Bu çukuru ve içindeki karanlığı dünyaya gösterirsek bir felaket olabilir."

"Ama insan, elinin biçimini nasıl değiştirebilir ki?"

"Bir başka elin onu sarmasına izin vererek, Agnes."

Parmakları benimkilerin üzerinde, dala konmuş bir kuşun ağırlığıyla duruyordu. Yanan bir kibritin kuru çalıların arasına düşüşü gibiydi. Alevler içinde kalıncaya kadar, çevremizin küçük kıvılcımlarla sarıldığını fark etmemiştim.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Ozan-Rósa'nın Natan Ketilsson'a yazdığı şiir,
1827 dolayları

Ó, hve sæle eg áleit mig,
engin mun því trúande,
þá fjekk eg líða fyrir þig
forsmán vina, en hinna spje.

Sá minn þanki sannur er,
þó svik þín banni nýting arðs
Ó, hve hefir orðið pjer
eitruð rosin Kiðjaskarðs!

Ah, kendimi ne mutlu sanıyordum
senin yüzünden acılar çekerken,
kimse bilemez bu özgürlüğü diyordum
herkes benimle dalga geçerken.

Hain, bak şu getirdiğin felakete
budur benim içten düşüncelerim
Ah, bak şu Kidjaskard gülüne
nasıl da zehirleyip seni gitti, derim!

Sonbahar çok çabuk çöktü vadiye. Ciğerleri balgamdan yosun tutmuş Margrét, Ekim sabahının uzadıkça uzayan kasveti içinde yatağında yatıyor, ışığın içeri girmeye nasıl nazlandığına, uzun yolculuğunda çok yorulmuşçasına, pencereden sendeler gibi geçişine şaşırıyordu. Işık doğup doğmamak arasında bocalıyor gibiydi. Jón ayak parmaklarını ısınsınlar diye Margrét'in bacaklarına bastırınca kadın buz gibi gecede uyanıyor, ineklerle atları besleyen ırgatlarsa burunları ve yanakları havadaki dondan kızarmış halde ahırdan dönüyorlardı. Margrét'in böğürtlen toplamaya giden kızları, yolculukları sırasında her sabah kırağı gördüklerini, güz göçü sırasında da kar yağdığını söylemişlerdi. Margrét, yazın otlamaya götürülen koyunları toparlamak üzere dağa yapılan bu uzun yürüyüşe ciğerlerine güvenmediği için katılmamış ama geri kalan herkesi göndermişti. Agnes dışında herkesi. Onun dağa gitmesine izin vermesi söz konusu olamazdı. Kaçacağı için değil. Agnes aptal değildi. Bu vadiyi tanıyor ve kaçarak bir şey elde edemeyeceğini biliyordu. Hemen fark edilirdi. Herkes onun kim olduğunu biliyordu.

Sürünün toparlanma günü, telaş içinde geçen bir gündü. Irgatlar, vadideki öbür adamlarla birlikte hava aydınlanmadan önce Vididals dağının ötesine doğru atlarıyla yola çıktı, bölgedeki kadınların bir bölümü de çok geçmeden yürüyerek onları izledi. Margrét işçilerin dönüşü için yemek hazırlamak üzere Agnes'le birlikte evde kalmıştı. O gün ortalık aydınlandığında Margrét kendisini huzursuz hissediyordu. Gün doğumunda gökyüzü külrengine kesmiş ve Margrét'in içine kötü bir şeyler olacağı hissi düşmüştü. Bulutların toprağa bunca yakın olması... Havadaki demir kokusu... Dağlarda yitip giden insanları düşündü sabah boyunca. Daha geçen yıl hizmetçi kadınlardan biri güz göçü sırasında çıkan beklenmedik bir kar fırtınasında yoklara karışmış, kadının kemiklerini son görüldüğü yerden kilometrelerce uzakta, ancak bir sonraki bahar bulabilmişlerdi.

Margrét içindeki tedirginliğin baskısıyla kendisini Agnes'le konuşurken buldu, kaygısını dile getirip rahatlamak istiyordu yalnızca. İkisi birden dağlarda ölmüş olan tanıdıklarının bir dökümünü çıkardılar. İç karartıcı bir konuşma, diye düşündü Margrét, ama ölüm hakkında yüksek sesle konuşmanın rahatlatıcı bir tarafı vardı; sanki açık açık dile getirmek, bu tür olayları engellemeye yarıyordu. Agnes belki de bu yüzden, Rahibin onunla konuştuğundan daha çok konuşuyordu Rahiple, diye düşündü Margrét.

Haklıydı elbet; gerçekten de bir şey olmuştu. Öğleden sonra, dağdakiler henüz dönmemişken, çiftliğin kapısı aceleyle çalındı ve Ingibjörg telaşla içeri dalarak "Róslín kötü durumda," dedi.

Gilsstadir çiftliği çocuk kaynıyordu. Duman altında kalmış mutfağın yanmış tencereler ve içinde sular kaynayan bakraçlarla dolu olması, onca karmaşaya karşın Margrét'in gözünden kaçmamıştı. Çocuk sürüsü annelerinin doğurmasına çok bozulmuş gibiydi. Üç kadın içeri girince, Róslín sallanarak büyükodaya gelmişti, terden ıslanmış yüzü soluktu. Bir sorun var, deyip duruyordu. Agnes'in kapının girişinde sessizce durduğunu görünce, doğal olarak dehşete kapılmıştı; fakat Ingibjörg, Margrét'in onu götürebileceği başka bir yer olmadığına dikkat çekmişti sakince.

Bebek inatçıydı. Birden öne çıkıp ellerini Róslín'in karnına koyan Agnes söylemişti bunu. Róslín çığlık atarak ötekilerin Agnes'i ondan uzak tutmalarını istemişti, ama ne Margrét ne de Ingebjörg kıpırdamıştı. Róslín onun ellerine vurup kollarını tırmalamasına karşın, Agnes ince parmaklarını kadının şişmiş karnına nazikçe bastırmayı sürdürmüştü.

Bebek ters geliyor, demişti Agnes. O zaman Róslín inildeyerek karşı koymaktan vazgeçmişti. Agnes de hiç kıpırdamamış, Róslín'i yere yan yatırarak ne olursa olsun duruşunu bozmamasını söylemişti. Margrét, Agnes'in ellerini nasıl kadından bir an olsun ayırmadığını anımsadı. Doğum boyunca Róslín'i o narin avuçlarıyla okşamış, onu sakinleştirmiş, çocuklara ortalıkta dolaşmamalarını, gidip bez getirmelerini, su kaynatmalarını söylemişti. Çocuklardan birini Kornsá'ya yollayarak, kızların böğürtlen toplarken buldukları melekotundan biraz getirmesini istemişti. "Kilerdeki kum havuzunun içinde," deyince, Margrét onun evi nasıl bu kadar iyi bildiğine şaşırmıştı. "Kökünü zedelemeyin. Bir avuç dolusu alıp hemen geri gelin." Ingibjörg'e kökü kaynatarak çay yapmasını, böylece bebeğin daha rahat geleceğini söylemişti. Çayı dudaklarına değdirdiklerinde, Róslín dişlerini kenetlemiş ve içmeyi reddetmişti.

"Sana zehir içirmiyoruz, Róslín," demişti Margrét. "Huysuzluk edip durma."

O sırada anlık bir şey yaşamışlardı. Agnes'le göz göze gelmiş, birbirlerine gergin bir şekilde gülümseyivermişlerdi.

Bebek, Agnes'in söylediği gibi ters gelmişti. Önce kanlı parmaklarıyla ayaklar görünmüş, ardından gövde, en son da baş çıkmıştı; kordon koluna ve boynuna dolanmıştı. Ama bebek canlıydı. Róslín'in duymak istediği tek şey de buydu.

Agnes bebeği doğurtmayı reddetmiş, onu dünyaya getirmesi için Ingibjörg'ün yardımcı olmasını istemişti ve daha sonra, Róslín uykuya daldığında bile ona dokunmamıştı. Ardından, güdülen koyunların melemeleri yine vadiyi doldurmaya başlamıştı. Margrét, Agnes'in yeni doğmuş bebeği kucaklamamasının tuhaf olduğunu düşünmüştü. Ne söylemişti Agnes? "O yaşamak zorunda." Sanki Agnes kollarının arasına alırsa bebek ölecekmiş gibi...

O akşam çifte mutluluk yaşanıyordu. Snæbjörn'ün keyfi yerindeydi, ama öteki çiftçiler ona o kadar çok rom ve kanyak içirmişlerdi ki, koyunlarını kendi ağılına gütmek için aradaki çite tırmandığında sendeleyerek çamura düşünce ağıldaki baba koç Snæbjörn'ün kafasına sert bir tos vurmuştu. Margrét, iyileşmekte olan annesine olayı anlatırken duymuştu Páll'ı. Çocuk, Snæbjörn'ün ağıldan dışarı nasıl sürüklenerek çıkarıldığını ve otların üzerine yatırıldığını, öbürlerinin de kalan hayvanları nasıl toparladığını ayrıntılarıyla anlatmıştı.

Geç saatlere kadar yemek yiyememişlerdi. Margrét'in kızları, gündüz yarım yamalak pişmiş olan yemeklerden kurtarabildiklerini, açlıktan gözü dönmüş ırgatlara vermişlerdi o gece. "Kar serpiştiriyordu," demişti Steina, Róslín'in çocuğu doğurduğunu öğrendikten sonra. Agnes'e şöyle bir bakmıştı. "Bu iyiye işaret olmalı."

"Ben fazla bir şey yapmadım," dedi Agnes. "Ingibjörg doğurttu bebeği."

"Hayır," diye düzeltti Margrét. "O melekotu çayı... Bunu nereden öğrendin?"

"Bilinen bir yöntemdir," diye mırıldandı Agnes.

"Natan'dan öğrenmiştir," dedi Lauga huysuzca.

Margrét, bir saat için bile olsa, Agnes'in nasıl aileden biriymiş gibi göründüğüne şaşırdı. Ertesi gün birden bire Agnes'le konuşmaya başladı, ona daha önce ne tür boyalar yapmış olduğunu sordu. Lauga odaya girip Agnes'in onun giysilerine ve öteberisine bakmasından artık bunaldığını söyleyinceye kadar birlikte ev hanımı ile yardımcısı gibi işlerini sürdürdüler. Agnes gerçekten bir hırsız olsaydı, şimdiye kadar çoktan evden bir şeylerin eksilmiş olacağını Lauga da Margrét kadar biliyordu. Yatağın altındaki tozların arasından çıkan gümüş yaka iğnesi bile kaybolmuş değildi. Margrét başta Lauga acaba Agnes'i kıskanıyor mu diye meraklansa da, sonradan kafasından attı bu düşünceyi. Mevsim bir kez daha dönmeden önce ölecek olan bir kadını Lauga neden

kıskansındı ki? Yine de kızın duygularında, kızgınlıktan daha farklı bir şeyin tetiklediği şiddetli bir değişiklik vardı.

Kocasının ağırlığı altında kalan ayaklarını yavaşça çeken Margrét yataktan çıktı, pencereye doğru sessizce yürüyerek cam yerine geçen kurutulmuş derinin gerisinden dışarı bakmaya daldı. Sulusepken bir kar yağıyordu. Ne illet şey, diye düşündü. Koçlar ve süt verecek olan koyunlar otlamaları için ekili alana çıkarılmıştı; bir yaşındaki toklu kuzularsa hâlâ ağıldaydı. Onları bugün kesmeye başlayacaklardı.

Margrét, Agnes'in Kornsá'ya ilk geldiği zamanı düşündü. O sıralar ailesi ile suçlu arasındaki gerginlikten için için hoşlanıyor, dahası, yaşananlarla yetinmeyip, fazlasını istiyordu. Bu durum onları birleştirmiş, hem kızlarına hem de kocasına daha yakın hissettirmişti. Ama şimdi fark ediyordu ki, ailenin sessizliğiyle birlikte, artık gerginlik daha doğal, daha sorunsuz bir ilişkiye dönüşmüştü. Margrét bundan tedirgindi. Agnes'in çiftlikteki varlığına fazlaca alışmıştı. Belki de onun buradaki işlere yardımcı olmasından kaynaklanıyordu bu alışkanlık. Başka bir kadının ona yardım etmesi, Margrét'in sırtındaki ağrıyı azaltmıştı; üstelik öksürüğü soluğunu eskisi kadar kesmiyordu. İdam günü ilan edildiğinde neler olacağını düşünmek istemedi. Evet, en iyisi bunları hiç düşünmemekti; kadın yanındayken Margrét'in kendisini daha rahat hissetmesinin nedeni, işlerin daha kolay halledilmesiydi. Durumu kestirmeden açıklamak varken, olayı dallandırıp budaklandırmanın bir anlamı yoktu.

*

Hayvan kesiminin çabucak aradan çıkarılması gerekiyordu. Hava kötüydü. Yağmur karla karışık yağıyor, rüzgâr ayak bileklerimizi bıçak gibi keserken kış mevsiminin eli kulağında olduğunu anımsatıyordu. Alçaklarda toplanan yoğun kar bulutları kadar sıkıntılı hissediyordum kendimi.

Hiç kimse işin geceye sarkmasını istemiyordu, o yüzden hepimiz dışarıda kat kat giyinmiş, ekim ayının alacakaranlığında Jón'un hizmetçilerle birlikte ilk koyunu yakalamasını bekliyorduk. Kış boyunca yetmesi için, ayırabilecekleri kadar çok sayıda hayvan ayırmışlardı. Beni de doyurulması gereken boğazlardan biri olarak düşünüyorlar mıydı? Kendimi Jón'un ve elindeki bıçağın önüne atmak için duyduğum ani isteği güçlükle bastırdım. Beni şimdi, burada, bu anlamsız günde niye öldürmesinlerdi ki? İnsana asıl koyan beklemek... Koyunlar, soğuktan büzüşmüş otları yemeye çalışıyorlar. Bu aptal hayvanlar yazgılarının farkında değiller mi? Yakalanıp ötekilerden ayrıldılar, şimdi

yalnızca tek bir soğuk geceleri kaldı korkuyla geçirecekleri. Oysa ben aylardır bekliyorum kendi ağılımda.

İlk koyunu Gudmundur yakalıyor, başını sabit tutmak için dizleriyle üzerine çöküyor. Ondan hiç hoşlanmıyorum, ama işini biliyor. Koyunun boğazını omuriliğine kadar kesip kovayı altına öyle hızlı çekiyor ki, yere bir iki damla ancak düşüyor. Bütün kanın boşalması yalnızca birkaç dakika sürüyor. Kovayı ondan almak için ileri çıkıyorum, ama o beni görmezden gelip Lauga'ya veriyor elindekini. Varsın öyle olsun. Ben de ona aldırıyor değilim. Kanı daha rahat aksın diye kestiği dişi koyunu çitin üzerine kaldıran Jón'dan bekliyorum kızıl sıvıyla dolacak olan kovayı. Kan her zaman düşünülenden daha fazla çıkar ve hep umulmadık bir yöne doğru fışkırır. Bir bölümü çamurlu toprağa, bir bölümü de hayvanın külrengi tüylerine sıçrıyor ama çok geçmeden kova doluyor.

İçeri dönüyorum, Margrét tezek ve turba kömürüyle ateşi sıkıştırıyor. Gözlerim dumandan yaşarıyor ve bu sis pus içinde Margret de öksürüyor ama, kirişlere asacağımız tütsülenmiş etleri daha sonra afiyetle yerken yakınacak bir şeyimizin kalmayacağını da anımsatıyor bana. Elimdeki kanlı kovayı bırakıp dışarı çıkıyorum.

Koyunların derisi yüzülene kadar bekliyoruz. Bjarni'nin öldürdüğü koyunun kanı hâlâ akıyor. Hayvan boğazlamak için gereken niteliklere sahip değil Bjarni. Oysa Gudmundur'un eli bıçağa çok yatkın. Bana Fridrik'i anımsatıyor. Natan'la aralarındaki göstermelik arkadaşlık zırvalığı sürerken Illugastadir'deki kesimlere yardıma gelen Fridrik, hayvanları kesip parçalamaya her zaman çok istekli görünürdü ve bıçak kullanırken biraz fazlaca eline çabuktu. Jón ise eli ağır olmakla birlikte, daha dikkatli. Deriyi yüzmeye arka diz kirişinden başlıyor ve bacak eklemini, arada kesecek kas lifi kalmayıncaya kadar çevirip kırarak birbirinden ayırıyor. Gudmundur deriyi hayvanın omzuna kadar yüzüyor ama göğsünde zorlanınca Jón, Bjarni'nin ona yardım etmesini istiyor. Birlikte koyunu bir duvara asıp kalan deriyi yumruklarıyla gövdeden ayırıyor, en sonunda da çekip çıkarıyorlar. Bjarni işi eline yüzüne bulaştırıyor. Gidip ona nasıl yapması gerektiğini göstermek istiyorum. Yanlarına gidip de bıçağı istediğimde yüzlerinin alacağı görüntüyü düşünüyorum.

Yüreği, akciğerleri, yemek borusunu, mideyi ve bağırsakları çıkarıp gövdeyi bomboş bırakıyoruz.

Illugastadir'de geçen o sonbaharda Natan bir koyunun safrakesesine bir kesi atmıştı. Acı sıvı etin üzerine akmış, Fridrik bağıra bağıra gülerek Natan'a "Sen kendini hekim sanıyorsun," demişti. Bunlar nasıl da geliveriyor şimdi aklıma, tuhaf.

Etleri parça parça kesip asma işine dalan erkekleri bırakıp, kovalarımızda hayvanların sakatatıyla mutfağa dönüyoruz. Duman hafiflemiş, ateş de iyice harlanmış. Margrét ocağın üzerine bir çaydanlık su koyuyor ve hep birlikte sosisleri hazırlamaya başlıyoruz.[18] Kanı kumaşta süzerken Lauga bile yardım ediyor. Kumaşa dökülen kandan sıçrayan damlacıklar yüzüne çarptıkça korkarak geri çekiliyor. Dışarı çıkıp hayvanların midelerini topluyorum, geri döndüğümde kaynayan yağdan ve erkeklerin kahvaltısı için kızaran böbreklerden gelen hayvan kokusu yüzünden evin havasının iyice boğulduğunu duyuyorum. Margrét biraz içyağı koyup üzerine ağzına kadar su doldurduğu başka bir kabı ocağa oturtuyor. Kristín, Margrét ve Steina'yla birlikte midelerden küçük keseler dikiyor, içlerini doldurmak üzere uçlarını delik bırakıyoruz. Lauga süzmeyi bitirince kanı içyağı ve çavdar unuyla karıştırıp çevirirken, Geitaskard'da yaptığımız gibi içine biraz da yosun eklemeyi öneriyorum. Margrét olur deyince, Lauga yosun getirmek için ambara gidiyor. O an, yüreğim bir mutluluk esintisiyle hafifliyor. Alıştığım eski yaşantı bu işte: Ellerim dirseklerime kadar bağırsakların içinde, ayakta kalabilmek için savaşırcasına çalışıyorum. Kızlar keseleri kanlı karışımla doldururken kıkır kıkır gülüşüp konuşuyorlar. Kim olduğumu unutuyorum.

İçyağı çabuk eriyor. Dipte kalan sıvıyı almak için üzerinde kalınca bir katmanın birikmesi gerek; üçümüz birlikte tutarak ateşteki kabı soğuması için yere indiriyoruz.

Üstleri başları leş gibi bok ve ıslak yün kokan erkekler pişen böbrekleri yemek için içeri giriyor. Sanırım bu dumanlı ve sıcak mutfakta, tencerede kaynayan suya kanlı sosisleri atan biz kadınlara imreniyorlar. Jón'a yemeğini verdiğimde ilk kez gözlerimin içine bakıyor. "Teşekkür ederim Agnes," diyor sessizce. Bu değişimin Róslín'in bebeğinden kaynaklandığına eminim. Artık bana başka bir gözle bakıyor.

Yemeklerini bitiren erkekler gidip kesilen ilk etleri getirmek için dışarı çıkıyor. Önce etleri saklamak için kullanacağımız güherçilenin miktarını ölçüyor, ardından onu tuzun içine karıştırıyorum. Natan'a işliğinde yardım ettiğim zamanları anımsatıyor bu bana: Tartılan kükürtler, kurutulmuş yapraklar, ezilmiş tohumlar. Bugün Illugastadir'i ne kadar da çok düşünüyorum. Orada yalnızca bir kez sonbahardaki hayvan kesiminde bulundum. Kış için gerekli erzakı, daha sonra yiyeceğimiz ya da Natan'ın uzun yolculuklarında yanına alacağı yiyecekleri hazırlamaktan keyif duymuştum. O gün kapının çerçevesine dayanmış, ben unu kanın içine katarken bana masallar okuyor ve

blodpølse'nin[19] baharat niyetine bir tür kurutulmuş meyveyle çeşnilendirilerek pişirildiği Kopenhag'daki günlerini anlatıyordu. O sırada Fridrik ile Sigga, ellerinde kesim yerinden getirdikleri barsak dolu kovalar, kıkır kıkır gülerek odaya dalmış, Natan da işliğine gitmek üzere yanımdan ayrılmıştı.

Tuzlanmış etleri kat kat tahta fıçının içine yayarken parmaklarım yanıyor. Parmak aralarımda oluşan pembe kabartılar kabuklaşıp çatlıyor ve fıçıya eğilmekten sırtım ağrıyor. Steina beni izliyor, her katın arasına ne kadar su serpileceğini sorarken, tuzdan büzülen parmak uçlarını gösteriyor. Derisini yaladığında ağzına gelen tattan dolayı yüzünü buruşturuyor. "Niçin etlerin hepsini peynir suyunda saklamıyoruz anlamıyorum. Tuz çok pahalı," diyor.

"Yabancıların damak tadına böylesi uygun," diye yanıtlıyorum onu. Bu fıçı başka ürünlerle değiş tokuş edilecek. Peynir suyunda aile için ayırdığımız daha yağlı etleri saklayacağız.

"Tuz denizden mi geliyor?"

"Bana neden bu kadar çok soru soruyorsun, Steina?"

Kız duraklıyor, yanakları pembeleşiyor. "Beni ciddiye alıp yanıtlıyorsun da ondan," diye mırıldanıyor.

Sırada kemiklerle kafalar var. Lauga'ya içinde kıkırdak ve su olan içyağı tenceresini boşaltmasını söylüyorum, ama o beni duymuyormuş gibi yaparak uzaklara bakıyor. Onun yerine Kristín gidiyor. Steina utangaç utangaç gülümseyerek yeniden yanıma sokuluyor, yapılması gereken bir şey var mı diye sorunca, artık kemikleri boşalan tencerenin içine doldurmasını istiyorum. Tuz. Arpa. Su. Ocağın sıcaklığı ve tuzun etkisiyle bütün yumuşak dokunun temizlenip kemiklerdeki iliğin kaynayan suya karışması için Steina'yla birlikte tencereyi haşlanan sosislerin yanına çekiyoruz. Sallanan tencereyi ocağın üzerindeki çengele asıp sabitlediğimizde Steina ellerini çırpıyor ve ateşe gazyağı boşaltmaya girişiyor.

"Çok dökme Steina," diyorum. "Kömürlere fazla gelmesin."

Koyun kafalarını, üzerlerindeki tüyleri yalazlamak için ocağın korlarına yakın tutuyorum. Yanan tüyler tutuşmuyor ama alevlerin her dokunuşunda büzüş büzüş oluyor ve yükselen kokudan burun deliklerimin genişlediğini hissediyorum.

Ah, Tanrım. Bu koku.

Illugastadir'deki büyükoda. Tahtaya ve yataklara bulaşmış balina yağı, ardından lamba aleviyle tutuşan yağlanmış yün battaniyelerden çıkan duman. Yanan tüyler, saçlar.

Dayanamayacağım, temiz havaya ihtiyacım var. Tanrım!

Kokunun seni nasıl altüst ettiğini fark etmelerine izin verme. Kafaları

Steina’ya bırakıyorum, o yapsın. Temiz havaya çıkmam gerek. Steina’ya dumandan oldu derim.

Yüzüme vuran çisentinin her damlası bana kutsal su gibi geliyor. Kavrulmuş tüy ve yanmış kılın pis kokusu burun deliklerime yerleşmiş, keskin mi keskin, içimi hücrelerime kadar bulandırıyor.

Ben karanlıkta, başım dizlerimin üzerinde yere çömelmişken, Margrét geliyor yanıma. Beni azarlamasını bekliyorum. Agnes, ne yapıyorsun? Gir içeri. Sana ne söylendiyse onu yap. Ne cüretle bütün işi Steina’ya yıkıyorsun. Eti yaktığının farkında bile değil.

Ama Margrét sessiz kalıyor. Yavaşça yanıma eğiliyor, dizlerinin çatırdadığını duyuyorum.

“Işık nasıl da çabucak yitip gidiyor artık.” Tek söyleyeceği bu mu?

Margrét haklı. Akşamın mavi aydınlığı karşımızdaki ırmağın karanlık kıvrımlarında yitip gitmiş gibi.

Geceleri kokular hep daha güçlüymüş gibi gelir. Mutfağın Margrét’in üzerine sinmiş kokusunu burada otururken bile alabiliyorum. Kanlı sosis. Duman. Salamura suyu. Margrét ağır ağır soluk alıyor, akşamın sessizliğinde ciğerlerinden gelen bir hırıltı duyuyorum; soluğunu kavrayıp da bırakmayan bir şey sanki.

“Biraz hava almam gerekti,” diyorum.

Margrét içini çekip boğazını temizliyor. “Taze havadan ölen olduğunu duymadım.”

Oturup, ırmağın belli belirsiz akışını dinliyoruz. Yağmurun çiselemesi kesiliyor. Kar yağmaya başlıyor.

“Gidip şu kızlar ne yapıyor bir bakalım,” diyor Margrét neden sonra. “Steina etlerin yerine kirişe kendini astıysa hiç şaşırmayacağım. Onu tütsülenmiş olarak bulabiliriz.”

İşliğin oradan hafif bir patırtı geliyor. Erkekler kurutmak için koyun derilerini geriyor olmalı.

“Hadi gel Agnes. Üşütüp hasta olacaksın.”

Margrét ayakta bana bakıyor, elini uzattığını görüyorum. Tutuyorum ve derisinin kâğıt gibi olduğunu hissediyorum. İçeri giriyoruz.

*

Mutfaktaki ateş için için yanan közlere dönüşmüştü. Gece, kan içinde kalmış hayvanların üzerine tüm ağırlığıyla çökerken, Lauga doldurduğu son sosisi de

kuruması için astı. Parmakları şişmişti. Steina, önlüğü sakatat parçaları ve kanla lekelenmiş halde kapının çerçevesine dayanmış, kız kardeşini izliyordu.

“Dışarıda kar yağıyor,” dedi.

Lauga omzunu silkti.

“Herkes yattı.” dedi Steina burnunu çekerek. “Burası güzel kokuyor, değil mi? Sen ne dersin?”

“Ölümün bir an için bile güzel koktuğu olmuş mudur hiç, bilmiyorum.” Lauga eğilip koyun bağırsaklarını taşıdıkları boş kovaları aldı.

“Yahu bırak da kurusunlar. Sabahtan başlarız onları yıkamaya.” Steina kız kardeşinin yanından geçerek ateşin önüne bir iskemle çekti. “Agnes’in etleri nasıl dizdiğini sen de gördün mü? Böyle hızlı çalışan birini görmemiştim şimdiye dek.”

Lauga kovaları duvarın dibine koyup Steina’nın yanına oturdu, ellerini sıcak küllere tuttu. “Fıçıya zehir koymuştur muhtemelen.”

Steina yüzünü buruşturdu. “Bize öyle bir şey yapmaz o.” Önlüğünün bir köşesini emerek ellerindeki lekeleri süngerle silmeye başladı. “O tuhaf hareketi neden yaptı acaba?”

“Ne hareketi?”

“Seninle oturduğumuz gibi Agnes’le burada oturuyor, koyun kafalarını tütsülüyorduk. Birdenbire elindekileri kucağıma attı ve kendi kendine homurdanarak dışarı fırladı. Annecim arkasından gitti, ikisini birden şurada oturmuş konuşurlarken gördüm. Sonra tekrar içeri girdiler.”

Lauga kaşlarını çatarak ayağa kalktı.

Steina “İlginç,” diye sürdürdü konuşmasını. “Söylediği onca şeyden sonra, annem artık ondan hoşlanıyor sanırım.”

“Steina!” diye çıkıştı Lauga.

“Çok da bir şey söylemedi aslında ama-”

“Tanrı aşkına Steina! Sürekli Agnes hakkında konuşmak zorunda mısın?”

Steina şaşkınlıkla kız kardeşine baktı. “Agnes hakkında konuşmanın ne sakıncası var?”

Lauga ona küçümsemeyle baktı. “Ne sakıncası mı var? Bir tek ben miyim onun kim olduğunu unutmayan?” Sesi alçalmış, fısıltıya dönüşmüştü. “Herhangi biriymiş gibi konuşuyorsun onun hakkında. Hizmetçilerden biriymiş gibi.”

“Ah, Lauga. Keşke sen de-”

“Keşke ben de ne? Ne! Hepiniz gibi arkadaş mı olsaydım onunla?”

Steina kız kardeşine ağzı açık bakakaldı. Lauga birden mutfağın arkasına doğru yürüdü ve yumruk yaptığı ellerini alnına sertçe bastırdı.

“Lauga?”

Kız kardeşi dönüp bakmadı, kirli kovaları yavaşça yerden aldı. “Ben bunları yıkamaya gidiyorum.” Sesi titriyordu. “Sen de artık yatmalısın Steina.”

“Lauga?” Steina ayağa kalkarak ona doğru birkaç adım attı. “Ne oldu şimdi?”

“Yok bir şey. Sen yatağına git Steina. Beni yalnız bırak.”

“Canını sıkacak ne yaptığımı söyleyene kadar gitmeyeceğim.”

Lauga kafasını salladı, yüzü gözü değişmişti. “Daha farklı olacağını sanmıştım,” dedi sonunda. “Blöndal ilk geldiğinde, burada görevliler de olacağı için Agnes’in bize fazla sıkıntı çektirmeyeceğini düşünmüştüm. Onu kilitli tutacağımızı sanmıştım! Sürekli bizimle olacağını, büyükodamızda oturup Rahiple konuşacağını düşünmemiştim. Annem bile arkadaşıymış gibi konuşuyor onunla! Vadideki herkes bize tuhaf tuhaf bakmaya başladı, ama kimsenin umurunda değil, anlaşılan.”

“Öyle bakmıyorlar. Kimsenin bize aldırdığı yok.”

Lauga gözlerini kısarak elindeki kovaları atar gibi ayağının dibine bıraktı. “Hayır, bakıyorlar Steina. Sen görmüyorsun, ama artık hepimiz damgalıyız. Bizi onunla konuşurken ya da ona bol bol yemek verirken görmeleri de üzerine tuz biber ekiyor. İkimiz de asla evlenemeyeceğiz.”

“Bunu bilemezsin.” Ocağın yanındaki taburede oturan Steina duruşunu düzeltti. “Sonsuza kadar sürecek değil ki bu durum,” dedi sonra.

“Onun gitmesini bekleyemeyeceğim.”

“Böyle bir şeyi nasıl söyleyebilirsin?”

Lauga sinirle iç geçirdi. “Rahibin abayı yakmış delikanlılar gibi Agnes’in çevresinde dolanıp durduğunu herkes görüyor. Róslín’in bebeğini büyü yapıp doğurttuğundan beri, babam bile selam verip günaydın diyor ona. Hele sen, Steina!” Lauga dönüp kuşkulu gözlerle ablasına baktı. “Sanki benimle değil de onunla kardeşmişsin gibi davranıyorsun.”

“Bu doğru değil.”

“Hayır, doğru. Her yerde onu izliyorsun. Ona yardım ediyorsun. Onun seni sevmesini istiyorsun.”

Steina derin bir soluk aldı. “Ben... Ben yalnızca onu yıllar öncesinden anımsıyorum da o yüzden. Üstelik onun eskiden böyle olmadığını düşünmekten kendimi alamıyorum. O da bir zamanlar bizim yaşımızdaydı. Onun da bizim gibi annesiyle babası vardı.”

“Hayır,” dedi Lauga dişlerinin arasından. “O bizim gibi değil. Kesinlikle bizim gibi değil. O buraya geldikten sonra her şeyin nasıl değiştiğini, üstelik kötü yönde değiştiğini kimse görmüyor.” Eğildi ve kanlı kovaları alıp ağır

adımlarla odadan çıktı.

*

Kuzeyde artık neredeyse her gün kar yağıyordu. Breidabólstadur, ekim güneşinin cılız ışınlarının altına yerleşmiş, soğuk ve kalkmayı reddeden kalın bir sis tabakasıyla kaplıydı. Hava kötü olmasına karşın, Tóti evde babasıyla kalmak istemiyordu. Agnes'le aralarında kurulmuş olan o görünmez bağın koptuğunu hissediyordu. Sonunda Natan'la ilgili konuşmaya başlayınca Agnes'in ona yaklaşacağını ve Illugastadir'de olup biteni anlatacak kadar güveneceğini ummuştu oysa.

Sandığının içinde bulabildiği ne kadar yünlü giyecek varsa hepsini giyip titreyen bedenini kat kat sarmalayan Tóti, ilk karşılaşmalarını geçirdi aklından. Gönguskörd geçidindeki taşkın suyu, baharda eriyen karların oluşturduğu bu suyun geçitten aşağı akarken çıkardığı gürültüyü belli belirsiz anımsıyordu. Gün ışığının parlattığı ıslak kumu ve çakılları gözünde canlandırabiliyordu. Hemen önünde, suyun kıyısında koyu renk saçlı bir kadın eğilmiş çoraplarını indiriyor ve ırmağı geçmeye hazırlanıyordu.

Tóti, Breidabólstadur'un büyükodasında eldivenlerini giyerken, belleğinde Agnes'in yüzünü, onu ilk kez gördüğü günkü halini arıyordu. Kadın güneşin altında gülümsemeden, gözlerini kısarak bakıyordu ona. Yürürken ıslanmış olan uzun saçları alnına ve boynuna yapışmıştı. Kadının yanında, ırmak taşlarının üzerinde beyaz bir çuval duruyordu.

Sonra, atıyla köpüklü suları geçerlerken Tóti'nin göğsünün üstünde hissettiği, kadının gövdesinden gelen ılıklık. Agnes'in boynunun arkasından gelen ter ve yabani ot kokusu. Bütün bu düşünceler bir heyecan fırtınası halinde hızla akıyordu Tóti'nin kafasından.

"Nedir seni bu kadar telaşlandıran?"

Tóti başını kaldırdı ve babasının odanın bir ucundan gözlerini dikip ona baktığını gördü.

"Kornsá'da beni bekliyorlar."

Rahip Jón düşünceli görünüyordu. "Orada çok fazla zaman geçiriyorsun," dedi dalgın dalgın.

"Orada yapılacak çok fazla iş var da ondan."

"Duyduğuma göre, Bölge Memuru'nun iki kızı varmış."

"Evet. Sigurlaug ile Steinvör."

Babası gözlerini kıstı. "Güzeller mi bari?"

Tóti şaşırmış görünüyordu. “Eminim birileri güzel buluyordur.” Odadan çıkmak üzere döndü. “Gece beni bekleme.”

“Evlat!” Rahip Jón kapıya doğru birkaç adım atarak Tóti’nin İncil’ini uzattı. “Bunu unuttun.”

Yüzü kızaran Tóti, küçük kitabı babasının elinden kaparcasına alıp paltosunun cebine atıverdi.

Breidabólstadur’daki soğuk Tóti’nin yanaklarını ısırıyor, kulaklarını sızlatıyordu. Uyuklayan atını eyerleyip Kornsá’ya doğru yollanırken, soluk almakta güçlük çekiyordu. Sis bile çekilmiş, Rahibin küçük atının yelesine takılan taneleriyle yağan karın önünü açmıştı. Bu kadar uzun süre keskin soğukta kalan kollarının ve bacaklarının acımaya başladığını hisseden Tóti’nin düşünceleri sürekli geçmişe, Gönguskörd geçidinde karşılaştığı kadına yöneliyordu ve bu anılar onu iliklerine kadar ısıtıyordu.

“Hasat kutlamalarının ardından Natan’ı uzun süre görmedim. Bir gün çiftliğin ek yapılarının birinde, kirişlere asılmış etleri kesiyordum. Elimde bıçak, merdivenin üzerinde durmuş, dışarıdaki mavi kasım ışığını izlemek için ara vermiştim. Sonra birden onu gördüm; kapı girişine dayanmış duruyordu.”

Agnes gaz lambasından gelen ışığa yaklaşabilmek için yatağın üzerindeki duruşunu değiştirdi. Tóti, Kornsá ailesinin büyükodanın öbür ucunda oturan üyelerine bir göz attı. Konuşmayı onlar da dinliyorlardı muhtemelen, ama Agnes bunu umursamıyordu belli ki; zaten, istese bile duramayacak gibiydi.

“Onu gördüğüme o kadar şaşırmıştım ki neredeyse merdivenden aşağı uçuyordum. Natan yakalamasaydı, elimdeki et yere, pisliğin içine düşecekti. Blöndal’ın karısını iyileştirmek için Hvammur’da kaldığını, buraya Worm’u ziyaret etmeye geldiğini ve evine dönmesi için bir neden olmadığını söyledi. Çünkü evinde, yapılacak işler ve onu karşılayacak foklardan başka bir şey yokmuş. Bütün söylediği buydu.

“Sanırım ona Illugastadir’de işlerin nasıl gittiğini sordum, o da daha fazla yardımcıya ihtiyacı olduğunu anlattı; bir hizmetçisi varmış, ama kafası biraz yavaş çalışıyormuş. Üstelik daha çok gençmiş. Evin kâhyası Karitas da, bir sonraki işçi değişim gününde Vatnsdalur vadisine gitmek üzere çiftlikten ayrılacakmış.

“O gün epeyce bir konuştuk. Ona, çukur avuç içlerini sorduğumu anımsıyorum, ilk karşılaştığımızda konuştuğumuz bir konuydu bu. Natan güldü ve Blöndal’ın karısını kışın sonuna kadar hayatta tutabilirse, o çukur avuçlarının parayla dolacağını söyledi.

“Çiftlik evine dönerken, avluda çalışan öteki hizmetliler bizi gördü. Külleri dışarı çıkaran María, Natan’ı görünce durup baktı. İşte, arkadaşım orada, dedim ama Natan onu görmezden geldi. Konuşmaya başladı, kar nasıl yağacakmış, bunu nasıl kemiklerinde hissediyormuş, o karşıdaki adam kimmiş? O sırada koyun katili Pétur’u gösteriyordu.”

“Öldürülen öteki adam, değil mi?” diye sordu Tóti.

Agnes başını eğdi. “Adı Pétur Jónsson’du. Birkaç yıl önce hayvan cinayetiyle suçlanmış, o kış kalması için Geitaskard’a gönderilmişti. Tuhaf bir adamdı. Ondan pek hoşlanmazdım. Ortada gülünecek bir şey yokken gülmek gibi bir huyu vardı, bir de biz hizmetçilere, çoğumuzu rahatsız eden karabasanlar anlatırdı.”

“O da geleceği görebiliyor muydu?”

Agnes duraksayarak odadaki öbür insanlara şöyle bir baktı. Sesini iyice alçaltarak devam etti. “Pétur’un Geitaskard’da gördüğü bir rüyayı birçok kişi hâlâ anımsar. Birkaç kez anlattığı bu rüya her zaman tüylerimi diken diken ederdi benim. Rüyasında bir vadide yürürken, Jón Arnarson’la birlikte öldürdükleri üç koyunun koşarak üzerine doğru geldiklerini görmüş. Dediğine göre, onun öldürdüğü dişi bir koyun, başı çekiyormuş ve hayvan yanına ulaştığında Pétur’un üstüne kan kusmaya başlamış. O bu rüyaya gülmüştü, ama daha sonra birtakım insanlar rüyadan anlam çıkardılar.”

“Bir kehanet mi? Pétur’un rüyasından Natan’a söz ettin mi peki?”

“Evet. Sonra Natan kendi gördüğü kimi tuhaf rüyaları anlattı bana. Ama bunların şimdi bir önemi yok.”

“Natan’ın gördüğü rüyaları biliyorum,” dedi, odanın öbür ucundan gelen soluk soluğa bir ses. Agnes’le Tóti bakışlarını çevirince, yüzünde rahatsız bir ifadeyle kendilerini incelemekte olan Lauga’yı gördüler.

Margrét “Lauga!” diyerek araya girdi.

“Róslín anlatmıştı onları bana. Sanırım, epeyce ilginç bulacaksındır.”

“Böyle şeyleri duymak istemiyoruz,” dedi Jón, yavaşça ayağa kalkarak.

“Hayır. Bırakın Natan’ın rüyalarını anlatsın bize,” diye karşı çıktı Steina. “Lauga onları bildiğini düşünüyorsa, eminim Agnes dahil hepimiz dinlemek isteriz.”

Jón düşünceli görünüyordu. “Araya girip müdahale etme de, Rahip Thorvardur konuşmasını sürdürsün.”

“Müdahale mi!” Lauga güldü ve örgüsünü yatağın üzerine attı. “Peki ya onun müdahalesi! O, bizim evimizde yaşıyor! Mutfakta hep ensemde soluğunu duyuyorum! Kendi odamızda bize yalanlar atıyor!” Lauga annesiyle babasına

döndü. “Beni affedin, ama bu kadının sözlerine kulak tıkamamız gerektiğini Steina’yla bana söyleyen sizdiniz. Şimdi burnumuzun dibinde hikâyeler uydurmasına izin mi veriyorsunuz? ‘Ah, zavallı ben, kimsesiz bir muhtaçken!’”

“Rahiple onu dışarıya, karların içine gönderemeyiz ya,” diyerek atıldı Steina.

“Peki o zaman, aramızdan biri geceleri uyduruk peri masalları anlatabiliyorsa, diğerleri anlatabilir, değil mi baba?”

Margrét’in yüzü taş gibi ifadesizdi. “Kaldır örgünü oradan, Lauga.”

“Evet, kaldır oradan örgünü, Lauga,” dedi Steina alay ederek.

Margrét “Yeter artık, ikiniz de!” diye bağırdı. “Rahip Tóti, siz de bilmelisiniz ki biz istemesek de, konuştuklarınız-”

“Róslín sana Natan’ın rüyalarıyla ilgili neler anlattı, Lauga?” Agnes, Margrét’in sözünü kesti. Örgü örmeyi bırakmış dikkatle kızlara bakıyordu.

Herkes sus pus oldu.

“Şey,” diye mırıldandı Lauga, boğazını temizledi. Agnes’e kuşku dolu bir bakış attı, ardından gözlerini yere çeviren babasına döndü. “Róslín dedi ki, Natan rüyasında kötü bir ruhun onu karnından bıçakladığını birçok kişiye anlatmış. Kendisini mezarlıkta gördüğü başka bir rüya daha varmış. Róslín’in anlattığına göre, Natan o rüyasında açık bir mezarlığın içinde bir beden ya da bir ceset, işte her neyse, bir şey görmüş; üç kertenkele de o şeyi yiyormuş. Sonra bir adam yanına yaklaşmış, Natan adama bunun kimin cesedi olduğunu sorunca, adam da, ‘Kendi bedenini tanımıyor musun?’ diye karşılık vermiş.”

“Güzel Tanrım,” diye mırıldandı Kristín.

“Sonra ne olmuş?” diye sordu Bjarni, yattığı yerden.

Lauga omzunu silkti. “Sanırım uyanmış. Ama Róslín, Natan’ın o rüyayı birçok kişiye anlattığını ve herkesin rüyanın içeriği konusunda hemfikir olduğunu söyledi. Róslín, rüyayı Ósk’tan duymuş; Ósk, kardeşinden, kardeşi de Natan’ın kendisinden dinlemiş.”

Gözler Agnes’e çevrildi. Kadın düşünceli görünüyordu, ardından herkesi daha iyi görebilmek için bacaklarını yatağın yanından sarkıttı.

“Natan, bana bedenini açık bir mezarın içinde gördüğünü söylemişti, ruhu da mezarın öbür ucunda ayakta duruyormuş. Sonra bedeni ruhunu çağırıp, ona Piskopos Stein’in ilahisini söylemiş.” Agnes’in sesi sessizliğin içinde çatlak çıktı.

Kimse bir şey söylemedi. En sonunda Tóti boğazını temizledi.

“Agnes. Demin anlattıklarına dönmek ister misin? Pétur’la ilgili konuşuyordun.”

“Işığa doğru biraz daha yaklaşabilir miyim?”

Jón, Margrét'e bir baktı, ardından gözlerini ailesine çevirdi ve kafasını iki yana salladı.

Margrét çekinerek "Jón," diye fısıldadı. "Ne zararı olabilir ki?"

Tóti, Jón'un gözlerini sertçe kızlarına diktiğini fark etti.

Margrét içini çekti. "En iyisi biz olduğumuz yerde kalalım," dedi Agnes'e. "Rahatça hikâye anlatabileceğin kadar ışık var orada da."

Agnes'in yüzünden ani bir öfke belirtisi geçti, ama yeniden konuşmaya başladığında sesi yumuşaktı.

"Biliyorsunuzdur, Pétur'un hem Langidalur'da hem de Vatnsdalur'da adı çıkmıştı. Onca hayvanı öldüren bir adama kimse güvenmez. Natan'ın bir insan sarrafı olduğunu düşündüğüm için, Geitaskard'dayken Pétur'u fark etmemiş olmasına şaşırmıştım; o yüzden, ona Pétur'un gözetim altında bir suçlu olduğunu, otuzdan fazla koyunun boğazını zevk için kestiğini ve Kopenhag'a gönderilebileceğini söyledim. Natan adama uzun uzun baktı ama bir şey söylemedi."

"Belki de koyun çalması için onu işe alacaktı," dedi Lauga sertçe.

"Belki de," diye karşılık verdi Agnes karanlık köşesinden. Yeniden Tóti'ye döndü. "O gün Natan'ı Worm'un yanına götürdüm, sonra da bahçede María'yla buluştuk. Ona, Natan'ın ambara habersizce gelip beni şaşırttığını söylediğimde, ne istiyormuş, diye sordu bana. Geitaskard'a Worm'u görmeye geldiğini söyledim. O sırada María elimi tutarak dikkatli olmamı söyledi."

"Neden?" diye sordu Kristín. Gudmundur gölgelerin arasından tatsız tatsız güldü.

Agnes onları duymazdan geldi. "María'ya, aklı başında yetişkin bir kadın olduğumu söyledim. O da zaten bu yüzden endişelendiğini söyledi bana."

"Rahip," dedi Jón birdenbire. "Belki de en iyisi ikinizin aileden uzak bir yerlerde konuşması olacak."

"Ne sakıncası var, baba? Neler olduğunu bilmek istiyorum," dedi Steina.

"Yatağına gir Steina."

Tóti "Özür dilerim Jón," diyerek araya girdi. "Tüm saygımla söylemeliyim ki ben, Agnes'in yüreğinden gelip de anlatmak istediği her şeyi dinlemek için buradayım. Karının ve çocuklarının da açıkça belirttiği gibi, sizlerin yakınında olmamız nedeniyle ailen de hizmetçilerin de bizim tartışmalarımızı ister istemez duymak zorunda kalıyor."

"Tartışmalarınız mı?" Gudmundur öfkeyle baktı. "Sen onun konuşmasına izin veriyorsun, ama o yalnızca masallar anlatıyor."

Tóti daha bir şey söyleyemeden Margrét araya girdi.

“Gudmundur, kes sesini. Bırakın da Agnes, Rahiple konuşsun. Hem artık ne fark eder sevgili Jón? Kızların ikisi de neler olduğunu biliyor; üstelik daha önce bilmedikleri şeyleri de belli ki Róslín anlatmış onlara.”

“Korkulacak bir şey yok,” dedi Tóti.

“Umarım öyle olur,” diye karşılık verdi Jón. Dudaklarını kenetleyerek, çoraplarını dinkleme işine döndü.

Tóti, Agnes’e bakıp, “Arkadaşın sana niye öyle bir şey söyledi?” diye sordu.

“Kıskandığını düşünmüştüm. En başından beri Natan’la tanışmayı çok istiyordu. Durum şu ki, onun bir kâhyaya gereksinim duyduğunu hepimiz biliyorduk.”

“Kâhyalığın ayrıcalığı nedir?” diye sordu Tóti.

“Para sıkıntısı olmayan bir adamın yanında yeni bir iş mesela, ya da hizmetçilikten çok daha iyi bir konum, yahut da evin hanımına hesap vermeden bir evi ve çiftliği keyfince yönetmek belki.” Agnes bunu söylerken Margrét’e bakıp gözünü kaçırdı.

“Devam et Agnes,” diye homurdandı Margrét.

“Böyle bir fırsat doğduğunda, haber hızla yayılırdı, Rahip. Natan’ın bekâr olduğunu, bir kâhya, belki de daha fazlasını aradığını Geitaskard’daki bütün kızlar biliyordu, üstelik María bu iş için en az benim kadar hevesliydi.” Agnes ötekilere şöyle bir baktı. “Karitas’ın işini her şeyden daha çok istiyordum. Bunun bir onursuzluk olduğunu düşünmüyorum.”

Gudmundur küçümseyerek pofurdayınca, Agnes’in gözleri şimşek gibi parladı.

“Doğrusu Natan’la ben birbirimizle konuşmaktan keyif aldığımız için arkadaş olmuştuk. Birkaç haftada bir Geitaskard’a geliyordu, her seferinde konuşuyorduk.” Lauga’ya ters ters baktı. “Bana arkadaşlığını sundu, çevremde fazla değerli arkadaşım olmadığı için, ben de zevkle kabul ettim. Bir süre sonra, María benden uzaklaştı, adeta tanımazdan geliyordu beni. Natan’ın benimle görüşmeleri sıklaşırken, onunla arkadaş olmak isteyen ötekilerle ilişkileri kopuyordu. Yalnızca birer hizmetçiydi onlar.” Agnes bu sözleri büyükodanın bir köşesinde uyuşuk uyuşuk duran ırgatlara bakarak öfkeyle söylemişti. “Natan akıllı bir adamdı, bir hekimdi, hesap kitap bilirdi, üstelik eli açık biriydi. O sonbahar Geitaskard’da önemli hastalıkları olan birçok işçiyi iyileştirmişti; peki, onlar minnettar olmuşlar mıydı? Kesinlikle hayır. Natan’ın çoğu zaman yalnızca beni görmek için geldiğini biliyorlar ve bunun için beni cezalandırıyorlardı. Benim bunda ne suçum olabilirdi ki? Natan’ın bana Illugastadir’de iş teklif ettiğini söyleyince benim adıma sevinirler sanmıştım. Ama beni kibirli olmakla

suçladılar ve aslında hiç de düşündüğüm gibi kimsesiz bir muhtaç olmadığımı söylediler. O kış yalnızlığın yeni bir şekliyle tanıştım, ama Natan'ın yol açtığı bu değişiklik beni mutlu etmişti. Geitaskard'dan ayrılacağıma seviniyordum. Kardeşim gitmişti. María da görüşmek istemiyordu. Beni orada tutan hiçbir şey kalmamıştı."

Agnes susmuş, kızgın bir biçimde örgüsünü örüyordu. Tóti, Lauga ile Gudmundur'un birbirlerine sinsi sinsi baktıklarını fark etti. Yalnızca örgü şişlerinden gelen tıkırtılarla ve Kristín'in kıkırdamalarıyla kesilen huzursuz bir sessizlik yaşandı. Neden sonra, dışarıda rüzgâr şiddetini iyice artırdığında, Jón ayağa kalktı ve herkese uyumayı teklif etti. Birden yorgun düşen Tóti, öneriyi kabul edip boş yataklardan birine uzandı. Agnes'in Natan'ı anlattığı sıralarda üzerine bir kırıklık çökmüştü; boğazı yanıyor, yutkunmakta güçlük çekiyordu. Gaz lambası söndürülürken, Agnes'i konuşturmakla doğru yapıp yapmadığını merak etti.

*

Bazen, Rahiple konuştuktan sonra çeneme ağrılar giriyor. Dilimin öyle yorulduğunu hissediyorum ki... Ölü bir kuş, ıslak tüyleriyle ağzımın içine yığılmış, dişlerimin arasında yatıyor sanki.

Ona neler söyledim? Ötekiler söylediklerimden ne anlam çıkardılar? Bir önemi yok. Natan'ı tanımanın nasıl bir şey olduğunu kimse anlayamaz. İlk ziyaretlerinde onunla birlikte kutsal bir şeyler yaratıyor gibiydik. Sözcüklerimizi dikkatle seçiyor, aralarında boşluk bırakmadan özenle bir araya getiriyorduk. İkimiz de kuleler dikiyorduk, kötü havalarda yolculara kılavuzluk eden işaret kuleleri gibi. Yaşamın boğucu döngüsünün ortasında, sisin arasından birbirimizi görüyorduk.

Akşamları Geitaskard'da, tabanlarımızın altında gacır gucur eden karda yürürdük. Bir seferinde buzda kayıp kolunu kavradığımda o da dengesini yitirmişti. Birlikte yere düşünce gülmeye başladık. Yıldızların pırıltılarını izleyelim diye, beni de geriye doğru çekti. Burçların adlarını tek tek saydı bana.

"Öldüğümüz zaman yıldızlara mı gideceğiz sence?" diye sordum.

"Cennete inanmıyorum," dedi Natan.

Çok şaşırmıştım. "Nasıl olur da cennete inanmazsın?"

"Cennet bir yalandır. İnsanoğlu ölümden korktuğu için kendisi yaratmıştır Tanrı'yı."

"Böyle bir şeyi nasıl söyleyebilirsin?"

Başını çevirdi, saçları buzdan kristallere bulanmıştı. “Agnes. Benimle hemfikir değilmişsin gibi davranma. Her şey bu kadar, daha ötesi yok, bunu sen de biliyorsun. Yaşam burada, damarlarımızın içinde. İşte kar, işte gökyüzü, işte yıldızlar, işte bütün bize anlatılanlar, her şey bu kadar. Öteki insanlar... Onların hepsi kör. Yaşıyorlar mı, yoksa ölüler mi, farkında bile değiller.”

“O kadar da kötü sayılmazlar.”

“Agnes. Beni anlamıyormuş gibi davranıyorsun ama anladığını biliyorum. Biz seninle aynı kumaştan dokunmuşuz.” Natan doğrulup dirseklerine dayanınca ayın ışığı su gibi yüzüne aktı. “Bundan daha iyisini hak ediyoruz.” Başıyla çiftlik evini gösterdi. “Çamurla ve çırpınmayla dolu bir yaşam. Her şeyi olduğu gibi kabullenme zorunluluğu.” Bana doğru eğilip yavaşça öptü. “Sen bu vadiye ait değilsin Agnes. Farklısın. Seni korkutan fazla bir şey de yok.”

Güldüm. “Senden korkmadığım kesin.”

Natan gülümsedi. “Sana bir şey soracağım.”

Yüreğim küt küt attı. “Öyle mi? Nedir o?”

Yeniden karın üzerine yattı. “Yıldızların arasındaki boşluğun adı nedir?”

“Bir adı yoktur.”

“Uydur bir tane.”

Biraz düşündüm. “Ruhun sığınağı.”

“Bu, cennet demenin başka bir yolu, Agnes.”

“Hayır Natan, değil.”

Bir süre sonra artık onun tartışmalarının ve açıkça dile getirdiği karanlık düşüncelerinin ağırlığı altında boğulmaya başladım. Dillerimizin oluşturduğu göçükte, söylediklerimiz ile demek istediklerimizin arasındaki çatlaklara yuvarlanıp, sonunda birbirimizi yitirdik, kendi ağzımızdan çıkan sözcüklere bile güvenmez olduk.

O gece ahıra gittik. Avuçlarındaki çukurluğu öptüm ve göğüslerimle doldurdum onları; bedenini benimkiyle buluşturdum. Elleriyle etekliğimi toplayıp yukarı doğru sıyırdı, derimin üzerinde serin havayı hissettim. Yakalanacağız diye tedirgin oluyordum; bana fahişe diyecekler diye endişeleniyordum. Sonra tenin tene ilk dokunuşu ve sanki bir silahın patlaması, bir serbest düşüş. Çoraplarım dizlerime inmiş, yumuşak saçları boynumu okşuyor.

Ağırlığını arzuladım sonra. Hızlanan soluğunu ve dudaklarının ılık baskısını arzuladım. Kokusu, bedeninin kaygan çıplaklığı başka hiç kimseye benzemiyordu. Yüzüm yerdeki birikintiden ıslanıncaya kadar boynumu yay gibi büktüm. Onu hissedebiliyordum, sıcaklığını, diriliğini hissediyordum. Ardından

inledi, sesi bir yanardağın üzerindeki kül bulutu gibi asılı kaldı havada.

Ağlamak istedim. Bir düş gibiydi. Böyle bir şeyi yaşamak benim için fazlaydı.

Natan gülerek gömleğini içine soktu. Darmadağın olmuş saçları, uçlarındaki su damlacıklarıyla ışıyordu. Yanağımı okşadı ve canımın yanıp yanmadığını, kanayıp kanamadığımı sordu. Hayır dediğimde güldü. Rahatlamış mıydı? Yoksa canı mı sıkılmıştı?

"Bu kadar çabuk gitmek zorunda değilsin."

"Samanların arasından kalk Agnes. Hadi yatağına git."

"Geri gelecek misin?"

Geri geldi. O uzun kış boyunca sürekli bana geri döndü. Toz gibi karın içinde titreyerek geçirdiğimiz geceler, herkes uyurken ahırda buluştuğumuz akşamlar birbirini kovaladı. Yağan kar vadiye soluk aldırmamasına ve sütler süthanede donmasına karşın, ruhumun bütün buzları çözülmüştü. Dışarıda rüzgâr acı acı bağırırken, onun dudaklarında öfkeli bir ateş canlanıyordu. Her yer donduğunda biz ambarda, başımızın üzerinde yığılı kuruyan etlerin altında buluşuyorduk. Samanların kokusu bizi yaz aylarının ıtırlı meltemiyle sarhoş ediyordu. Kendimi fazlasıyla yaşam dolu hissediyordum. Ünlü Natan Ketilsson; hastaları organlarından akıttığı kanlarla iyileştiren, ünlü Ozan-Rósa'yla birlikte olan, Kopenhag'ın çanlarını dinlemiş, kendi kendine Latince öğrenmiş o adam (sıra dışı bir adam, bir masal kahramanı) beni seçmişti. Ömrümde ilk kez biri beni fark etmişti, ben de onu sevmiştim; çünkü beni yeterli bulmuş ve bunu hissettirmişti bana.

Elimi etekliğimin kıvrımları arasından içeri kaydırıyor, Natan'ın bacaklarımda bıraktığı çürükleri bulup onlara bastırıyor ve derimin üzerinde oluşan acıyı hissediyorum. Bu çürükler, dokunuşunun bir yansıması, ellerinin üzerimde gezmiş olduğunun ve kalçalarımızın birbirine değdiğinin bir kanıtı: O coşkulu soluk soluğa kalış, karanlıkta kollarımızla bacaklarımızın birbirine dolanması... Acımasız bir tekdüzelikle sürüp giden iş döngüsünde, yalnız başıma uyuduğum gecelerde, sıkıcı çiftlik işlerini yapmak için uyandığım sabahlarda bu gizli çürükler farklı bir anlam taşıyordu. Var olmanın boğucu sıradanlığının sonuydu onlar.

Çürüklerin geçmesi beni sinir ediyordu. Natan'ın bir sonraki gelişine kadar kendim için sakladığım, ona ait biricik şeylerdi o çürükler. Bütün o haftalar, bütün o geceler duyduğum özlemden yanıp tutuşuyordum. Ahırda başım sert zemine dayalıyken, Natan ruhumun en derinlerindeki çekirdeği kırmıştı. Gerçek duygularımı hizmetçilerden sakladım. Gösterdiğim bütün bu kararlılık, rüzgâra doğru çığlık atmaktan, tırnaklarımla toprağı kazımaktan ve otları yakmaktan

kendimi alıkoymak içindi.

Gidip onunla birlikte yaşamam konusunda anlaştık. Beni vadiden alıp götürecek, sefil ve sevgisiz yaşantımın kabuğundan beni çıkaracaktı; böylece her şey yeniden başlayacaktı. Natan benim ilkbaharım olacaktı.

Bütün bu süre boyunca bir de Sigga vardı.

DOKUZUNCU BÖLÜM

Handar-vagna-Freyjum fljóð
Flytur sagnir ljóða.
Kennd við Magnús, blessað blâð,
Búrfells-Agnes góða.

Kadınlara yol gösterip öncülük eden
Bir kadın ozan, adı Magnús'tan gelen.
Kutsal kanı damarlarında babasının
Ateşin kızı Agnes, coşkusuyla bir yanardağın.

Anonim, 1825 dolayları

“Siz hiç Illugastadir’e gittiniz mi, Rahip?”

Tóti başını iki yana salladı. “Breidabólstadur’un kuzeyine yolculuk etmemi gerektirecek fazla bir durum olmadı.”

Sonraki gün üzerimize daha da ıslak ve karlı bir havanın ağırlığıyla çökünce, Margrét, Tóti’yi gökyüzü açılıncaya kadar kalmaya ikna etti. Rahip rahatlamıştı. Sıkıntılı rüyalar görmüş, sabah baş ağrısıyla uyanmıştı.

Koyunlar bir araya getirilmiş, kesimler bitmiş, kurutulan otlar içeri alınmıştı; artık Kornsá halkı gününü evde örgü örerek, yün eğirerek ve eğirdikleri yünden iplik çekerek geçiriyordu.

Agnes yatağına oturmuş, Steina’nın ördüğü tek parmaklı eldivende atladığı ilmekleri düzeltiyordu. “Illugastadir neredeyse dünyanın öbür uçundaydı,” dedi, çiftliğin yerini gösterir gibi başını eğerek. “Yolunu bile bilmiyordum. Herkes bana o çiftlikte nasıl yalnızlık çekeceğimi anlatıyor ve orada hiçbir şeyin, insanlarını tanıdığım bu vadideki gibi olmayacağını söylüyordu. Ama ben Natan’la çalışmak istiyordum.”

“Oraya ne zaman gittin?”

“Durumumu ayarlar ayarlamaz. Mayıs sonunda, işçi değişim gününde.”

“Hangi yıl oluyor bu?” diye sordu Tóti.

“1827. Noel yortusu ile yılbaşını Geitaskard’da geçirdim, sonra yağmurkuşunun[20] kışı kovmak için gelip şarkısını söylemesini bekledim. Malımı mülkümü topladım, yürüyerek ayrıldım oradan. Vadide bir yukarı bir aşağı yolculuk eden bir sürü hizmetli vardı, ama kimse Vatnsnes’teki Illugastadir çiftliğine gitmiyordu. Yarımadanın kuzeyine doğru yürümeye başladım; yoğun bir sis çökünce, yolumu yitireceğim diye endişelendim. Ama uzaktan denizin sesini duyabiliyor ve doğru yolda ilerlediğimi anlıyordum. Sis dağıldığında Tjörn kilisesinin uzağında olmadığımı gördüm. O gece orada kalmak için izin

istedim. Ertesi gün kilisenin papazı Illugastadir'e nasıl gideceğimi anlattı.

"Tjörn'den çiftliğe ulaşmam çok uzun sürmedi. Hayatımda ilk kez o sabah denizi öyle alabildiğine geniş ve engin gördüm. Kuzeyden esen rüzgâr kıyılara doğru sürüklenen dalgaların serpintilerini üflüyor, yüzeyin üzerinde yüzlerce deniz kuşu halka olmuş çığlıklar atıyordu. Suyun külrengi gövdesinin ucunda batı fiyortlarını bile görebiliyordum. Kendi kendilerinin gölgeleri gibiydiler.

"Etkileyiciydi. Tjörn'deki papaz, çiftlik evinin kayalık bir koyda olduğunu söylemişti; çok geçmeden dediği yer karşıma çıktı. Kıyıya çekilmiş küçük bir kayık vardı ve balık kurutma askılarında çarşaflar asılıydı, rüzgârda deli gibi sallanıyorlardı. O sırada bunu iyi bir işaret olarak gördüm; sanki bana el sallayarak hoş geldin diyorlardı.

"Bayırdan aşağı fazla inmemiştim ki evden biri çıktı ve tepenin yukarısına doğru seğirterek yürümeye başladı. Yaklaştıkça, gelen kişinin en fazla on beşinde bir genç kız olduğunu fark ettim. Sevinç içinde bana el sallıyordu. Onu duyacak kadar yaklaştığımda, hoş geldin, diye bağırarak yanıma koştu. Yakındayken daha da küçük görünüyordu, Rahip. Ufacık burnu yukarı kalkık, dudakları kıpkırmızıydı ve sarı saçları rüzgârda birbirine dolanıyordu. Bir çiftçi kızına göre fazlaca güzeldi; acaba Natan'ın kızlarından biri mi, diye düşündüğümü anımsıyorum. Hiçbir hizmetçinin giymeyeceği kadar da güzeldi elbiseleri.

"Kız, öteberimin bulunduğu çuvalı alıp beni öptü. Agnes Magnüsdóttir olup olmadığımı sordu ve kendisini Sigrídur diye tanıttı, ama herkesin ona Sigga dediğini söyledi."

"Natan'ın Geitaskard'da sözünü ettiği hizmetçi kız bu, değil mi?"

Agnes başını sallayarak onayladı. "Sigga bütün hafta boyunca beni beklediğini söyledi ve aç olup olmadığımı, çok uzaktan mı geldiğimi, dağ yollarında böyle tek başıma yürümekten, yol kesen eşkıyadan ya da haydutlardan korkup korkmadığımı sordu. Öyle hızlı konuşuyordu ki onu yanıtlamakta zorlanıyordum. Daha ne olduğunu anlamadan, beni içeri sürükleyip o sabah hazırladığı yatağımı gösterdi. İçinde yalnızca dört yatak bulunan büyükoda çok ufaktı ve oturup konuşulacak yer yoktu. Yataklardan birinin yukarısında küçük bir pencere vardı, ama sanırım Sigga orayı kendine ayırmıştı. Illugastadir düşündüğümden daha sıkışık ve pisti. Ama bir valinin evinde hizmetçi olmaktansa, küçük bir çiftlik evinin hanımı olmak daha iyidir diyerek kendimi avuttum. Sigga öteberimi yerleştirmem için beni yalnız bırakacağını söyleyip kahve yapmak üzere gitti. Ona zahmet edip kahveyi harcamamasını, biraz peynir suyuyla biraz da suyun yeterli olacağını söyleyince, gülerek

Natan’ın kahveyi çok sevdiğini ve sürekli içtiklerini anlattı. Bu bana büyük bir nimetmiş gibi göründü.

“Çevreye göz atmak için Sigga’nın odadan çıkmasını bekledim. Yalnızca iki yatak yapılıydı: Onunkiyle benimki. Natan’ın nerede yattığını ve tavan arasında bir oda olup olmadığını merak ettim.

“Sigga döndüğünde ona Natan’ın nerede olduğunu sordum. Beni karşılamak üzere orada olacağını umuyordum. Utanmış görünen Sigga kızardı ve Natan’ın dışarıda olduğunu söyledi.

“Bir Pazar günüydü; o yüzden Natan kilisede mi diye sordum, ama Sigga kafasını salladı. Natan kiliseye giden biri değildi. Sigga onun akşam dualarını okumayı reddeden tanıdığı tek kişi olduğunu, yanımda bir ilahiler kitabım varsa yastığımın altına saklamamı, yoksa Natan’ın kitabı ocağa atıp yakabileceğini söyledi. Hayır, dedi Sigga, Natan dağda tilki avındaydı; çiftliği bana kendisi gezdirecekti.

“Çiftlikle ilgili ilk izlenimlerim nelerdi, anımsayamıyorum Rahip. Yolculuktan bitkin düşmüş, çevremde bu kadar çok su görmekten şaşkına dönmüştüm. Ama Tanrı’nın unuttuğu o yerde bir küsur yıl tutsak kaldıktan sonra, Illugastadir’in neye benzediğini söyleyebilirim sana.”

“Bana orayı biraz anlatmanı isterdim,” diye üsteledi Tóti.

“Dağın eteğinde ve denizin kıyısında olan herhangi bir yerden daha farklı değildi. Hayvanların kışlık yeminin yetiştirildiği bir iki tane düz arazinin dışında, taşların arasından yabanıl otların büyüdüğü uzunlamasına bir kayalık alandı. Deniz kıyısı çakıl taşlarıyla kaplıydı ve koydaki geniş yosun kümeleri boğulmuş birinin saçları gibi dalgalanıyordu. Gece boyunca kıyıya vuran yaloslar büyülüymüş gibi görünüyor, fok yığınlarının yanındaki sıra sıra kayalıklara deniz ördekleri yuva yapıyordu. Illugastadir güneşli günlerde çok güzel görünürdü, ama öteki zamanlarda orada yaşamak yağmur altında mezar kazmak kadar berbat bir durumdu. Denizden gelen sis bir bela gibi çöküyordu yörenin üzerine. En yakın çiftlik olan Stapar ise enikonu uzak bir mesafedeydi.

“Fiyorda doğru uzanan kayalık adalardan birinde Natan’ın işliği vardı. Oraya ulaşmak için suyla kaplı dar bir taşlık yoldan geçmek gerekiyordu. Çiftlik evinden uzakta, çevresi sularla kaplı bu yerde bir işlik yapmanın tuhaf olduğunu düşünmüştüm ya, demek Natan böyle uygun görmüştü. Barakanın penceresi bile denize değil karaya bakıyordu; çünkü Natan dağdan kimlerin gelip geçtiğini görmek istiyordu. Düşmanları vardı.

“Sigga işliğin anahtarının nerede olduğunu bilmediğini, ama demir tezgâhının o küçük kulübede olduğunu ve Natan’ın ilaçları orada yaptığını, ayrıca büyük

olasılıkla yüklü miktardaki parasını da içeride sakladığını söyledi. Bütün bunları vahşi bir kıkırdamayla anlattığını görünce, onun gerçekten Natan'ın söylediği kadar kalın kafalı olduğunu düşündüğümü anımsıyorum.

"Sigga, Natan'ın sopayla fok öldürdüğünü ve giymek istersem fok derisinden ayakkabılar verebileceğini, ayrıca İzlanda'nın bütün Bölge Komiserleri'ndeki gibi onlarda da ördek tüyünden şilteler bulunduğunu ve bu yumuşak yataklarda bir ölü gibi uyuyabileceğimi anlattı bana. Stóra-Borg'da büyüdüğünü ve annesinin artık yaşamadığını, bu işte yeni olduğunu, daha önce hiç kâhyalık etmediğini, ama Natan'ın beni çok övdüğünü ve ona işi öğreteceğimi umduğunu söyledi.

"Sigga'nın kendisine kâhya dediğini duyunca şaşırdım. 'Ah, buranın hanımısın yani? Karitas'ın yerini sen mi aldın?' diye sordum. O da başını sallayıp evet dedi, daha önce basit bir hizmetçi olarak çalıştığını, ama Karitas işi bırakınca Natan'ın ona kâhyalığı teklif ettiğini söyledi. Onun hizmetçisi olmak üzere oraya gittiğim için bana teşekkür etti ve kolumu tutarak Natan'ın çoğunlukla evden uzakta olduğunu, dolayısıyla yalnızlık çektiğini, bu yüzden ikimizin iyi anlaşması gerektiğini söyledi.

"Bir yanlışlık olduğunu, belki de Natan'ın ben gelinceye kadar ondan kâhyalık etmesini istediğini düşündüm; ya da kız düpedüz bir yalancıydı. Natan'ın bana yalan söyleyeceğini sanmıyordum.

"Sonra biraz kahve içtik ve Sigga'ya daha önce çalıştığım yerleri anlattım kısaca. Yaşadığım çiftliklerin sayısını söylerken temkinli davranıyordum, yine de Sigga çok etkilenmiş görünüyor ve sürekli ona yardımcı olmak için Illugastadir'e geldiğime ne kadar mutlu olduğunu söyleyip duruyordu. Bir de üzerimdeki güzel desenli şalı nasıl yaptığımı öğretip öğretmeyeceğimi sorudu. Sonuçta biraz rahatlamıştım.

"Kısa bir süre sonra yine Natan'la ilgili konuşmaya başladık, Sigga onu akşam yemeğinden sonra beklediğini söyledi. Ama Natan epeyce geç bir saatte döndü."

"Geldiğinde iş durumunu sordun mu ona?" dedi Tóti.

Agnes kafasını salladı. "O geldiğinde ben uyuyordum."

*

Belki de olayların içyüzünü Illugastadir'deki o ilk sabah anlamıştım. Yanılıyor da olabilirim, o sabah değildi belki de.

Geç bir saatte martıların hüzün dolu çığlıklarına uyanıp, Natan'ı dere boyunca yürürken görebilmek için dışarı çıktım. Denizin kıyısındaki çarşaflar hâlâ hafif

bir esintiyle dalgalanıyordu. O sırada Natan'ın ancak sabah geri döndüğünü düşünmüştüm.

Sigga, Natan'ın omzundan sarkan iki tilki postuyla gece yarısı döndüğünü söylediğinde bile, gecenin kalan bölümünü hangi yatakta geçirdiğini sormak aklıma gelmemişti.

*

"O sabah Natan'ı gördüğüme öyle sevinmiştim ki ona, Sigga kendisini neden Illugastadir'in hanımı sanıyor diye sormayı unutmuştum. Ancak günün ilerleyen saatlerinde, kayaların üzerinden işliğine doğru giden Natan'ın peşi sıra yürürken konuyu açtım.

"Kaba görünmek istemiyordum, o yüzden ona Sigga'nın kâhyalığından hoşnut olup olmadığını sordum söz arasında. Ama Natan her zamanki gibi ne demek istediğimi anlamıştı. Durdu ve kaşlarını kaldırdı.

'"O benim kâhyam değil,' dedi.

"Böyle söylediği için rahatlamıştım, ama yine de ona, ilk geldiğimde Sigga'nın bana Karitas'ın yerine geçtim dediğini anlattım.

"Natan gülerek kafasını salladı, ardından Sigga'nın ne kadar genç ve kıt beyinli olduğu konusunda beni uyardığını anımsattı. Sonra işliğinin kilidini açtı ve içeri girdik. Daha önce hiç öyle bir oda görmemiştim. Her işlikte bulunabilecek örs, körük ve öteki aletlerin dışında, duvarlarda büyük demetler halinde kurutulmuş çiçekler ve otlar, kimileri bulanık kimileri duru sıvılarla dolu kavanozlar ve içinde yağa benzer bir şey olan büyük bir kova vardı. İğneler, neşterler ve soluk renkte, haşlanmış mide gibi buruşmuş bir hayvanın olduğu cam bir kavanoz vardı."

"Ne korkunç," diye mırıldandı Steina büyükodanın öteki ucundan. Agnes gözlerini eldivenden kaldırıp baktı, ailenin orada olduğunu unutmuş gibiydi.

Birden çiftliğin giriş kapısı vuruldu.

"Lauga," dedi Margrét. "Gidip bakar mısın, kimmiş gelen?" Kızı kapıyı açmak üzere çıktı. Kısa bir süre sonra yanında, omuzlarındaki karları süpüren yaşlı bir adamla geri döndü. Gelen, Undirfell'deki Rahip Pétur Bjarnason'du.

"Herkesi Tanrı'nın adıyla selamlarım," diye homurdandı gözlüğünü iç gömleğine silerken. Buzda ve rüzgârda yürüdüğü için soluk soluğaydı. "Undirfell kilisesi adına sizlerin dinsel bilgilerinizi ve okuma becerilerinizi öğrenip kayıt altına almak için buradayım," dedi tekdüze bir sesle. "Ah, merhaba Yardımcı Rahip Thorvardur. Hâlâ vadidesiniz, gördüğüm kadarıyla. Ah, tabii.

Blöndal sizi-”

“Bu Agnes,” diyerek araya girdi Tóti. Agnes bir adım öne çıktı.

“Adım Agnes Magnúsdóttir,” dedi kadın. “Ben bir tutukluyum.”

Margrét şaşkınlık içinde ansızın ayağa kalkıp, yatağında ağzı bir karış açık halde oturan Jón’a baktı.

Lauga “Ne?! Hayır, o bizim-” diye konuşmaya başladı, ama Tóti onun sözünü kesti.

“Size daha önce de söylediğim gibi, Agnes Magnusdóttir benim manevi gözetimim altındadır.” Suçlu bir kişiye arka çıktığı için ailenin ona şaşkın şaşkın baktığının farkındaydı. Uzun ve sıkıntılı bir sessizlik oldu.

“Usulen kaydedildi.” Rahip Pétur titrek ışığın dibindeki bir tabureye oturdu ve paltosunun altından ağır bir defter çıkardı. “Kornsá ailesi nasıllar bakalım? Hayvan kesimi bitti mi?”

Margrét, Tóti’ye tuhaf tuhaf baktı, ardından yavaşça yerine oturdu. “Şey, evet. Yalnızca otlağın[21] gübrelenmesi kaldı, ondan sonra da değiş tokuş için yünlüleri yapmaya başlayacağız.”

Yaşlı papaz başını salladı. “Çalışkan bir aile. Bölge Memuru Jón, konuşmaya sizinle başlayabilir miyiz?”

Papaz bütün aile bireyleriyle tek tek konuşarak, onların okuma becerilerini ve ezberlerindeki temel din bilgilerini yokladı. Ayrıca birlikte yaşadıkları kimselerin kişiliklerini öğrenmek için sorular sordu onlara. Hizmetlilerin hepsinin papazla işleri bittikten sonra, Agnes çağrıldı. Tóti onların konuşmasını dinlemeye çalıştı, ama okuma sınavının sona ermesiyle rahatlayan Kristín’in Bjarni’yle birlikte girdiği kıkırdama ve gülme nöbeti yüzünden bir şey duyamadı. Agnes’le bir iki kelime konuşan papaz, onu onaylayarak başını salladı.

“Zaman ayırdığınız için hepinize teşekkür ederim. Belki yakında kilisede de görürüm sizleri,” dedi Rahip Pétur.

“Biraz daha oturup bir kahve içseydiniz?” diye sordu Lauga güzelce reverans yaparak.

“Teşekkür ederim tatlı kızım, ama daha bütün vadiyi dolaşacağım, üstelik bu havanın düzeleceği yok.” Rahip şapkasını kafasına geçirip elindeki defteri dikkatle kalın paltosunun içine soktu.

“Sizi geçireyim,” dedi Tóti, Lauga davranmadan önce.

Tóti koridorda papazın Agnes’le ilgili neler kaydettiğini sordu.

“Ne öğrenmek istiyorsunuz?” diye kuşkuyla sordu adam.

“O benim gözetimimde,” dedi. “Davranışlarını bilmek benim sorumluluğum.

İyi okuyup okuyamadığını bilmek. Onun rahat olmasını sağlamak durumundayım.”

“Peki o zaman.” Papaz Defteri’ni bir kez daha paltosundan çıkarıp son sayfalara bir fiske attı. “Kendiniz okuyabilirsiniz.”

Tóti defteri koridorun duvarında asılı duran mumun yanına getirdi, loş ışığın altında sözcükleri seçene kadar gözlerini kısarak sayfalara baktı:

Agnes Jónsdóttir. Bir hükümlü. *Sakapersona*.[22] 34 yaşında.

Papaz, Tóti’nin bitirmesini beklerken “Okuması çok iyi,” diyerek düşüncesini belirtti.

“Kişiliğiyle ilgili bu yazdığınız nedir?” Karanlıkta kırpıştırdığı gözleri sözcükleri zar zor seçebiliyordu.

“Ah, orada *blendin* yazıyor Rahip. Karışık.”

“Peki bu sonuca nasıl vardınız?”

“Bölge Memuru Jón’un görüşü bu. Bir de karısının.”

“Sizin Agnes’le ilgili görüşünüz nedir Rahip?”

Defteri paltosunun içine sokuşturan yaşlı adam omuzlarını silkti.

“Çok düzgün konuşuyor. Eğitimli olduğunu düşünüyorum. Gayri meşru olduğu hesaba katılırsa, şaşırtıcı bir durum. İyi yetiştirilmiş. Oysa Bölge Memuru’yla konuştuğumda bana davranışlarının biraz şey olduğunu... Öngörülemez olduğunu söylemişti. Sinir nöbetlerinden söz etti bana.”

“Agnes idam cezasıyla yüz yüze,” dedi Tóti.

“Farkındayım,” diye sertçe karşılık verdi papaz, kapıyı açarken. “İyi günler Rahip Thorvardur. En içten dileklerimi sunarım.”

“Ben de size,” diye mırıldandı Tóti, kapı yüzüne çarpıldığı sırada.

*

Agnes Jónsdóttir. Kendine bir ad vermenin böylesine kolay olacağını hiç düşünmemiştim. Brekkukot’tan Jón Bjarnasson’un kızı, uşak Magnús Magnússon’un değil. Gerçekte kimin piçi olduğumu herkes öğrensin.

Agnes Jónsdóttir. Aslında olmam gereken kadının adı bu olmalıydı gibi geliyor bana. Yanında kocası ve alacakaranlıkta koyunları eve çağırmaya yardım eden, eteğine yapışmış çocuklarıyla birlikte, vadiye tepeden bakan bir evin kâhyası. Onlara hayalet hikâyeleri öğreten ve onları korkutan. Çocuklarını seven. Dahası, Sigurlaug ile Steinvör Jónsdóttir’in kız kardeşleri bile olabilirdi o kadın. Margrét’in kızı... Kutsanmış bir evlilikte ve yoksulluk yüzünden darmadağın

olmayacak bir ailede doğan bir çocuk.

Agnes Jónsdóttir, ömrünü damarları açarak, boğazları, bacakları keserek geçiren ve kan akıtması için para ödenen bir adamı sevecek kadar aptal olmazdı. Bir büyükanne olabilirdi mesela. Ölüm döşeğindeyken yatağının çevresinde toplanmış dost yüzlere bakan biri. Cennetteki yerini önceden ayarlamış biri. Cennete inanıyor olabilirdi.

Şimdi bakınca, Illugastadir'de mutlu olduğuma inanmam neredeyse olanaksız, ama bir ara öyleydim muhakkak. Bütün öğle sonrasını Natan'la birlikte işlikte geçirdiğimiz ilk gün mutluydum. Bana o iki tilki postunu göstermişti. O sabah hava, balıkların yanına asmasına elvermeyecek kadar nemli olduğundan, postları içeride kurutuyordu.

Ellerimi tuttu ve beyaz tilki kürkünün üzerinde gezdirdi.

"Hissediyor musun? Bu yaz Reykjavík'te epey para getirecek bunlar."

Dağda tilkileri nasıl avladığını anlattı bana. "Bütün iş bir tilki eniği bulup yakalamakta," dedi. "Sonra anne babasını çağırsın diye eniği ağlatmak gerekir, yoksa onları deliklerinden çıkarmak neredeyse olanaksızdır. Cin gibi hayvanlardır. Kurnaz. Yürürken kokunu alıverirler."

"Peki tilki eniğini nasıl ağlatıyorsun?"

"Ön ayaklarını kırarım. Böylece kaçamazlar. Yavrunun bebek gibi ağlamasını duyan anne baba inlerinden koşarak çıkınca kolaylıkla yakalanırlar. Birbirlerini yalnız bırakmazlar."

"Anne babasını öldürdükten sonra eniğe ne yaparsın?"

"Kimi avcılar ölsün diye bırakıp giderler. Yavruların pazarda bir değeri yoktur; derileri çok küçüktür."

"Sen ne yaparsın?"

"Kafalarını bir taşla ezerim."

"Yapılacak en doğru şey bu."

"Evet. Onları öylece bırakmak acımasızlık."

Bana kitaplarını gösterdi. Onlardan hoşlanacağımı düşünmüştü. "Sözcükler Sigga'nın umurunda değil," dedi. "Okuması rezalet. Ona bir şey okutmak ineği konuşturmaya çalışmak gibi."

Parmaklarımı sayfaların üzerinde gezdirerek, bana sunulan yeni sözcükleri okumaya çalıştım.

"Kutanöz enfeksiyonlar." Berbat telaffuzumu düzeltti. "Cochlearia officinalis."[23]

"Bir daha söyle."

“Cetraria islandica.[24] Angelica archangelica.[25] Achilla millefolium.[26] Rumex digynus.[27]”

Anlamadığım bir yazı diliydi bu, o yüzden Natan’ın alay dolu kahkahalarını öpücüklerle kestim ve dilini benimkine hafifçe bastırdığını hissettim. Bütün bu sözcüklerin anlamı ne? İşliğinde bulunan nesnelerin adları mıydı bunlar? Kavanozların, şişelerin, kilden kapların adı mı? Natan beni boynumdan öpünce yükselen şehvet fırtınasında bu düşüncelerim yitip gitti. Beni masanın üzerine kaldırdı ve daha ne olup bittiğini anlamadan, daha hazır bile değilken, daha giysilerimizle boğuşurken birdenbire içime girdi. Soluğum kesilmişti. Arkamdaki kâğıtları hissettim ve sözcüklerin sayfalardan yükselerek derimin içine gömüldüğünü düşündüm. Bacaklarım Natan’a sıkıca dolanmıştı ve soğuk deniz havasının boğazımı sıkıca kavradığını hissettim.

Sonra, kalçamı masanın ucuna dayayıp, çıplak halde ayakta durdum. Önümde Natan’ın kitapları ve aşkımızın kasırgasında kırışmış kâğıtlar yayılıydı.

“Bütün şu hastalıklara baksana, Natan. Kitaplar dolusu hastalık ve dehşet.”

“Agnes.”

Adımı yavaşça, “s” harfini dilinin üzerinde bekleterek, sanki tadına bakıyormuşçasına söylemişti.

“Natan. Dünyada bu kadar çok hastalık varsa... Bir insanın başına bunca bela açacak kadar çoksa bu hastalıklar, bizler hâlâ nasıl canlı kalabiliyoruz?”

Sigga durumumuzu biliyor olmalıydı. Illugastadir’deki ilk gecelerde onun uyumasını bekliyorduk. Natan’ın büyükodanın döşemelerinde dikkatle attığı adımları duyabiliyor, battaniyelerin yavaşça çekiştirildiğini hissedebiliyordum. Sesimi çıkarmamak için çok uğraşıyordum. Kendimizi birbirimize bir daha çözülemeyecekmişiz gibi sıkı sıkı doluyorduk, ama günün pencereden içeri giren ilk ışığı bir bıçak gibi kesiyordu buluşmalarımızı.

Sigga uyanmadan önce Natan kendi yatağına dönmüş oluyordu her zaman.

*

Agnes daldığı düşüncelerinin içinde yitmiş gibiydi. Tóti yavaşça omzuna dokununca birden irkilerek odanın içinde olduğunun farkına vardı.

“Seni ürküttüğüm için özür dilerim,” dedi Tóti.

“Ah, hayır,” diye karşılık verdi Agnes, biraz soluk soluğaydı. “İlmekleri sayıyordum yalnızca.”

“Devam edelim mi?” diye sordu.

“Ne diyordum?”

“Illugastadir’deki ilk gününü anlatıyordun.”

“Aa, evet. Natan beni gördüğüne sevindi; ben yerleşme işini tamamlayınca, yöre halkıyla ve çiftliklerle ilgili hikâyeler anlatmaya başladı. O ilk haftalarda pek kayda değer bir şey olmadı. Her gün güneşin doğuşundan batışına kadar Sigga’yla birlikte çalıştım, geceleri de birbirimize hikâyeler anlatarak ya da ona buna gülerek geçirdik. Sonuç olarak, Illugastadir’deki ilk birkaç ay mutlu dönemlerimdi. Sigga, Natan’ın evde daha önce olmadığı kadar çok zaman geçirmesinin tuhaf olduğunu söyledi, ben de bu durumun benim varlığımdan kaynaklandığını düşündüm. Natan çoğu gün, çiftlikle ilgilenmektense, işliğinin dışında aletlerini onarıp düzeltmeyi tercih ediyordu. Otlarla ya da atlarla kendisi ilgilenmiyor, gelip bakmaları için adam tutuyordu. Tembel olduğu için değildi ama bu. Bana kanın nasıl akıtılması gerektiğini gösterdi ve bir insanın başına gelebilecek bütün hastalıkları anlattı. Sanırım yaptığı işe ilgi duyan birinin olması onu mutlu ediyordu. Sigga sevimliydi, iyi çamaşır yıkıyor ve yakaladığımız balıkları ustalıkla ayıklıyordu, ama Natan’ın deyişiyle, zekâ gerektiren konuları hiç umursamıyordu. Benim dilediğim kadar okumaya ve bilimsel konularda bir şeyler öğrenmeye iznim vardı. Biliyor musun Rahip, bacaklarında lekeler olan ve dişetleri kanayan kişilerin lahana yemesi gerekir.”

Tóti gülümsedi. “Hayır, bilmiyorum.”

“Başlarda dalga geçiyor sanmıştım, ama yapraklardan yapılan basit bir çayın ya da domuz yağı ve kükürtle hazırlanan bir lapanın ya da bitki köklerinden süzülmüş reçinenin, dahası bir lahananın bile insanı nasıl iyileştirebildiğini kendi gözlerimle gördüm.

“Illugastadir’e taşınmamın büyük bir talih olduğunu düşünmüştüm. Natan bana fok derisinden yeni ayakkabılar yapmış ve yeni bir şal vermişti, üstelik midemizi tıka basa dolduracak kadar çok ördek yumurtası vardı. Çiftlikten her gidişinde, Sigga’yla benim için aldığı armağanlarla geri dönerdi. Sigga’yı ilk gördüğümde onun kızı sanmam bu yüzdendi. Natan, onun güzel giyinmesini sağlamıştı hep. Oraya gittiğimde bana da armağanlar vermişti. Dantel ve ipek, bir de ta Fransalardan geldiğini söylediği küçük bir mendil. Onca soyutlanmış olmasına, boğuculuğuna ve sıkış tıkışlığına karşın, evin içindeki yaşantı epeyce gösterişli görünüyordu. Fazla konuğumuz olmuyordu, ama benim için Natan yeterdi, öte yandan Sigga da çok katlanılmaz değildi.” Agnes sesini alçalttı. “Sigga’yı gördünüz mü, Rahip? Temyiz kararı onaylanmış mı?”

Tóti ağır ağır kafasını salladı. “Henüz bilmiyorum.”

Agnes düşünceliydi. “Sigga büyük olasılıkla değişmiştir. Kendini dine

vermiştir. Ama Illugastadir'deyken zaman zaman küstahça bir tavır takınırdı. Sürekli insanlarla ilgili hikâyeler kurgulardı; Natan da ona, kimin kiminle evleneceğini, çocuklarının neye benzeyeceğini ve buna benzer şeyleri sorardı. Natan için zararsız bir oyundu bu; Sigga'nın basitliğini eğlendirici bulurdu. Bense ona aldırmıyordum; kendisine kâhya deyip durmasına ya da oturağın boşaltılması, ahırın temizlenmesi, Natan'ın yakaladığı balıkların kurutulması gibi aslında onun yapması gereken işleri benden istemesine bile aldırış etmiyordum. Natan'ın dediği gibi, o yalnızca bir çocuktu ve çocukça bir düşünme biçimi vardı.

"Benim Illugastadir'e gidişimden bir süre sonra, Fridrik Sigurdsson çiftliği ziyaret etti. Onunla daha önce karşılaşmamıştım, ama Sigga ondan söz etmiş, Natan'la ikisinin arasında bir tür arkadaşlık olduğunu söylemişti. Kız, Fridrik'le konuşurken derisi yüzülmüş bir kuzu gibi kızarıyordu. Ama Fridrik beni tedirgin etmişti. Dengesiz bir tarafı vardı. Natan da bir tuhaftı. İkisine de bir haller oluyordu; bulunduğumuz odada büyük bir keyif içindeyken, ansızın öfkeli bakışların ortasında kalıyorduk. Üstelik bu durum bulaşıcıydı. Onlarla birlikteyken, yapılan en küçük bir haksızlık bile yaralayıcı oluyordu. Bence Fridrik, erkek olduğunu her fırsatta kanıtlamaya çabalayan, biraz tehlikeli bir delikanlıydı. Çok alıngandı. Sanırım bütün dünyanın ona karşı olduğunu düşünüyor, bu yüzden de öfke kusuyordu. Sinirlenmek için neden arardı, onun bu huyundan hoşlanmazdım. Kavga etmeyi severdi. Ellerinin yara bere içinde olmasını isterdi.

"Natan daha farklıydı. Kendisini birilerine kanıtlamak zorunda olduğunu düşünmezdi. Ama batıl inançları vardı ve bu tür işaretlerden tedirgin olurdu. Onun dünyaya bakışını, bilgiye duyduğu açlığı, sevdiği kişilere karşı davranışlarını çok beğenirdim; onun yumuşak yanıydı bunlar. Natan, hava kapadığında kendini daha güçlü hissedebilmek için güneşli gökyüzünün tadını olabildiğince fazla çıkaran insanlardandı kısacası."

Tóti yüzünü buruşturup ensesini ovalamaya başlayınca, Agnes durakladı.

"Bir sorun mu var?" diye sordu.

Rahip boğazını temizledi. "Bir şey yok, yalnızca buradaki hava biraz basık," dedi. "Sen devam et. Ben gider su alır gelirim birazdan."

"Solgun görünüyorsun."

"Bu havada yolculuk etmekten kaynaklanan hafif bir soğuk algınlığı."

"Bu gece Breidabólstadur'a geri dönmesen iyi olacak galiba."

Tóti gülümseyerek kafasını salladı. "Daha kötü hissettiğim zamanlar oldu," dedi. "Sözünü kesmek istemezdim. Lütfen devam et."

Agnes onu dikkatle süzdükten sonra başını salladı. “Peki o zaman. Fridrik Sigurdsson’u ilk gördüğümde dereden su taşıyordum. Bir bağırış duydum ve dağ yolundan atıyla hızla gelmekte olan kızıl saçlı genç bir adam gördüm. Bir de kadın vardı. Sesi duyan Natan, işliğinin penceresinden baktı ve kapıyı kilitlemekle zaman yitirmeyip doğrudan dışarı çıktı. Illugastadir’e fazla insan gelmezdi, Natan da böyle olmasını tercih ediyor gibiydi.

“Natan delikanlıyı Fridrik diye tanıştırdı. Fridrik bana dağın hemen ötesindeki Katadalur çiftliğinden çiftçi Sigurdur’un oğlu olduğunu söyledi. Kışı evden uzakta geçirdiğini belirterek, yanındaki arkadaşını tanıştırdı; Thórunn adında, çok çirkin dişli ve herkese sırıtan bir hizmetçi kadındı bu. Sigga’nın, Thórunn’u görünce endişelendiğini fark ettim. Doğrusunu istersen Rahip, daha ilk karşılaştığımızda ikisinden de hoşlanmamıştım. Fridrik’in kendini beğenmiş bir gösteriş budalası olduğunu düşünmüştüm. Boş boş konuşuyor, babasını nasıl zengin edeceğini anlatıyor, Vesturhóp’ta üç kişiyle dövüştüğünü ve hepsinin gözlerini morartıp patakladığını anlatıyordu. O yaştaki bir delikanlıdan bekleyebileceğin bütün sıkıcı yalanları söylüyordu. Natan neden sıkıntıya girip de Fridrik’in palavralarını dinliyordu, bilmiyorum. Kendi mutluluğunu başkalarına ilan etmekte hiç de çekingen davranmamasına karşın, Natan böyle şeyleri duymaktan hoşlanmazdı. Sanırım Fridrik’e örnek olmak istiyordu, Sigga’ya da rehberlik etmeye çalıştığını söylemişti bana.

“Natan o gün Fridrik ile Thórunn’u içeri buyur etti. Yeni komşularımla özellikle ilgileniyor değildim, ama anladığım kadarıyla, Fridrik’in ailesi epey yoksuldu. Genç adam balığını açlıktan ölmek üzere olan biri gibi silip süpürmüştü. Natan’a uymayan bir arkadaş olduğunu düşünmüştüm.

“Fridrik, bir kukla gibi onu izleyen Thórunn’la birlikte gittiğinde, Natan ortadan yok oldu. Onu yeniden görünce nerede olduğunu sordum ve gülümseyerek mallarını kontrol etmeye gittiğini söyledi. Neden diye sorduğumda, Fridrik’in elinin uzun olduğunu, buraya yalnızca parasının yerini bulmak için geldiğini anlattı.

“Durum buysa, nasıl olup da Fridrik’in buraya adımını atmasına izin verdiğini sordum; o da gülerek parasını hiçbir zaman evde tutmadığını, üstelik bu oyundan hoşlandığını söyledi. Onlarınki gerçek bir arkadaşlık değil, can sıkıntısından kaynaklanan tuhaf bir çekişmeydi. Fridrik, Natan’ın zengin olduğunu düşünerek elindekilerin küçük bir bölümünü istiyor, Natan da parasını asla bulamayacağını bilerek eğlence için onu kışkırtıyordu. O gün Natan’a, böyle bir adamı kışkırtmanın tehlikeli olduğunu düşünüyorum dediğimde, gülerek, Fridrik’in adamdan sayılmayacağını, yalnızca gözü kara bir delikanlı olduğunu söylemişti.

Ama bu beni rahatsız etti. Fridrik'in onun iki katı olduğunu, olası bir kavgada rahatlıkla hakkından gelebileceğini iddia ettim. Natan bundan hoşlanmadı. İlk tartışmamızı o zaman yaşadık."

"Natan ne dedi?"

"Kolumdan tutup beni dışarı sürükledi ve Sigga'nın önünde bir daha asla onunla böyle konuşmamamı söyledi. Ben de yalnızca doğruyu söylediğimi, onu utandırmak istemediğimi, ayrıca Sigga'nın da benim gibi yalnızca onun iyiliğini düşündüğünü belirttim. Bu onu biraz yatıştırdı, ama ruh halinin bu kadar çabuk değişmesi beni korkuttu. Açık deniz kadar değişken ve güvenilmez biri olduğunu sonradan öğrendim; gözünün dönüp de yüzünün karardığını görenin Tanrı yardımcısı olsun. Bir gün sana arkadaşı olduğunu söylerken, ertesi gün yere biraz su döktün diye gecenin köründe dışarı atmakla tehdit eder seni. Ne demişler, her iyilikte bir kötülük, her kötülükte bir iyilik vardır."

"Belki de bunu biliyor olsaydın, Natan'ın yardımcısı olmayı asla kabul etmezdin?" diyerek düşüncesini belirtti Tóti.

Agnes durakladı, sonra kafasını salladı. "Vatnsdalur'dan ayrılmak istiyordum," dedi sessizce.

"Biraz Sigga'dan bahset bana," diye kibarca konuyu değiştirdi Tóti.

"O gece, Fridrik'in ziyaretinden sonra, Sigga evlilikle ilgili konuşmaya başladı. Bu alımlı görünüşüyle Fridrik Sigurdsson'u çok çekici bulmuyor musun, diye sordum Sigga'ya. Yalnızca şaka ediyordum tabii. Fridrik yüzü çilli, kızıl saçlı ve bir sosis kadar alacalı bir oğlandı; üstelik ailesi o kadar yoksuldu ki, boş fıçıları bile yalar bunlar diyebilirdin. Ama bu sözlerim üzerine Sigga'nın yanakları kıpkırmızı parladı ve bana, Fridrik'in o Thórunn denilen kadınla nişanlı olup olmadığı konusunda ne düşündüğümü sordu. İşte o zaman, onun Fridrik'e karşı boş olmadığını anladım.

"Sigga'yla dalga geçmeyi sürdürdüm. 'Evlenmenin ne kadar zor bir iş olduğunu biliyor musun?' diye sordum ona. Sigga, 'Buradaki işlerden daha zor olamaz,' deyince gülmeye başladım ve kastettiğim şeyin çiftlik işi olmadığını, onun gibi genç bir kızın yaşamını biriyle birleştirmek için ne tür izinler alması gerektiğini anlattım. Ona, hem papazın hem de Bölge Memuru'nun izin vermesi gerektiğini, üstelik Bölge Komiseri'nin yanında yer alıp onaylamasının zorunlu olduğunu, ayrıca son sözü söyleyecek olan Natan'ın da buna razı gelmesi gerektiğini açıkladım.

"'Birden fazla sayıda adamın, kabul ediyorum demesi gerekiyor,' diye açıkladım ona. Sigga bu haberden hiç hoşlanmadı. Natan'ın her tür nişanı onaylaması gerektiğini söylediğimde, kızın yüzü soldu ve konuyla ilgili başka

bir şey demedi. Keyfi yerine gelsin diye Natan'ın bana anlattığı, Fridrik'le aralarındaki o küçük oyunu ona aktardığımda bile ağzını açmadı.

"'Fridrik'in hırsız olduğunu düşünüyor musun gerçekten?' diye sordu, ben de hayır dedim, namuslu bir kişi olduğuna eminim.

"Natan'a, Sigga'nın evlilik planını onun onaylaması gerektiğini öğrendiğinde verdiği tepkiyi anlatınca, Natan kahkahalarla güldü. Bunu öğrendiği iyi olmuş dedi. Sigga'nın Fridrik'e vurulduğunu söyledim ve Natan onun bir hırsız olduğunu düşündüğü için kızın duyduğu endişeden bahsettim. Natan, iki yaratığı aynı kümese koyarsan olacağı budur dedi, sonra da bununla ilgili başka bir şey konuşmadık.

"Bütün bunlar aşağı yukarı kuzulama zamanında oldu. Hava açıktı, Natan da bu fırsattan yararlanarak insanlara uğrayıp ilaçlarını satmak ve para kazanmak için kuzeye doğru yolculuğa çıktı. Illugastadir'de yavrulama, Natan evden uzaktayken başladı. Sigga'yla birlikte ineği doyurmak için dışarı çıktığımızda, koyunlardan birinin doğuruyor olduğunu gördük. Hareketsiz gelebilecek yavruları soluk alsınlar diye ayaklarından tutup düzgünce sallayacak güçte değildik ikimiz de, dolayısıyla birkaç hafta sonra döndüğünde, Natan'ın koyunların sayısını beklediği kadar yüksek bulamamasından endişeleniyorduk. Natan çiftliğe kimseyi sokmayın demesine karşın, Sigga'ya hemen bir komşuya gitmesini ve bir yardımcı ayarlamasını söyledim. Sigga, Fridrik'le geri döndü.

"Natan'ın uyarılarından dolayı başta onu içeri alıp almama konusunda tereddütte kaldım, ama yardıma gereksinim duyuyorduk; üstelik Fridrik geldiğinde, başka koyunlar da doğurmaya başladı. Tam bir çiftçi çocuğuydu, kuzuları çekmemize yardım ediyor ve soluk alabilmeleri için onları sallıyordu. Koyunlardan birinin memesinin yavrularını emzirmek için çok kalın olduğunu fark edince, Fridrik sağda solda bulduğu ıvır zıvırdan bir emzik uydurarak, onları bizim beslememizi sağladı. Bu yaptıklarından sonra onu biraz daha sevdim, ama yine de evde uyumasına izin vermedim. Yatması için ahırda bir yatak hazırladım ona.

"Fridrik kuzulama sırasında bir hafta kaldı bizimle. Onun evdeki her şeye fiyat biçtiğini fark ettiğim için, elini hiçbir şeye değdirmemesi konusunda dikkat kesilmiştim. Doğan kuzuların, annelerinin, ineğin, arazinin, hatta Sigga'nın kafasındaki ipek kurdelenin bile değerini hesaplıyordu. Bu davranışını yoksul büyümüş olmasına verdim. Yine de, özellikle ön kapının çevresine çukurlar açarken gördükten sonra, gözümü ondan hiç ayırmadım. Ona, ne yapıyorsun diye sorduğumda, gülerek önemli bir şey olmadığını, Natan'a saklaması için biraz para verdiğini, ama Natan'ın paraları nereye gömdüğünü unuttuğunu ve

onları bir daha görmediğini anlattı. Yalan söylediğini biliyordum. Fridrik Sigurdsson'un tek kuruşu bile yoktu; Natan'ın parasını aradığına adım gibi emindim.

"Sigga ise, oğlanın üçkâğıtçı kişiliğini görmezden geliyordu. Bahar boyunca Fridrik'in üzerine çok düştüğünü, dışarıda çalışırken ona sürekli alet edevat taşıdığını, Fridrik kavgalarını ve gözüpekliklerini anlatırken Sigga'nın kıkırdayıp durduğunu fark ettim. Akşamları genellikle iyi geceler dilemek için ahıra gidiyor, ona biraz süt götürüyor ve epeyce zaman geçiriyordu yanında. Daha önce de söylediğim gibi, Sigga güzel, cici bir kızdı; o yüzden Fridrik'in yakında o kahverengi dişli Thórunn'u unutmasını bekliyordum. Fridrik iyi bir biniciydi ve Sigga'yı etkilemek için midillisini ölesiye kamçılıyordu. O güzel at bütün derisini kana buladığı için Fridrik'i sırtından attığında bile, Sigga ona yemeğini götürmüş, oğlan aç kurtlar gibi tıkınırken yanına oturup şişmiş şakağını silmiş ve onları görmediğimi düşünerek çabuk iyileşsin diye onu öpmüştü.

"Natan geri dönüp de koyunların çoğunun doğurduğunu gördüğü zaman, bu işi çok iyi yaptığımız için bizi övdü. Sigga, Fridrik olmasaydı beceremezdik deyince, Natan kendisinin evde olmadığı, dolayısıyla da Fridrik'i göz hapsinde tutamayacağı bir zamanda hangi akla hizmet o hırsız çocuğun buraya gelmesine izin verdiğimizi sordu. Sigga ağlamaya başladı (tartışmalara hiç dayanamazdı); Natan onu düşüncesizlikle suçlamayı sürdürüp ağzını bozunca araya girdim ve Fridrik'i çağırmanın benim fikrim olduğunu söyledim.

"Natan'a onun Illugastadir dışında da sorumlulukları olduğunu bildiğimi, ama başka bir erkek olmadan belli birtakım işlerin yapılmasını da Sigga'yla benden beklememesi gerektiğini anlattım. Kuzuları sallamaya ikimizin de gücünün yetmediğini, bunun dışında daha birçok işi yaparken zorlandığımızı söyledim ona. Fridrik'e olan bütün hıncına karşın, o oğlanın çok sayıda hayvanını kurtardığını, üstelik dışarıda yatması için özen gösterdiğimizi söyledim. Fridrik'in para için avluyu kazdığınıysa anlatmadım.

"Natan sonunda yatıştı ve Illugastadir'de her şey olağan seyrine döndü. Geitaskard'a gidip, hasat zamanı için Daníel Gudmundsson'u tutacağını söyledi. Kendisinin yokluğunda bizimle birlikte bir erkeğin kalmasını dilediğini, ama bu kişinin Fridrik olmasını istemediğini anlattı."

ONUNCU BÖLÜM

13 Nisan 1828

Vatnsendi çiftliğinden Rósa Gudmunsdóttir ifade için mahkemeye çağrıldı. Dava konusunda bilgisi olmadığını, ama o kış Agnes ona uğradığında efendisi Natan'dan iyilikle bahsettiğini söyledi. Illugastadir'de evlatlık kalan bebek, şimdi Rósa'nın evinde, onun kızı olarak yaşıyormuş. Bebeğin şimdi üç yaşında olduğunu söyledi. Kadın, bebeğin cinayetten dolayı herhangi bir sıkıntı yaşamış olduğunu düşünmediğini, ama çocuğun sürekli "Natan dağlara gitti" dediğini söyledi. Cinayetten sonra bebeğe söylenen buymuş. Rósa, Agnes ile Sigrídur'da sıra dışı bir şey görmemiş, çünkü çok iyi tanımıyormuş onları. Rósa'nın dediğine göre, Natan onlarla iki yıl yaşadıktan sonra, 1825 yazında Vatnsendi'den ayrılmış. Rósa, o sırada Natan'ın kayda değer miktarda parası olduğunu belirtti; hatta saklaması için kadına da 50 gümüş lira vermiş.
Natan'ın ayrılmasından sonraki ilkbaharda, Katadalur çiftliğinden Fridrik, Vatnsendi'ye gelmiş ve özel bir konuda konuşmak için Rósa'yı dışarı çağırmış. Rósa sonra, Fridrik'in onu nasıl arzuladığını söylemeye başladığını ve o gece orada kalıp yatağına girmesine izin vermesini istediğini anlattı. Fridrik'i reddedip ondan uzaklaştığını ve kocasından onun içeride kalmasına izin vermemesini istediğini söyledi. Fridrik daha sonra bir kez daha içeri girmek istemiş. Kadının anlattığına göre, daha sonra kocası Ólaf gelip, Fridrik'in ambara girmek, Rósa'nın Natan adına sakladığı paraları görmek istediğini söylemiş. Natan, Fridrik'e, Rósa'nın evinde yatmayı becerebilirse paraları alabileceğini söylemiş. Fridrik, kadının kocasına iki ya da dört gümüş lira önermiş ve Ólaf'a, annesinin gördüğü bir rüyaya göre paraların ambardaki bir fıçının dibinde saklı olduğunu söylemiş. Rósa kocasına, Natan'ın parasının kesinlikle ambarda olmadığını ve Fridrik'in oraya istediği kadar bakabileceğini

söylemiş. Sonra kocası dışarı çıkmış, Rósa ve hizmetçisi uyurken Fridrik ambara girip fıçının içindeki her şeyi boşaltmış ama hiçbir şey bulamamış. Kadının dediğine göre oğlan, “annesinin daha doğru rüyalar görmesi gerektiğini” söylemiş. Fridrik sert kayaya çarptığını ve para için nereye bakması gerektiği konusunda annesinden daha iyi bir bilgi alınca geri döneceğini söyleyip oradan ayrılmış. Ama geri dönmemiş.

Bundan sonra Fridrik’in, parayı bulamadığı için Natan’dan nefret ettiği düşünülmüş. Rósa sakladığı parayı, Fridrik’in gelişinden sonra, o ilkbaharda Natan’a geri verdiğini, ama uzun bir süre ondan haber alamadığını söyledi. Kadın ayrıca Natan’ın onlarla birlikte yaşadığı sıralarda parasını genellikle çiftliğin içinde ya da dışında bir yerde toprağa gömdüğünü belirtti. Daha fazla kanıt ya da bilgi sunmayan kadın daha sonra burada kayıt altına alınan ifadelerin doğruluğunu teyit etmediğini bildirdi.

Mahkeme kâtibi, 1828

Tóti, Breidabólstadur'un karanlık büyükodasında uyandı, soluk almakta güçlük çekiyordu. Sırtını dikleştirip oturmaya çabalarken kanın başına hücum ettiğini hissetti, kolları sıtmaya yakalanmışçasına titredi ve kendini koyuverdi. Öksürmeye çalıştı; dili damağına yapışmıştı.

Odanın öbür ucunda babası horlayarak uyuyor, bir an kesilmişçesine duran soluğu, ardından gümbürtüyle dışarı çıkıyordu. Hâlâ neden uyuyor, diye düşündü Tóti. Çoktan sabah olmuştur. Bir yudum su içmem gerek.

Tóti bayılma hissine karşı koyarak bacaklarını yere sarkıttı ve çıplak ayaklarını yavaşça döşemeye bastı. Bir karabasan görmüş olmalıyım diye düşündü, hızla çarpan yüreği göğsünden fırlayacakmış gibi hissediyordu. Gidip biraz su alacağım.

Kilerin havası nemli derisinin üzerine hoş bir serinlik yayıyordu. Belki de burada uyumalıyım diye düşündü Tóti, yere yığılırken. Büyükoda çok sıcak, birisi altımızda ateş yakmış.

Babası sert elleriyle onu koltukaltlarından tutup kaldırırken yeniden uyandı.

"Üşütüp hasta olmak mı istiyorsun? Kaçık gibi uykuda gezmeler nedir böyle."

"Anne?"

Bir duraklama oldu. "Hayır evlat. Benim."

Rahip Jón geriye doğru sendeledi ama sonra oğlunu yanına çekmeyi başardı. "Yürü şimdi," diye komut verdi, eğilip yerden mumunu aldı. "Hâlâ uyuyor musun?"

Tóti kafasını salladı. "Hayır, hayır. Uyumuyorum. Kendimi iyi hissetmediğim için biraz su almak istedim. Sanırım orada yığılıp kaldım."

Babasının ona uzattığı kolunu yakaladı, birlikte ağır aksak yürüyerek büyükodaya geri döndüler. "Hadi, şimdi yatağına otur bakalım," dedi babası.

Birkaç adım geri çekilerek Tóti'nin ayaklarının üzerinde dengesizce sallanmasını izledi. Genç adamın gözleri alışılmadık biçimde parlaktı, terden yapışmış saçları mum ışığında parlıyordu.

"Kendini çok yordun evlat. Böyle elverişsiz bir havada Kornsá'ya yaptığın yolculuklardan oldu bütün bunlar. Bu iş senin canını çıkardı."

Tóti başını kaldırıp ona baktı. "Baba?"

Rahip Jón düşerken yakaladı onu.

*

Günler kısalıyor artık. Bütün işler bittiği için her şeye yeterli zaman var, hatta fazlası bile; Kornsá ailesi, pazar sabahının geçmek bilmeyen saatlerini harcamak üzere kiliseye gitti. Dağlar karla kaplı. Ahırdaki su önceki gece donduğundan, Jón, suyu çekiçle kırması için Bjarni'yi ahıra yolladı. Şimdi evde yalnızca üç kişiyiz; Bjarni, Jón ve ben. Ötekilerin gelmesini bekliyoruz.

Merak ediyorum, Rahip nerede acaba? Kaç gündür onu görmedim. Kilise defterinden öğrenmiş olduğunu düşünerek doğum günümde gelir sanmıştım, ama o gün gelip geçti, aileye bir şey söylemeye de cesaret edemedim. Kasım ayının sonundayız, ama Rahip ne kendi geldi ne de bir mektup veya bana destek olacak bir pusula gönderdi. Steina, hava yüzünden gelemiyor olabilir mi diye sordu: Bir hafta önce bir kar fırtınası patlamış, fırtına neredeyse evin içine kadar girmişti. Belki o da papazlık görevleriyle ilgilenmeye başlamış ve tarihin karanlığından kaybolmasınlar diye insanları kayıt altına alıp sayısız adı yazmak üzere kendi bölgesinde yolculuğa çıkmıştı. Ya da belki hikâyelerimden sıkılmıştı, belki de söylediğim bir söz yüzünden artık benim suçlu olduğumu, dolayısıyla bir başıma bırakılıp cezalandırılmam gerektiğini düşünüyordu. Günaha batmış durumdayım. Kendisini adadığı Hıristiyanlık düşüncesinden uzaklaştırıyorum onu. Sevecen bir Tanrı'ya olan inancından kuşkulanmasına yol açıyorum. Belki de Blöndal, beni dinlemesini engellemek için yine yanına çağırdı onu. Öyle ya da böyle, hiç uyarmadan ya da geri geleceğine söz vermeden beni yüzüstü bırakması merhametsizlik gibi görünüyor. Gün ışığı bu yörelerden kuyruğunu kıstırmış köpek gibi hızla kaçıp gitmesine karşın, Tóti'nin beni ziyaret etmediği zamanlarda günler daha uzunmuş gibi geliyor. Zaman geçtikçe yapabileceklerim azalıyor ve onu beklemek beni sürekli bıçak sırtında tutuyor. Üzerindeki karı silkelemek için yere vurulan her çizmenin sesi, koridordaki her öksürük onun geri geldiğini düşündürtüyor bana. Ama gelen hiçbir zaman o olmuyor. Akşam vakti hayvanları besleyip geri dönen uşaklar ya

da mendiline tüküren Margrét çıkıyor karşıma yalnızca.

Bu bekleyiş beni hasta ediyor. Niye şimdi değil? Niye baltayı alıp da diyetimi burada, bu çiftlikte ödetmiyorlar bana? Bjarni becerebilir bu işi. Ya da Gudmundur. Erkeklerden herhangi biri. Tanrı bilir yüzümü kara bastırıp törensiz mörensiz, papazsız ya da yargıçsız kafamı gövdemden ayırmak hoşlarına bile gider. Madem beni öldürecekler, neden hemen öldürüp de kurtulmuyorlar?

Blöndal yüzünden herhalde. Boynumu vurdurmadan önce böyle bekleterek beni sakat bırakmak istiyor. Çözülmemi istiyor, şu dünyada kalan son avuntumu da elimden alıyor, çünkü o bir barbar. Zamanın ağır ağır ilerlemesini izlemem için Tóti'yi benden alıyor. Her şeyle vedalaşmam için bana verilen bunca zaman, ne acımasız bir armağan. Ne zaman öleceğimi neden söylemiyorlar bana? Yarın olabilir örneğin. Rahip de bana yardım etmek için burada değil. Neden gelmiyor?

Bu son beni hasta ediyor. Aldığım cezanın gerçekliği, çiftlikteki günlerin sıradanlığının yanında yüreğe atılmış bir yumruk gibi. Belki beni Stóra-Borg'da tutsalardı daha iyi olacaktı. En azından açlıktan ölürdüm orada. Çamurlara bulanmış halde boğazıma kadar soğuğa ve umutsuzluğa batmış halde beklerken, bedenim lanetlendiğini anlayıp kendi kendine pes edebilirdi. Bu, birinin beni öldürmesini beklemekten daha iyi olurdu, karlı bir günde başıboş bir tüy gibi uçuşmaktan daha iyi.

Margrét'e önümüzdeki pazar günü birlikte kiliseye gidip gidemeyeceğimizi sorarım belki. Tanrı, içine saplandığımız çamurdan uzaklaştırmaktan başka ne iyilik yapabilir ki bize? Hepimiz birer enkaza dönmüşüz. Irmak ağzında birikmiş balçık gibiyiz. En son ne zaman kiliseye gittim? Illugastadir'de bulunduğum sıralarda değil. Geitaskard'da olmalı, öteki hizmetçilerle birlikte. Oraya atla gitmiş, kilisenin duvarının dibinde, çıplak bacaklarımızda sabah ayazını hissederek üstümüzü değiştirip, at kılı bulaşmamış güzel giysilerimizi giymiştik. Bir yerde küme olmuş bir sürü bedenin bunaltıcı ılıklığını özlüyorum; burun çekmeler, öksürmeler ve bebeklerin ağlamaları. Bir papazın sesiyle yıkanmak istiyorum, yalnızca ezgisini duymak bile yeter. Küçükken, ırmağın kollarına kurulu çiftliklerde çocukların boklu kıçlarını temizlemek, kül ve yağ kullanarak çamaşırları yıkamak üzere yevmiyeli çalışırken, kendimizi bir şeylerin parçası hissetmek için kiliseye kaçtığımız zamanlardaki gibi. Saf ve masum.

Natan, Tjörn'deki kiliseye gitmeme izin verseydi, her şey farklı olabilirdi. Orada arkadaşlar edinebilirdim. İşler zıvanadan çıktığında yardım isteyebileceğim bir aileyle tanışabilirdim. Birlikte çalışabileceğim başka çiftçiler olabilirdi. Ama gitmeme izin vermedi, başka arkadaşım olmadı, karla kaplı

sonsuzlukta bir yol göstericim yoktu.

Başka bir biçimde tanışmış olsaydık, Rósa'yla arkadaş olabilirdik. Natan, birbirimizden bir kuğu ile bir kuzgun kadar farklı olduğumuzu söylerdi hep, ama yanılıyordu. Birincisi, ikimiz de Natan'ı sevmiştik. Üstelik Rahip Tóti'ye ne söylemiş olursam olayım, Rósa'nın şiirleri ruhumun her noktasını tutuşturur ve içimde bir ateş yakardı. Natan onu sevmekten hiç vazgeçmedi. Nasıl vazgeçebilirdi ki? Şiirleri, insanları birer lamba gibi aydınlatırdı.

Rósa'yla hiçbir zaman anlaşamadık, bunda benim olduğu kadar onun da suçu vardı. Bir savaş alanında karşı karşıya gelmiş iki düşman olduğumuzu, benimle tanıştığı anda açıkça belli etmişti. Bir yaz gecesi Illugastadir'deki büyükodada hayalet gibi ortaya çıkmıştı. Kimse ne geldiğini duymuştu ne de kapının açıldığını. Kucağında küçük kızıyla birdenbire ortaya çıkmıştı. Simsiyah giyinmişti; bu kasvetli rengin içinde derisi ışık yayıyormuşçasına belirginleşmişti. Sigga her zaman, Rósa'nın bir meleğe benzediğini söylerdi. Ama o gece onun çok yorgun göründüğünü düşünmüştüm, yaşamaktan bıkmış gibiydi.

Rósa'nın beni tanıdığından daha iyi tanıyordum ben onu. "O harika bir kadın," demişti Natan bir seferinde; o an küçük bir kıskançlık çengeli içimi delmiş, parçalamıştı. "İyi bir ebe ve müthiş bir şair." Rósa'nın çocuğunun babasıydı o! Küçük kızın gözlerinde Natan'ın hiçbir şeyi kaçırmayan keskin bakışları vardı. Ama bana güvence vermişti. "Beni bunalttı," demişti. "Onunla ve kocasıyla sonsuza kadar birlikte yaşamamı istedi. Ama benim kendi yaşantımı kurmam gerekiyordu. Ben de kurdum işte. Kendi çiftliğim. Bağımsızlığım."

Rósa'ya, artık onu istemediğini belirten mektuplar yazdığını söyleyerek ikna etti beni. Bana olan aşkı, Rósa'ya karşı hissettiklerini bastırmış, onu unutturmuştu. Natan benim bir piç, bir muhtaç, bir hizmetçi olduğum gerçeğinden hoşlanıyordu. "Her şey için savaşmak zorundasın," demişti. "Sen canını dişine takmış durumdasın Agnes. Rósa gibi değilsin."

O yaz akşamı Rósa kızıyla birlikte kapıda belirdiğinde, Natan'ın yüzü aydınlanmıştı.

Rósa hiçbir şey söylemedi. Bakışlarını üzerimde sabitledi ve gözlerini kıstı. Yüzüme karşı bir silah doğrultmuş gibiydi.

"Sen Agnes Magnúsdóttir olmalısın. Kidjaskard'ın Gülü. Vadilerin Gülü."

Eldiveninden çıkardığı eli, elimin içinde, buz gibiydi.

"Ozan-Rósa. Sonunda tanıştığımıza sevindim."

Rósa, Sigga'yı süzdü, ardından kaşlarını kaldırarak Natan'a baktı. "Küçük ve

sevimli bir ev ortamı yarattığını görmek beni mutlu etti.”

Sesindeki suçlamayı kaçırmadım. Natan’ın yanında dururken kendimden emindim. O artık benimdi.

“Bu Thóranna olmalı,” dedim. Çocuk adını duyunca gülümsedi.

Rósa onu yeniden kucağına aldı. “Evet. Natan’la ikimizin çocuğu.”

“Hadi artık kızlar.” Natan keyifli görünüyordu. “Daha misafirperver olalım. Sigga, git de hepimize kahve getir. Rósa, çıkar sen de şu paltonu.”

“Hayır, teşekkür ederim.” Rósa, Thóranna’yı benden uzakta bir köşeye bıraktı. “Onu getirmek için geldim yalnızca.”

“Ne?” Natan bana Rósa’nın kızının gelip onda kaldığını söylememişti. Natan’a fısıltıyla, bunu neden bana söylemediğini, neden Rósa’nın gelebileceği konusunda beni uyarmadığını sordum. Hâlâ görüştüklerini bile bilmiyordum.

“Rósa için en azından bunu yapmalıyım,” dedi. “Thóranna geçen kış da bizimle birlikteydi. O benim kızım, dolayısıyla yılın bir bölümünde bizimle yaşaması doğru olur.”

Rósa’nın sözleri sertti. “Her konuda ona danıştığının farkında değildim, Natan? Seni böylesine avucunun içine almış olduğunu bilmiyordum. Çocuğumuzu evinde istemediği çok açık.”

Natan gülüyordu. “Evi mi? Rósa, Agnes benim hizmetçim.”

“Yalnızca hizmetçin, öyle mi?” Kaşlarını kaldırmıştı. “Onun kızımızla ilgilenmesini istemiyorum.”

“Thóranna’ya göz kulak olmaktan mutluluk duyarım,” dedim. Yalan söylüyordum.

“Seni neyin mutlu edeceği beni ilgilendirmez Agnes.”

Natan eski ve yeni sevgililerinin çatışmasından hoşnut kalmamış olmalıydı. “Hadi Rósa. Gel de hep birlikte kahve içelim.”

Kadın acı acı güldü. “Ah evet, hoşuna giderdi tabii! Bütün fahişelerinle birlikte aynı çatı altında cümbüş yapmak! Hayır, teşekkür ederim.” Rósa, Natan’ın tuttuğu kolunu sertçe çekerek gitmek üzere geri döndü. Ama kapıdan çıkmadan önce bana bir şey söyledi.

“Lütfen Thóranna’ya iyi davran. Lütfen.” Başımı salladım ve Rósa birden yanıma yaklaştı. Elini kolumun üzerinde hissettim hafifçe. “*Brennt barn forðast eldinn*.” Yumuşak sesi ölçülüydü. “Ağzı yanan çocuk ateşten korkar.” Arkasına bakmadan çekti gitti.

Küçük kız annesi için ağlamaya başlayınca Sigga onu teselli etti. Natan, Rósa geri dönecekmiş gibi kapının girişine bakakaldı.

“Bizim hakkımızda ona ne anlattın?” diye fısıldadım Natan’a.

“Rósa’ya hiçbir şey söylemedim.”

“Kidjaskard’ın Gülü derken ne demek istedi? Bütün fahişeler ne demek oluyor?”

Omzunu silkti. “Rósa insanları kendine özgü bir tarzla adlandırır. Sanırım senin güzel olduğunu düşünüyor.”

“Bir övgüymüş gibi gelmiyordu kulağa.”

Natan beni duymazdan geldi. “Ben işliğimde olacağım.”

“Sigga bize kahve yapacaktı hani.”

“Lanet olsun Agnes! Bir kere de üstüme varma!”

“Rósa’nın arkasından mı gidiyorsun?”

Yanıt vermeden çıktı gitti.

*

Tóti bir gece ateşler içindeyken, Agnes’in büyükodanın kapısından içeri girdiğini gördü. “Buraya gelmesine izin vermişler,” dedi babasına. Jón yatağa eğilmiş tir tir titreyen oğlunu battaniyelerle sarıyordu sessizce.

“Gir içeri,” dedi Tóti. Odanın boğuk havasında kollarını Agnes’e doğru uzatmış, yataktan çıkmak için çabalıyordu. “Buraya gel. Yaşamlarımız nasıl iç içe geçmiş, gel de gör. Tanrı’nın takdiri bu.” Sonra Agnes yatağın yanına diz çöktü, fısıldıyordu. Tóti, kadının uzun koyu renkli saçlarının kulağına sürtündüğünü hissederken, içinden özlem dolu bir titreme geçiyordu. “Burası çok sıcak,” dedi. Kadın, Rahibin derisinin üzerindeki teri yalamak için öne eğildi, ama dili sertti, elleri Tóti’nin boğazına uzandı, parmak uçlarını derisine geçirdi.

“Agnes. Agnes!” Hırıldayarak kadını kendisinden uzaklaştırmaya çalıştı. Güçlü eller onunkilere uzandı ve onları yeniden battaniyenin içine soktu. “Karşı koyma,” dedi kadın. “Dur artık.”

Tóti inledi. Alevler derisini yalıyor, ağzından duman çıkıyordu. Öksürdü, göğsü Agnes’in ağırlığı altında inip kalkıyordu, kadın üzerine çıkmış bıçağını havaya kaldırıyordu.

*

“İnanmıyorum,” diyerek karşı çıktı Steina, büyükodayı öyle sert süpürüyordu ki tozlar döşemeden kalkıp havada uçuştu.

“Steina! Ortalığı daha beter pisletiyorsun.”

Steina öfkeyle süpürmeyi sürdürdü. “Korkunç bir hikâye bu. Róslín bunu kendisi uydurduysa şaşırmam.”

“Ama bunu duyan tek kişi o değil ki.” Lauga hapşırdı. “Bak, daha beter toz yaptın.”

“Peki, kendin yap o zaman.” Steina süpürgeyi kız kardeşinin eline tutuşturup yatağa oturdu.

“Siz ikiniz ne diye didişiyorsunuz?” Margrét odaya girerek sıkıntıyla yere baktı. “Kim yaptı bunu?”

“Steina,” dedi Lauga somurtarak.

“Tavanın dökülüyor olması benim suçum değil! Baksana, her yer toz.” Steina ayağa kalktı. “Üstelik içerisi de ıslanıyor. Köşeden içeri damlıyor.” Ürpermişti.

“Huysuzluk ediyorsun,” dedi Margrét ilgisizce. Lauga’ya döndü. “Nedir onun canını sıkan?”

Lauga gözlerini devirdi. “Agnes’le ilgili duyduğum bir hikâye var. Steina doğru olmadığını düşünüyor.”

“Yaa?” Margrét öksürdü ve elini sallayarak tozu yüzünden uzaklaştırdı. “Ne hikâyesiymiş o?”

“Onun küçüklüğünü anımsayanlardan bazısı, Agnes’in boynuna bir balta inecek diye kehanette bulunan gezgin bir adam olduğunu söylüyor.”

Margrét yüzünü buruşturdu. “Bunu Róslín’den mi duydun?”

Lauga yüzünü astı. “Yalnızca Róslín’den değil. Diyorlar ki Agnes küçükken otlağa[28] göz kulak olmak onun işiymiş. Bir gün, bir gezginin otların üzerine kamp kurduğunu fark etmiş. Adamın atı yemlik yoncaları mahvediyormuş; Agnes ona gitmesini söyleyince, adam lanet okumuş ve bir gün kellen uçurulacak diye bağırmış.”

Margrét boğazından gelen horultuya benzer sesin ardından, öksürük nöbetine tutuldu. Lauga süpürgeyi bırakarak annesini yavaşça yatağına doğru götürdü. Steina olduğu yerde durmuş, kıpırdamadan izliyordu.

“Tamam, oldu işte anne. Şimdi geçecek.” O sırada, sırtını sıvazladığı annesinin ağzından parlak bir kan pıhtısı düştüğünü gören Lauga boğuk bir çığlık koyuverdi.

“Anne! Ağzından kan geldi!” Ayağı süpürgeye takılan Steina ileri doğru atıldı.

Lauga ablasını itekledi. “Bırak da soluk alsın!”

Margrét’in kuru kuru öksürüşünü endişeyle izlediler.

“Yosun peltesini denediniz mi hiç?” Agnes kapının girişinde durmuş Lauga’ya bakıyordu.

Margrét bir elini göğsünün üzerine dayayarak “Şimdi daha iyi hissediyorum,”

dedi çatlak bir sesle.

“Ciğerleri rahatlatır.”

Lauga kapı girişine doğru döndü, yüzü acı içindeydi. “Bizi yalnız bırakır mısın sen?”

Agnes onu umursamadı. “O tür bir pelte denediniz mi?”

“Senin ilaçlarına ihtiyacımız yok,” diye tersledi Lauga.

Agnes kafasını salladı. “Bence var.”

Öksürüğü kesilmiş olan Margrét dikkatle ona bakıyordu.

“Ne demek istiyorsun?” diye fısıldadı Lauga.

Agnes derin bir soluk aldı. “Bir miktar ince kıyılmış karayosununu suda kaynatın. Uzun süre kaynatın. Geride külrengi bir pelte kalacak, onu soğutun. Tadı pek hoş değildir ama ciğerlerinin kanamasını durdurur.”

Margrét ile Lauga gözlerini Agnes’e diktiler.

Yaşanan kısa sessizliğin ardından, Steina yine yatağa oturdu. “Natan Ketilsson mu öğretti bunu sana?” diye sordu alçak bir sesle.

“İşe yaradığını söylerler,” diye üsteledi Agnes. “Senin için hazırlayabilirim.”

Margrét ağzını yavaşça önlüğünün köşesine sildi ve başını salladı. “Hazırla,” dedi. Agnes bir an duraksadı, sonra topuklarının üzerinde dönerek hızla koridora yöneldi.

Lauga annesine döndü. “Anne, yapacağı şey her neyse, onu içmemen-”

Margrét “Yeter Lauga,” diyerek kızın sözünü kesti. “Yeter.”

*

Rahip hâlâ gelmiyor. Ama kış bastırdı iyice. Çiftlik evi, sonbaharı kovalayan kar fırtınalarıyla karşı karşıya ve hava bir kâğıt gibi kesiyor. Verdiğim her soluk önümde bir hayalet gibi asılı kalıyor; dağlardan inen sis, donmuş toprağın üzerine yığılıyor. Karanlık günler yaklaşıyor; bu yöreye derideki çürük gibi yerleşen o karanlık. Ama Rahip gelmiyor.

Neden gelmiyor?

Rahip bu gece gelirse, ona Natan’la benim karı koca gibi olduğumuzu söylesem mi? O zaman, aramızda nelerin değiştiğini de anlatabilirim. Belki kendisi de tahmin ediyordur zaten.

Kar geldi. Karanlıkta esen rüzgâr, bir gül gibi büyüyor, uçuşan simsiyah tozlar birer diken gibi batmaya başlıyor. Soğuk, köklere, daha soğuk sulara doğru ilerliyor. Kar geldi.

Tóti’ye ne söylemeliyim?

Yaz sonunda Natan, Illugastadir'den ayrılmaya başlamıştı ve her geri dönüşünde daha da yabancılaşmış gibi görünüyordu, diye anlatırım Rahibe. Beni süthanede yalnız yakalıyor, elimden süpürgeyi alarak beni yanına çekiyor ve kendisi dışarılarda, köylülerin bağırsaklarından çıkardıklarıyla para kazanmaya uğraşırken, benim Daniel'i yatağında sıcak tutup tutmadığımı soruyordu. Fridrik'e âşık olmakla bile suçladı beni! Sağa sola yumruklarını sallayan ve yıkanmamış yün gibi kokan o aptal oğlana. Natan'ın suçlamaları gülünç geliyordu bana. Onu ne kadar özlediğimi göremiyor muydu? Tanıdığım bütün erkeklerden nasıl da farklı olduğunu bilmiyor muydu?

Tóti'nin yüzünün kızarışını gözümde canlandırabiliyorum. Terli avuçlarını pantolonuna silişini görebiliyorum. Ağır ağır başını sallayışını. Fal taşı gibi olmuş gözlerle beni izlerken, büyükodadaki mumun ışığı yüzünde titreşiyor.

Rahip, derim sonra, Daníel'in benim için hiçbir şey ifade etmediğini Natan'a anlattım. Fridrik, Sigga'ya tutkundu. Natan'a, beni istediği sürece ona ait olduğumu, isterse karısı olabileceğimi söyledim.

Onu benden iyice uzaklaştıran, bu tür huysuzluklarıydı. Natan işliğinde sıvı karışımlarını ölçüp, kaynayan köklerde biriken köpükleri sıyırıyordu. İlk geldiğim zamanlardaki gibi yardım etmeyi önerdim. Beni yolundan çekilmem için iteklemeye başladı. Beni istemediğini söyledi. Yardımımı mı istemiyordu, yoksa orada bulunmamı mı? Beni kapıya doğru sürükledi.

"Git. Seni burada istemiyorum. İşim var."

Kimi zaman kurutulmuş morina kafalarını, ineğin uyluk kemiğiyle ezmek için evin dışına çıkardım. Yalnızca bir şeylere vurmak ve sövüp saymak için. Artık seni sevmiyor, derdim kendi kendime. Sonra da, acaba hiç sevmiş miydi, diye düşünmeye başlardım.

Ama beni deniz kıyısında bir başıma kuş tüyü toplarken yakaladığı zamanlar da olurdu. Elleri saçlarımda, yüzünde boğulmakta olan bir adamın umutsuzluğuyla kuş yuvalarının yanına götürürdü beni. Havaya gereksindiği gibi gereksinim duyardı bana. Bakışlarında hissederdim bunu, sudaki şamandıraya tutunur gibi bedenime sarılmasında.

Tabureni biraz daha yakına çek Rahip Tóti. Sana her şeyi olduğu gibi anlatacağım.

Natan'ın hizmetçisi olmaktan nefret ediyordum. Bir gece sevgilisi oluyordum onun, sert soluğu benimkine karışıyordu. Sonra, ertesi gece, oda hizmetçisi Agnes oluyordum yine. Kâhya bile değil! Sert buyrukları birer azarlama gibi gelmeye başlıyordu.

"Koyunları çayırlıktan buraya getir. İneği sağ. Koyunu sağ. Git su doldur.

Külleri toplayıp toprağa serp. Thóranna'yı doyur. Sustur çocuğu. Ağlatma şunu! Bu kap hâlâ kirli. Sigga'ya söyle de, beher kaplarının nasıl yıkanacağını göstersin sana."

Ne demek istediğimi anlıyor musun Rahip? Yoksa senin için aşk yalnızca Tanrı sevgisi mi? Sen hiç âşık oldun mu? Ölesiye bağlandığın bir insandan bir o kadar da nefret ettin mi?

Gün boyu aklımın Natan'da olmasından nefret ediyordum ve düşüncelerimin sürekli aynı noktada dönüp durmasından bıkmıştım. Beni umursamıyor olduğu düşüncesinin yarattığı iç bulantısından nefret ediyordum. Sürekli işliğine giden taşların üzerinden geçerek, benden istemediği şeyleri ona götürüyor olmaktan nefret ediyorum.

Bana olayların iç yüzünü anlatmak Daníel'e düştü.

Natan'ın evde olmadığı bir gün, Daníel adlı bu ırgat benimle konuştu. İşlikten dışarı çıkıp kapıyı kilitleyince, Daníel'in, bir elinde tırpan, ötekinde şapkasıyla kıyıda beni beklediğini gördüm.

"Orada ne yapıyordun?" diye sordu bana.

"Seni ilgilendirmez."

"Oraya girmeye iznimiz yok," dedi. "Anahtarı nereden buldun?"

"Natan verdi. Bana güveniyor."

"Ah evet," dedi Daníel. "Siz hizmetçilere ayrıcalıklı davranıldığını unutmuştum."

"Ne demek istiyorsun sen?"

Daníel güldü. "Sence niye benim fok derisi ayakkabılarım yok, ya da yeni giysilerim?"

Natan, keyfi yerinde olduğunda cömert davranırdı. "Sen buraya geleli çok olmadı," diye açıkladım Daníel'e. "Eminim, Natan döndüğünde sen de bir armağan alırsın."

"Ben Natan'dan bir şey istemiyorum."

"İstemiyor musun? Daha şimdi bize ayrıcalıklı davranıldığından yakınıyordun."

"Ben senden bir şey istiyorum."

Daníel'in havası değişmişti. Sesi yumuşamıştı. "Agnes, senden hoşlandığımı bilmelisin."

Güldüm. "Benden hoşlanmak mı? Geitaskard'daki herkese nişanlı olduğumuzu söyledin!"

"Umutluydum, Agnes. Hâlâ da umutluyum. Sonsuza kadar Natan'ın olamazsın."

Sözleri kanımı dondurdu. Ani bir baş dönmesiyle sersemledim. “Ne dedin sen?”

“Bilmediğimizi mi sanıyorsun? Sigga, ben, Fridrik. Hepimiz biliyoruz. Geitaskard’daki herkes. Geceleri gizli gizli ambara girdiğinizi herkes biliyor.” Pis pis sırıttı.

“Zamanını ona buna dedikodu yetiştirmek yerine çim biçmeye harcasaydın, hepimizin hayrına olurdu. Elinden geleni ardına koyma, Daníel.”

Yüzü öfkeden allak bullak oldu. “Yatağını seninle paylaşan bir çiftçi buldun diye, bizden iyi durumda olduğunu mu sanıyorsun?”

“Terbiyesizleşme.”

“Sen de aptallaşma. Bir eş gibi davranıyor olman, evli olduğun anlamına gelmiyor Agnes.”

“Ben onun hizmetçisiyim, o kadar.”

Daníel güldü. “Ah evet, hizmet ettiğin kesin.”

O an tepem attı. Tırpanı elinden kaptığım gibi göğsüne dayadım. “Peki sen nesin Daníel? Efendisi hakkında ileri geri konuşan bir işçi değil misin? Kendine ait olduğunu iddia ettiğin kadına hakaret eden biri değil misin? Midemi bulandırıyorsun.”

Rahip burada olsaydı, bunları da anlatır mıydım ona? Belki o kendi kararını vermiştir zaten. Belki de o yüzden gelmiyor.

Sonraki günü anlatabilirdim ona, ölüm dalgalarının olduğu günü. Sigga, ocağın duvarını onarmak üzere taş getirmem için dışarı yollamıştı beni, küreklerin suya çarpma sesini işte o sırada duydum. Sakin bir gündü, dünyanın soluğunu tuttuğu günlerdendi. Deniz çarşaf gibiydi.

Daníel ile Natan sabahtan balığa çıkmışlardı, ama geri dönmüş olamazlardı; saat daha çok erkendi. Daníel’in kürek çektiğini görebiliyordum; Natan’sa dimdik oturuyordu. Onlar yaklaştıkça, Natan’ın yüzündeki korkunç ifadeyi daha iyi gördüm, kayığın tahtalarını sıkı sıkı tutmuştu, kusacak gibiydi.

Kıyı şeridine ulaşır ulaşmaz, Natan kendini kayıktan dışarı atarak sığ sularda ağır ağır yürümeye başladı. Kıyıda çizmelerini sürüyerek yürüdüğünden, çevresine çakıl taşları sıçratıyordu.

Natan kötü bir ruh hali içine girmişse hiçbir şeyin onu düzeltemeyeceğini bilecek kadar uzun süredir onunla yaşıyordum, o yüzden giysilerinden sular akıtarak kumsalda hışımla ilerlediğini görünce sesimi çıkarmadım. Yanımdan geçerken bana bakmadı, çiftliğe doğru sert adımlarla yürüdü.

Daníel kayığı kıyıya çektiğinde, ne olduğunu sormak için onun yanına gittim. Kavga mı etmişlerdi? Ağlardan biri mi kaybolmuştu?

Efendisinin bu öfke gösterisi Daníel'i eğlendirmişe benziyordu. Ağları kayıktan indirmeye başladı, bir bölümünü de taşımam için bana verdi.

"Natan, kayığa ölüm dalgalarının vurduğunu düşünüyor," dedi. Sakalına tuz yapışmıştı. Natan'ın böyle boş inançlara sahip bir hanım evladı olduğunu bilmediğini söyledi.

Ağları denizden çekerlerken, nereden geldiği belli olmayan üç büyük dalga çarpmış bunlara. Daníel'in dediğine göre, kayık şans eseri alabora olmamış. Dengeyi korumak için epey uğraşmış, bereket versin kayığın batmasını önlemiş. Natan'a baktığında, onun hortlak gibi bembeyaz olduğunu görmüş. Daníel sorun nedir diye sorduğunda, Natan aklını yitirmiş gibi bakmış ona. "Daníel, bunlar ölüm dalgalarıydı."

Daníel, ölüm dalgalarının bir koca karı masalı olduğunu ve onun gibi bilgili bir adamın böyle şeylere inanmasına ihtimal vermediğini söylemiş. Natan birden atılıp Daníel'i giysisinin kolundan yakalamış ve okyanusun dibine gömüldüğü zaman gülemeyeceğini söylemiş ona.

Daníel, Natan'ın elinden kurtulmuş ve dalgaların kayığın içine doldurduğu suları boşaltmayı önermiş ona, ama Natan yalnızca, "Canın cehenneme Daníel. Burada oturup, bir dalganın beni boğmasını bekleyeceğimi mi sanıyorsun? Geri dönüyoruz," demiş.

Natan'ın o öfkeyle, sırf boş inancını doğru çıkarmak uğruna kendi kendisini boğabileceğini düşünen Daníel, kıyıya doğru kürek çekmeye başlamış.

Daníel bütün bunları anlattıktan sonra, onu yalnız bırakmamı söylemesine karşın, Natan'la konuşmaya karar verdim. Natan'ın lanetlenmiş olduğuna kendisini inandırdığını söyleyen Daníel, aklını toparlaması için onu kendi haline bırakmamız gerektiğini ekledi. Ama ben Natan'ın peşinden eve gittim. Islak giysilerini çıkarmaya çalışan Sigga'ya bağırıyordu, sırılsıklam gömleği yüzüne takılmıştı.

Sigga'nın bu kırıcı sözlerden allak bullak olduğunu görünce, ona gitmesini söyleyerek ıslak giysileri çıkarmaya başladım, ama Natan beni itekledi ve Sigga'yı geri çağırdı. "Haddini aşma, yerini bil, Agnes," dedi.

Geç saatte, ihtiyacı olabileceğini düşünerek, işliğine giden Natan'ın peşinden koşup, yanmaya hazır bir lamba götürdüm. Birkaç haftadır günler hızla kısalıyordu ve ışık titreyerek yok oluyordu. Okyanus huzursuz görünüyordu.

Natan işliğin kapısını açmak üzereyken, kapının kilitli olmadığını gördü. Onun izni olmadan içeri girip girmediğimi sordu; balığa çıktığı zamanlarda ateşi canlı tutmak için oraya girdiğimi, bunu kendisinin de bildiğini söyledim. Büyük olasılıkla çıkarken kapıyı kilitlemeyi unutmuştum. Natan, işlerine burnumu

soktuğumu, içeride parasını aradığımı, hatta onu istismar ettiğimi söyleyerek, beni suçlamaya başladı.

Onu istismar etmek mi! Bunu duyunca artık dilimi tutamadım ve çiftliğine gelmem için beni yalan dolanla kandırdığını söyledim. Evin kâhyası sensin dedi; oysa en başından beri kâhya Sigga'ydı. Sigga'ya benden daha fazla ücret ödeyip ödemediğini sordum. Onunla zaten geleceğimi bildiği halde, neden beni kandırmak istediğini sordum Natan'a!

Natan işlikteki öteberisini kontrol etmeye başladı. Ona ait bir şeyi aldığımı düşünmesi beni çok kırdı. Onun bozuk paralarıyla, ilaçlarıyla ya da her ne saklıyorsa, onlarla ne işim olabilirdi ki?

İşlikte kaldım. Çıkmama izin vermedi. Hiçbir şeyin eksik olmadığına kanaat getirince, kurutulması gereken birkaç fok derisini çıkardı. Bu arada benimle hiç konuşmadı. Gün akşama yaklaşmıştı. Dışarıda soluk, külrengi bir hava vardı; ışık çalışmak için yetersizdi. Somurtarak ocağın yanında durdum ve onu izlemeye başladım; dönüp yanıma gelmesini, bana sarılmasını, benden özür dilemesini bekledim.

Natan, benim orada olduğumu unutmuştu galiba ya da umurunda değildi, ama bir süre sonra bıçağını yere bırakarak elini bir bez parçasına sildi. Ardından işlikten çıktı, suya doğru uzanan kayaların en ucuna gidip, gözlerini denize dikti. Arkasından gittim.

Onu rahatlatmak için kollarımı beline dolayarak özür dilediğimi söyledim.

Sarılmama bir tepki göstermedi, ama dokunuşumla bedeninin kaskatı kesildiğini hissettim. Yüzümü gömleğinin yağlı kıvrımlarına gömdüm ve sırtını öptüm.

"Yapma," diye homurdandı. Yüzü hâlâ denize dönüktü. Ellerimi karnının üzerinde sıkıca tutarak, bedenimi iyice bastırdım.

"Dur artık Agnes." Ellerimi yakalayıp, beni öteye itekledi. Çenesini sıkıp bıraktıkça kasları oynuyordu.

Sert bir rüzgâr çıktı. Natan'ın şapkasını kafasından uçurup denize sürükledi.

Derdinin ne olduğunu sordum ona. Birinin onu tehdit edip etmediğini sordum, güldü. Gözlerinde duygu yoktu. Şapkasının buyruğundan kurtulan koyu renkli, karmakarışık saçları rüzgârda dalgalanıyordu.

Kendi ölümüyle ilgili işaretler gördüğünü söyledi.

Sözlerinin ardından gelen sessizlikte derin bir soluk aldım. "Natan, sen ölmeyeceksin."

"Ölüm dalgalarını açıkla o zaman." Sesi alçak ve gergindi. "İçime doğan şeyleri, önsezilerimi açıkla. Gördüğüm rüyaları."

“Natan, o rüyalara gülüp geçiyordun ya sen.” Sakinliğimi korumaya çalışıyordum. “Herkese onları anlatıp duruyordun.”

“Ben gülüyor muyum Agnes?”

Bana doğru gelerek omuzlarımdan tuttu ve yüzünü yüzüme öyle yaklaştırdı ki alınlarımız birbirine değdi.

“Her gece,” diye tısladı, “rüyamda ölümü görüyorum. Her yerde onu görüyorum. Kan görüyorum, her yerde.”

“Sürekli hayvan derisi yüzüyorsun-”

Natan omuzlarımı daha da sıktı. “Toprağın üzerinde görüyorum ölümü, karanlıkta görüyorum, yapış yapış su birikintilerinde.” Dudaklarını yaladı. “Ölümün tadını alıyorum, Agnes. Sabahları ağzımda kanın tadıyla uyanıyorum.”

“Uykunda dilini ısırıyorsun-”

Soğuk soğuk gülümsedi. “Daníel’le seni, kayığın yanında benim hakkımda konuşurken gördüm.”

“Bırak da gideyim Natan.”

Beni umursamadı.

“Bırak beni!” Hızla dönerek elinden kurtuldum. “Ağzından çıkanı kulağın duysun. Rüyalara ve önsezilere kafayı takmış bir kocakarı gibisin.”

Hava soğuktu. Büyük, yayvan bir bulut gökyüzündeki en ince ışın demetini bile örterek, denizden içerilere doğru ilerliyordu. O karanlığın içinde Natan’ın gözlerinin parıldadığını gördüm yine de. Bakışları sinirimi bozmuştu.

“Agnes,” dedi. “Rüyamda seni gördüm.”

Hiçbir şey söylemedim, ansızın eve dönüp lambaları yakmak için dayanılmaz bir istek duydum. İki adım ötemizdeki okyanusu fark ettim.

“Rüyada yatağımdaydım, duvarlardan aşağı kanlar aktığını görüyordum. Kan kafamın üzerine damlıyor, damlalar derimi yakıyordu.”

Natan bana doğru bir adım attı.

“Yatağıma bağlanmıştım. Kan sürekli yükseliyor, beni örtecek seviyeye çıkıyordu. Sonra, birden her şey yok oldu. Hareket edebiliyordum, kalkıp sağıma soluma bakındım. Oda bomboştu.”

Elimi sıktı, tırnağının sivri ucunun avucuma battığını hissettim.

“Ama sonra, seni gördüm. Sana doğru yürüdüm. Yanına yaklaşınca, saçlarından duvara çivilenmiş olduğunu fark ettim.”

Bunu söylediği sırada ansızın esen bir rüzgâr başlığımı uçurdu ve saçlarım serbest kaldı. Her zamanki gibi örgüsüz olduklarından, uzun perçemler bir anda rüzgârda savrulmaya başladı. Natan çabucak uzandı ve saçlarımı avuçlayarak beni kendine doğru yaklaştırdı.

“Natan! Canımı acıtıyorsun!”

Ama Natan’ın kafası başka bir yerdeydi. “Neydi o?” diye fısıldadı.

Birden rüzgârla birlikte burnuma iğrenç bir leş kokusu geldi.

“Yosunların kokusu bu. Belki de ölü bir foktur. Bırak artık saçımı.”

“Şşş!”

Öfkesi beni de kudurtmuştu. “Kimsenin senin peşinde olduğu falan yok, Natan. O kadar da önemli biri değilsin.”

Saçlarımı elinden kurtarıp eve doğru yürümek üzere döndüm, ama Natan gömleğimin kolundan yakaladı, beni çevirdi ve bütün gücüyle yüzüme vurdu.

Soluğum kesildi ve elimi yanağıma götürdüm, ama Natan parmaklarımı sıkı sıkı yakalamış büküyor, beni önünde yere çökmeye zorluyordu. Rüzgârın getirdiği o soğukta bile, vurduğu yerdeki kan akışını hissedebiliyordum.

“Bir daha asla benimle böyle konuşma.” Natan ağzını kulağıma bastırmıştı. Sesi pes ve sertti. “Seni buraya hiç çağırmamalıydım.”

Beni bir süre daha tuttu, parmaklarımı acıdan bağırtıncaya kadar büktü, sonra bıraktı ve beni itti.

Loş ışıkta kayalıktan eve doğru etekliğime takıla takıla, sendeleyerek yürüdüm, rüzgâr kulağımı acıtıyordu. Ağlıyordum; rüzgârın sesinin ve düzensiz soluk alıp verişlerimin arasından, denizin kıyısındaki tepeciğin üzerinde dikilen Natan’ın bağırdığını duydum.

“Haddini bil, yerini unutma, Agnes!”

O gece bir lambayı yanık tutarak Natan’ın eve dönmesini bekledim, geldiğinde tartışmamızı unutup barışacağımızı umuyordum. Ama saatler adeta suçluluk duygusuyla sürünerek ilerlediler yanımdan, gece yarısı gelip geçti, Natan hâlâ eve girmemişti. Sigga ile Daníel çoktan soyunup yataklarında uykuya dalmışlardı, ama ben uyanıktım. Lamba alevinin, fitilin üzerindeki dansını izledim. Başım zonkluyordu. Kötü bir şeyler olmasını beklediğimi hissediyordum.

Birkaç kez evin dışından ayak sesleri geldiğini sandım, ama kapıyı açıp baktığımda, duyduklarımın yalnızca karanlıkta kıyıya çarparak kırılan dalgaların sesi olduğunu anladım. Kalın bir sis çökmüştü; o yüzden Natan’ın işliğinde ışık yakıp yakmadığını göremiyordum. Soğuyan yatağıma geri döndüm ve beklemeyi sürdürdüm.

Uyuyakalmış olmalıyım. Gölgeler arasında uyandım; lamba kendi kendine sönmüştü, ama Natan’ın henüz yatağa gelmediğini biliyordum. Sonra koridordan yükselen ayak seslerini fark ettim. Kapı mandalının takırtısı uyandırmış

olmalıydı beni. Soluğumu tuttum ve battaniyelerimin üzerinde Natan'ın sıcak ellerini hissetmeyi umdum. Yavaşça benimkine sokulan bedenini hissedecektim, yumuşak sesiyle kulağıma mırıldayacak ve bin bir özür dileyecekti.

Ama Natan benim yatağıma gelmedi. Gözlerimi hafifçe aralayarak, bir tabureye oturup çizmelerini çıkardığını gördüm. Pantolonunu indirdi, gömleğini yavaşça kafasının üzerine çekti. Giysileri yere saçılmıştı. Ayağa kalktığında bir an için benim bulunduğum yöne geldiğini sandım. Ama sonra pencereye doğru iki sessiz adım attı ve loş ışıkta onu Sigga'nın yatağının örtüsünü açarken gördüm.

İşte o zaman Rosa'nın bize onun fahişeleri derken neyi kastettiğini anladım. Natan'ın bir şeyler fısıldadığını ve Sigga'nın sessizce yanıt verdiğini duyunca, kendimi bırakıp bağırmama ramak kaldı, ama bunu yapmamak için kendimle savaştım. Buna çabalarken bedenim kaskatı kesildi. Midemi ince bir bulantı perdesi sardı ve dişlerimi elimin etine geçirdim. Kalbim tekledi. Onun her tekleyişinde boğuluyordum.

Sigga'nın içine girerken Natan'ın çıkardığı hırıltıyı duyabiliyordum. Gözlerimi yumdum ve soluğumu tuttum, çünkü biliyordum ki vereceğim soluk bir feryat olarak çıkacaktı. Tırnaklarımı kollarımın derisine geçirdim ve akan kanın kayganlığını hissedene kadar bastırdım.

Natan'ın kendi yatağına dönmesini bekledim. Sigga'nın soluğunun yavaşlayıp düzene girmesini ve Natan'ın horlamaya başlamasını bekledim. Yatağımda doğrulup dalgın dalgın battaniyelere bakmadan önce, uyuduklarından emin olana kadar bekledim. Boğazım acıyla tıkanmıştı, bir zift kadar sert, örseleyici ve simsiyah bir acıyla. Kendimi koyuverip ağlamadım. İçim öyle bir öfkeyle dolup taştı ki ellerim ve sırtım kaskatı kesildi. Sessizce öteberimi toplayıp hava aydınlanmadan önce burayı terk edebilirdim, ama nereye gidecektim ki? Bir tek Vatnsdalur vadisini biliyordum; kayalarla kaplı olduğunu, beyaz doruklu dağlarını, kuğularla dolu gölünü ve ırmak boyunca uzanan kıvrımlı çayırlarını biliyordum. Bir de kuzgunlarını, hiç eksik olmayan, sürekli dönüp duran kuzgunları. Ama Illugastadir çok farklıydı. Hiç arkadaşım yoktu. Araziyi tanımıyordum. Yalnızca suya doğru uzanan, deniz ile gökyüzünün mükemmel uyumunu yırtıp yaralayan kayaların çıkıntıları... Bilip tanıdığım başka hiç kimse, başka hiçbir şey yoktu. Gidecek başka bir yerim de.

[1]

ON BİRİNCİ BÖLÜM

Fridrik’in Katadalur’dan gelen on yaşındaki akıllı ve zeki görünüşlü erkek kardeşi Bjarni Sigurdsson 19 Nisan tarihinde bir kez daha mahkemenin huzuruna çıktı. Sorgulaması uzun sürmesine rağmen hiçbir bilgi vermedi; fakat sonunda, geçen sonbaharda babası evde yokken Fridrik’in süt veren iki koyunla bir kuzunun boğazını kestiğini anlattı. Bjarni o koyunların Natan’ın koyunları olduğunu hatırlamıştı. Annesi Bjarni’ye, bu konuyla ilgili bir şey bilmediğini söylemesini ve mahkemede hiçbir şey anlatmamasını tembih etmiş. Verdiği bu bilginin ardından, mahkemede kâh zor kullanarak, kâh şefkatle yaklaşarak uğraşmış olmamıza rağmen, çocuğun ağzından başka laf alamadık.

Mahkeme kâtibi, 1828

Margrét inleme seslerine uyandı. Karanlıkta, kızlarının yattığı köşeye baktı. Uyuyorlardı.

Agnes.

Margrét başını kocasının yanındaki yastığa koydu ve dinledi. Evet, suçlu ağlıyordu; ince, kısacık bir çığlık, Margrét'in boğazını tıkadı. Yanına gitmeli miydi? Belki de numara yapıyordur. Karanlığa doğru bakarken, keşke daha iyi görebilseydim diye geçirdi içinden. Ağlamalar kesildi, ama ardından tekrar başladı. Çocuk ağlaması gibi geliyordu kulağa.

Margrét usulca yatağından çıktı, kapı girişine doğru el yordamıyla yürüdü, koridora sapıp mutfaktaki ocağın sönmeye yüz tutmuş korlarını görünceye kadar ilerledi. Raftan bir mum aldı, korlarla küçük bir alev tutuşturup fitili yaktı. Mutfağın sıcaklığını henüz terk etmemişti ki bir an olduğu yerde kaldı. Hüzün dolu ağlamayı duyabiliyordu hâlâ. Nedenini anlayamadığı bir korkunun içini kapladığını fark etti.

Mum ışığı büyükodanın duvarlarında ve kirişlerinde dans ediyordu. Herkes uyuyordu; duvarlarda buz tabakaları oluşturan Aralık soğuğunun etkisini azaltmak için hepsi de kafalarını battaniyelerin altına gömmüştü. Margrét hava akımından korumak üzere eliyle mumun çevresini örterek yavaşça Agnes'e doğru yürüdü. Kadın uyuyordu, ama gözleri gözkapaklarının altında kıpır kıpırdı. Battaniyeleri ayakucuna doğru ittiği için titriyordu; iki yanına uzattığı kolları kasılıp kalmış, yumrukları çıplak elle dövüşe girecekmiş gibi sıkılmıştı.

"Agnes?"

Kadın inledi. Margrét battaniyeleri kadının bedenini örtmek üzere yukarı doğru çekmeye başladı, ama göğsünün hizasına geldiğinde, Agnes, Margrét'in bileğine yapışıp sıkıca tuttu.

Margrét çığlık atmak için ağzını açtı ama sesi çıkmadı. Agnes'in soğuk

parmaklarının birdenbire onu yakalaması kadının kanını dondurmuştu.

“Ne yapıyorsun?” Agnes’in sesi, elleri kadar düşmancaydı. Mumun alevi çıtırdadı.

“Hiçbir şey. Titriyordun.”

“Beni mi gözlüyordun?”

Margrét öksürdü, ağzına kan tadı geldi. Ağzındakini yuttu ve elindeki mumu isteksizce bıraktı. “Seni gözlemiyordum. Beni sen uyandırdın. Ağlıyordun.”

Agnes bir an Margrét’e baktı, ardından elini indirdi. Margrét, Agnes’in elini gözyaşlarını yoklayarak yanaklarında gezdirişini izledi.

“Ağlıyor muydum?”

Margrét başını salladı. “Beni uyandırdın.”

“Rüya görüyordum.” Agnes gözlerini yukarıdaki kirişlere dikti.

Margrét yine öksürdü, ama bu kez elini ağzına götüremeyecek kadar hızlı gelmişti öksürüğü. Her iki kadın da gözlerini indirip battaniyeye baktı ve küçük kan noktasını gördü. Agnes bakışını lekeden Margrét’e çevirdi.

“Oturmak ister misin?” Agnes bacaklarını kendine doğru çekince Margrét yatağın ucuna yerleşti.

“Ölmek üzere olan iki kadın,” diye mırıldandı Agnes.

Margrét başka bir zaman olsa bu söze gocunacağını biliyordu, ama Agnes’in yanında otururken durumun gerçekliğini kavradı.

“Jón benim için endişeleniyor,” diye itiraf etti. “Bir şey söylemiyor, ama bir adamla bunca yıl evli kalınca, konuşmaya da pek gerek kalmıyor.”

“Ona yosun peltesinden bahsettin mi?”

“Bitkilerle aranın iyi olduğunu biliyor. Róslín’le bebeğinin durumundan haberi var.”

Agnes düşünceliydi. “Kızmadı mı?”

Margrét kafasını salladı. “Benim Jón’umun kötü bir adam olduğunu düşünmemelisin.” Gözlerini yere çevirdi. “Sakin ve huzurlu bir Hıristiyan ailesi olarak yaşayabilmemiz için elinden geleni yapıyor. Hepimiz buna uğraşıyoruz. Kimseye zararı dokunsun istemez; yalnızca sen buradayken...” Margrét bir şeyler daha söylemeye niyetlendi ama sonra durdu. “Kendince bir ölçü anlayışı var, hepsi bu. Ama idare edeceğiz, edebildiğimiz sürece.”

“Ama hastalığının kötüye gittiğini biliyor, değil mi?”

Margrét omuzlarını silkti, ciğerlerindeki ağırlığı hissediyordu. “Rüyanda ne gördün?” diye sordu kısa bir sessizlikten sonra.

Agnes battaniyeleri çenesine kadar çekti. “Katadalur’u.”

“Fridrik’in çiftliği mi?”

Agnes başını salladı.

“Karabasan mıydı?”

Genç kadının bakışları, ikisinin arasındaki battaniyenin üzerinde duran kan lekesine kaydı. Dikkatle inceliyor gibiydi. “Natan’ın ölümünden önceki günler orada kalıyordum.”

“Illugastadir’de yaşadığını sanıyordum.” Margrét soğuktan titreyince, Agnes yatağın başucundan sarkan şalına uzanıp Margrét’e verdi.

“Natan beni kovuncaya kadar Illugastadir’deydim. Gidecek başka bir yerim olmadığından, Fridrik’in ailesinin yanına Katadalur’a gittim.”

“Arkadaş olmadığınızı söylemiştin.”

“Değildik.” Agnes gözlerini kaldırıp Margrét’e baktı. “Bana neden cinayetlerle ilgili hiç soru sormadın?”

Soru Margrét’i şaşırtmıştı. “Rahiple senin arandaki bir konu olduğunu düşündüm.”

Agnes başını salladı.

Margrét’in ağzı kurumuştu. Kocasının yattığı tarafa baktı. Jón horluyordu. “Benimle birlikte mutfağa gelmek ister misin?” diye sordu. “Kemiklerimi ısıtmam gerek, yoksa sabaha ölmüş olacağım.”

Agnes süthaneden getirdikleri tabureye oturdu ve Margrét’in ocaktaki korları kırıp aralarına tezek atarak ateşi canlandırışını izledi. Dumandan öksüren Margrét, yaşaran gözlerini sildi.

“Susadın mı?”

Agnes başını sallayınca, Margrét küçük bir tasa süt koyup kancaya astı. Agnes’in yanındaki tabureye oturdu ve birlikte tutuşan alevleri izlemeye başladılar.

“Annem kendi evinde asla ocağın sönmesine izin vermezdi,” dedi Margrét. Agnes’in dönüp ona baktığını hissetti ama bakışlarına karşılık vermedi. “Bir evde ateş yandığı sürece, Şeytan’ın içeri adım atamayacağına inanırdı. Gece yarısından sonra bile.”

Agnes sessizdi. “Sen neye inanırdın?” diye sordu sonunda.

Margrét ellerini alevlere doğru uzattı. “Ateşin insanı sıcak tutması açısından yararlı bir şey olduğunu düşünüyorum,” dedi.

Agnes başıyla onayladı. Önlerindeki ateş çatırdayarak parladı. “Gafl’da çalıştığım sırada, kışın ortasında ateş sönüvermişti. Benim suçumdu. Karda mahsur kalmıştık ve çocuklar neredeyse açlıktan öleceklerdi. En küçüklerine bir parça peynir suyu içirmeye çalışırken, mutfağı kollamayı unutmuştum. Hava

düzelip de komşu çiftlikten yardım alıncaya kadar geçen üç gün boyunca ışıksız ve ateşsiz kaldık. Komşularımızın bizi yataklarımızda morarmış bir halde bulacaklarını düşünmüştüm.”

“Böyle şeyler olabiliyor,” diye onayladı Margrét. “Ölüme giden pek çok yol var.”

Bir süre sustular. Süt fokurdamaya başlayınca, Margrét tası boşaltmak için kalktı. Buharı tüten bir fincan sütü Agnes’e verdikten sonra yerine oturdu.

“Yeterince erzakınız olduğu için talihlisiniz,” dedi Agnes.

“Bu yıl elimize biraz fazladan para geçti,” diye karşılık verdi Margrét. “Bölge Komiseri Blöndal bize bir miktar tazminat ödedi.” Söyler söylemez sözlerinden pişmanlık duydu, ama Agnes tepki göstermedi.

“Böyle bir şey aklıma gelmemişti,” dedi neden sonra.

“Fazla değil, merak etme,” diye ekledi Margrét.

“Hayır, çok para edeceğimi sanmam,” diye belirtti acıyla. Margrét ona baktı. Sütünden bir yudum alan Agnes, sıcak sıvının midesini doldurduğunu ve ısının bedenine yayıldığını hissetti.

“Rahip bu aralar gelmiyor,” dedi Margrét, konuyu değiştirerek.

“Evet.” Agnes’in yüzü uykudan dolayı hâlâ şişti ve Margrét aniden ona sarılma isteği duydu. Çocuk gibi göründüğü için olmalı, diye düşündü. Agnes iki eliyle sıkı sıkı tutuyordu fincanı.

“Seni uyandırmak istememiştim,” dedi Agnes.

Margrét omuzlarını silkti. “Geceleri sık sık uyanırım. Kızlarım bebekken, soluk alıyorlar mı diye kontrol etmek için kalkardım hep.”

“Yine o yüzden mi uyandın?”

Margrét, Agnes’e sert sert baktı. “Hayır. Öyle bir şey yok.”

“Onlar adına endişelenip korktuğun için özür dilerim,” dedi Agnes. “Yani, benim yüzümden.”

“Bir anne her zaman çocukları için endişelenir,” dedi Margrét.

“Ben anne olmadım hiç.”

“Olmadın, ama bir annen var.”

Agnes başını salladı. “Annem beni küçükken terk etti. O zamandan beri annesizim.”

“Bu önemli değil,” dedi Margrét sonunda. “Annen her neredeyse, hep seni düşünüyordur.”

“Hiç sanmıyorum.”

Margrét duraksadı. “Bir anne her zaman çocuklarını düşünür,” diye yineledi. “Senin annen, Fridrik’in annesi, Sigga’nın annesi. Bütün anneler.”

“Sigga’nın annesi öldü,” dedi Agnes açık açık. “Fridrik’in annesi de Kopenhag’a gönderilecek.”

“Neden?”

Agnes çekinerek Margrét’e baktı. “Fridrik’in planlarından annesi Thórbjörg’ün haberi varmış. Fridrik’in çaldığı koyunları biliyormuş. Mahkemeye yalan söylemiş.”

“Anlıyorum,” dedi Margrét. Sütünden bir yudum daha aldı.

“Thórbjörg benim hayatımı kurtardı,” diye ekledi Agnes kısa süren bir sessizliğin ardından. “Natan kovduktan sonra gittiğimde Thórbjörg beni kapısının önünde bulup içeri aldı. Orada bıraksaydı çoktan ölmüştüm.”

Margrét başıyla onayladı. “Hiç kimse yüzde yüz kötü değildir.”

“Thórbjörg genç bir hizmetçiyken, hanımının yatağını ateşe verip efendisinin köpeğini baltayla öldürmüş. Mahkemede bu da konuşuldu.”

“Aman Tanrım.”

“Davamı kötü etkiledi,” dedi Agnes hızla. “Thórbjörg onunla arkadaş olduğumuzu söyledi. Natan’la benim kavga ettiğimizi ve benim kendisinden nasihat istediğimi anlattı mahkemede.”

“Ama istememiştin, değil mi?”

“İddia ettiklerinin tersine, Thórbjörg bana hiçbir zaman Illugastadir’i yakmamı söylemedi. Ben hiçbir zaman Thórbjörg’ün yardımını istemek ya da Fridrik’le birlikte kumpas kurmak için Katadalur’a gitmedim. Sanki Katadalur’a cinayeti planlamak için özellikle gitmişim gibi bir hava yarattılar.” Agnes sütünü yudumladı, yudumunu gürültüyle yuttu. “Natan, Illugastadir’de kalmama izin vermediği, gidecek başka yerim olmadığı için gittim Katadalur’a.”

Margrét sessizdi. Gözlerini ateşe dikmişti. Agnes’in gecenin bir yarısında gizlice Kornsá’ya girdiğini, herkes uyurken mutfakta bir meşale yakıp çiftliği ateşe verdiğini canlandırdı kafasında. Kendisi olsa, duman kokusunu alıp da uyanmaz mıydı?

“Illugastadir’i yakan Fridrik’ti, değil mi Agnes?” Margrét hissettiği tasayı sesine yansıtmamaya çalışıyordu.

“Mahkemede yangının mutfakta başladığını söyledim,” dedi Agnes kararlı bir biçimde. “Natan’ın bir kap dolusu bitkiyi kaynaması için ateşe koyduğunu söyledim. Yangın oradan çıktı.”

Margrét bir süre konuşmadı. “Yapanın Fridrik olduğunu duydum.”

“Hayır, değildi,” dedi Agnes.

Margrét yine öksürdü ve ateşe tükürdü. Yanan korların üzerine düşen sıvı köpürdü. “Arkadaşını koruyorsa -”

Agnes “Fridrik benim arkadaşım değil!” diyerek kadının sözünü kesti. Kafasını sallayarak sütünü yere bıraktı. “Benim arkadaşım değil o.”

“İkinizin birlikte epeyce zaman geçirdiğini düşünmüştüm,” diye açıkladı Margrét.

Agnes kaşlarını çatarak ona baktı, ardından gözlerini yeniden ocağa çevirdi. “Hayır. Ama Illugastadir’de...” Agnes içini çekti. “Natan sık sık evden uzakta olurdu. Yalnızlık...” Sözcüklerle boğuşuyordu. “Yalnızlık her seferinde daha da yaralayıcı olurdu. Ortam neyi gerektirdiyse onu yaptım.”

“Yani Fridrik, Illugastadir’i ziyaret ediyordu.”

Agnes başını salladı. “Orası Katadalur’dan uzak değildi. Fridrik, Sigga’yla aşk yaşıyordu.”

“Sigga’yı duymuştum.” Margrét ateşe biraz daha tezek koymak için ayağa kalktı.

“İnsanlar onu severdi. Sevimli biriydi.”

“Sevimli ve basit, diye duydum.”

Agnes dikkatle Margrét’e baktı. “Öyleydi ama, Fridrik tersini düşünürdü. Natan yokken, Fridrik ayak işlerini yapmak bahanesiyle Katadalur’dan gelir, bazen ailesinden ya da papazdan haber getirdiğini söyler, ardından susamış ya da acıkmış gibi yapardı. Sigga ona bir tas süt ya da bir lokma bir şey verirdi; sonra gülüp gevezelik ederlerdi. Sonbahara doğru, Sigga’nın yatağına oturup kumrular gibi cilveleşmeleri sıradan bir görüntü haline gelmişti.”

“Kışın yalnızlık zor olmalı,” diye onayladı Margrét.

Agnes başını salladı. “Illugastadir’de daha da kötü olurdu. Buradaki, yani vadideki gibi değildi. Günler geldiği gibi, aynı bıktırıcılıkla ağır ağır geçerdi, üstelik ne bir arkadaşım vardı orada ne de komşularım. Yalnızca Sigga, bir de Daníel (Natan onu Geitaskard’dan getirmişti), bazen de Fridrik olurdu.”

“Karanlık da bir insanı yalnızlaştırabilir,” dedi Margrét düşünceli bir biçimde. “İnsanın her şeyi içine atması iyi bir şey değildir.” Agnes’e biraz daha süt ikram etti.

“Natan kış mevsimini hiçbir zaman sevmedi. Ömrü boyunca alışamadı karanlığa.”

“İnsanlarla arkadaşlık edebileceği bir çiftliği değil de, ne diye Illugastadir’i satın almış, merak ettim şimdi.”

“Çok dolaşırdı,” diye açıkladı Agnes. “Özellikle de Geitaskard’a giderdi. İş için olduğunu söylerdi, ama bence arkadaşlarını görmeye giderdi oraya. Ya da benden uzak olmak için,” diye ekledi. “Evinde kalsaydı daha iyi olurdu. Ona ihtiyacımız vardı. Ama dışarıda geçirdiği süre her ay daha da uzuyordu ve

döndüğünde bizi gördüğüne mutlu olmuyordu. Kızı Thóranna'yı bile gördüğüne sevinmiyor gibiydi. Onu bize bırakmıştı."

"Üçünüzü öyle yalnız ve birbirinize mahkûm bırakıp, bir tek ziyaretçiyi bile size çok görmesi acımasızlığını gösteriyor bence."

Agnes belli belirsiz gülümsedi. "Galiba onun derdi herhangi bir ziyaretçi değil de, Fridrik'ti."

"Anlıyorum."

"Fridrik ile Natan'ın arkadaşlıkları en iyi zamanlarında bile sorunluydu. Birbirlerine asla güvenmiyorlardı. Sonunda kavga ettiler. Sonbaharda, Hindisvík'te balinanın kıyıya vurduğu zamandı."

"Anımsıyorum. Vadinin kuzeyinde yaşayanlardan balina yağı satın almıştık. Hayvanın bütün yağını çıkarmışlardı."

"Bizim için çok iyi bir fırsattı. O hasat döneminde çok yağmur yağmıştı, biçtiğimiz otların çürümesinden ya da tutuşmasından endişeleniyorduk; bahara kadar bütün hayvanlarımızın açlıktan ölmesi, bizim de iskelete dönmemiz işten bile değildi. Balinanın haberi geldiğinde Natan evdeydi, biraz et satın almak için kıyının o bölümünde yaşayan ailenin evine gitti.

"Natan bütün gün dışarıdaydı, akşama kadar da dönmedi. Kapıda karşılaştığımızda her yanı çamur içindeydi. Saçları, yüzü... Giysilerinde nokta kadar bile temiz yer kalmamıştı. Ona neler olduğunu sordum; satın aldığı eti balinadan kestiği sırada Fridrik'in çıkageldiğini ve kendisine yardım etmeye başladığını anlattı. Natan, Fridrik'e gidip bir bıçak almasını, kendi payının parasını da ödemesini söyleyince Fridrik onu itekleyip yere düşürmüş ve üzerine saldırmış. Fakat, Illugastadir'e komşu olan Stapar çiftliğindeki aile bana sonradan daha farklı bir hikâye anlattı. Dediler ki Natan, Fridrik'e bağırıp onu iteklemiş, bunun üzerine Fridrik de Natan'ı tutup yere savurmuş, ardından onu dövmeye başlamış ve çamurun içinde sürüklemiş. Ama o sırada benim tek bildiğim, Natan'ın eve üstü başı perişan geldiği ve ruh halinin de aynı perişanlıkta olduğuydu."

"Senin için ne tatsız bir durum," diye mırıldandı Margrét.

Agnes başını salladı."Sigga için daha da kötüydü. Ben balina etini temizlerken, Natan'ın ateşin önünde yıkandığını, Sigga'nın da onu yatıştırmak için uğraştığını işitiyordum. Natan bağıra bağıra Fridrik'in bir kaçık olduğunu, daha yirmisine bile gelmeden elini kana bulayacağını söylüyordu. Fridrik sevgilisi olduğu için Sigga bu sözlere çok bozuldu. Natan'a bir şey demeye cesaret edemedi tabii, ama o gece yatakta ağladığını duydum."

Margrét bir şey söylemedi. Agnes'e bakma isteğini güçlükle bastırıyordu;

başını çevirirse kadının susacağından ve işlerin eski haline döneceğinden emindi. Sözcüklerini dikkatle seçerek “Illugastadir’de yaşamak senin için zorlaşmıştır herhalde,” dedi.

“Balinadan sonra daha da zorlaştı. Natan evde iyice az zaman geçirmeye başlamıştı. Geri döndüğündeyse saatlerce başımızın etini yiyor, biz aylaklık edelim diye para ödemediğini söylüyordu Sigga’yla bana. Her yaptığımız işte bir kusur buluyordu. Tereyağının kıvamı bozukmuş, büyükoda kirliymiş, birileri işliğine girip şişelerinin düzenini bozmuşmuş. O yokken işliğine girmeye hiçbirimizin cesaret edemediğini biliyordu oysa. Öteberisinin bazen rüzgâr yüzünden yerinden oynadığı ya da içimizden biri kıyıdan eve yalosları taşırken avlunun düzeninin bozulduğu olurdu; fakat o, parasını bulmak için çukurlar kazdığımızı düşünüyordu. Bize söylemese, parasının dışarıda gömülü olduğundan bile haberimiz olmayacaktı.”

“Sonra her şeyi daha da kötüleştiren başka bir durum yaşandı. Natan bir gün güneyden dönerken, Fridrik’in Illugastadir’den çıktığını görmüş; yolda karşılaşmışlar. Başta ikisi de olabildiğince uygar davranıyorlardı, ama bir süre sonra Sigga, Daníel ve ben, Natan’la Fridrik’in yol ağzında birbirlerine bağırdıklarını duyduk. Natan tehditkâr bir biçimde yumruklarını sıkmış, çiftliğine bir daha adım atarsa, onu Bölge Komiseri’ne şikâyet edeceğini söylüyordu Fridrik’e. Bir süre böyle tartıştılar, ardından Fridrik evine gitmek üzere orayı terk etti.”

“Natan gece boyunca öfkeden kudurdu. Sigga’yı dışarı çektiğini ve ona olan güvenine ihanet edip yalan söylediği için kızı suçladığını duydum. Onu kapının önüne koymakla tehdit ettiğini, Sigga’nın da Natan’a yalvardığını işitiyordum. Kızın gidecek yeri yoktu. Yılın bu zamanında kimse hizmetçi tutmazdı. Dışarıda kar yağıyordu, soğuktan donup ölürdü. Neden sonra Natan sesini alçalttı, artık ne söylediğini duyamıyordum. Bir saatten fazla bir süre ikisi de içeri dönmedi, döndüklerinde Sigga’nın gözleri kıpkırmızıydı, dosdoğru yatağına gitti. Ardından Natan ayağa kalkıp peşinden gitmemi emretti.”

“Dışarısı zifirî karanlıktı. Beni deniz kıyısına indirdi ve Fridrik’in Sigga’yla evlenmek için ondan izin istediğini söyledi. Natan, Sigga ile Fridrik’in ona belli etmeden kırıştırdıklarının farkında olduğunu, ama işlerin bu noktaya gelmesini beklemediğini anlattı. Gönül eğlendirdiklerini sanıyormuş.”

“Natan’a bu durumun iki masum kişi arasında yaşanan zararsız bir yakınlaşma olduğunu düşündüğümü söyledim. Bunun üzerine, gülerek ikisinin de onun masum tanımına girmediğini söyledi. Sonra cebinden çıkardığı üç gümüş lirayı gösterip Sigga’yla evlenmesine izin vermesi için oğlanın ona para teklif ettiğini

söyledi. Madem bu duruma o kadar karşısın, neden paraları aldın diye sordum; Natan güldü ve karşılıksız teklif edilen parayı yalnızca bir aptalın geri çevireceğini söyledi. Ardından kendisi evde yokken Fridrik'in Illugastadir'de bulunmasını istemediğini bilmeme karşın, benim neden Sigga'yla onun kırıştırmasına göz yumduğumu sordu. Fridrik'ten hoşlanmadığımı ama hep hizmetçilerle dolu çiftliklere ve kalabalık yerlere alışık olduğumu, üstelik Illugastadir'de günlerin bir türlü geçmek bilmediğini anlattım."

Sütünden son bir yudum daha alan Agnes, fincanın dibinde kalan tortuyu ateşin üzerine boşalttı. Margrét çıkan tıslama sesinden ürktü.

"Bu saatten sonra uyumam artık," dedi Agnes.

Margrét başıyla onayladı. "Evet, sanırım ben de uyumayacağım." Bir an duraksadı. "Fridrik ile Sigga'nın evli olduklarını bilmiyordum."

Agnes kısacık güldü. "Hiçbir zaman evlenmediler," dedi. "Fridrik gelip onu istedi, hemen ertesi gün hem de. Natan, Geitaskard'a gitmişti. Ortalıkta ruh gibi dolaşan Sigga'nın yüzünden düşen bin parçaydı. Bir ara mutfağın köşesinde kıstırıp, önceki gece Natan'ın ona ne söylediğini sordum. Gözyaşlarına boğuldu, hiçbir şey söyleyemedi. Fridrik'i sevdiğini söyleyip söylemediğini sordum, başını hayır anlamında salladı. Sonra Fridrik'in onunla evlenmek için Natan'ın eline saydığı paradan bahsettim; bu onu çok şaşırttı. Yüzüme bakakaldı ve Natan'ın onay vermiş olduğuna inanamıyorum diye mırıldandı. Çünkü Natan ona çok genç olduğunu, öyle bir adamla evlenmemesi gerektiğini söylemiş. Ayrıca, o onay vermediği sürece, Sigga'nın onun hizmetinden ayrılamayacağını eklemiş.

"O gün Fridrik'in geri geldiğini gören Daníel, ona yaz mevsimine canlı çıkmak istiyorsa kuyruğunu kıstırıp uzaklaşmasını söyledi, ama Fridrik onu ciddiye almadı ve bana Sigga'nın nerede olduğunu sordu. Onunla birlikte eve girip aralarında neler geçtiğini görmeye katlanamayacağım için kıyıya inerek orada bekledim. Bir süre sonra Fridrik'le Sigga dışarı çıktılar, el ele tutuşmuşlardı. Fridrik, Daníel'le bana, nişanlandıklarını, yakında evleneceklerini söyledi."

"Sen ne yaptın?" diye sordu Margrét.

Agnes içini çekti. "Ne yapabilirdim ki? Eve çıkan yokuşu ağır ağır yürüdüm ve gidip hepimize birer fincan kanyak doldurdum. Fridrik'in gözleri parlıyordu, ama Sigga kaygılıydı. Birkaç yudumdan sonra Daníel yeni çift için şarkılar söylemeye başladı. Hava almak için dışarı çıkıp, okyanus kıyısına yürüdüm."

Ateş çatırdayarak yanıyordu. Bir parça tezek, kümeden ayrılıp yana düştü ve ocaktan kirişlere doğru kıvılcımlar yükseldi.

Sonunda Agnes yeniden konuştu. “Denizi görmeye gittin mi hiç?”

Margrét şalına iyice sarınarak başını salladı. “Gençken bir süre deniz kıyısında çalışmıştım. Langidalur yöresinde.”

“Yukarılarda, Vatnsnes’in orada deniz daha farklıdır. Fiyortlardaki su bazen ayna gibi pırıl pırıl görünür. Öyle ki, üzerine düşen ışığı yakalayıp yutmak gelir içinden. ‘Ölü bir adamın gözleri kadar parlak,’ derdi Natan.” Agnes ateşe biraz daha yaklaştı. “Bir seferinde iki buzdağının birbirine sürtündüğünü görmüştüm. Rüzgâr ikisini birden sürüklüyordu. Benden yana yaklaştıklarında, her iki dev kütlenin sığlığında yaloslar biriktiğini fark ettim. Bir süre sonra korkunç bir çarpışma sesi duyuldu ve yalosların alevler içinde kaldığını gördüm.”

“Ancak masallarda olabilecek şeylere benziyor bu anlattığın,” diye yorum yaptı Margrét.

“Tüyler ürperticiydi,” diye onayladı Agnes. “İzlemekten kendimi alamamıştım. Gece çöktükten sonra bile, denizin üzerinde yanan küçük alevler görülüyordu hâlâ.”

Bir süre her ikisi de gözlerini ateşe diktiler. Sönmeye yüz tutmuş alevlerin kızıl korları kadınların yüzüne yansıyordu. Dışarıda, kış rüzgârlarının etkisini daha da sürdüreceğini gösteren pes bir uğultu yükseldi.

*

Fridrik’in Sigga’ya evlenme teklif etmesinin ardından, dağlardaki haydutları bile gömecek kadar çok kar yağdı. Fridrik’in eve dönüş yolu kapanmıştı, ben de ona Daníel’in ranzasında bir yer hazırladım. Kanyağın etkisiyle, ikisi de hızlı bir dalga gibi çarpan uykuya dalıp gittiler.

Ben uyanık kaldım. Natan ve Sigga’yla ilgili düşünceler beynimin içini kemiriyor, rüyalarımı bölüyordu. Natan’ın neden Fridrik’ten nefret ettiğini biliyordum. Onun oğlana olan nefreti, zenginliğine ve mallarına göz dikmesinden kaynaklanmıyordu. Bu da vardı tabii, ama asıl neden Sigga’ydı. Anladım ki Natan benden ne kadar uzak kalmak istiyorsa, Sigga’nın da ona o kadar yakın olmasını diliyordu.

Sonradan olmalıyım. Huzursuz bir uykuydu. Uyandığımda büyükoda boştu ve kar yağışı sonunda durmuştu. Yağlı kül rengi okyanus dışında, dünya beyaza kesmişti. Bahçeden birtakım gürültüler geliyordu. Ne olduğuna bakmaya çıkınca, Fridrik’in ölü bir koyunu tekmelediğini gördüm. Onun bu saldırgan hali midemi altüst etti.

“Ne yapıyorsun sen?” Sesim durgun havada açık ve güçlü bir biçimde çınladı.

Fridrik beni duymadı. Homurdanarak tekmelemeyi sürdürdü. Çizmelerinden karın üzerine kanlar sıçramıştı.

“Fridrik!” diye bir kez daha bağırdım. “Ne yapıyorsun?”

Durdu ve bana döndü. Yüzünü gömleğinin koluna sildi, yoğun kar birikintilerinin arasından çizmelerini sürükleye sürükleye bana doğru gelmeye başladı. Yaklaştıkça, dengesiz bir ruh hali içinde olduğunu fark ettim.

“Merhaba Agnes,” dedi, derin derin soluk alıyordu.

“O hayvanı niye tekmeliyorsun?”

Fridrik soluk soluğaydı. Ağzından çıkan buhar bir sis gibi yoğundu. “Zaten ölmüştü.”

“İyi de neden tekmeliyorsun?”

“Ne fark eder ki?” Fridrik gözlerini kısarak basık havaya baktı. “Daha fazla kar geliyor diye düşünüyorum. En iyisi kara yakalanmadan yola çıkmak.” Burnunu çekti ve eldivenine sildi, yünün üzerinde parlak bir iz kalmıştı.

“Natan seni öldürecek.” Koyunun çevresini kaplayan kan ve pislik birikintisini gösterdim. “Eti de deriyi de mahvetmişsin.”

Fridrik güldü. Koyunu tekmelediği için onu tokatlamak istiyordum, ama gücüm ona yetmezdi; o da biliyordu bunu.

“Zaten ölüydü, Agnes. Bu sabah öldü.” Yanağındaki kanlı, küçük buz parçasını sildi ve kar yığınını aşıp yanımdan geçti. “Merak etme, hâlâ yenebilecek durumda.”

“Koyunun pestilini çıkarmışsın.”

Gözlerini devirdi.

Yüzünü dönmeden “Üşüteceksin,” diye bağırdı ve uzaklaştı. Kar bulutlarının dağdan aşağı alçalışını izledim ve soğuktan titreyene kadar, buz gibi havanın kaburgalarıma iğne gibi batmasına izin verdim.

Fridrik’in koyunu çizmeleriyle tekmelediğini görmek, içimde bir şeyleri yerinden oynattı; karın üzerinde hızla hareket eden karanlık bacakların, akan kan ortalığı sel olup kaplayana ve buhar olup yükselene kadar yumuşak ölü bedenle çarpışması gibi uğursuz şeyleri.

Kar yağmaya başladı. Dönüp Fridrik’in arkasından çiftliğe doğru yöneldiğimde, bir kuzgunun alçalarak koyuna yaklaştığını gördüm. Keder dolu bir gaklamanın ardından gagasını hayvanın bağırsaklarına daldırdı. Kara tüylerinin üzerine kar taneleri kondu.

İçeri girdiğimde Fridrik ile Sigga’yı kızın yatağında otururken buldum, fısıldaşıyorlardı. Sigga ağlamış gibi görünüyordu.

“İki koyun eksik,” dedim.

“Eh, bir tanesi öldü. Kendin de gördün.” dedi Fridrik esneyerek.

“Senin tekmelediğin değil. Ondan başka iki eksik daha var.”

Fridrik pis pis sırıttı ve o an neler olduğunu anladım.

“Sen öldürdün onları.” Sigga hıçkırarak ağlamaya başladı, Fridrik ayağa kalktı. Bana doğru yürüdü ve iyice eğildi. Terinin kokusunu alabiliyordum.

“Agnes. Sigga’yla ben sabahtan beri bir konuyu görüşüyoruz, belki sen de bilmek istersin.” Sesi öfkeden çatlıyordu. “Natan onu istismar ediyor.”

Sakince konuşabilmek için biraz beklemem gerekti.

“Biliyorum.”

Sigga gözyaşlarına boğuldu. “Özür dilerim Agnes! Sana söylemek istemiştim gerçekten!”

Fridrik duraladı. “Biliyor muydun?”

“Sigga’nın da razı olduğunu düşünmüştüm.” Sesim güçsüzdü.

“Ona tecavüz ediyordu!” Fridrik odanın içinde dolanmaya başladı. Elinde Sigga’nın yeşil ipek geceliğini tuttuğunu fark ettim, Natan’ın armağanıydı. “Onu öldüreceğim.”

Gözlerimi bıkkınlıkla devirdim. “Hiç durma. Bu saatten sonra çok fark edecek sanki.” Sigga’ya döndüm. “Natan zor kullandı mı?”

“Tabii ki zor kullandı!” Fridrik, Sigga’nın yanına oturup şilteyi yumrukladı. Kız korkuyla sıçradı.

“Bilmiyorum,” diye fısıldadı Sigga.

Natan’ın kızın yatağına girdiği geceyi düşündüm yeniden. Ölüm dalgalarından sonraki geceyi. Sıklaşan soluklar. Çabuk gelen, hafif bir inleme. Bir boğuşma yaşanmamıştı.

“Bu, Tanrı’ya karşı gelmektir,” dedi Fridrik.

Kendimi tutamayıp güldüm. “Bu olayların Tanrı’yla herhangi bir ilişkisi olduğunu hiç sanmıyorum.”

Sigga telaşla baktı. “Agnes? Seni çok mu düş kırıklığına uğrattım?”

“Niye düş kırıklığına uğrayayım ki?” Sesim okyanus gibi sakindi.

Fridrik kızgın kızgın bakıyordu, gözlerini gece elbisesine dikmişti. “O bir piç. Onu öldüreceğim.”

“Natan’ın ölmesini istemiyorum.” Sigga’nın sesindeki yapmacık yüzünden içimden onu tokatlamak geldi.

Güldüm. “Fridrik hiç kimseyi öldürmeyecek.”

“Evet, öldüreceğim.” Yine ayağa kalktı, koca yumrukları sıkılıydı.

“Hayır, öldürmeyeceksin,” dedim. “Hem ne fark edecek ki? Nasıl olsa

Sigga’yla evleneceksin.”

Fridrik küçümser bir tavırla güldü. “Senin gibi bir kadının bunu anlamasını beklemem.”

Ağzımın kuruduğunu hissettim.

“Sigga bana Natan’ın seninle de iyi anlaştığını söyledi. Ama anlaşılan, sen Sigga’dan farklı olarak, izlemekten de zevk alıyorsun.”

Sigga’ya doğru ilerledim, kızın geri çekildiğini görünce, “Sana vuracak değilim,” dedim. Ama vurabilirdim. Vurmak istiyordum.

Daníel odaya girince Fridrik sustu. Ben sinirden titriyordum. Fridrik’ten nefret ediyordum. Soğuktan kızarmış sivilceli cildinden nefret ediyordum. Mavi gözlerinden ve gözlerinin çevresini saran yapış yapış sarı kirpiklerinden nefret ediyordum. İnce sesinden, at pisliği kokmasından, sürekli buraya gelmesinden nefret ediyordum.

“Evine git Fridrik.” İlk konuşan Daníel oldu.

“Kar fırtınası geliyor.”

“Kaderinde fırtınaya yakalanmak varmış demek ki.” Daníel’in varlığından mutlu olmuştum bir anda.

“Hiçbir yere gitmiyorum,” dedi Fridrik, yeniden Sigga’nın yanına oturdu ve bir kolunu kızın omzuna attı, onu korurcasına.

“Dedikleri doğru, değil mi?” diye fısıldayarak sordu Daníel. “Yani Natan’ın her ikinizle birden yatağını paylaştığı.” Kafasını salladı. “Bu bir günah.”

“Fridrik birkaç tane koyun öldürdü.”

“Ne? Burada mı?”

“Hepsini burada öldürdü ve sanırım, en az ikisini dün gece ya da bu sabah erkenden Katadalur’a götürdü.”

“Natan, Fridrik’i öldürecek!”

“Fridrik önce davranıp Natan’ı öldürmezse tabii,” dedim. “Oğlanın öfkesi burnunda.”

Daníel parmaklarını saçlarının arasından geçirdi ve yatağın üzerindeki çifte doğru baktı. “Hem salak hem de cani,” diyerek içini çekti. “Sakinleştiği zaman ben onunla konuşurum.”

Natan, Illugastadir’e üç gün sonra döndü. Eve geldiğinde Fridrik orada değildi. Olsaydı neler yaşanacağını tahmin bile edemiyorum. Beklenildiği üzere Natan, Sigga ile Fridrik’in nişan haberine pek sevinmedi. Ona haberi ben verdim. Sigga, Natan’ın geldiğini avludan duyunca ambara kaçmıştı.

“Seni her yalnız bıraktığımda üzerimize bir felaket mi çökecek böyle?”

“Bu bir felaket sayılmaz Natan. Fridrik’in kız için verdiği parayı kabul etmiştin; olayın buralara varacağını görmeliydin.”

“Sanırım bu iş seni mutlu etti,” diye homurdandı.

“Beni mi? Bu olanların benimle ne ilgisi var?”

“Bütün bir sonbahar boyunca çöpçatancılık oynadın.”

Natan atının eyerini çözerken yuları tutmak için elimi uzattım. “Ben böyle bir şey yapmadım.”

“Olayı kutluyordunuz herhalde.”

“Hayır. Olanlardan dolayı Sigga’nın bile kafası karıştı.”

Yüzüme doğru iyice dönerek kaşını kaldırdı. “Öyle mi?”

Başımla onayladım. “Sevinçten Fridrik’in paçaları zil çalıyordu, ama Sigga o kadar heyecanlanmış görünmüyor.”

Natan gülümseyerek kafasını salladı. “Genç budalalar, ikisi de aynı.” Yuları ve eyer altlığını yavaşça elimden alarak karın üzerine bıraktı. Yüzü ciddiydi. “Agnes. Agnes’im benim, sana bir özür borçluyum. Sana vurmamalıydım.”

Hiçbir şey söylemedim, ama elimi tuttuğunda karşı da koymadım.

“Worm’la konuştum, aklımın başımda olmadığını söylüyor. Bu havada bu kadar yolculuk. O rüyalar, beni...” Sesindeki canlılık gitmişti. “Hepimiz birbirimize karşı kötü davrandık. Kendimde değildim.”

Elimi bırakıp yuları ve altlığı aldı. “Hadi,” dedi, elindekileri bana uzatarak. “Bunları kaldır, sonra içeride görüşürüz.”

Gitmek üzere döndüğüm sırada kolumdan tutarak, “Agnes,” dedi nazikçe. “Seni görmek beni mutlu etti.”

O gece ikimiz de, önceleri bize hükmeden aynı arzuyla sarsıldık. Sonra, kış karanlığında uyandığımızda, Natan’ın yanımda uyuduğunun bilinciyle mutluluktan bedenimin kızardığını hissettim. Sigga ya da Daníel kalkıp da bizi yan yana yatarken görselerdi, hiçbir şey söyleyemezlerdi. Natan’ın battaniyelerini yatağından alıp kendi ayak ucuma yerleştirdim.

*

Margrét süthaneden bir güğüm süt daha aldı. Rüzgâr öyle sert esiyordu ki yoğun bir uğultunun yankısı dört bir yanı kaplamıştı.

Agnes ateşe doğru eğilip içindeki kömürleri karıştırdı. “Turba kömürü mü kullanayım, tezek mi?” diye sordu.

Margrét tezeği gösterdi. “Onu al. Burada oturduğumuz sürece ateşi canlı tutmamız gerek.”

“Nerede kalmıştım?”

“Fridrik, Sigga’ya evlenme teklif etti diyordun.” Margrét tasa biraz daha süt döktü yavaşça. Sıcak madene değen süt cızırdadı.

“Sigga, Fridrik’le evlenmeyi kabul ettiği gün, Natan’la karşılaşmaktan çok korkuyordu. Natan onu ambarda saklanırken buldu. Sigga’nın bana sonradan anlattığına göre, Natan kendisinin akılsızca davrandığını ve Fridrik’le yaşadığı sürtüşmenin mantığını kör etmesine izin verdiğini söylemiş. Sigga’yı kutsamış ve ona, övüneceği bir adı ya da üç kuruş malı olmayan bir çocukla evlenmek istiyorsan bu senin kararındır, demiş. Natan bana da, birbirleriyle oynayan bu iki kuklayı durdurmayacağını söylemişti.

“Belki de Natan, Sigga ile Fridrik evlenince, bu çocuğun yüzünü bir daha görmek zorunda kalmayacağını fark etti, diye düşünmüştüm. Sakladığı para için de endişelenmesi gerekmeyecekti artık.

“Noel zamanı geçip gitmişti, fakat biz kutlamak için pek bir şey yapmamıştık. Natan, Daníel’i Geitaskard’a geri gönderince eski günlerdeki gibi olacak diye düşünmüştüm, yalnızca Sigga ile ben. Evi bir güzel temizleyip Aziz Thorlak[29] günü için tırpana balığı hazırlamak istiyordum; fakat Sigga, Fridrik’le nişanlandığından beri benimle konuşmaktan kaçınıyordu. Huysuzca davranıyor, işlerini savsaklıyor, gözleri dalmış halde sürekli camdan dışarı bakıyordu. Ona bir şey söyleyince ürkerek sıçrıyordu. Göz göze gelmekten sakınıyordu. Natan, Sigga’ya, Fridrik’i bir şeyler içmek için Noel’de Illugastadir’e davet edebileceğini söylemişti, ama Fridrik gelmedi. Belki de Sigga, Natan’ın Fridrik’e karşı gösterdiği bu beklenmedik iyi niyete güvenmemişti. Sanırım iki adamın birbirleriyle görüşmesinden tedirginlik duyuyordu.”

*

Bir gece geç saatte onunla konuşmaya karar verdim.

“Sigga’yla birlikte olduğunu biliyorum, Natan.”

O sırada uyukluyordu ama ben bunu söyleyince gözlerini açtı.

“Evet, biliyorum Natan. Seni affediyorum.”

Bana baktı ve birden güldü. “Beni af mı ediyorsun?”

Karanlıkta uzanıp ellerini tuttum. “Tartışmak için açmadım bu konuyu. Ama bildiğimi bilmeni istiyorum.”

Parmakları benimkilerin üzerinde ölü bir ağırlıkla duruyordu. Düşünüyordu.

“Bizi gördüğünün farkındaydım,” dedi.

Bu sözleriyle karnıma bir yumruk yemiş gibi oldum. Ağzım açıldı ama ses çıkaramadan tekrar kapandı. Yataktan çıktım, bir lamba alıp döndüm. Yüzünü görmeden onunla konuşamazdım. Karanlıkta söyleyeceği sözlere güvenemezdim.

Lambanın ışığı çıplak teninin üzerinde parıldadı. Sakince beni izliyordu, arada yalnızca Sigga’nın olduğu yöne, uyanık olup olmadığına baktı.

“Natan.”

Sesim yaşlı birininki gibi çıkmıştı. Gözlerimi indirip kendime baktım, çıplaktım; onun beni nasıl gördüğünü düşündüm ilk kez.

“Benimle oyun oynuyorsun.”

Natan elini gözlerine siper etti. “Çek şu lambayı Agnes.”

Sakin durabilmek için yatağın başucunu sıkı sıkı tuttum. “Çok acımasızsın.”

“Bu konuda konuşmak istemiyorum.”

“Benim kâhya olmama hiçbir zaman izin vermeyecektin, değil mi?”

“Şu lambayı çek de artık uyuyalım. Gözlerin karda işeyerek açılmış bir çift deliğe benziyor.”

“Uyumak mı?!” Gözlerimi dikip ona baktım, bağırmadan konuşmayı becerebileceğim kadar sakinleşmeyi bekledim önce. “Sizi gördüğümü nereden anladın?”

Bu dediğime güldü. Hiçbir şey söylemedi.

“Beni seviyor musun?”

“Saçmalamaya başladın.”

“Yanıt ver bana.”

Lambaya uzandı. “Söndür şunu!”

“Natan.” Ona yalvarıyordum. Sesimdeki sızlanma beni dehşete düşürdü.

“Seni burada istemeseydim buraya çağırır mıydım?”

“Evet, hizmetçin olarak tabii.”

“Bir hizmetçiden daha fazlasısın, Agnes.”

“Öyle mi?”

“Söndür şu ışığı.”

“Hayır!” Lambayı elinden uzağa çektim. “Bana bu şekilde davranamazsın!”

Gözleri şimşek gibi çaktı. “Sen dırdırcı eşeğin tekisin Agnes!”

Patladım.

“Dırdırcı eşek mi? Canın cehenneme Natan! Her zaman ne istediysen onu yaptın. Seni hiç engelledim mi? Sürekli çekip gitmelerine bir şey dedim mi? Benim yandaki yatakta yattığımı bilerek Sigga’nın tepesine tırmanmana engel

oldum mu? O daha on beş yaşında! Azmış bir it gibisin.”

Dirseklerinin üzerinde geriye doğru kaykıldı. “Senin uyumanı beklediğimi nereden çıkarıyorsun?”

Natan’ın yüzündeki ifadede bir alay değil, aşağılayıcı bir keyif vardı. Umutsuzluk ve yenilginin bütün ağırlığını üzerimde hissettim, ardından karşı koyamadığım büyük bir üzüntüyle birdenbire yıkıldım kaldım.

“Senden nefret ediyorum.” Bu sözler aptalcaydı, çocukçaydı.

“Bir de seni sevdiğimi mi düşünüyorsun?” Natan kafasını salladı. “Seni mi, Agnes?” Gözlerini kısıp ayağa kalktı, sıcak soluğu yüzüme değiyordu. “Sen ucuz bir kadınsın. Senin hakkında yanılmışım.”

“Ben ucuzsam, sen beni o duruma düşürdüğün içindir!”

“Hadi, devam et. Sen safsın, temizsin, kutsalsın, ama geri kalan herkes suçlu.”

“Hayır, suçlu olan sensin!”

“Kusura bakma, bunu sen istedin sanmıştım.” Beni yakaladı ve sertçe kendisine doğru çekti. “O vadiden çıkıp kurtulmak istediğini sanmıştım. Oysa sen elde edemeyeceğin bir şeyin peşindeymişsin meğer.”

“Ben seni istedim! Vadiden ayrılmayı, seninle olmak için istedim.” Öfkeden midem bulanıyordu. “Burada kalmaya dayanamayacağım.”

“Git o zaman!” Bir adım geri çekilip bileğimden yakaladı beni. “Defol! Başımıza bela getirmekten başka bir şey yapmadın!” Beni büyükodanın dışına doğru çekiştirmeye başladı. Sigga yatağında oturmuş bizi izliyordu. Thóranna ağlamaya başlamıştı.

“Bırak beni!”

“Ne istiyorsan, onu yapıyorum işte. Benden nefret mi ediyorsun? Gitmek mi istiyorsun? Tamam. Kapı orada.”

Natan ufak tefek biri olsa da güçlüydü. Beni koridorda sürükleyip kapıdan dışarı itekledi. Ayağım yüksek eşiğe takılınca karlara kapaklandım, çırılçıplaktım. Dizlerimin üzerine kalktığımda, Natan’ın kapıyı kapadığını gördüm.

Dışarısı karanlıktı, kar çok şiddetli yağıyordu, ama ben öfke ve acıyla öylesine sersemlemiştim ki hiçbir şey hissetmiyordum. Kapıyı yumruklamak, cama gidip beni içeri alması için Sigga’ya seslenmek, ama bir yandan da Natan’ı cezalandırmak istiyordum. Çıplak kollarımı bedenime sardım, nereye gidebileceğimi düşündüm. Soğuk hava derimden içeri iğne gibi giriyordu. Kendimi öldürmeyi, deniz kıyısına inip bedenimi buz gibi suyun içine bırakmayı düşündüm. Boğulmama fırsat kalmadan, soğuk beni öldürürdü. Kafamda, Natan’ın yosunlarla birlikte kıyıya vurmuş ölü bedenimi buluşunu canlandırdım.

Ahıra gittim.

Soğuk hava yüzünden uyuyamıyordum. İneğin yanına çömeldim, çıplak gövdemi onun ağır kütlesine dayadım ve üzerimi örtmek için bir eyer örtüsü aldım. Donmuş ayak parmaklarımı daha beter olmasınlar diye yerdeki inek pisliğine batırdım.

Gecenin geç saatinde ahıra biri girdi.

"Natan?" Acınılası sesim incecik çıkmıştı.

Gelen Sigga'ydı. Giysilerimle ayakkabılarımı getirmişti. Ağlamaktan gözleri şişmişti.

"Natan içeri girmene izin vermiyor," dedi.

Ağır ağır giyindim, parmaklarım soğuktan kaskatı kesilmişti. "Ya burada ölürsem ne olacak?"

Sigga gitmek üzere arkasını döndü ama omzundan yakaladım onu.

"Ona mantıklı davranmasını söyle Sigga. Bu kez gerçekten çıldırdı."

Bana baktı, gözleri yaşla doluydu. "Burada yaşamaktan gına geldi bana," diye fısıldadı.

Ertesi sabah uyandığımda bir süre nerede olduğumu anlayamadım. Ardından, gece yaşananlar aklıma gelince midem öfkeyle kasıldı ve bu öfke beni kendime getirdi. Burnumu ve parmaklarımı ısıtmak için ineğe yaklaştırdım, ne yapmam gerektiğini düşünmeye başladım. Natan hayvanları beslemek için gelmeden önce çıkıp gitmek istiyordum.

*

Tóti, Breidabólstadur'un karanlık büyükodasında uyandığında, yatağının ayakucunda duvara dayanmış olan babasını gördü. Uyuyordu.

"Baba?" Sesi fısıltı halinde çıkmıştı. Konuşmak için harcadığı çaba yüzünden boğazı sızlamıştı.

Babasını hafifçe dürtmek için ayağını kıpırdatmaya çalıştı ama bacakları daha önce hiç hissetmediği kadar ağır geldi ona. "Baba?" diye bir kez daha denedi.

Rahip Jón biraz kıpırdandı, sonra birden gözlerini açtı. "Oğlum!" Sakalını sıvazladı ve öne doğru eğildi. "Uyanmışsın. Tanrı'ya şükür."

Tóti kolunu kaldırmaya çalıştı ama kollarının yanlarda sıkışmış olduğunu fark etti. Battaniyelerle sarıp sarmalanmıştı.

"Yine nöbet geçiriyordun," diye açıkladı babası. "Seni terletmek zorundaydım." Nasırdan sertleşmiş elini Tóti'nin alnına bastırdı.

Tóti, “Kornsá’ya gitmem gerek,” diye mırıldandı. Dili kurumuştu. “Agnes.”

Babası kafasını salladı. “Ona gösterdiğin ilgi seni bu hale getirdi.”

Tóti sıkıntılı görünüyordu. “Hangi aydayız biz?”

“Aralık.”

Tóti kalkmaya çalıştı ama Rahip Jón çocuğun başını yavaşça yastığa doğru itekledi. “Tanrı seni iyileştirene kadar o kadınla ilgilenmeyeceksin.”

“Başka kimsesi yok,” diye karşı koydu Tóti, yeniden kalkmaya çalışarak. Kasları güçlükle tepki veriyordu.

“Öyle olması da daha iyi,” dedi babası, sesi birden yükselip odanın içinde yankılanmıştı. Oğlunu yataktan çıkarmadı, karanlık büyükodada yüzü külrengine çalıyordu. “O kadın, senin ona harcadığın zamana değmez.”

*

Margrét bir süre sessiz kaldı. Fincanındaki süt soğumuştu. “Seni karların ortasına mı attı?”

Agnes dikkatle yaşlı kadına bakarak başıyla onayladı.

Margrét kafasını iki yana salladı. “Donma noktasına geldin herhalde.”

“Aklı başında değildi.” Agnes şalını omuzlarına daha sıkı sardı. “Natan, Sigga’yı alıkoymak istiyordu, fakat sonunda kızın Fridrik’i tercih ettiğini anladı.”

Margrét burnunu çekti ve ocakta yanan bir közü elindeki gelberiyle arka duvarın dibine doğru dürtükledi. “Evet, belli ki öyleymiş.” Gözlerini ateşe dikmiş olan Agnes’e şöyle bir baktı. “Devam et,” dedi sessizce.

Agnes iç geçirerek önünde kavuşturduğu kollarını ayırdı. “Fridrik’in ailesinin Katadalur’daki evine gittim. Daha önce oraya gitmemiştim ama dağın arkasında ne tarafa düştüğünü biliyordum, hava da yeterince aydınlanmıştı; hava kötü olsa da başıma bir şey gelmezdi. Yine de oraya varmam saatlerimi aldı, Katadalur’un olduğu vadiye girdiğimde yorgunluktan çıldırmak üzereydim. Fridrik’in annesi beni kapısının önünde, dizlerimin üzerine çökmüş halde bulmuş.

“Yıkık dökük bir çiftlik olan Katadalur korkunç bir yerdir. İçi de dışı kadar perişan haldeki binanın çatısı neredeyse çökmek üzeredir. Duvarları, yakılan tezeklerin isiyle kaplı bir mutfak ve alabildiğine iç karartıcı bir büyükoda. İçeri girdiğimde bir grup çocuk gördüm, hepsi de Fridrik’in kardeşiydi, bir yatağın üzerinde sürü gibi toplanmış ısınmaya çalışıyorlardı. Fridrik babasının yanında oturuyordu, başka bir yatakta da amcası bıçakları bileyliyordu.

“Fridrik’in bana ilk söylediği şey, ‘Bu sefer ne yaptı?’ oldu. Bana Natan’ın

Sigga’yla evlenmeye mi karar verdiğini sordu.

“Kafamı salladım ve beni evden kovduğunu açıkladım. Geceyi ahırda geçirdiğimi söyledim ona. Fridrik pek anlayışlı davranmadı. Kovulmayı hak edecek ne yaptığımı sordu, ben de Natan’la kavga ettiğimi ve onun Sigga’ya olan davranışlarına katlanamadığımı anlattım.

“O sırada Fridrik’in annesi araya girdi. Baştan beri sessizce bizi dinliyordu, sonra birden Fredrik’in koluna yapışıp, ‘Bu adam seni karından mahrum bırakmak istiyor,’ dedi.

“Bir an için Fridrik’in yatak örtüsünün üzerindeki bıçağa baktığını hissedip, korkuya kapıldım.

“Fridrik’e Tjörn’deki papazla konuşmasını önerdim, sonra belki Bölge Polis Memuru’na da gidebileceklerini belirttim. Ama Fridrik’in annesi Thórbjörg bir kez daha sözümü kesti. Ayağa kalktı, Fridrik’i omuzlarından sıkıca tuttu, gözlerinin içine bakarak, ‘Natan yaşadığı sürece Sigga’yı elde edemeyeceksin,’ dedi. Sonra hepsi yerlerine oturdu. Natan’ı öldürmeye ben uyurken karar vermiş olmalılar.”

Margrét kıpırdamıyordu. Ateş geçmişti. Küllerin arasında yalnızca ince, kızgın bir köz parçası parıldayıp sönüyordu. Rüzgârın uğuldaması dinmemişti. Margrét ağır ağır soluk alıyordu. Kendini yorgun hissediyordu. “Belki de artık yataklarımıza dönmeliyiz.”

Agnes ona baktı. “Geri kalanını dinlemek istemiyor musun?”

ON İKİNCİ BÖLÜM

Laugar'ın tepesindeki Sælingsdale'de, güneşin doğuşuyla erkenden uyandı Gudrún. Erkek kardeşlerinin uyuduğu odaya gitti, sarsarak Ospak'ı uyandırdı. Ospak da, öteki kardeşler de hemen kalktılar. Ospak baktı, kız kardeşiydi onu kaldıran, sabah erkenden uyandırmasını kendi istemişti. Gudrún, kardeşlerinin o gün ne yapacaklarını öğrenmek istedi. Sakin bir gün geçireceklerini söyledi Ospak: "Şimdilik yapacak fazla bir iş yok."
Gudrún şöyle dedi; "Sizlerin bu davranışı bir çiftçinin kızlarına yakışır ancak; en ufak bir şey için bile kılınızı kıpırdatmıyorsunuz, iyi ya da kötü hiçbir şey yapmıyorsunuz. Kjartan'ın sizi onca aşağılamasına, şerefinizi iki paralık etmesine karşın uykunuz kaçmıyor, yanında tek bir kişiyle savunmasız olarak kapınızın önünden geçse bile tınmıyorsunuz. Bir ya da iki kişiyle yolculuk ederken dahi Kjartan'la yüz yüze gelmeye cesaret edemeyen sizlerin gidip de onun evini basmasını ummak anlamsız olur. Sizler evinizde oturup erkekmiş gibi davranırsınız ancak, her yer sizin gibilerle dolu."
Ospak, kız kardeşine çok abarttığını söyledi ya, ona karşı koymanın zorluğunu da kabul etti. Hemen yatağından fırlayıp giyindi, öteki kardeşleri de teker teker onu izledi; ardından Kjartan'a pusu kurmak için hazırlandı hepsi.

Laxdæla Masalı'ndan[30]

Fridrik'le birlikte Illugastadir'e vardığımızda, Natan evde yoktu. Olsaydı neler yaşanırdı, emin değilim. Sigga açıp da içeri girmemize izin verene kadar birkaç dakika boyunca kapıyı çaldık. Kucağında Natan'ın kızı vardı.

"Olur da geri dönersen, seni içeri almamamı söyledi," dedi Sigga, ama yine de bizi içeri kabul etti.

Bize ikram ettiği kahveyi kabul ettim. "Natan nerede?" diye sordum.

"Geitaskard'dan bir ulak geldi. Worm iyi değilmiş. Natan bu sabah erkenden gitti."

"Ne durumdaydı?"

Sigga yüzüme baktı. "Öfke içindeydi."

"Seni yine zorladı mı?" Fridrik, Natan'ın yatağının yanındaki rafı inceliyordu; kutulardan bir-ikisini kaldırıp sallarken Sigga endişeli gözlerle onu izledi.

"Ne arıyorsun sen?"

"Yaptıklarının karşılığını," diye homurdandı Fridrik. Pencereden dışarı, karlara doğru baktı. "Haklı olduğuma eminim. Hepsini avluya gömmüş olduğuna bahse girerim."

Sigga'ya baktım. "Benimle ilgili herhangi bir şey söyledi mi?"

Sigga kafasını salladı.

Acı acı gülümsedim. "Yüzüme karşı tekrarlamak isteyeceğin şeyler değildir."

Fridrik omuzlarındaki karı eliyle süpürüp Sigga'nın yanına oturdu ve kızı kucağına çekti. "Küçük kuşum benim," dedi. "Karım."

Sigga, Fridrik'in okşamalarına karşı koyarak yeniden yatağına oturdu. "Bana öyle deme," dedi.

Fridrik kıpkırmızı kesildi. "Niyeymiş o? Sen benimsin."

"Natan fikrini değiştirdiğini söyledi bana. Evlenmemize izin vermeyecek." Sesi bir hıçkırıkla kesildi. "Hiçbir zaman."

“Lanet olsun sana Natan!”

Böylesine tatsız bir durumda bulunmamıza karşın, Fridrik’in abartılı ağlamasına elimde olmadan gülümsedim. “Eminim Natan bundan vazgeçecektir,” dedim.

Sigga gözlerini silerek kafasını salladı. “Natan bana, benimle evlenecek biri varsa, onun kendisi olacağını söyledi.”

Midem kasıldı, Fridrik’in de yüzünün bembeyaz olduğunu fark ettim. “Ne?”

Sigga “Aynen böyle söyledi,” diyerek burnunu çekti.

“Sen ne dedin peki?” Sesim güçsüz çıkmıştı, titriyordu.

Sigga hıçkırık nöbetine tutuldu.

Fridrik “Kabul etmedin, değil mi?” deyip, bir eliyle kıza sarıldı. Sigga yüzünü oğlanın omzuna bastırdı ve bağıra bağıra ağladı.

Üçümüz sonraki iki günü Illugastadir’de birlikte geçirdik, oradan nasıl ayrılacağımızı planlıyorduk. Sigga, Stóra-Borg’a geri dönebileceğini düşünüyordu; ona hava düzelir düzelmez vadiye birlikte gitmeyi önerdim. Fridrik kış bitmeden önce Ásbjarnarstadir çiftliğine gidip iş isteyebileceğimi söyledi. Oradaki çiftçinin Natan’dan hoşlanmadığını, sırf bu yüzden beni işe alabileceğini belirtti.

Yine bu konuları konuştuğumuz bir öğleden sonra dağ geçidinden aşağı doğru inen yolcular gördük. Kendimizi kaçış planlarımıza öylesine kaptırmıştık ki yaklaştıklarını geç fark ettik. Az da olsa etkisini yitiren soğuğu fırsat bilip avluya çıkmış, biraz temiz hava alıyorduk. Bizi görmüş olmalıydılar.

“Agnes!” dedi Sigga tıslar gibi. “Bu gelen Natan. Seni burada görünce beni dövecek.”

Yüreğim davul gibi vuruyordu, ama belli etmemeye çalıştım. “Natan yalnız değil, Sigga. Yanında biri varken hiçbir şey yapmayacaktır.”

Üçümüz de orada dikilip, gelen iki atlıyı beklemeye başladık. Yeterince yaklaştıklarında, Natan’ın yanındaki atlının koyun katili Pétur olduğunu görüp şaşırdım.

“Bak Pétur,” dedi Natan. “Üç küçük tilki sinsice dolaşıyor ortalıkta.” Gülümsedi ama bakışları buz gibiydi. Fridrik’e saldırabilir diye düşünüyordum, ama o, atından inerek bana doğru yürüdü.

“Bunun burada ne işi var?” Gülümsemesi silinmişti. Kızardım ve Pétur’a bir bakış attım. Şaşırmış görünüyordu.

“Lütfen izin ver de geri gelsin, hiç değilse kış geçene kadar,” diye karşı koydu Sigga.

“Bıktım senden Agnes.”

“Ben ne yaptım ki sana?” Sakin durmaya çalışıyordum.

“Gitmek istediğini kendin söyledin; neden gitmiyorsun?” Bana doğru bir adım daha attı. “Defol!”

Sigga endişeli görünüyordu. “Kalacak bir yeri yok, Natan. Kar yağacak.”

Natan güldü. “Hiç de sözünün eri değilsin Agnes. Bir şey söylüyorsun ama sözünün arkasında bambaşka bir anlam pusuya yatmış oluyor. Burayı terk etmek mi istiyorsun? Terk et hadi!”

Natan’a onu istediğimi, beni yeniden sevmesini istediğimi söylemek geçti içimden. Ama hiçbir şey demedim. Söyleyebileceğim bir şey yoktu.

Sessizliği bozan Fridrik oldu.

“Sigga’yla evlenemeyeceksin,” dedi dişlerini gıcırdatarak.

Natan güldü. “Yine mi bu konu!” Pétur’a döndü. “Çoluk çocukla yaşayınca neler oluyor, görüyor musun? Seni de kendi küçük oyunlarına sokuveriyorlar.”

Pétur belli belirsiz gülümsedi.

“Peki.” Natan atıyla bahçenin ilerisine doğru yürümeye başladı. “Agnes kalabilir. Ama büyükodada değil. Pétur’la bu gece burada yatıp yarın sabah yine Geitaskard’a gideceğiz. Geri döndüğümüzde hâlâ buralarda olursanız, arazime izinsiz girdiğinizi söyleyerek sizi Bölge Komiseri’ne teslim ederim. Pétur’a boğazını kestirtmeden önce sen de terk et burayı Fridrik.” Natan güldü, ama Pétur yere bakıyordu.

O gece yine ahırda yattım. Natan’ın beni dışarı attığı geceki kadar soğuk değildi, Sigga da küçük bir yatak hazırlamama yardım etti. Yatak dışkı kokuyor, yerde de bitler cirit atıyordu, ama sonunda uykuya dalabildim.

Uyandığımda hava kararmıştı. Kalkıp kapı girişine doğru gidince, evin penceresinden hâlâ ışık geldiğini gördüm. Dinlendikten sonra daha sağlıklı düşünebildiğimi hissediyordum ve tam Natan’la aramızı düzeltip düzeltemeyeceğimizi görmek için çiftliğe geri dönecekken, ahırın arkasından gelen ayak seslerini duydum.

“Sigga?”

Ayak sesleri kesildi, sonra karın üzerinden gelen yumuşak gacırdamaları yeniden duydum. Bana doğru yaklaşıyordu. Barakanın karanlığına çekilip sırtımı duvara dayadım.

Hafif bir fısıldama duydum. “Agnes?”

Fridrik’ti.

Girişten içeri süzüldü.

“Burada ne yapıyorsun Tanrı aşkına?”

Soluk soluğaydı. Karanlıkta onu göremiyordum ama terinin kokusunu alabiliyordum. Bir şeyler şakırdadı.

“Katadalur’dan buraya yürüdün mü?”

Öksürdü ve yere tükürdü. “Evet.”

“Natan seni görürse öldürür.”

“Uyumasını bekleyeceğim.”

“Ne yapmak için? Uyanır da Sigga’yla seni kendi yatağının dibinde birbirinize tatlı sözler fısıldarken yakalarsa, önce tavana asar, sonra da gün doğmadan parçalara ayırır seni.”

Fridrik’in burnunu çektiğini duydum.

“Tatlı sözler için gelmedim.”

Sesinin tonundaki bir şey beni duraklattı.

“Fridrik. Ne için geldin sen buraya?”

“Bu işi artık kökünden halledeceğim. Bana ait olan şey için geldim.”

Arkamızda inek uzun uzun inledi. Toynaklarıyla toprağı kazıdığını duydum.

“Fridrik?”

“Bunu sen de istiyorsun Agnes. Kabul et.”

O sırada ay bulutların arasından sıyrıldı ve ben Fridrik’in ellerinde ne olduğunu gördüm. Bir çekiç ve bir bıçak tutuyordu.

*

Ne anımsıyorum? Ona inanmamıştım. Ahırda yere serili yatağıma geri döndüm, birden yorgunluk çökmüştü. Fridrik’le birlikte hiçbir şey yapmak istemiyordum.

Ne oldu?

Rahatsız bir uykudan sonra kalkıp dışarı çıktım. Evin penceresinden gelen ışık sönmüştü. Fridrik görünürde yoktu.

Onu aramaya başladım. Birdenbire korkmuştum. Gece gökyüzü açıktı ve çiftlik ay ışığının altında aydınlıktı. Yıldızların ipiltisi. Kar ayağımın altında gacırdıyordu. El yordamıyla kapı mandalını aradım, ama kapı ses çıkararak kendiliğinden açılıverdi.

Sigga koridordaki duvarın dibine çömelmişti, Rósa’nın küçük kızını kollarının arasında sıkı sıkı tutuyordu. Hıçkıra hıçkıra ağlıyorlardı.

“Sigga?”

Karşılık vermeden önce bir süre bekledi. “Büyükoda,” diye fısıldadı. Onu güçlükle duyuyordum.

O uzun geçitten içeri doğru yürüdüm. İçimden gelen bir dürtüyle mutfaktan bir ışık aldım. Yüreğim ağzımdaydı.

Ne oldu?

Titriyordum, parmaklarım bir an gücünü yitirdi ve lamba elimden düştü, karanlıkta kaldım. Sönen fitilden çıkan yanık kokusu geldi birden ve köşeden bir ses. Yer döşemesi gıcırdadı. Soluk soluğa kalmış biri, derin ve hızlı soluklar, daha başka sesler, tekdüze, bir çocuğun yastığı yumruklaması gibi. Bir inleme, sanki ıslak bir ses, ardından bir fısıltı: "Agnes?"

Yüreğim bir an durdu. Natan'ın orada olduğunu sandım.

Ama Fridrik'ti.

"Agnes," diye sesleniyordu, "Agnes, neredesin?" Sesi cılızdı.

"Buradayım," dedim. Yere eğildim, o som karanlıkta elimle lambayı yokladım. "Işığı düşürdüm."

Fridrik'in sesime doğru bir adım yaklaştığını duydum. "Agnes, emin değilim, ama sanırım öldü." Sesi son sözcükte takılı kalmış gibiydi. "Öldü mü emin değilim, ama."

Yüreğim durdu. Eklemlerim kasılmıştı, parmaklarım kıpırdamıyordu. Onları kumlu döşemelerde oradan oraya gezdiriyor ama lambayı bulamıyordum. Onu öldürmemiştir. O daha bir çocuk. Onu öldürmemiştir.

Sonunda lambayı buldum. Onu yerden kaldırdım, elim döşemedeki kıymıkları sıyırıyordu.

"Agnes?"

"Buradayım!" dedim hemen. Sesimin tonu beni şaşırttı. İçimde duyduğum korkunun izi yoktu sesimde. "Lambayı yakmam gerek."

"Çabuk ol," dedi Fridrik.

Koridora doğru ağır ağır yürüdüm, duvardaki küçük rafta yanan bir mum vardı. Lambayı yaktım, ardından büyükodaya gitmek üzere geri döndüm. Ellerim titriyordu, odanın karanlık girişine doğru ilerlerken lambanın ışığı pürüzlü duvarlarda huzursuzca oynaşıyordu. Büyükodaya ulaştığımda korkudan soluğum kesilmişti. İçeri girmek istemiyordum. Ama Fridrik'in ne yaptığını görmem gerekiyordu.

Başta bana oyun oynadığını sandım. Lambayı Natan'ın yatağına doğru uzattığımda battaniyeleri ve yüzünü gördüm, uyuyor gibiydi. Bir terslik görünmüyordu. Sonra Fridrik, "Gel Agnes, lambayı bu yana getir," dedi. Işık yatağın üzerinde süzülerek ilerleyince, Pétur'un kafasının ezilmiş olduğunu fark ettim. Yastık kandan simsiyah olmuştu. Duvarda bir şeyler parıldıyordu; bakınca, birkaç kan damlasının tahtalardan aşağı yavaşça süzüldüğünü gördüm.

“Tanrım,” dedim. “Tanrım. Güzel Tanrım.”

Fridrik’in elinde tuttuğu çekicin ucuna bir şey yapışmıştı. Bir tutam saç. Midem bulandı, yere çıkardım.

Fridrik ayağa kalkmama yardım etti. Çekici hâlâ elinde tutuyordu, yeniden kullanmaya hazır haldeydi. “Natan’a zarar verdin mi?” diye sordum. Fridrik lambayı yatağa yaklaştırmamı söyledi. Natan da kan içindeydi. Yüzünün bir yanı tuhaf görünüyordu, elmacık kemiği düzleşmiş gibiydi. Boynunun kıvrımından aşağı akan kanın Pétur’unki olduğunu düşünmüştüm.

Göğsümden yukarı doğru bir çığlık yükseldi, bütün gücümü yitirdim. Lamba bir kez daha elimden düştü ve üzerimizi kaplayan karanlıkta ben de yere yığıldım.

Fridrik koridordaki mumu almış olmalıydı. Odaya girerken yüzünün parladığını gördüm. Ardından ikimiz de bir ses duyduk.

“Neydi o?” Fridrik çabucak yanıma gelerek beni ayağa kaldırdı. Titriyorduk. Ses yine duyuldu. Bir inleme.

“Natan?” Mumu Fridrik’in elinden kaptım, sendeleyerek yatağa doğru gittim ve ışığı Natan’ın yüzüne yaklaştırdım. Parlak alevin ışığında gözkapaklarının seğirdiğini gördüm. Yatağın içinde kıpırdamaya çalışıyordu.

“Ona ne yaptın?” Fridrik bir ceset kadar beyazdı; gözbebekleriyse büyümüş, simsiyah olmuştu.

“Çekiç...” diye geveledi.

Natan yine inledi, bu kez Fridrik öne eğilip onu duymaya çalıştı.

“‘Worm,’ dedi.”

“Worm Beck mi?”

“Belki de rüya görüyor.”

Orada dikilip durduk ve Natan’ın daha fazla yaşam belirtisi gösterip göstermeyeceğini anlamak için bekledik. Sessizlik sağır ediciydi. Neden sonra Natan tek gözünü açıp bana dikti.

“Agnes?” diye mırıldandı.

“Buradayım,” dedim. İçimden bir rahatlama hissi geçti. “Buradayım, Natan.”

Gözü benden Fridrik’e kaydı. Ardından başını çevirdi ve Pétur’un ezilmiş kafatasını gördü. Neler olduğunu bildiğini anladım.

“Hayır,” diye boğuk bir ses çıkardı. “Hayır, hayır hayır hayır.”

Fridrik geriye doğru bir adım attı. Onun yanımdan gitmesine izin vermeyecektim.

“Ne yaptığına bir bak!” diye fısıldadım. “Gör marifetini.”

“Böyle olsun istemedim! Natan, yemin ederim.” Fridrik’in solukları

sıklaşmıştı, ayağımızın dibindeki kanlı çekice bakıyordu.

Natan yine bağırdı. Yataktan kalkmaya çalışıyordu ama ağırlığını koluna verince bir çığlık attı. Fridrik onun kolunu da kırmış!

“Onun ölmesini istiyordun!” diye bağırdım Fridrik’e bakarak. “Şimdi ne halt edeceksin?”

Bir gümbürtü geldi, ikimiz de dönüp baktık ve Natan’ın yere düştüğünü gördük. Sağlam koluyla kendini yataktan dışarı sürüklemiş ama daha ilerleyememişti.

“Onu kaldırmama yardım et,” dedim Fridrik’e mumu yere koyarken, ama çocuk Natan’a dokunmuyordu. Başını direğe dayaması için eğilip Natan’ın sırtını dikleştirmeye çalıştım ama çok ağırdı. Kafatasının nasıl şişmiş olduğunu ve arkasından boşalan kanı görünce bütün gücümü yitirdim, elim ayağım boşandı. Başını kucağıma aldım ve Natan’ın o geceyi canlı çıkaramayacağını anladım.

“Fridrik, Fridrik” deyip duruyordu. “Ne istersen veririm, ne kadar istersen öderim.”

“Seninle konuşmak istiyor,” dedim, fakat Fridrik yüzünü çevirdi, bize bakmıyordu. “Buraya bak,” diye bağırdım. “Öldürdüğün adamla en azından iki kelime konuşabilirsin!”

Natan mırıldanmayı bırakmıştı. Bedeninin kasıldığını hissettim, gözlerini yukarı kaldırıp bana baktı, başı hafifçe yana kayıyordu. “Agnes...”

“Evet, benim. Agnes. Buradayım Natan. Yanındayım.”

Ağzı aralık kalmıştı. Bir şey söylemeye çalışıyor sandım, ama yalnızca bir hırıltı çıktı. Başımı kaldırıp Fridrik’e baktım; saçları gözlerinin üzerine düşmüştü ve kireç gibi bembeyaz kesilmiş yüzünün bir yanı sıçrayan kandan kıpkırmızı olmuştu. Korku dolu gözleri fal taşı gibi açılmıştı.

“Niye böyle yapıyor?” diye sordu. Natan boğuluyordu, ağzından boşalan kan, çenesinden etekliğimin üzerine akıyordu.

“Neden böyle yapıyor?!” diye bağırdı Fridrik. “Dursun artık!”

Uzanıp yerde duran bıçağı aldım. “Hadi durdur o zaman, başladığın işi bitir!”

Fridrik kafasını salladı. Yüzü kül gibi olmuştu, korku dolu gözlerini bana dikti.

“Hadi yap!” dedim. “Böyle ağır ağır ölmesine izin mi vereceksin?”

Fridrik kafasını sallamayı sürdürüyordu. Natan’ın yarasından ince bir şerit halinde bir kez daha kan boşalınca Fridrik geri çekildi. “Hayır,” dedi. “Yapamam. Yapamam.”

Natan bana baktı, dişleri kandan kırmızılaşmıştı. Dudakları sessizce kıpırdadı,

ne demek istediğini anlamıştım.

Bıçak kolaylıkla girdi içeri. Natan'ın gömleğinde muntazam yırtıklarla deldi; acemice, şapırtılı öpücükler gibiydi çıkan ses. İstesem de kendimi durduramazdım. Ansızın bileğimde bir sıcaklık duyana kadar yumruğum sıkılı kaldı, Natan'ın kanı bütün elimi kaplamıştı. Gecenin soğuğunda kanın sıcaklığı açıkça hissediliyordu. Bıçağın sapını bıraktım ve Natan'ı kendimden öteye itekledim, gözüm bıçağa takılmış kalmıştı. Karnında saplı duruyordu, gömleğinin o bölümü kararmış, bıçağın çevresinde ıslak bir buruşukluk oluşmuştu. Bir an için birbirimize baktık. Mumun ışığı alnının köşesinde, kirpiklerinde parıldadı ve aniden gözlerinde gördüğüm minnettarlık beni şaşkına çevirdi. Çok açık bir saygıyla bakmıştı. Bir tür bağışlamaydı bu.

"Agnes." Fridrik arkamdaydı, elleriyle başını tutmuştu. Çekiç yerde duruyordu. "Agnes, öldürdün onu."

Ağlamak, çığlık atmak istiyordum. Bedeninin üzerine kapaklanıp bağıra bağıra ağlamak istiyordum. Ama bunun için zaman yoktu.

Fridrik'ten iğrenmiştim. Dehşet içinde yere çökmüş, ufacık olmuş, ciğerlerini patlatırcasına soluk alıyor ve dinmek bilmeyecekmiş gibi hıçkıra hıçkıra ağlıyordu. Sonunda kesik kesik soluyarak ayağa kalktı, eğildi ve bıçağı Natan'ın karnından çekti aldı.

"Ne yapıyorsun?" diye sordum ona. Çığlık atmaya gücüm yoktu.

"Benim bıçağım bu," dedi Fridrik. Bıçağı pantolonuna sildikten sonra dışarı doğru yürümeye başladı.

"Bekle!" diye bağırdım.

Fridrik döndü ve omzunu silkti.

"Bu yaptığından dolayı asılacaksın," dedim boğuk bir sesle. Fridrik durakladı. Parmaklarının, bıçağın yapış yapış olmuş sapını sıkıca kavradığını gördüm.

Sertçe burnunu çekti. "Ben asılırsam," dedi yavaşça, "sen de canlı canlı yakılırsın."

Gözlerimi indirdim, ellerimdeki kanı gördüm. Boynumu kaplayan ve elbisemi sırılsıklam eden kanı. Mumun alevinin belli belirsiz bir hava akımıyla titrediğini fark ettim ve aydınlanmış günün külrengi ışığında odanın nasıl görüneceğini düşündüm.

Natan'ın Hindisvík'ten satın aldığı balina yağı işte o zaman geldi aklıma.

ON ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

22 Aralık 1829

Konu: Bilgilendirme Yazısı
İlgili: Björn Blöndal, Hûnavatn Bölge Komiseri

Söz konusu tutanak eklerini Zatı âlinize sunuyorum:
1) Bu yılın 25 Haziranı'nda Húnavatn Bölgesi'nden Fridrik Sigurdsson, Agnes Magnúsdóttir ve Sigrídur Gudmundsdóttir'e karşı cinayet, kundakçılık, hırsızlık ve sair suçlardan açılan dava ve kovuşturmayla ilgili Yüksek Mahkeme'nin yazdığı karar belgesinin aslı.

2) Kral Hazretlerinin yazdığı mektubun onaylı kopyası: 26 Ağustos tarihinde Sigrídur Gudmundsdóttir hakkında Bölge Valisi'nin dikkatine sunulmuş olan ve Kopenhag'daki Yüksek Mahkeme'nin adı geçen şahıs için hükmettiği ölüm cezasının Kralın lütfü ve merhametiyle affedildiğini bildirir mektup. Kral Hazretlerinin talimatıyla hükümlü, hapishanede sıkı gözetim altında çalışmak üzere Kopenhag'a gönderilecektir. Öte yandan Yüksek Mahkeme'nin hükümlüler Fridrik Sigurdsson ve Agnes Magnúsdóttir hakkında verdiği cezalar sabit görülmüştür.

3) Danimarka Krallık Özel Kalemi'nden Bölge Valisi'ne gönderilen 29 Ağustos tarihli ve cezaların ifasının suç mahallinde ya da mümkün olduğunca suç mahalline yakın bir yerde uygulanmasının uygun olduğu, ancak yer belirlenirken öncelikle bir isyan ya da beklenmeyen olayların dikkate alınması gerektiği yönünde Özel Kalem'in görüşlerini bildirir belgenin onaylı kopyası. Bu konuda Bölge Valisi'nden tam mutabakat isteniyor.

4) Yüksek Mahkeme'nin özel kalem yazışmalarında belirtildiği üzere, Illugastadir'den çiftçi Gudmundur Ketilsson'un, hükümlüler Fridrik Sigurdsson ve Agnes Magnúsdóttir'in cezalarını infaz etmesini onaylayan ve bugün itibariyle hazır edilen belge ışığında, infazların uygun bir şekilde yerine getirilmesini Zatı âlinizden rica etmek zorundayım. Kral Hazretleri'nin yukarıda anılan mektubunda ana hatlarıyla belirtilen değişikliklerin ışığında, ölüm cezalarının resmî usule uygun bir şekilde ve gecikmeden yerine getirilmesinin temini Zatı âlinizin sorumluluğundadır. Çok değerli efendim, Bölge Komiseri olarak hükümlüleri hazır edip infazlarını uygun bir şekilde gerçekleştirmeniz ve gerekli ayarlamaları durumun karışıklığını da dikkate alarak yapmanız konusunda size güveniyoruz. Yine de aşağıdaki ayrıntılara özel önem göstermeniz gerektiğinin altını bir kez daha çizmek zorundayım:

a. Halihazırda yapılmadıysa, hükümlü kişiler Fridrik Sigurdsson ve Agnes Magnúsdóttir'in her gün papazlarla görüşmelerini ivedilikle ayarlamanız gerekiyor. Papazlar tutuklulara nezaret etmeli ve yapacakları dinsel konuşmalarla onları rahatlatıp son yolculuklarına hazırlamalıdır. Papazların infaz mahalline kadar hükümlülerin yanında bulunmaları gerekmektedir.
b. İnfazın Illugastadir'e yakın bir yerde ya da Thingi denilen bölgenin uygun bir noktasında ya da insanların her yönden görebileceği herhangi bir tepede (ama çok yüksek olmaması gerekiyor) gerçekleştirilmesi konusunda Zatı âlinizin karar vermesi uygun görülmüştür.

c. Zatı âliniz ahşap bir platform yerine yanında parmaklığı olan toprak bir platform yaptırabilir. Bu platformun tepesine, üzerinde çene oyuğu olan bir kütük yerleştirtmeniz ve kütüğü kırmızı pamukluya da yünlü bir kumaşla örttürmeniz gerekmektedir.

ç. Seçilen infaza, yetkilendirildiği bu görev için Zatı âlinizin evinde gizlilik içinde ve cesaretlendirilerek eğitilmelidir. Bu eğitim, büyük önem arz eden infaz anında infazcının inancını ve kontrolünü kaybetmemesini mümkün olduğunca sağlama almak için verilmelidir. İnfaz tek bir darbeyle ve hükümlüye acı çektirmeden gerçekleştirilmelidir. Gudmundur Ketilsson görevini ifa etmeden önce ancak çok az miktarda alkol alabilir.

d. Platformun çevresinde iki ya da üç sıra halinde dizilmek üzere, komşu çiftliklerden olabildiğince çok adam çağırmanızı Zatı âlinizden bekliyoruz. Çiftçiler infaza bilabedel katılmak zorundadır.

e. İzleyicilerin oluşturacağı halkaların arasına yetkili kişilerin dışında kimsenin girmesine izin verilmeyecektir.

f. Son infaz edilecek kişinin ilk infaz edilen kişiyi görmesine izin verilmeyecek ve ikinci kişi platformu doğrudan görmeyen bir yerde tutulacaktır.

g. İnfaz sonrasında cesetler o noktaya törensiz olarak ve beyaz renkli ham ahşap tabut içinde gömülecektir. En güvendiğimiz kişi olarak Zatı âlinizin, Yüksek Mahkeme'nin ve Kral Hazretlerinin kararını okumak, infazın usullere uygun olarak gerçekleştirilmesini ayarlamak ve denetlemek ve infazın tutanaklarını makam defterine geçirmek için infaz mahallinde bulunmanız kesinlikle hayati önem arz etmektedir. Tutanakları Danimarka ya da İzlanda dilinde yazabilirsiniz, ama notlar düzgün kaydedilmeli ve temize çekilmiş bir kopyası makamıma gönderilmelidir. Raporunuz olayları ve olayların nasıl sonuçlandığını mükemmel bir kesinlikle ve ayrıntılarıyla tarif edecek şekilde yazılmış olmalıdır. Ayrıca Gudmundur Ketilsson 'un infaz için gönüllü olduğunu kayıtlara geçirmelisiniz ve hizmeti için kendisine verilecek parayı nasıl kullanmaya karar verdiğini, ne için harcayacağı, nerede kullanacağı gibi hususları ayrıntılarıyla belirtmelisiniz. Son olarak, 20 Ağustos tarihinde yazdığınız mektup için Zatı âlinize teşekkür ederim. Sorunuza cevaben, kullanılacak olan baltanın infaz sonrasında Kopenhag'a geri gönderilmesini ve masrafı da bu davanın sair harcamalarıyla birlikte ödenmesinin uygun olduğunu belirtmeliyim.

G. Johnson
Majesteleri Kralın Özel Kalemi
Kopenhag, Danimarka

Svínavatn, Thorkelshóll ve Thverá Bölge Polis Memurları'na,

Dürüst ve saygıdeğer Yüksek Mahkeme'nin 25 Haziran tarihli hükmüne ve Kral Hazretleri'nin 26 Ağustos tarihli kıymetli mektubuna dayanarak, işbu evrakla suçlular Fridrik Sigurdsson ve Agnes Magnúsdóttir'in 12 Ocak Salı günü Hólabak ve Sveinsstadir çiftlikleri arasındaki Ranhola kır evinin yakınında bulunan küçük tepede idam edileceklerini teyit ederim.
22 Aralık tarihinde Bölge Valisi'nden bana gelen açıklama yazısına göre, sizlerden Svínavatn Bölgesinden seçeceğiniz çiftçilerin söz konusu günde, tam öğle saatinde infaza iştirakini sağlamanızı talep etmek zorundayım. Bu ayarlamalar en kısa zamanda yapılmalıdır. Seçeceğiniz çiftçiler Jónsbok'un[31] *Mannhelgisbalk başlıklı yedinci bölümü ve Thjófnadarbalk başlıklı ikinci bölümüne göre infaza iştirak etmeye zorunludur ve talimatınıza uymayanlar cezalandırılacaktır. Çiftliklerinden ayrılmalarında ya da seyahat etmelerinde zorluk olan çiftçileri bu konuda uyarmanız tavsiye olunur.*
İnfazlar hava muhalefeti nedeniyle yerine getirilemediği takdirde, müsait olan ilk gün seçilecek ve infaza iştiraki emredilen herkes yukarıda belirtildiği şekilde orada bulunacaktır. Yılın bu zamanında havanın durumu nedeniyle infaz yerine gidiş ve gelişlerde yaşanacak muhtemel gecikmeler dikkate alınarak her bir çiftçinin kendi yiyeceğini ve tedarikini yanında getirmesi ihtiyaçtan olacaktır.

BÖLGE KOMİSERİ
Björn Blöndal

7 Ocak 1830, Perşembe

Saygıdeğer ve çok sevgili arkadaşım, kardeşim (B. Blöndal).

Benim için yaptıkların, bütün o görüşmelerimiz ve bu sabahki talimatınla sevkiyatın için sana en sıcak ve en içten duygularımla teşekkür ediyor; bu sabah Vídidalur'daki insanlarla buluşarak onları gelecek Salı günü yeterince erken gelmeleri konusunda uyardığımı da burada teyit ediyorum. Sigrudur'a affının şartlarını anlattım; o da Tanrı'ya dua ediyor ve iyi yürekli davranışı için Krala şükrediyor. Bu acelecilik için senden özür dilerim, Tanrı seninle ve ailenle olsun, yeni yılda, gelecekte, hem bu dünyada hem de ötekinde en iyi dileklerimi sunarım. Gerçek ve sevgili arkadaşın,

Midhóp'tan P. Pétursson

İzlanda Ölü Gömme İlahisi

Kurtarıcı Mesihimi düşünüyorum
Hem uyanıkken hem uykudayken,
O'nun koruyucu gücüne güveniyorum
Kudretli koluyla beni kucaklıyorken.
İsa Mesih benim kalem, benim cesaretim,
İsa Mesih ruhumun gerçek varlığı,
Ve İsa Mesih, hâlâ biliyor ki yüreğim,
O beni taşıyacak, aşacağım bütün zorlukları.

İşte, İsa Mesih'in adıyla yaşıyorum ben
İşte, İsa Mesih'in adıyla öleceğim, ama
Korkmayacağım Ölüm'ün soğuk gölgesinden
Sönse bile yaşamın büyük coşkusu da.
Sen ey Mezar, nerede senin zaferin
Sen ey Ölüm, nerede senin azabın,
Gel istediğin zaman, hoş gelirsin!
Sığındığım, bu şarkısıdır İsa'nın.

Ocak ayının altıncı günü Tóti, kulübenin kapısından gelen kesik tıklamalarla uyandı. Tek gözünü açtı, odadaki zayıf ışığı gördü; geç yatmıştı. Kapının vurulması devam ediyordu. Ayaklarını yataktan ağır ağır yere indirdi, çoraplarıyla yatmıştı; gönülsüzce yataktan çıktı ve soğuğun keskin ısırışlarını engellemek için battaniyelerine sarındı. Bacakları titriyordu, dengesini korumak için bir elini duvara dayayarak ön kapıya doğru yürüdü.

Ziyaretçi, Hvammur'dan gelen bir ulaktı, sabahın soğuğunda ellerine hohluyor ve çizmelerini yere vuruyordu. Başıyla selam vererek katlanmış halde küçük bir mektubu Tóti'ye uzattı. Mektup Blöndal'ın kırmızı mührüyle kapatılmıştı, beyaz kâğıdın üzerindeki mühür bir damla kan gibi görünüyordu.

"Yardımcı Rahip Thorvardur Jónsson?"

"Evet, benim."

Adamın burnu soğuktan kızarmıştı. "Gecikme için özür dilerim. Hava çok kötüydü, o yüzden daha önce gelemedim."

Bitkin durumdaki Tóti adamı bir fincan kahve içmek için davet ettiyse de, uşak kuzey geçidine doğru kaygıyla baktı. "Kusura bakmazsanız ben yoluma gideyim Rahip. Kar yağışı artacak, benim de tipiye yakalanmaya hiç niyetim yok."

Tóti kapıyı zorlukla kapadı, kömürleri karıştırmak için sendeleyerek mutfağa yöneldi. Babası neredeydi? Ocağın üzerine kaynaması için bir çaydanlık su koydu, ateşin yanına doğru yavaş hareketlerle bir tabure çekti. Başının dönmesi geçince mührü kırarak mektubu açtı.

Tóti mektubu üç kez okuduktan sonra kucağının üzerinde açık halde bırakarak gözlerini ateşe dikti. Bu şekilde olmamalıydı. Söylenmemiş ve yapılmamış daha bir sürü şey varken, üstelik onun yanında bile değilken, bu böyle olmamalıydı. Birden ayağa kalkınca battaniyeler omzundan aşağı kaydı. Sallanarak

büyükodaya doğru yürüdü. Sandığının içinden çıkardığı giysileri giyip birkaç başka giyeceği de torbasına dolduruyordu ki babası eve girdi.

“Tóti? Ne oldu? Neden giyiniyorsun? Henüz iyileşmiş değilsin.”

Sandığın kapağını sertçe örten Tóti kafasını salladı. “Agnes... Altı gün içinde öldürülecekmiş. Mektup daha yeni elime geçti.” Yatağın üzerine kendini bıraktı ve ayağını çizmeye sokmak için çabalamaya başladı.

“Gidebilecek kadar iyileşmedin daha.”

“Bu gelişme çok ani oldu Baba. Onu yüzüstü bıraktım.”

Yaşlı adam oğlunun yanına oturdu. “Daha o kadar iyileşmiş değilsin,” dedi sertçe. “Soğuk seni öldürür. Dışarıda kar yağıyor.”

Tóti’nin başı zonkluyordu. “Kornsá’ya gitmek zorundayım. Şimdi çıkarsam fırtınaya yakalanmadan varabilirim.”

Rahip Jón elini oğlunun omzuna bastırdı. “Üstünü bile zar zor giyiyorsun Tóti. O katil kadın için kendini öldürme.”

Tóti babasına dik dik baktı. Gözleri öfkeyle parıldıyordu. “Peki ya Tanrı’nın Oğlu? O, yalnızca erdemli kişiler için mi canını verdi?”

“Sen Tanrı’nın Oğlu değilsin. Gidersen kendini öldürmüş olursun.”

“Ben gidiyorum.”

“Seni men ederim.”

“Bu, Tanrı’nın emridir.”

Yaşlı Rahip kafasını salladı. “Bu bir intihar. Bu, Tanrı’ya karşı koymaktır.”

Tóti sallanarak ayağa kalktı, babasına büyüklenerek baktı. “Tanrı beni bağışlayacaktır.”

Kilisenin içinde acı bir soğuk vardı. Tóti sunağa doğru sendeleyerek ilerledi ve dizlerinin üzerine çöktü. Ellerinin titrediğini fark etti, kat kat giysilerinin altında bedeni yanıyordu. Tavan başının üzerinde dört dönüyordu.

“Yüce Tanrım ...” Sesi çatladı. “Merhametini esirgeme ondan,” diye devam etti. “Hiçbirimizden esirgeme.”

*

Margrét başına bir şal sarıp biraz tezek getirmek için ambara gitmeye hazırlanırken, ön kapıda birinin karları kazıdığını işitti. Biraz bekledi. Kapı gıcırtıyla açıldı.

“Gudmundur, sen misin Tanrı aşkına?” dedi Margrét büyükodadan telaşla çıkarken, ama koridorda Tóti’yle karşılaştı; rahibin yüzü bembeyaz olmuş ve derisinin üzerinde boncuk boncuk terler birikmişti. “Aman Tanrım, Rahip! Ölü

gibi görünüyorsunuz! Ne kadar zayıflamışsınız!”

“Margrét, kocanız evde mi?” Sesi telaşlıydı.

Margrét başını sallayarak Tóti’yi büyükodaya buyur etti. “Oturma bölümüne geçin,” dedi aradaki perdeyi çekerken. “Böyle bir havada yolculuk etmemeniz gerekirdi. Aman Tanrım, nasıl da titriyorsunuz! Hayır hayır, mutfağa gelin, kemikleriniz ısınsın biraz. Neler oldu böyle?”

“Biraz rahatsızdım.” Tóti’nin sesi boğuktu. “Ateşim vardı, boğazım ve boynum da öyle şişmişti ki soluk alamayıp boğulacağımı sandım.” Yığılırcasına oturdu. “Bu yüzden şimdiye kadar gelemedim.” Durakladı, bir süre hırıltıyla soludu. “Gelecek durumda değildim.”

Margrét bakakaldı ona. “Gidip Jón’u çağırayım.” Rahibin buzla kaplanmış paltosunu çıkarmasına yardım etmesi için sessizce Lauga’yı çağırdı.

Birkaç dakika sonra Margrét ile Jón mutfağa geldiler.

“Rahip,” dedi Jón içtenlikle, Tóti’ye elini uzattı. “Sizi görmek ne güzel. Karım sağlığınızın pek yerinde olmadığını söyledi bana.”

“Agnes nerede?” diyerek araya girdi Tóti.

Margrét ile Jón bir an bakıştılar. “Kristín ve Steina’yla birlikte. Çağırayım mı?” diye sordu Margrét.

“Hayır, daha değil,” dedi Tóti. Bin bir gayretle eldivenlerini çıkardı ve gömleğinin içinde bir şeyler aradı. “İşte.” Jón’a, Bölge Komiseri’nin mektubunu uzattı, güçlükle yutkunuyordu.

“Nedir bu?” diye sordu Jón.

“Blöndal’dan. Agnes’in infaz tarihini bildiriyor.”

Lauga’nın soluğu kesildi.

“Ne zamanmış?” diye sessizce sordu Jón.

“Ocak’ın on ikinci günü. Bugün ise ayın altısı. Demek sizin de haberiniz yok bundan?” diye sordu Tóti.

Jón kafasını salladı. “Hayır. Hava çok kötüydü, dışarı çıkmamız pek mümkün değildi.”

Tóti sert bir ifadeyle başını salladı. “Eh, artık biliyorsunuz.”

Lauga bakışlarını papazdan babasına çevirdi. “Ona sen mi söyleyeceksin?”

Margrét masanın üzerinden uzanıp Tóti’nin elini tuttu. Gözlerini ona dikti. “Çok ateşin var. Gidip ben çağırayım onu,” dedi. “Bunu senden duymak ister.”

*

Rahip benimle konuşuyor, ama ne dediğini duyamıyorum; suyun altında gibiyiz,

havada ışıklar titreşiyor. Rahip karşımda ellerini sallıyor, bileklerimi bir tutuyor bir bırakıyor, bu haliyle boğulmakta olan biri gibi görünüyor; kendisini yeniden yüzeye çıkaracak bir şeyleri yakalayıp tutmaya çalışan biri gibi. Bir iskelete benziyor. Bunca su nereden geldi böyle? Soluğum kesilecek gibi.

Agnes, diyor. Agnes, orada senin yanında olacağım.

Agnes, diyor Rahip.

Çok nazik davranıyor, bana sarılıyor, bedenimi kendininkine yaklaştırıyor, ama ben onu yakınımda istemiyorum. Ağzı bir balığınki gibi açılıp kapanıyor, yüzünün kemikleri derisinin altına yerleştirilmiş bıçaklar gibi görünüyor; fakat ona yardımcı olamıyorum, ne istediğini anlamıyorum. Kendi ölümlerine zorla sürüklenip götürülmeyen kişiler bir yüreğin nasıl sıkıştığını ve ağırlaştığını, içinde yalnızca boş bir yumurta bulunan ve taşlardan örülü bir yuvaya dönüşüne dek nasıl sertleştiğini anlayamazlar. Artık ben çorak ve kısırım; bundan böyle hiçbir şey serpilip gelişmeyecek içimde. Ayazda kuruyan ölü bir balığım ben. Deniz kıyısındaki ölü bir kuş... Kurudum artık, beni baltayla buluşturduklarında bir damla kanım akacak mı, emin değilim. Hayır, hâlâ sıcağım, kanım hâlâ damarlarımın içinde uğulduyor, rüzgârın esişi gibi. Boşalmış yuvayı sallayan ve bütün kuşların nereye gittiğini soran rüzgâr; nereye gitti o kuşlar?

*

“Agnes? Agnes? Ben buradayım. Senin yanındayım.” Tóti endişeyle Agnes’e baktı. Kadın gözlerini yere dikmiş, sertçe soluk alıyor ve oturduğu tabureyi gıcırdatarak ileri geri sallanıyordu. Tóti, burnunun direği sızlayarak gözyaşlarını tutuyordu; çünkü Margrét, Jón, Steina ve Lauga’nın hemen arkasında durduklarının farkındaydı, hizmetçiler de mutfak girişinde dikilmiş onları izliyordu.

“Sanırım biraz suya ihtiyacı var,” dedi Steina.

“Hayır,” dedi Jón. Irgatların beklediği yere döndü. “Bjarni! Git de biraz kanyak getir, olmaz mı?”

Margrét gelen şişeyi Agnes’in dudaklarına doğru götürdü. “Hadi bakalım,” dedi. “Bu seni biraz kendine getirir.” Agnes’in ağzını dolduran sıvının çoğu şalının üzerine döküldü.

“Kaç gün kaldı?” diye sordu Agnes sesi çatlayarak. Tóti, kadının tırnaklarını kolunun etine batırdığını fark etti.

“Altı gün,” dedi Tóti yavaşça. İleri doğru uzandı ve kadının ellerini tuttu. “Ama ben buradayım, seni yalnız bırakmayacağım.”

“Rahip Tóti?”

“Evet Agnes?”

“Belki onlara yalvarabilirim. Blöndal’a gidersem, fikrini değiştirir belki, temyiz alabiliriz. Benim için onunla konuşur musun Rahip? Gidip onunla konuşursan, durumu ona açıklarsan sanırım seni dinler. Rahip, onlar beni...”

Tóti titreyen elini kadının omzuna koydu. “Ben senin için buradayım, Agnes. Yanındayım.”

“Hayır!” Agnes, Tóti’yi itekledi. “Hayır! Onlarla konuşmalıyız! Bizi dinlemelerini sağlaman gerek!”

Tóti, Margrét’in dilini şaklattığını duydu. “Bu doğru değil,” diye homurdandı kadın. “Agnes’in suçu değildi bu.”

“Ne?” Tóti, Margrét ’e döndü. “Seninle konuştu mu?” Rahibin arkasında biri ağlıyordu, kızlardan biri.

Margrét başını salladı, gözlerinden yaşlar boşandı. “Bir gece. Geç saatlere kadar oturduk. Bu doğru değil,” diye yineledi. “Ah, Tanrım. Yapabileceğimiz bir şey yok mu? Tóti? Onun için ne yapabiliriz?” Margrét, Rahibin yanıtını beklemeden soluğu kesilerek kendini odadan dışarı attı, elleri gözlerindeydi. Jón arkasından gitti.

Agnes titriyor, sürekli ellerine bakıyordu.

“Kıpırdatamıyorum onları,” dedi sessizce. Gözlerini kocaman açmış, Tóti’ye bakıyordu. “Kıpırdatamıyorum onları.”

Tóti kadının kasılmış ellerini yeniden tuttu. O mu daha fazla titriyordu yoksa Agnes mi, bilemedi.

“Ben senin için buradayım Agnes.” Söyleyebildiği tek şey bu oldu.

*

Dağılmadım, hâlâ küçük şeyleri düşünebiliyorum. Dikkatimi derime değen kumaşa yoğunlaştırıyorum.

Olabildiğince derin ve sessizce soluk alıyorum.

İşte gökyüzü kararıyor ve soğuk bir rüzgâr sen orada değilmişsin gibi tam içinden geçiyor, ölü ya da diri olduğunu umursamadan geçip gidiyor; umursamıyor çünkü sen yok olacaksın ama rüzgâr hâlâ orada olup esecek, yerdeki otları yalayarak dümdüz edecek, nasıl olsa yeniden donup yeniden çözüleceği için toprağın donmuş ya da çözülmüş olmasını umursamadan esecek; ve sonra kemiklerin de donacak, şimdi kanınla ısınmış ve içi ilikle dolu olan kalın kemiklerin o zaman kuruyacak, kırılacak, toz olacak ve üzerindeki toprağın

ağırlığıyla donup çözülecek; bedeninin son ıslaklığını yüzeydeki ot çekip alacak, rüzgâr gelip o otu yatıracak ve seni yeniden kayalara doğru sürükleyecek; ya da seni tırnaklarıyla söküp alacak ve yağan karın vahşi çığlığıyla denize savuracak.

*

Gecenin epey geç bir saatinde Agnes uyuyakalıncaya kadar Rahip Tóti onun yanından ayrılmadı. Margrét büyükodanın köşesinden Rahibi endişe içinde izledi. Tóti de yığılmış bir halde uyuyakalmıştı; sırtı yatağın ucuna dayalı, Margrét'in dikkatle üzerine örttüğü battaniyenin altında şiddetle titriyordu. Margrét onu uyandırıp ayrı bir yatağa yatırmayı düşündüyse de sonradan vazgeçti. Tóti'nin kolay kolay yerinden kıpırdayabileceğine inanmıyordu.

Sonunda Margrét örgüsünü bir yana bıraktı. Hjördis'in ölümü düşmüştü aklına. Agnes'in çiftliğe geldiği ilk günlerden beri o ölü kadını fazlaca düşünmüş değildi. Ama şimdi, tüm kasvetiyle bu ölüm beklentisi, gecenin içinde yanmakta geç kalmış bu ışık, bu bitkin kalana kadar ağlamalar... Bütün bunlar Hjördis'i anımsatmıştı ona. Margrét evin uyuyan öteki üyelerine bir göz attı. Lauga'nın yatağında olmadığını fark etti.

Margrét kızına bakınmak için yavaşça sandalyesinden doğrulmuştu ki, neredeyse kalkar kalkmaz tutulduğu öksürük nöbetiyle dizlerinin üzerine çöküverdi. Ciğerlerinden kalın bir kan pıhtısı çıkıp dışarı atılana kadar döşeme tahtalarının üstünde kuru kuru öksürdü. Nöbet onu halsiz bırakmıştı, derin derin soluk alıyordu, kendinde yeniden ayağa kalkabilecek gücü buluncaya kadar orada emekler gibi bekledi.

Margrét'in Lauga'yı bulması birkaç dakikasını aldı. Kız ocağın sıcaklığıyla ısınmış mutfakta değildi, süthanede de yoktu. Margrét elinde tuttuğu mumu yukarı kaldırmış halde kilerin karanlığına doğru ayaklarını sürüyerek ilerledi.

"Lauga?"

Fıçıların bir arada durduğu köşeden cılız bir ses geliyordu.

"Lauga, sen misin?"

Mumun ışığı, yarısı dolu yemek sepetinin arkasında duran birini aydınlatana kadar kilerdeki gölgeleri duvardan duvara savurdu.

"Anne?"

"Burada ne yapıyorsun Lauga?" Margrét birkaç adım ilerleyerek ışığı kızının yüzüne yaklaştırdı.

Lauga gözlerini kıstı ve telaşla ayağa kalktı. Gözleri kızarmıştı. "Hiçbir şey yapmıyorum."

“Canın mı sıkkın senin?”

Lauga gözlerini kırpıştırdı, çabucak ovuşturdu. “Hayır anne.”

Margrét dikkatle kızını inceliyordu. “Seni bulmaya uğraşıyordum,” dedi.

“Kendim için bir dakika ayırmak istemiştim yalnızca.”

Eriyip giden mumun düzensiz ışığında bir süre birbirlerine baktılar.

“Hadi yatağa o zaman,” diye isteğini belirtti Margrét. Mumu Lauga’ya verdi ve sessizce odadan dışarı çıkan kızının ardından gitti.

*

Para kesesi yoktu. Fridrik o istediği parayı asla bulamadı. Agnes, Agnes, nereye gömdü bunu, sandıkta mı yoksa? Ama artık çok geçti, parmaklarım evin bütün tahtalarına sürülen ve yerdeki kanla birbirine karışan kalın balina yağıyla vıcık vıcık olmuş, lamba çoktan döşemelerin üzerinde kırılmış ve Sigga çoktan kırılan camın sesine bağırmıştı bile.

Bana yemek yedirmek için uğraşıyorlardı Tóti, ama ben beceremiyordum. Beni beslemeyin yoksa sizi ısırırım, beni besleyen, beni sevmeyi reddeden, beni bir başıma bırakan eli ısırırım. Taşım nerede benim? Anlamıyorsun! Sana söyleyecek hiçbir şeyim yok, ya kuzgunlar nerede? Jóas hepsini uzaklara gönderdi, kuzgunlar benimle asla konuşmadı, bu haksızlık. Ben onlar için neler yaptım oysa, biliyor musun? Taşları yedim, dişlerimi kırdım, ama yine de benimle konuşmadılar. Bir tek rüzgâr. Bir tek rüzgâr konuştu, ama o da anlaşılır bir şey söylemedi, karakoncolos gibi çığlıklar attı ve yanıt bile beklemedi.

Yok olup gideceksin. Bir mezarın olmayacak, bir cenazen olmayacak, toza dumana karışıp uçacaksın sürekli, seni her yere götürecek ama evine gitmeni engelleyecek bir yolculuk olacak, çünkü bir evin yok, yalnızca bu soğuk ada, bir de rüzgârın uğuldamasını örnek alıp onun yalnızlığına öykünene kadar adanın üzerine serpilecek olan karanlık benliğin; evine gidemeyeceksin, ısrarcı sessizliğinle hayatın kara suların dibine doğru emilecek, yıldızlar anımsayacak belki seni, ama anımsasalar bile bunu sana söylemeyecekler, söylemeyecekler ve kimse senin adını dile getirmezse sen de unutulup gitmiş olacaksın; unutulacağım.

*

İnfazdan bir gece önce Kornsá ailesi hep birlikte büyükodada oturmuştu. Gözleri yaşlı Steina bulabildiği bütün lambaları toplayıp yakmış ve odanın köşelerinde uzayıp giden gölgeleri yok etmek için her yere dağıtmıştı. Yataklarının üzerinde sırtlarını duvara verip oturmuş olan hizmetçiler, karşılarındaki yatağa ilişmiş Tóti ile Agnes'i izliyorlardı suskun bir halde. El ele tutuşmuş otururlarken, Rahip sessizce Agnes'e doğru fısıldıyordu. Kadın gözlerini yere dikmişti, titriyordu.

Hayvanlara yemini verip geri gelen Jón yatağın üzerine, Margrét'in yanına yavaşça oturdu, çizmelerinin bağcıklarını çözmek için ağır ağır öne eğildi. Margrét kucağındaki örgüyü bir yana koyup kocasının paltosunu çıkarmasına yardım etmek için ayağa kalktı ve yıpranmış paltoyu kendinden ötede tutarak orada bekledi.

"Anne?" dedi Steina ve önündeki lambanın fitiline kayıtsız bir biçimde gözlerini dikip bakan Lauga'nın yanından kalktı. "Ben alayım onu anne."

Margrét dudaklarını birbirine bastırıp elindeki ıslak paltoyu Steina'ya verdi. Ardından yavaşça dizlerinin üzerine çömeldi ve boğucu bir öksürüğe tutulmuş halde sürünerek yatağa doğru yaklaştı. Kız, annesinin tahta yatağın altına uzandığını gördü. "Steina?"

Steina eğilip, Margrét'in boyanmış bir sandığı çıkarmasına yardım etti. "Yatağın üzerine koy, Jón'un yanına." Steina tahta sandığı biraz zorlanarak battaniyelerin üstüne kaldırdı. Havaya tozlar yükseldi. Steina, Margrét'in demir sürgüyü açmasını izledi. Sandığın içinde giysiler vardı.

Margrét, Rahibin yanında titreyen Agnes'e bir baktı, ardından sandığa uzanıp içinden iyi yünden yapılmış bir şal çıkardı. Hiçbir şey söylemeden Agnes'in yatağına doğru yürüdü, başıyla Tóti'ye işaret etti ve eğilip şalı Agnes'in omuzlarına sardı.

Margrét'in yüzüne bakan Tóti gergin bir biçimde gülümsedi, yüzü solgundu.

Margrét sandığı karmakarışık ederek aramasını sürdürürken ailenin geri kalanı onu izliyordu; kadının dudakları sıkıca birbirine kenetlenmişti. Ucu işlemeli koyu renk bir eteklik çıkardı ve özenle yanındaki battaniyenin üzerine yaydı. Ardından beyaz pamuklu bir gömlek, işlemeli bir yelek, son olarak da çizgili bir önlük çıkarıp aynı şekilde yatağa koydu. Kumaşın kat yerlerindeki kırışıklıkları iki eliyle düzeltti.

"Ne yapıyorsun Anne?" diye sordu Steina.

"Elimden ne gelebiliyorsa onu," diye yanıtladı Margrét. Kendisine karşı çıkacak biri var mı diye sorgularcasına odaya şöyle bir bakındı, ardından

sandığın kapağını sertçe kapadı ve Steina'ya sandığı yeniden yatağın altına koymasını işaret etti.

Margrét odanın karşısına, yatağında oturan Lauga'ya bakarak bir süre ayakta dikildi. Sonra birkaç küçük adımla büyükodayı katederek kızının yanına geldi ve elini uzattı.

"Yaka iğnen," dedi. Lauga annesine doğru baktı, şaşkınlıktan ağzı açık kalmıştı. Kısa süren bir duraksamanın ardından kız yataktan kalkarak yere eğildi. İğneyi yavaşça annesine verdi ve yerine oturdu, gözlerinden yaşlar akıyordu. Margrét döndü, gümüş iğneyi yatağın üzerine yayılmış olan yeleğe iğneledi ve örgüsünü yeniden eline aldı.

*

Artık kar yağmıyordu, yerküre devinimini durdurmuş, kıpırdamıyordu; bulutlar havada ölü bedenler gibi asılı duruyorlardı. Yalnızca çevremde çember olmuş dönüp duran ve beslenmeyi bekleyen kuzgunlarla Kornsá ailesiydi kıpırdayanlar, ama hangisi hangisiydi, söyleyemem; hepsi de simsiyahtı. Zaman nereye gitti? Yazla birlikte zaman da yitti. Zamanın ötesine geçtim. Rahip nerede? Gönguskörd'deki ırmağın yanında bekliyor. Yosunların, yanardağ püskürtülerinin, küllerin arasında bir iskeleti arıyor.

Margrét bana doğru uzanıyor ve ellerimi ellerinin arasına alıyor, parmaklarımı öyle sıkıyor ki canım yanıyor.

"Sen bir canavar değilsin," diyor. Yüzü kıpkırmızı olmuş, dudaklarını ısırıyor, dişlerini gıcırdatıyor. Sıcak ve yağlı parmakları benimkilere dolanmış duruyor.

"Beni öldürecekler." Bunu kim söyledi? Ben mi söyledim?

"Seni hep hatırlayacağız Agnes." Margrét parmaklarımı artık beni neredeyse bağırtacak kadar sıkıyor, ağlamaya başlıyorum. Hatırlanmak istemiyorum, yaşamak istiyorum!

"Margrét!"

"Yanındayım Agnes. İyi olacaksın güzel kızım. Kızım benim."

Ağlıyorum. Ağzım açık ve ağzımın içinde bir şey var, soluğumu kesiyor, tükürüyorum. Yere bir taş düşüyor, Margrét'e bakıyorum, taşı fark etmiyor. "Taş ağzımdaydı," diyorum; yüzü buruşuyor, çünkü beni anlamıyor. Açıklamak için zaman yok. Ellerimi Steina'ya veriyor, bir anı parası ya da bir parça ekmekmişim de, beni aralarında paylaşıyorlarmış gibi. Steina'nın parmakları soğuk. Ellerimi bırakıp kollarını boynuma doluyor. Ağlama sesi kulaklarımı dolduruyor, sıcak bedenine sıkı sıkı sarılıyorum; çünkü en son biri bana ne

zaman böyle sarıldı ve en son ne zaman biri beni önemseyip de yanağını yanağıma dayadı anımsamıyorum.

“Özür dilerim,” dediğimi duyuyorum. “Çok özür dilerim.” Ama ne için özür dilediğimi bilmiyorum. Herkes hava kabarcıklarının içinden konuşuyor, ağlamaları duyulmuyor, ağlayamamaktan sırtım ağrıyor, oysa ağlıyorum, yüzümde gözyaşları var; bilemiyorum, belki de Steina’nın gözyaşları bunlar. Her şey ıslak, her yer ıslak. Okyanus gibi.

“Beni suda mı boğacaklar?” diye soruyorum, biri kafasını sallıyor. Lauga bu. “Agnes,” diyor; ben de, “İlk kez bana adımla sesleniyorsun,” diyorum ve konuşma oracıkta bitiveriyor, onu karnından bıçaklamışım gibi öylece kalakalıyor.

“Sanırım artık gitmeliyiz,” diyor Tóti. Ona doğru dönmek istiyorum, ama dönemiyorum; çünkü hepimiz suyun altındayız ve ben yüzme bilmiyorum.

“Hadi.” Bir el kolumu tutup beni havaya kaldırıyor. Gökyüzü yaklaşıyor, bir an bulutlarla çarpışacak gibi oluyorum, ama sonra beni bir ata bindirdiklerini anlıyorum. Beni bir ceset gibi mezara götürüyorlar, ölü bir kadın gibi toprağa gömecekler, bir taş gibi saklayacaklar. Gökyüzünde kuzgunlar var; hangi kuş suyun altında uçar ki? Hangi kuş, aşağıda onu dinleyecek taşlar olmadan şarkısını söyleyebilir?

Natan olsa bilirdi. Ona bunu sormayı unutmamalıyım.

*

Kar, vadiyi bir çarşaf gibi kaplamıştı, gökyüzünün tepesine çökmesini bekleyen ölü bir bedenin üzerindeki kefen gibiydi.

Her şey bitti, diye düşündü Tóti. Atını ileriye, Agnes’inkinin yanına doğru sürdü. Bir eliyle dizginleri tutmuş halde eldiveninin tekini çıkarıp elini Agnes’in bacağına koymak üzere uzattı. O sırada burnuna sıcak sidiğin keskin kokusu geldi. Agnes ona baktı, gözleri kocaman açılmıştı. Çenesi kontrolsüzce takırdıyordu.

“Özür dilerim,” diye geveledi.

Tóti, Agnes’in bacağını sıktı. Bakışlarını yakalamak istiyordu, ama yüzünü vadiye dönmüş olan kadının gözleri dört dönüyordu. “Agnes,” diye mırıldandı. “Agnes, bana bak.”

Kadın ona döndü. Tóti, Agnes’in açık mavi gözlerinin solduğunu, neredeyse beyazlaştığını düşündü. “Buradayım,” dedi ve yeniden bacağını sıktı.

Bölge Memuru Jón, yüzünde sert bir ifadeyle Tóti’nin yanında ilerliyordu.

Tóti, siyah giysiler giymiş ve dondurucu havayı engellemek için atkılarını ağızlarına dolamış birtakım başka adamların da onlara eşlik ettiğini görünce şaşırmıştı. Dağınık bir halde ilerleyen adamların yularlarını çiğneyen atları, burunlarından yoğun buhar bulutları çıkarıyordu.

“Rahip!” diye seslendi biri. Tóti dönüp bakınca, uzun sarı saçlı iri bir adamın geriden ona yaklaştığını gördü. Adam yanına geldi ve paltosunun cebinden küçük bir içki şişesi çıkardı. Hiçbir şey söylemeden şişeyi Tóti’ye verdi. Tóti başını salladı. Öne doğru eğilip Agnes’in elini tuttu ve şişeyi kadının eline bastırdı.

“Hadi iç, Agnes.”

Kadın önce içki şişesine, ardından da başıyla onu onaylayan Tóti’ye baktı. Mantar tıpayı çekip çıkardıktan sonra iki eliyle tuttuğu şişeyi titreyen dudaklarına götürüp bir yudum aldı, sonra da öksürmeye başladı. Tóti gönül okşayıcı sözlerle kadını sakinleştirdi.

“Bir yudum daha al Agnes,” diye ısrar etti. “İyi gelecektir.”

Sonraki yudum daha kolay geçti boğazından ve Tóti kadının dişlerinin artık o kadar şiddetle takırdamadığını fark etti.

“Hepsini iç Agnes,” dedi sarı saçlı adam. “Senin için getirdim onu.”

Agnes eyerinin üzerinden döndü ve konuşan adamı görmeye çalıştı. Ona daha iyi bakabilmek için yüzüne düşen uzun, koyu renk saçlarını yana çekti.

“Teşekkür ederim,” diye mırıldandı.

Atlılar bir süre vadinin dışına doğru yükselen bayırı tırmandıktan sonra, Vatnsdalshölar girişindeki tepelere vardılar. Bu tuhaf tümsekler, mavi ışığın altında ürkütücü görünüyordu; Tóti bu görüntü karşısında ürperdi.

Çenesini, boynuna sarılı atkılara bastıran Agnes’in saçları yüzüne düşmüştü. Tóti, içtiği kanyak onu uyuttu mu yoksa, diye merak etti. Ama o tam bunu düşünürken, atlar sert bir biçimde durdu ve Agnes yüzünü birdenbire yukarı kaldırdı. Vadinin girişine doğru baktı, titremeye başladı.

“Geldik mi?” diye fısıldadı Tóti’ye. Rahip çabucak atından inerek dizginleri başka bir atlıya verdi. Hissettiği iç bulantısından kurtulmak için kafasını salladı ve karda yürümeye başladı; ayaklarından çıkan gacırtılar buz gibi havada yankılanıyordu. Agnes’e doğru uzandı.

“İnmene yardım edeyim.”

Jón ve başka bir adam, Agnes’i tutup eyerden kaldırması için Tóti’ye yardımcı oldu. Kadını yere bıraktıklarında Agnes iki yana sendeleyip düştü.

“Agnes! Hadi, tut elimi.”

Agnes yaşlarla dolmuş gözlerini kaldırıp Tóti'ye baktı. "Bacaklarımı oynatamıyorum," dedi çatlak bir sesle. "Bacaklarımı oynatamıyorum."

Tóti eğildi ve Agnes'in kolunu omuzlarına doladı. Onu kaldırmaya her çabalayışında kadının dizleri bükülüyordu ve tekrar tekrar karların içine yuvarlanıyorlardı.

"Rahip!" Jón onlara yardım etmek için ileri atıldı.

"Hayır!" Bu sözcük bir çığlık halinde çıkmıştı. Tóti gözlerini tepelerinde çember olmuş bekleyen adamlara dikti. Agnes onun kolunu sıkıca kavramıştı. "Hayır," dedi bir kez daha. "Lütfen bırakın da ben kaldırayım. Onu benim kaldırmam gerekiyor."

Tóti dizlerinin üzerinde sürünüp, ağır ağır ayağa kalkarken, adamlar geri çekildi. Rahip önce bir sendeledi, ardından düzeldi ve gözlerini kapayarak başının dönmesi geçene kadar derin derin soluk aldı. Gücünü yitirme, dedi kendi kendine. Eğildi ve elini Agnes'e uzattı. "Tut hadi," dedi. "Elimi tut."

Agnes gözlerini açıp Rahibin elini yakaladı ve tırnaklarıyla derisine tutundu. "Bırakma," diye inledi. "Beni bırakma."

"Seni bırakmayacağım Agnes. İşte yanındayım."

Dişlerini sıkarak Agnes'i karların arasından kaldırdı, onu daha yukarı çekebilmek için kadının kolunu boynuna doladı. "İşte oluyor," dedi yumuşak bir sesle, belinden sıkıca tutmuştu onu. Burnuna vuran bok kokusunu umursamadı. "Tuttum işte seni."

Bölgenin çiftçileri bir küme halinde duran üç tepeye doğru yürümeye başlamışlardı. Kırkın üzerinde adam ortadaki tepenin çevresinde şimdiden durmuş bekliyorlardı, hepsi de siyah giysiler içindeydi. Öldürdükleri avın çevresini sarmış alıcı kuşlara benziyorlar diye düşündü Tóti.

"Onlarla mı gitmek zorundayız?" diye sordu Agnes, sesi çatlıyordu.

"Hayır, Agnes." Tóti uzandı ve boşta kalan eliyle kadının gözlerine düşen saçları geriye attı. "Hayır, biz yalnızca biraz yürüyeceğiz, sonra da bekleyeceğiz. Önce Fridrik gidecek oraya."

Agnes başını salladı, tepeciklerin arasından sendeleyerek geçen ve onu olabildiğince dik tutmaya çalışan Tóti'ye sıkı sıkı sarılmıştı. Soluk soluğa kalmış olan Rahip, Agnes'i yavaşça karla kaplı toprağa oturttu, kendini de kadının yanına bıraktı. Hemen bitişiklerine çöken Jón ise çıkardığı küçük içki şişesini eldivenli eliyle tutuyordu. Tóti, yaşlı adamın şişeden çabucak bir yudum alıp ardından yüzünü buruşturmasını izledi.

Dakikalar geçmek bilmiyordu. Tóti soğuk havanın kemiklerinin içine içine işleyen öldürücü iğnelerine aldırmamaya çalıştı. Agnes'in ellerini kendi ellerinin

arasında tutuyordu, kadının başı omzuna dayalıydı.

“Dua edelim mi Agnes?”

Kadın gözlerini açtı ve uzaklara doğru baktı. “Bir şarkı sesi duyuyorum.”

Tóti yüzünü sesin geldiği yöne çevirdi. Bunun, Bir Çiçek Gibi adlı ölü gömme ilahisi olduğunu fark etti. Agnes dikkatle dinliyor, toprağın üzerinde titriyordu.

“Birlikte dinleyelim o zaman,” diye fısıldadı Tóti. Karlı arazide yükselen dizeler ikisinin üzerine bir sis gibi çökerken Rahip kolunu Agnes’e doladı.

Tóti’nin sol yanına çömelen Jón ellerini önünde birleştirmiş, Göklerdeki Babamız duasını mırıldanıyordu. “Ulu Tanrım, sen de bizim suçlarımızı bağışla.” Tóti, Agnes’in elini daha sıkı tuttu, kadın ürkerek hafifçe hopladı.

“Tóti,” dedi Agnes ürkü dolu bir sesle. “Tóti, buna hazır olduğumu sanmıyorum. Yapabileceklerinden emin değilim. Onları biraz bekletemez misin? Beklemeliler.”

Tóti, Agnes’i kendine doğru çekti ve elini sıktı.

“Seni bırakmayacağım. Tanrı yanımızda, Agnes. Seni asla bırakmayacağım.”

Kadın başını kaldırıp bomboş gökyüzüne baktı. İlk balta darbesinin ani sesi vadide yankılandı.

Sondeyiş

Suçlular Fridrik Sigurdsson ile Agnes Magnúsdóttir bugün gözetim bölgelerinden alınıp infaz yerlerine götürüldü. Rahip Magnús Arnason, Rahip Gisli Gislason, Rahip Jóhann Tómasson ve yardımcı Rahip Thorvardur Jónsson da onlarla birlikte infaz alanına gitti. Suçlular ölümlerine hazırlanmak için yukarıda adı geçen papazlardan son ikisinin yardımlarını istediler. Papaz Jóhann Tómasson, suçlu Fridrik Sigurdsson'a yaptığı son nasihat konuşmasını bitirdikten sonra, Fridrik'in başı tek balta darbesiyle uçuruldu. Cellatlık görevini üstlenen çiftçi Gudmundur Ketilsson işini beceriyle ve korkusuzca yerine getirdi. Ardından, ilk idam gerçekleştirilirken infazı göremeyeceği kadar uzak bir konumda tutulan suçlu Agnes Magnúsdóttir alana getirildi. Yardımcı Rahip Thorvardur Jónsson suçluyu uygun bir biçimde ölüme hazırladıktan sonra, aynı cellat, aynı ustalıkla kadının kafasını da uçurdu. Cansız başlar infaz alanındaki iki kazığa geçirildi ve bedenleri ham tahtadan yapılmış iki ayrı tabuta konularak izleyicilerin dağılmasından önce oraya gömüldü. İnfazın gerçekleştirilmesi sırasında ve sonrasında her şey olması gerektiği gibi sessiz ve düzen içinde yürümüş, son olarak Rahip Magnús Arnason'un orada bulunanlara yaptığı kısa bir konuşmayla infaz görevi tamamlanmıştır.

Onaylandı.
B. Blöndal, R. Olsen, A. Arnason
Húnavatn Bölgesi Sulh Yargıçlığı Defteri'nden, 1830

Yazarın Notu

Bu roman bir kurgu ürünü olsa da, yaşanmış olayları temel almaktadır. Agnes Magnúsdóttir İzlanda'da idam edilen son suçludur. 1828 yılının mart ayında, 13'ünü 14'üne bağlayan gece, Kuzey İzlanda'da Vatnsnes yarımadasındaki Illugastadir'de (Illugastaðir) işlenen Natan Ketilsson ile Pétur Jónsson cinayetlerinde üstlendiği rol nedeniyle suçlu bulunmuştur. Agnes'in kemikleri 1934 yılında Fridrik Sigurdsson'unkilerle (Friðrik Sigurðsson) birlikte Thristapar'dan (þristapar) alınıp Tjörn kilisesinin mezarlığında ortak bir mezara gömülmüştür. Natan Ketilsson'un aynı mezarlıkta bulunan mezarının yeri belli değildir. Sigrídur Gudmunsdóttir (Sigrídur Guðmundsdóttir) Kopenhag'a, suçluların dokuma işleri yaptığı bir cezaevine gönderilmiştir. Olaylardan birkaç yıl sonra öldüğüne inanılmaktadır. Varlıklı bir kişi tarafından cezaevinden kurtardığına ve uzun bir yaşam sürdüğüne dair bir söylenti çıkmış olsa da, bu doğru değildir. Bu söylentiler, olaylardan yıllar sonra bile halkın ona duyduğu yakınlığın bir göstergesidir.

Benim Illugastaðir cinayetleri ve idamları konusundaki yorumum, uzun yıllar boyunca yaptığım araştırmalara, o araştırmalar sırasında ulaştığım kilise kayıtlarına, cemaat belgelerine, nüfus sayımlarına, yerel tarih yayınlarına ve sayısız İzlandalıyla yaptığım konuşmalara dayanıyor. Kimi karakterleri yeniden yaratmış, kimilerini hikâyeden çıkarmış ya da zorunluluklar yüzünden adlarını değiştirmiş olsam da, Björn Blöndal, Yardımcı Rahip Thorvardur (borvarður) Jónsson, Kornsá ailesinin birçok üyesi ve Agnes'in annesiyle kardeşleri de dahil olmak üzere, çoğu karakteri tarihsel kayıtlardan aldım.

Agnes'in öyküsünü anlatırken adlarını kullandığım karakterlerin yaşamakta olan yakınlarına yönelik herhangi bir suçlamada bulunmam söz konusu değil.

Her bir bölümün başında yer alan mektuplar, belgeler ve bilgilerin çoğu özgün kaynaklardan çevrilerek uyarlandı. Natan'ın Illugastadir'deki işliğinin yıkıntıları hâlâ ayakta; ayrıca þristapar'da, infaz alanını belirten bir kitabe bulunuyor. Romanda geçen bütün yer adları gerçek; Agnes'in ve öteki karakterlerin adlarını andığı çiftliklerin çoğu bugün de varlığını sürdürüyor.

Agnes’in yaşamıyla ve cinayetlerle ilgili bilinen ve resmiyet kazanmış birçok gerçeği romanda yeniden canlandırdım; dolayısıyla olayları ya doğrudan doğruya kayıtlardan aldım ya da kimi yorumlara dayanarak kurguladım. Agnes, Stóra-Borg’da bir süre tutulduktan sonra, gerçekten Kornsá çiftliğindeki ailenin gözetimine verilmiş ve son günlerinde ona papazlık etmesi için Yardımcı Rahip borvarður Jónsson’u gerçekten seçmiştir. Rahiple olan ilişkilerinin niteliği, örneğin gizemli karşılaşmaları ve Agnes’in rüyası gibi ayrıntılar, yörede yaşayanların açıklamalarına ve bölgeye ilişkin tarihsel kayıtlara dayanıyor. Karakterlerin yüksek okuryazarlık düzeyi de tarihsel bir gerçek. İzlandalıların okuryazarlık oranı, 18. yüzyılın sonlarından beri neredeyse üniversite düzeyindedir.

Özellikle evlatlık ve kimsesiz çocuklar, çocuk ölümleri, gayrimeşru ilişkiler ve İzlanda’nın 19. yüzyıldaki akrabalık ilişkileri sistemi gibi konulardaki yayınlarından yararlandığım uzman araştırmacılar Gisli Agust Gunnlaugsson, Olöf Garðarsdóttir, Loftur Guttormson, Gunnar Thorvaldsen, Sören Edvinsson, Richard Tómasson ve Sigurður Magnússon’a teşekkür borçluyum. Ayrıca Ebenezer Henderson, John Barrow, Alexander Bryson, Arthur Dillon, William Hooker, Niels Horrebow, Sir George Mackenzie ve Uno Von Troil gibi 19. yüzyılda İzlanda’yı dolaşmış yabancı gezginlerin güncelerinden de yararlandım. *Hunavetningur*. *Sagnaþættir ur Hunaþing* ve *Húnavatnsþ Brandsstaðaannall* benim için değerli yayınlar oldu.

Illugastaðir cinayetleri ve Natan Ketilsson’un yaşamı ve ölümüyle ilgili adı anılması gereken kimi kitaplarla yazıları da buraya almak isterim: Guðlaugur Gudmunðsson’un *Enginn Ma Undan Lita'*sı, þorgeir þorgeirsson’un *Yfirvaldið’*i, Gunnar S. þorleifsson’un *Dauði Natans Ketilssonar’ı,* Guðbrandur Jónnson’un *Dauði Natans Ketilssonar'ı,* Eline Hoffman’ın *Dauði Natans Ketilssonar*'ı (İzlanda diline çeviren Halldor FriðJónsson), Tomas Guðmundsson’un *Fridþæging*’i ve Sigrun Huld Þorgrimsdóttir’in *Agnes of Friðrikfyrir og eftir dauðdann*'ı.

Hepsi de yararlı olmakla birlikte, bu yayınlarda yer alan düşünceler birbiriyle çelişiyor ve bunların bir bölümünde, Agnes’in “acımasız bir cadı, bir cinayet kışkırtıcısı” olduğu görüşü ağır basıyor. Bu roman, söz konusu kadının biraz daha yoruma açık bir portresini çizmek amacıyla yazılmıştır.

Teşekkürler

Bu kitap için yaptığım araştırmalarda ve sonrasında kitabı yazarken bana yardım eden çok sayıda kişiye teşekkür borçluyum. Knútur Óskarsson ile annesine çevirilerdeki yardımları, cömertlikleri, ikram ettikleri kahve ve Ósar'daki bütün o geç saatlere kadar süren sohbetler için gönülden teşekkürlerimi sunarım. Her ikinizle de tanışmak benim için olağanüstü bir rastlantı ve büyük bir talih oldu. Davanın özgün yazışmalarını bulan Jón Torfason ile Þjóðskjalasafn Adaları'ndaki arşivci arkadaşına yardımları ve yoğun ilgileri için teşekkür ederim. Guðmundur Jóhansson, çok yararlandığım mektubun için sana teşekkürlerimi sunarım. Gösterdikleri sabır ve yardımları için Þjóðminjasafn'daki kütüphanecilere ve öteki personele, İzlanda Dili üzerine çalışan Árni Magnússon Enstitüsü'ne, Kringlan Kütüphanesi'ne, Árbæjarsafn ve Glumbær müzelerine teşekkür ederim.

"İzlandalı ailem"e *þakka þér kærlega fyrir.*[32] Siz olmasaydınız bu roman yazılamazdı. Pétur Björnsson, Regína Gunnarsdóttir, Hera Birgisdóttir, Halldór Sigurðsson, Sylvía Dögg Gunnarsdóttir ve María Reynisdóttir, iyiliğiniz, konukseverliğiniz, cömertliğiniz için sizlere en derin sevgi ve saygılarımı sunarım. Ayrıca, tanıştığım birçok başka İzlandalıya bu romanın yazılışına olan tuhaf ve çok çeşitli katılımları için teşekkür borçluyum. Umarım benim gibi sizler de bu romanı İzlanda'ya yazılmış kasvetli bir aşk mektubu olarak kabul edersiniz.

Flinders Üniversitesi'ndekilere, özellikle de en başından beri desteğini benden esirgemeyen Ruth Starke'a çok teşekkürler... İlk okuyucularım olan Kylie Cardell, Kalinda Ashton, Kate Douglas, David Sornig, Bec Starford, sizlere arkadaşlığınız ve bana sağladığınız olanaklar için teşekkür ederim.

Geraldine Brooks, derin gözlemleriniz ve rehberliğiniz için çok teşekkür ederim size. *Writing Australia* Yayımlanmamış Yapıt Ödülü, *SA Writers' Centre*, Peter Bishop, Valerie Parv, Patrick Allington ve Mark Macleod, cömert yorumlarınız için teşekkür ederim.

Harika Pippa Masson’a ve *Curtis Brown Australia'*daki çok sevgili Annabel Blay’e minnettarım. Gordon Wise, Kate Cooper ve onların *Curtis Brown UK'deki* tüm iş arkadaşlarına, ayrıca *Writers House'*dan Dan Lazar’a teşekkür ederim. Emma Rafferty, Sophie Jónathan, Amanda Brower, Jo Jarrah, keskin gözleriniz ve dikkate değer önerileriniz için teşekkür ederim. Çok değerli yayımcılarım *Picador'*dan Alex Craig, Paul Baggaley ve *Little*, *Brown*'dan Judy Clain, bu kitaba inanmış olduğunuz için sizlere teşekkürlerimi sunarım.

Son olarak, hem Agnes Magnúsdóttir’i benim kadar önemsedikleri, hem de bana olan sevgileri ve bağlılıkları için Pam, Alan ve Briony’ye gönül dolusu teşekkürler ederim. Bir de, adını en sonda anmakla birlikte benim için çok değerli olan, benden bir an için bile kuşku duymayan ve her gün, her saat desteğini benden esirgemeyen Angharad’a teşekkür ederim.

[←]

1.İskandinav evlerinde hem yemek yemek, hem günü geçirmek, hem de uyumak için tüm ailenin ortaklaşa kullandığı, salon ya da oturma odasından farklı bir tür büyük oda. Bu anlamı yansıtmak için bundan sonra “büyükoda” olarak geçecektir, (ç. n.)

[←]

2.Özgün metinde geçen *skyr* sözcüğü, İzlanda’ya özgü tatlımtırak bir yoğurttur, (ç. n.)

[←]

3.İzlanda dilinde iki ya da daha fazla sayıda insana hitaben söylenen ‘Merhaba!’ ünlemi, (ç. n.)

[←]

4.Özgün metinde, İzlanda dilinde rahvan anlamına gelen *tölt* sözcüğü kullanılmış.

[←]

5.İzlanda dilinde kalabalık sayıda insana hitaben söylenen ‘Merhaba!’ ünleminin bir başka biçimi, (ç. n.)

[←]

6.İzlanda dilinde bir kadına hitaben söylenen “Merhaba” ünlemi...

[←]

7.1614-1674 yılları arasında yaşayan İzlandalı ozan-din adamı, (ç. n.)

[←]

8.İzlanda dilinde bir erkeğe hitaben söylenen “Merhaba” ünlemi... (ç.n.)

[←]

9.Orijinal metinde “Satan”. (ç.n.)

[←]

10.İzlanda’nın güneyinde yer alan bir yanardağ olan Búrfell, Kafesdağı anlamına geliyor. Genç kızken başına buyruk, biraz da hırçın olan Agnes’i tanımlamak için kullanılmış. Metnin bağlamı içinde “Ateşin kızı-Agnes” gibi okunabilir, (ç. n.)

[←]

11.İzlanda dilinde fasikül anlamına geliyor. Burada “İlmihal”. (ç.n.)

[←]

12.Akarsularla denize taşınıp dalgalarla kıyıya gelen çeşitli büyüklüklerdeki odun parçaları. (ç. n.)

[←]

13.Çizelgede yer alan kısaltmalar, olayların geçtiği yıllarda Danimarka'da kullanılan para birimleridir. İzlanda o dönemlerde Danimarka'ya bağlı olduğu için, orada da aynı para birimleri kullanılmaktaydı. RBL : Rigsbankdaler, RBSK : Rigsbankskilling. 1 Rigsbankdaler = 96 Rigsbankskilling.

[←]

14.İskandinav ülkelerinde, kış akşamları lambaların yakılmasının ardından, ailelerin yatıp uyuyuncaya dek söyleşerek, kitaplar okuyarak ya da çeşitli eğlencelerle geçirdiği süre, (ç. n.)

[←]

15.İzlandalı ozan-din adamı Hallgrímur Pétursson’un 1656-1659 yılları arasında yazdığı, ilk basımı 1666 yılında yapılan, İsa’nın çilesi üzerine elli şiirsel metinden oluşan yapıt, (ç. n.)

[←]

16.13. yüzyılda kurgulandığına inanılan bir İzlanda halk masalı, (ç. n.)

[←]

17.Tutukluların güç koşullarda tahta rendeleyerek talaş ürettikleri bir tür cezaevi. İzlanda dilinde “rendeevi” anlamına geliyor, (ç. n.

[←]

18.Bahsi geçen, kanlı sosis denen bir sosis türü... Koyunların midelerinden yapılan keselere, içinde koyun kanı, içyağı, çavdar unu, yulaf gibi malzemelerin olduğu bir karışım doldurulduktan sonra kaynatılarak pişiriliyor, (ç. n.)

[←]

19.Danca’da kanlı sosis... (ç. n.)

[←]

20.Kış aylarını ılıman iklimlerde geçiren bir Kuzey Avrupa kuşu. İlkyazın muştucusu olarak görülür, (ç. n.)

[←]

21.Metinde, İzlanda dilinde de otlak anlamına gelen *tún* sözcüğü kullanılmış, (ç. n.)

[←]

22.İzlanda dilinde suçlu kişi. (ç. n.)

[←]

23.Kaşıkotu.

[←]

24.İzlanda karayosunu.

[←]

25.Melekotu.

[←]

26.Civanperçemi.

[←]

27.Efelek.

[←]

28.Metinde, İzlanda dilinde otlak anlamına gelen *tún* sözcüğü kullanılmış, (ç. n.)

[←]

29.1133-1193 yılları arasında yaşamış olan Aziz Thorlak Thorhallsson, İzlanda’nın önde gelen kutsal kişilerindendir. Her yıl Noel’den iki gün önce, 23 Aralık’ta anılır, (ç. n.)

[←]

30.Mutsuz bir aşk üçgenini anlatan, 13. yüzyılda yazılmış bir İzlanda masalı. Çocukluklarından beri çok yakın iki arkadaş olan Kjartan ile Bolli aynı kıza sevdalanırlar. Gudrún adlı bu kız yüzünden iki arkadaşın arasına giren düşmanlığı anlatan masal, kahramanların ölümleriyle son bulur, (ç. n.)

[←]

31.Adını İzlandalı hukukçu Jón Einarsson’dan alan, ülkede 1280 yılında kullanılmaya başlayan yasalar kitabı. “Jón’un Kitabı” anlamına geliyor. Sözü edilen bölümler, “Kişilik Hakları” ve “Hırsızlık” konularıyla ilgili maddelerin olduğu bölümlerdir, (ç. n.)

[←]

32.İzlanda dilinde ‘Çok teşekkür ederim, (ç. n.)